༠ ༢ ༠

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་།

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

༄༅། །ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞུགས་སོ།།དྲང་ངེས་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་བསམ་གཟུཊ་རྟེན་འབྲེལ།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོའི་གསུང་འབུམ།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོ་ལ་ན་མོ།

I

༄༅། །ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་དྲང་ངེས་དང་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་བསམ་གཟུགས་
རྟེན་འབྲེལ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་
དོན་བཞུགས་སོ།།

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་།

II

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས།

གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཀློག་པ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་
iPadསོགས་ལས་དཔེ་ཆ་གཟིགས་པར་མཐུན་རྐྱེན་དང་སྟབས་བདེའི་
ཆེད་དུ་བཟོས་པ་ཡིན་ལ། དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་པའི་མ་ཕྱི་དག་ཧི་གཟུགས་

ཀྱི་ལམ་ནས་བསྐུར་ན་སྒྲིག་བཟོ་བྱེད་ངེས་ཡིན། ཞུ་དག་བསྐྱར་མ་

སོགས་ལ་ཀློག་པ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པར་མཁྱེན། ནོར་འཁྲུལ་ གང་ཡོད་ཐམས་ཅད་བཟོད་གསོལ་ཞུ།

ཞེས་འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་ནས།

འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་ཡུལ།

Lightb-k19935

༠ ༢ ༠

III

དཀར་ཆག
༠

དྲང་ངེས།
མཆོད་བརྗོད་དང་གཞུང་འཕྲོས་ཚུལ།..1 བསྟན་པ་དང་བསྟན་འཛིན་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་བརྗོད་པ།............................4 དྲེགས་པའི་ལྷ་བརྒྱད་ངོས་བཟུང་བ།..5 བཤད་པ་དམ་བཅས་ཏེ་མཉན་པར་བསྐུལ་བ།...9 དྲང་ངེས་སྤྱིར་བཤད་པ་སྤྱིར་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ཚུལ།.......................11
རིགས་པའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ།...16
སེམས་ཙམ་པའི་སྐབས།...18
མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ།...21
འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན།..32

སྐྱེས་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ།..43 རང་ལུགས་དེ་འདྲའི་དྭོགས་པ་གཞན་དབང་ལ་ཤས་ཆེ་བ།......................51

IV

ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ།...............................52 གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཤད་པ།................................63 ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།..66 རང་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་ངོས་བཟུང་བ།.....................76 མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སོ་སོའི་དོན་ལྡོག་དང་དབྱེ་བ།............................79 གྲུབ་དོན་གྱི་མདོའི་དོན་བཤད་པ།..87 འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱིས་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ།..................102 གཉིས་པ་དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོའི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པ།..............................112 འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་མི་མཚུངས་ཚུལ།...............130 སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་བཤད་པ།.....................................136 སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་བཤད་པ།..............................148 གསུམ་པ་འཕགས་སེང་གི་ལུགས།..178

དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ།

རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།...187 དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞག...203
འབྲས་བུ་བཞིར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན།..207

V

འབྲས་བུ་བཞི་པོ་དེ་ས་དང་ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་ཚུལ།.................208
འབྲས་བུ་བཞི་པོ་དེ་ཁམས་དང་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཐོབ་ཚུལ།.....................211 དེ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་སྤྱིར་བཤད་པ།..220 རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ། ས་མཚམས།....................229
རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།...........237
རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་བཤད་པ།.........249
རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་བཤད་པ།...........256
ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།...................261 ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།.............264
ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།...............270
ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།...........272
གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ།..........280
སྐྱེས་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་བཤད་པ།....................................282
སྐྱེས་འདའ་བ། བར་འདའ་བ། གོང་འཕོ་བ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར།...............287 བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་བྱེད་ཚུལ།...290 གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ།..................294
དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་བཤད་པ།.....................299

VI

གཉིས་པ་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་རྣམ་བཞག...........................304

བསམ་གཟུགས།

འཇུག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ས་མཚམས།.............................333 ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བཤད་པ།......................................334 བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།..............336
ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་དབུས་མཐའ་ལས་གསུངས་ཚུལ།.........................339 ཀུན་བཏུས་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ།.........................341
ཞི་ལྷག་གི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།...346
ཡིད་བྱེད་དྲུག་སོ་སོའི་རང་བཞིན།...347

ཡིད་བྱེད་དྲུག་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བཞིར་བསྡུས་ཚུལ།........................352 ལམ་དགུ་པོ་གང་དུ་གཏོགས་པར་བཤད་པ།.....................................354 གོང་སའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།..............355
སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།.....................358
དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།................363
བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ། རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར།....................365 ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ།..368

VII

ཡན་ལག་གི་གྲངས་ངེས།..375 གཟུགས་མེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བཤད་པ།...378 དེ་དག་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ།..381 དེ་ལྟར་ཐོབ་པའི་རྟགས།..384 ཐོབ་པ་པོའི་གང་ཟག་བཤད་པ།...385 ཉེར་བསྡོགས་དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པ།............................397

རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེས་བའི་བསམ་གཏན་ལ་དཔྱད་པ།........411
གསུམ་པ་ཚད་མེད་བཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།....................................426

རྟེན་འབྲེལ།

མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ།.........433
གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ།..436 རྟེན་འབྲེལ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...439
སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་འདོད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།.........................444 གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འདོད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།......................445 རང་ལུགས་གཞག་པ།..452 ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།.....................455

VIII

གཉིས་པ་སོ་སོའི་དབྱེ་བསྡུ་བཤད་པ་ལ་དང་པོ་མ་རིག་པ་བཤད་པ།.........459
རང་ལུགས་ལ་མ་རིག་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།...........................474
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།...................477 འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ།..................479 རང་ལུགས་ལ་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་ངོ་བོ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ།....................482 གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།....................................489

བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།...................................493 ལྔ་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།.......................495
དྲུག་པ་རེག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།..496
བདུན་པ་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།..497
བརྒྱད་པ་སྲེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།..502
དགུ་པ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།..503
བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།...504
བཅུ་གཅིག་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།......................................505
བཅུ་གཉིས་པ་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།......................................508 གསུམ་པ་བསྡུ་བ་བཤད་པ།...510 ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།......................514

IX

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ།..521 ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་ཚུལ།..525 ས་མཚུངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།..535
ཇི་ལྟར་སྒོམ་ཚུལ།...551 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག..553

1

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེས

༄༅།།དྲང་ངེས་སྤྱི་དོན་རྒོལ་ངན་ཚར་གཅོད་ཅེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

དྲང་ངེས།

མཆོད་བརྗོད་དང་གཞུང་འཕྲོས་ཚུལ།

༄༅།།ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། རྗེ་བཙུན་བླ་མ་དམིགས་

པ་མེད་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་དེའི་ཞབས་ལ་གུས་པས་

ཕྱག་འཚལ་ལོ།། སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་རྗེས་སུ་བཟུང་དུ་གསོལ།།གསུང་རབ་བདུད་རྩིའི་ཉིང་ཁུས་བློ་གྲོས་ཀྱི།།བཞིན་བཟང་མཛེས་མར་
བྱས་པའི་ལང་ཚོ་ཡིས།།ཤེས་བྱའི་ལུས་ཕྲ་མཐའ་དག་བསྡུས་ཞེས་
པའི།།གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་ས་གསུམ་ཁྱབ་ལ་འདུད།།དེ་ལ་
འདིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་གསུང་རབ་ཇི་

སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྔགས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་

2

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིན་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བའི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་ཟབ་མོའི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ནི། རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་

རེ་ཤིག་མཆོག་ཏུ་གཅེས་ཤིང་། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་དེ་དག་དང་བརྗོད་
བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་ཚུལ་མི་མཐུན་པར་དགོས་པའི་དབང་གིས་

ཚུལ་གཞན་དུ་བཤད་པའི་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་དྲང་དོན་གྱི་
གསུང་རབ་དང་། སྔ་མ་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཏུ་སོ་སོར་ཕྱེད་པ་ལ་རག་ལས་སོ།།དེའི་ཕྱིར་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་

ཐམས་ཅད་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ལྡན་
བདག་ཅག་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མགོན་གཅིག་པུར་གྱུར་ཅིང་རྩོད་
དུས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་བློ་བཟང་
གྲགས་པའི་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་སྙན་པའི་བ་དན་དཀར་པོ་ས་
གསུམ་ན་གཡོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་
པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་མཛད། དེས་ན་འདི་འཆད་པ་ལ་

གསུམ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ། བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་འགོད་པ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མཆོད་

3

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཔར་བརྗོད་པ་དང་། བཤད་པར་དམ་བཅས་ཏེ་མཉན་པར་བསྐུལ་བའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།བསྟན་བཅོས་གཞན་གྱི་འགྱུར་ཕྱག་དང་མཐུན་པར་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ལུས་ཀྱི་མཆོད་པར་བརྗོད་པའོ།། དང་པོ་ནི། ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ན་མོ་ཞེས་པ་འདུད་པའམ་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པའོ།།གུ་རུ་
ནི་བླ་མ།མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ནི་འཇམ་དབྱངས་དང་། ཡ་ཞེས་པ་ཆེད་དམ་
པའི་དོན་ནོ།།དེ་ལྟར་ན་བླ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་
ལོ།།ཞེས་པ་སྟེ་དེ་ཡང་བསྟན་བཅོས་འདི་དབུ་སེམས་སོ་སོའི་དྲང་

ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་སྟེ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ཞིང་། མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་གཏོགས་པས་
འཇམ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་བཀས་བཅད་པ་དང་མཐུན་པའི་ཆེད་དུ་མཛད་པའོ།།གཞན་ཡང་འཇམ་དབྱངས་རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལྷག་
པའི་ལྷ་ཡིན་པས་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ཕལ་ཆེར་ལ་དེ་ལྟར་འབྱུང་
ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་། འཇམ་མགོན་བླ་མའི་དྲིན་གྱིས་ལེགས་མཐོང་ནས།།ཞེས་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ཞེས་གསུངས་པས། བསྟན་བཅོས་འདིའི་ཐོག་མར་བཀོད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ།།

4

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྟན་པ་དང་བསྟན་འཛིན་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་བརྗོད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྟོན་པ་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་།
བསྟན་འཛིན་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པའོ།།དང་པོ་ནི། བདེ་འབྱུང་སྤྲིན་

ལ་ཞོན་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དོན་ནི་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་པ་གཞིར་དྲངས། གང་གིས་ན་བློ་བཟང་གྲགས་པས་སོ།།དུས་ནི་

བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར། གང་ལ་ན་ཐུབ་དབང་ལྷ་ཡི་ལྷ་

ལའོ།།འོ་ན་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་ལ་ལྷ་ཡི་ལྷ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་

མཚན་གང་སྙམ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྲིད་པ་གསུམ་ན་སྟོབས་ཀྱིས་དྲེགས་པའི་ང་རོ་ཆེས་ཆེར་སྒྲོགས་པའི་རློམ་པས་ཏེ་ང་
རྒྱལ་གྱིས་འགྱིང་བར་བྱེད་པའི་དབང་ཕྱུག་དང་བརྒྱ་བྱིན་དང་
ཚངས་པ་དང་། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་དང་ཁྱབ་འཇུག་ལ་སོགས་པ་ལྷ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་གི་སྐུ་མཐོང་
བའི་མོད་ལ་སྟེ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཉི་མས་མེ་ཁྱེར་བཞིན་དུ་དེ་ཐམས་ཅད་

5

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་མཛད་པར་གྱུར་པའི་ཚེ། ལྷ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མཛེས་པའི་ཅོད་པན་ཏེ་སྤྱི་བོས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་གི་ཞབས་

པད་གུས་པས་བསྟེན་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

དྲེགས་པའི་ལྷ་བརྒྱད་ངོས་བཟུང་བ།

འོ་ན་ལྷ་དེ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། དབང་ཕྱུག་ལ་བདེ་འབྱུང་ཞེས་
བྱ་སྟེ། མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་གཟུགས་འཆང་བས་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱིས་
མཐོང་ན་ཡིད་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་
བྱིན་ལ་སྤྲིན་ལ་ཞོན་ཞེས་བྱ་སྟེ་སྤྲིན་དང་འདྲ་བའི་གླང་པོ་ཆེ་རབ་
བརྟན་བཞོན་པར་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཚངས་པ་ལ་
གསེར་གྱི་མངལ་ཞེས་བྱ་སྟེ་གྲངས་ཅན་པའི་གཞུང་ལས། གསེར་
གྱི་མདོག་ཅན་རབ་མཛེས་པའི།།སྒོ་ང་ཆུ་ལས་འཁྲུངས་གྱུར་
ཏེ།།ཞེས་ཚངས་པ་གསེར་གྱི་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་པར་བཤད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་ལ་ལུས་མེད་བདག་པོ་
ཞེས་བྱ་སྟེ། དབང་ཕྱུག་ལྷ་མོ་ཨུ་མས་མཆོད་ཅིང་དཀའ་ཐུབ་ལ་

6

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནས་པས་ན།དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་གིས་མདའ་ལྔ་འཕངས་པས།
དབང་ཕྱུག་གི་དཀའ་ཐུབ་ཉམས་པས་ན་དེས་རིག་སྟེ་མིག་གསུམ་

ལས་མེ་སྦར་ཏེ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་བསྲེག་ཏེ་ལུས་མེད་པར་བྱས། ཞེས་མངོན་བརྗོད་ལས་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་བའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་འཇུག་ལ་ཐ་གུའི་ལྟོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱིས་པའི་དུས་སུ་ཐ་གུས་ལྟོ་
བ་བཅིངས་པར་གྲགས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སོགས་
ཁོངས་ནས་ཚོགས་བདག་དང་། གཞོན་ནུ་གདོང་དྲུག་དང་། ཉི་མ་

དང་ཟླ་བ་སོགས་འདོན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་
གཉིས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་གཉིས་ལ་

མཆོད་པར་བརྗོད་པ། ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འཛིན་རྣམས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པའོ།།དང་པོ་ནི།མཁྱེན་བརྩེའི་གཏིང་མཐའ་ཤིན་ཏུ་དཔག་

པར་དཀའ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དོན་ནི། གུས་ཕྱག་འཚལ།
གང་ལ་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་
མགོན་གཉིས་ལའོ།།འོ་ན་དེ་གཉིས་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་ཞེ་ན།
དེ་གཉིས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་ཆོས་མཚུངས་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཏེ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བ་དེ་བཞིན་དུ།

དེ་གཉིས་ཀྱི་མཁྱེན་བརྩེ་དེས་ཀྱང་ཡུལ་འདི་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་ལ་
འདི་ཕན་ཆད་མ་རྟོགས་ཞེས་པའི་མཐའ་དང་། སེམས་ཅན་འདི་ཙམ་

7

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཞིག་གི་དོན་དུས་འདི་ཙམ་ཞིག་མཛད། དེ་ཕན་ཆད་དུ་མི་མཛད་
ཅེས་པའི་གཏིང་དཔག་པར་དཀའ་ཞིང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་རྦ་
རླབས་ཆལ་ཆིལ་གཡོ་བ་དེ་བཞིན་དུ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་སྦྱིན་སོགས་སྤྱོད་པའི་རྦ་རླབས་ཆེན་པོ་ཆལ་ཆིལ་

དུ་གཡོ་ཞིང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་ཀྱི་གཏེར་རམ་འབྱུང་གནས་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དེ་གཉིས་ཀྱང་ལེགས་པར་བཤད་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཏེར་རམ་འབྱུང་ཁུངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ནི། བདེ་གཤེགས་གསུང་རབ་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་འཆད། དོན་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་
གཉིས་ཆོས་ཅན། བློ་བཟང་གྲགས་པས་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་

ཐོག་མར་ཁྱོད་གཉིས་ཀྱི་ཞབས་ལ་སྤྱི་བོས་འདུད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། ཁྱོད་གཉིས་ཀྱིས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་

འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དབུ་སེམས་གཉིས་

ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་བའི་

ལུང་གི་བསྟན་པའི་མཆོག་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་
བླའི་སྲིད་པ་གསུམ་ན་ཡོད་པའི་རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་གྱི་འགྲོ་བ་
རྣམས་ཀྱི་རྣ་བའི་ལམ་ན་ཉི་མ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པས་ཤིན་ཏུ་

བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་

8

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དོན་ནི་འཕགས་པ་ལྷ་དང་། སློབ་དཔོན་
དཔའ་བོ་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་སོགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་
འབྲང་རྣམས་དང་། དབྱིག་གཉེན་ཞབས་དང་། བློ་གྲོས་བརྟན་པ་ དང་། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ་དང་། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཞབས་ལ་

སོགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་འཛམ་གླིང་མཛེས་པར་བྱེད་
པའི་རྒྱན། ཐུབ་བསྟན་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་ནུབ་པའི་རྒྱལ་

མཚན་འཛིན་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། བློ་བཟང་གྲགས་པས་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པའི་ཐོག་
མར་ཁྱོད་རྣམས་ལ་གུས་པས་འདུད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
རྣམས་གོང་དུ་བཤད་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་སྲོལ་འབྱེད་གཉིས་ཀྱི་
ལུགས་སོ་སོར་ལེགས་པར་བཟུང་ནས། འཛམ་བུ་གླིང་གི་བློ་
གསལ་བྱེ་བ་སྟེ་གྲངས་མེད་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་མཁས་

མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

9

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབཤད་པ་དམ་བཅས་ཏེ་མཉན་པར་བསྐུལ་བ།

གཉིས་པ་བཤད་པར་དམ་བཅས་ཏེ་མཉན་པར་བསྐུལ་བ་ལ་
གཉིས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་ཏེ་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཉན་པ་པོ་ལ་མཉན་
པར་བསྐུལ་བའོ།།དང་པོ་ནི། གཞུང་ལུགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། དོན་ནི་རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། དྲང་ངེས་
རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་བདག་གིས་བཤད་པར་བྱའོ་
ཞེས་དམ་བཅའ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་
གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་

གནས་སམ་ཁྱད་པར་དེ་ནི་གཞུང་ལུགས་མང་དུ་ཐོས་ཤིང་། རིགས་
པའི་ལམ་དུའང་ངལ་བ་མང་དུ་བསྟེན་པ་དང་། ནང་གི་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཡིད་མི་དམན་ཤིང་ཕྱུག་པའི་

གངས་རིའི་ཁྲོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་དུ་མས་ཀྱང་འབད་པ་ཅི་ཙམ་བྱས་

10

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱང་རྟོགས་པར་མ་གྱུར་ཅིང་རང་ཉིད་ཀྱིས་བླ་མ་མགོན་པོ་འཇམ་
དབྱངས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ལེགས་པར་མཐོང་བ་སྟེ་རྟོགས་པ་དང་། དགོས་པ་རྙེད་པ་དང་གྲགས་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་མིན་པ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་
དཀའ་བའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་
ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པའི་ཤིན་ཏུ་བརྩེ་བའི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་

བསླང་སྟེ་རྩོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གཞུང་ལུགས་མང་དུ་ཐོས་
པ་བུ་སྟོན་དང་།།རིགས་པའི་ལམ་དུ་ངལ་བ་མང་དུ་བསྟེན་པ་ཆ་པ་
ཞེས་སོ་སོར་འཆད་མོད།ཡོན་ཏན་གསུམ་ག་དང་ལྡན་པའི་མཁས་

པ་དུ་མས་ཀྱང་འབད་ཀྱང་མ་རྟོགས་ན།ཡོན་ཏན་རེ་རེ་དང་ལྡན་པ་ཙམ་གྱིས་རྟོགས་མི་ནུས་པ་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ།།གཉིས་པ་ནི། བསྟན་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
འཆད། དོན་ནི་ལུང་གི་བསྟན་པའི་དེ་ཉིད་དེ། གནས་ཚུལ་དྲང་ངེས་
ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པར་འདོད་
ཅིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་
གཞན་ལ་སྨྲ་བ་ལ་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་

བསྟན་བཅོས་འདི་གུས་པས་ཉོན་ཅིག་ཅེས་མཉན་པར་བསྐུལ་
རིགས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྨྲ་བ་ཟླ་མེད་དུ་བྱེད་པ་ལ་བསྟན་བཅོས་འདི་ནས་བཤད་པ་ལྟར་རྟོགས་ནས་སྨྲ་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

11

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཔ་བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་འགོད་པ་ལ་གཉིས། དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
རིགས་པ་རྣམ་དག་གིས་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པར་བསྟན་པ་
དང་། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།

མདོའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ཤིང་ལུང་ཙམ་གྱིས་འབྱེད་མི་ནུས་པ་
དང་། དེས་ན་རིགས་པས་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ཚུལ་དང་། ལུང་ཙམ་གྱིས་འབྱེད་མི་ནུས་པའི་ཚུལ་ལོ།།

དྲང་ངེས་སྤྱིར་བཤད་པ་སྤྱིར་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་དུ་ཞེས་པ་ནས། རག་ལས་ཤིང་ཞེས་པའི་
བར་གྱིས་འཆད། དོན་ནི། རྣམ་གྲོལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་རྣམ་དཔྱོད་
དང་ལྡན་པ་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཁོང་
དུ་ཆུད་པའི་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་དང་། དེ་མ་རྟོགས་ན་འཁོར་བ་
ལས་མི་གྲོལ་བ་སྟེ། གྲོལ་མི་ནུས་པར་གཟིགས་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཅན་

12

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་སྦྱིན་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་དང་རྟེན་འབྲེལ་
དང་གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ཞིག་གིས་

གདུལ་བྱ་རྣམས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་འཛུད་པར་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། གང་དུ་གསུངས་ན་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་གི་ཞུས་པ་ལས།

སྟོང་པ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། མདོ་དེའི་དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པ། རྒྱུ་བདེན་
པར་གྲུབ་པའི་མཚན་མ་ཞི་བ།འབྲས་བུ་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
ཚུལ་ཏེ། མདོར་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་

ཤེས་པས་ཏེ་གནས་ཚུལ་དེ་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་

ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་འཁོར་བར་འཁྱམས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། འགྲོ་བ་
དེ་དག་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་བུ་གཅིག་པ་ལྟ་བུའི་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བའི་སྟོན་པས་ཐབས་
ཀྱི་ཚུལ་དང་། རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་བརྒྱ་ཕྲག་དག་སྟེ། གྲངས་
མེད་པ་དག་གི་སྒོ་ནས་ནི། གདུལ་བྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་
འཛུད་པར་མཛད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།།སྟོང་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
རྟོགས་པ་དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་རག་ལས་པ་སྟེ་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཟབ་མོ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་མ་འབྲངས་པར་དྲང་བའི་དོན་གྱི་གསུང་རབ་

13

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཙམ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མི་ནུས་པས་ངེས་དོན་གྱི་
གསུང་རབ་ཅིག་ལ་བརྟེན་དགོས་ལ། དེ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་
ངོས་ཟིན་དགོས་ལ། དེ་ངོས་ཟིན་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་འབྱེད་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར།འདིར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་
བ་ལ་སྟོང་ཉིད་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ།
འདིར་དབུ་སེམས་མཐའ་དག་གི་གྲུབ་མཐའ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་། རང་རྒྱུད་པ་དང་སེམས་ཙམ་པས་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། གཞུང་འདིའི་མཐར་ཐུག་གི་

དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིར་སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ལུགས་འདིར་

སེམས་སོ།།ཞེས་དང་། འདིར་འདོད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལུང་ཙམ་གྱིས་ནུས་པ་
ལ་གནོད་བྱེད་དང་།མི་ནུས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས།

ལུང་ཙམ་གྱིས་ནུས་ན་ལུང་དོན་འཆད་མི་དགོས་པར་ཐལ་བ་དང་།
འགལ་པ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བའོ།།དང་པོ་ནི། དེ་གཉིས་

ཞེས་པ་ནས། འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དོན་ནི། དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་དེ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཡང་
འདི་ནི་དྲང་པའི་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ནོ།།འདི་ནི་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་

14

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་ཙམ་གྱིས་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་དུ་ལུང་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ནུས་ན་ཤིང་རྟ་ཆེན་
པོ་དག་གིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་བརྩམས་པ་དོན་
མེད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གསུང་རབ་ཅེས་པ་ནས།
ཕྱིར་དང་། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དོན་ནི་གཞན་ཡང་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ལུང་
ལས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་གསུང་ན་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ།

ལུང་ལས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གསུངས་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། གསུང་རབ་ལས་མདོ་
གཅིག་ལ་ཡང་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་གསུངས་

པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྟོན་པའི་ཤེར་
ཕྱིན་འབུམ་པ་ལྟ་བུ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་གསུངས། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་འདིའོ།།ཞེས་པ་ནས་ཕྱིར་
རོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ལུང་ལས་དྲང་ངེས་སུ་གསུངས་པ་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇོག་ནུས་པ་མ་ཡིན་

ཏེ། དོན་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཙམ་གྱི་ལུང་གིས་དོན་དེ་དེ་
ལྟར་གཞག་པར་ནི་མི་ནུས་ལ། དེའི་ཚེ་སྤྱིར་དེ་ལྟར་མ་ཁྱབ་པས་ན་

15

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབྱེ་བྲག་དྲང་ངེས་ལ་ཡང་འདི་དྲང་དོན་གྱི་མདོའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དོན་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་
གསུངས་པའི་ལུང་ཙམ་གྱིས་དོན་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་

ཏེ་དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡང་ཡོད། བདེན་མེད་དུ་
སྟོན་པའི་མདོ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེས་ན་རིགས་པས་

དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཁུངས་སོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཕྱེ་ནས་
རིགས་པས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་སྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ནི། དེའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནས། འཚོལ་དགོས་པས་ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི་དེས་ན་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དེ་ཡང་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་ལུང་བསྟན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་མདོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་
དགོངས་པ་དཀྲལ་ཞིང་། དེ་ཡང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ལས་དོན་གཞན་དུ་འདྲེན་པ་ལ་རིགས་པའི་

གནོད་བྱེད་ཡོད་ལུགས་དང་། དོན་དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་

བར་དོན་དེ་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ལེགས་པར་
གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཅིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མདོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་
དགོངས་པ་འཚོལ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། མདོའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་

16

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤིང་ལུང་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

རིགས་པའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པ།

གཉིས་པ་ནི། མཐར་གཏུགས་ན། ཞེས་པ་ནས། ཕྱིར་
རོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དོན་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་

དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དེ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་མཐར་གཏུགས་ན་དྲི་མ་མེད་
པའི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱེད་དགོས་ཏེ། རིགས་པས་མི་འགྲུབ་
ཅིང་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་དེ་འདྲ་པའི་
གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་པོ་དེ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་།
ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

དེའི་གནས་ཚུལ་ཀྱང་འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་
དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། དོན་གྱི་དབང་ཞེས་པ་ནས།
གསུངས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དོན་ནི། ལུང་ཙམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། རིགས་པས་དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་
པའི་དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་

17

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསསློང་དག་གམ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
གསུང་རབ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་གསུང་རབ་དེས་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར། ལྐོག་གྱུར། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གསུམ་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་རིམ་པ་

བཞིན་དུ་མངོན་སུམ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག ཡིད་ཆེས་རྗེས་
དཔག་གསུམ་གྱིས་གནོད་པ་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་བརྟགས་ལ། གནོད་པ་མ་མཐོང་བ་ན་ངའི་བཀའ་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་
ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་ཡི། ང་ལ་གུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་
ནས་བཤད་ཚད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་མི་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན་
གསེར་བརྟག་པའི་ཚེ་དང་པོར་མེས་བསྲེགས། དེ་རྗེས་བཅད། དེ་
རྗེས་བརྡར་ནས་གསེར་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ན་ནོར་གྱི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་སྐད་དུ་ཡང་རིགས་ཐིགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔ་
མདོར་བསྡུས་སུ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས། དེ་ལ་བསྲེག་པ་ནི་མངོན་སུམ་
དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།བཅད་པ་ནི་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།བརྡར་བ་ནི་

ཡིད་ཆེས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་
ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པའི་ལུགས་གཉིས་སོ་སོར་

བཤད་པ་དང་། ལུགས་དེ་གཉིས་ལས་རང་ཉིད་གང་གི་རྗེས་སུ་

18

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྲང་བར་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་དང་། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་པའི་

ཕྱོགས་སོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་

འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་
བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལ་འགལ་

སྤོང་གི་དྲི་བ། འགལ་བ་དེ་སྤོང་གི་ལན་ནོ།།དང་པོ་ལ་གཉིས། དྲི་
བའི་མདོ་འགོད་པ་དང་། མདོའི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་པའོ།།

སེམས་ཙམ་པའི་སྐབས།

དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་བཅུ་ངོས་བཟུང་བ།

དང་པོ་ནི། སྤྱིར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་ལེའུ་བཅུ་ཡོད་དེ། གླིང་གཞིའི་ལེའུ། དོན་ཟབ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དང་ཚུལ་
བཞིན་ཀུན་ཏུ་འདྲི་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ། ཆོས་འཕགས་ཀྱི་
དྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་གྲོས་རྣམ་དག་གི་

19

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ། བློ་གྲོས་ཡངས་པའི་དྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ། ཡོན་
ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་དྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ། བྱམས་པས་ཞུས་པའི་དྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ།
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་དྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ། འཇམ་
དབྱངས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་དྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལས་དྲིས་ལན་དང་པོས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས། དྲིས་ལན་གཉིས་པས་དོན་དམ་པ་རྟོག་གེའི་
བློས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་བའི་ཚུལ་གཏན་ལ་
འབེབས། དྲིས་ལན་གསུམ་པས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པ་

དང་ཐ་དད་གཏན་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་
བཞི་བཞི་བསྟན་ནས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པའི་ཚུལ་བཞི་བསྟན། དྲིས་ལན་བཞི་པས་གཙོ་བོར་ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གཏན་ལ་འབེབས། དྲིས་ལན་ལྔ་པས་གཙོ་བོར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས། དྲིས་ལན་དྲུག་པས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་གཏན་ལ་འབེབས། དྲིས་ལན་བདུན་པས་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོར་
གཏན་ལ་འབེབས། དྲིས་ལན་བརྒྱད་པས་གཙོ་བོར་བྱང་སེམས་ཀྱི་
ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས། དྲིས་ལན་དགུ་པས་འབྲས་

20

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུའི་རྣམ་གཞག་སོགས་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་ལ། མདོར་ན་དྲིས་ལན་དགུ་བོ་དེས་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཆ་ཚང་
བར་གཏན་ལ་འབེབས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཤེས་བྱའི་གནས་དང་མཚན་ཉིད་དེར་འཇུག་དང་།།དེ་ཡི་
གནས་དང་དེ་རབ་དབྱེ་བ་དང་།།བསླབ་པ་གསུམ་དང་དེ་འབྲས་སྤངས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཐེག་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ཁྱད་འཕགས།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཁོག་གཅིག་པར་སྣང་ངོ་།།གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་དེ་
རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འདིར་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་རྣམས་
འཆད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་འདིར་དྲང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
འབྱེད་པ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དཔྱད་པ་

དང་།མདོ་དེ་ཉིད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་བཞེད་ཀྱང་བློ་གྲོས་མི་ཟད་
པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་
པ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་དཔྱད་པའོ།།དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་ནས་ཇི་

ལྟར་གསུངས་པ་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་
ལོ།།དང་པོ་ལ་མདོ་སྡེའི་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ། འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་

21

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསལན། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། དེ་དག་གིས་གྲུབ་
པའི་དོན་ཞུས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ།

ཞེས་པ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བདག་ཡོངས་སུ་ཞུ་ལགས་སོ།།ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ།

འདིའི་སྐབས་སུ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
ཁ་ཅིག བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས། འཁོར་ལོ་བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་གཉིས་སྒྲ་

22

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སོར་བཞག་ན་འགལ་ནའང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འགལ་བ་མི་

མངའ་བས་འཁོར་ལོ་བར་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས། འཁོར་ལོ་དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དོན་གྱི་ཞུས་པ་ཡིན་གྱི། འཁོར་ལོ་དང་པོར་དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་ལ་འགལ་སྤོང་ཞུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
ཟེར་ན། འོ་ན། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཤིང་། དེ་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་
གསུངས་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མདོ་སྡེ་པ་
དེས་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་། དེ་རྣམས་
རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
ཁས་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེས་དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ་
ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་

23

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྤྱི་མཚན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་མདོ་སྡེ་
པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་མཚན་དོན་གཅིག་ཏུ་

ཁས་ལེན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཆོས་ཁམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་དུ་ཁས་ལེན་
པར་ཐལ། དེས་དེ་དེའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེས་ཆོས་ཁམས་དེར་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེས་དེ་དེར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེས་དེ་དེར་དོན་དམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན།
དེས་དེ་དོན་དམ་པར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་ཁས་ལེན་པར་
ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན།།ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།། ཁ་ཅིག འཁོར་ལོ་དང་པོར་
གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དང་། འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་གཉིས་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་འགལ་ནའང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
འགལ་བ་མེད་དགོས་པས་ཞེས་སོགས་འགལ་སྤོང་ཞུས་པ་ཡིན་

24

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནོ།།ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་དངོས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མདོ་སྡེ་པ་
དེས་ཆོས་ཁམས་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག མདོ་སྡེ་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པས་
སྤྱི་མཚན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེས་དེ་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་།།དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་པ་
ཡིན།།ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་མདོ་སྡེ་པའི་རང་གཞུང་རྣམ་དག་ཡིན་
བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཆོས་ཁམས་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་དུ་མ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་དེ་རྣམས་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
བཀག་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དང་པོར་ཝ་ར་ཎཱ་
སིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསུངས་ཤིང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་ལ་ཉུང་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་
ཅིང་བདེན་པར་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྐོར་གཅིག་གོ །ཞེས་

25

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསསོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་བཀའ་སྩལ། བར་པར་དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་བཀའ་སྩལ་པ་གཉིས་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་

འགལ་ནའང་ཞེས་སོགས་ཟེར་ན། འོ་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་འགྲེས་རྐང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོས་སྤྱོད་
པའི་ལམ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག ལྟ་བའི་ལམ་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད། འབྲས་
བུའི་ལམ་སྟོབས་བཅུ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། སོ་སོར་ཡང་དག་པར་
རིག་པ་བཞི། བྱམས་པ་ཆེན་པོ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད། གང་ཟག་གི་ལམ། ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་ཉིད།།རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྣམས་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང་། ས་དང་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱང་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་
ཏེ། དེ་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
སྟེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། །བྱང་ཆུབ་

26

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་དང་།།སྤྱོད་པ་ཡོངས་བསྡོ་མ་བཤད་
དེས།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ག་ལ་འགྱུར།།ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་ལ་གནས་པའི་དོན།།མདོ་དེ་ལས་ནི་བཀའ་མ་སྩལ།།ཐེག་པ་
ཆེ་ལས་བཀའ་སྩལ་པ།།དེའི་ཕྱིར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པར་ཐལ། དེ་ལས་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མ་བསྟན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་བསྟན་ཤིང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་འགྲེས་རྐང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བའི་སྐབས་སུ་མདོ་ལས་
གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་འགྲེས་རྐང་བདུན་ལས་མང་བ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས།
དེ་དག་ནི་སྔར་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བའི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་
གཟུགས་ཕུང་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་རེ་རེ་ལའང་། ཞེས་

27

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགཟུགས་ཕུང་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་ལས་མ་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་ཟེར་ན། དེས་
དེ་ལྟར་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དེ་ལྟར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་ཆོས་ཐམས་
ཅད་འདུས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་དང་པོས་
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་
གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་གང་ཞིག སྐྱེ་
མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཟེར་ན་མི་མཚུངས་ཏེ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མདོ་སྡེ་པ་
དེས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་

28

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། དེས་སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། དེས་གཞི་གྲུབ་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་ཁྱབ་བ་ཁས་ལེན་
པའི་ཕྱིར།

༈ གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དོན་དམ་
ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་པའི་

ཚུལ་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་བཀའ་སྩལ། འཁོར་ལོ་བར་པར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་བཀའ་སྩལ་པ་གཉིས་སྒྲས་ཟིན་

ལྟར་ན་འགལ་ནའང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འགལ་བ་མེད་དགོས་པས། འཁོར་ལོ་བར་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས། དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་དོན་གྱིས་ཞུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། འགལ་སྤོང་ཞུས་ཚུལ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་ཆོས་

29

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་
ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེས་དེ་ལྟར་ཤུགས་ལ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཟུགས་སོགས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ།།འདོད་ན། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་
ཞིག དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།། གཞན་ ཡང་། འཁོར་ལོ་དང་པོས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་

གདུལ་བྱ་ལ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་དེ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྤྱི་
མཚན་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་གཟུགས་
སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་ན།

30

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་མདོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེ་དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་

མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྣམས་དེའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན། དེ་རྣམས་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། མིང་གི་སྔ་རོལ་
བློ་མེད་ཕྱིར།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་གཟུགས་སོགས་རྣམས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ།
གཞུང་འདི་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་དངོས་
སུ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པ་གང་ཞིག འདིར་བསྟན་

འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེ་གཟུགས་སོགས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་

འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་
པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བདེན་བཞི་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་
པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས།འཕགས་པའི་

བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས་ཞེས་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་

31

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས། འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་
ནི་འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་དང་སྟོན་པའི་སྐུ་ཚེའི་ཚིགས་ལ་སོགས་
པས་འཇོག་པ་མིན་གྱི་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་བདག་
མེད་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སོང་། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ།།ཁྱབ་པ་ཁས། རང་རེས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
ཐམས་ཅད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་མཉམ་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ།
གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་
འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་
པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། རྟོག་པ་དོན་
མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན་རྩ་བར་མི་མཚུངས་སོ།།གཞན་
ཡང་། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་དེས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་

32

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་འགལ་སྤོང་ཞུས་ཚུལ་དེ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་འདུས་མ་བྱས་ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།།

འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན།

གཉིས་པ་འགལ་བ་དེ་སྤོང་གི་ལན་ལ་གང་ལ་དགོངས་ནས་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་བཤད་པ། གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་
ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས།ངས་ཆོས་

33

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསརྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མཚན་
ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་དོན་
དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།ཞེས་དང་། བསྡུ་བ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ། འདུལ་བའི་དབང་གིས་དེ་དང་དེར་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་དང་།སུམ་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་
ནི།།ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན།།ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡུམ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་
ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འབྱེད་རིགས་ཏེ། གཟུགས་ཕུང་
གི་སྟེང་དུ་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་འཐད་པ་གང་ཞིག་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་ཕུང་

34

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ། ཞེས་དང་། དྲང་ངེས་
རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་ལྟར་གཟུགས་ཕུང་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱར་པ་བཞིན་དུ་

ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་།སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་། རྟེན་འབྲེལ་
བཅུ་གཉིས་དང་། ཟས་བཞི་དང་། བདེན་པ་བཞི་དང་། ཁམས་དྲུག་

དང་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་སྦྱར་

བར་གསུངས་སོ།།ཞེས་དང་། ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་ནི་སྔར་བཤད་བ་
ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རེ་རེ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་

གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའོ།།ཞེས་དང་། དེ་དག་ནི་སྔར་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བའི་སྐབས་

སུ་བཤད་པའི་གཟུགས་ཕུང་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་རེ་རེ་ལའང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་འཇོག་ལུགས་བྱས་ནས་དེ་ལ་དགོངས་ནས་སྟོན་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་བཤད་པར་
བདག་གིས་གོའོ།།ཞེས་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་བ་ལ་གསོལ་བའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བརྟགས་པའི་

35

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསམཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་ནི་མིང་

དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཚན་
ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་
ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་མིང་

བརྡས་གཞག་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྤྱི་
མཚན་དང་ནམ་མཁའ་སོགས་མིང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་ཟེར་ན། འོ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་བརྟགས་
ཡིན་ན་མིང་བརྡས་འཇོག་ནུས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། སྤྱིར་ཀུན་བརྟགས་ལ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་བརྟགས་གང་གིས་

སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་མི་མཁོ་བས་སོ།།དེ་དག་གི་མང་པོ་ཞིག་མིང་དང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་

ཡོད་པ་ཡིན་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ་རྟོགས་

36

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སོང་། ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། འདོད་ན། སྤྱི་མཚན་མིང་བརྡས་འཇོག་ནུས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཀུན་བརྟགས་ཙམ་དེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་བརྟགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་
དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་
བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་
རྣམ་འབྱེད་ལས། གང་གིས་སྟོང་པའི་ཀུན་བརྟགས་ནི་མདོ་འདིའི་

ཀུན་བརྟགས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་དུ་བརྟགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་བརྟགས་གཞན་མ་
གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཀུན་བརྟགས་དེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་
པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་བརྟགས་ཞེས་བཏགས་པ་དེ་
ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།
ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། དེའི་བཏགས་པ་དེ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ལ་བྱེད་
རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ན།

རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་

37

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཕྱིར། ཁ་ཅིག ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན་མིང་བརྡས་འཇོག་ནུས་པས་མ་
ཁྱབ་ཀྱང་། དེ་ཡིན་ན་མིང་བརྡས་བཞག་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། མིང་བརྡས་བཞག་པར་ཐལ། ཀུན་
བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བློ་ཡུལ་དུ་
འཆར་བ་མིང་བརྡ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། ནམ་མཁའི་མིང་བརྡ་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་ཡང་ནམ་མཁའ་
བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྒྲ་རྟག་སྟོང་ཆོས་
ཅན། མིང་བརྡས་བཞག་པར་ཐལ། ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། བརྡ་འམ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་གྲགས་རྟགས་ཡང་
དག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ནམ་མཁའ་
དང་སྤྱི་མཚན་མིང་བརྡས་བཞག་མི་ནུས་བཞིན་དུ་མིང་བརྡས་

བཞག་པར་ཐལ། དེ་མིང་བརྡས་བཞག་མི་ནུས་པ་གང་ཞིག དེ་དག་
མིང་བརྡས་བཞག་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དག་མིང་བརྡས་

འཇོག་ནུས་ནས་མིང་བརྡས་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་དག་མིང་

བརྡས་བཞག་པར་ཐལ། དེ་དག་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།

38

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་དེ་
ཡིན་ན་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་

ཞེ་ན།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་
བརྟགས་ཡིན་ན་མེད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་
པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན།དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་མིང་དང་བརྡས་
བཞག་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཚད་མས་གྲུབ་པས་དགག་
མི་ནུས་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེའི་སྐབས་ནས་
བསྟན་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡོད་པར་ཐལ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས།
ཀུན་བརྟགས་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་དང་འདྲ་བ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་
ཙམ་གྱི་དཔེ་ཡིན་གྱི་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་དཔེ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས།དེ་ཉིད་

དངོས་པོ་དེ་དག་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མིང་ཙམ་

39

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགྱིས་བཞག་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་ཡིན་པས་མིང་

དང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་གཏགས་དེ་དགག་བྱའི་ཀུན་བརྟགས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན་ཀུན་བརྟགས་གང་
གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་
བརྟགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི། ཀུན་བརྟགས་
གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་མི་མཁོ་བས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དེ་དེའི་
སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དྲང་ངེས་རྣམ་
འབྱེད་ལས། འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་བསྟན་ཚོད་ནི་
མིང་དང་བརྡ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་མ་བཞག་ཡིན་ལ། བཞག་པ་ལ་

ཡང་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། འཇོག་ལུགས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བས་
ཡོད་པ་རྣམས་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་ཆེས་མི་
མཐུན་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་ཡང་མི་
མཐུན་ནོ།།འོན་ཀྱང་འདིའི་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་

40

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོད་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡང་ཡོད་ལ། གཞི་འགའ་ཞིག་སྔ་མ་ལྟར་མི་འཛིན་ཀྱང་ཕྱི་མ་ལྟར་འཛིན་
པ་ནི་ཡོད་དོ།།ཞེས་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་དགོས་ཏེ། གཞི་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་
ནས་ཡོད་པར་འཛིན་ན། གཞི་དེ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་
བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པར་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་

རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་དོན་
སྤྱི་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་པར་
འཛིན་པར་ཐལ། བུམ་པའི་དོན་སྤྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་
མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་
དོན་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེའི་དོན་ནི། གཞི་དེ་རྣམ་རིག་པའི་འདོད་པ་ལྟར་
གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། གཞི་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་

41

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས་ཏེ། གཞི་དེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་

རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་
ཡིན་ན། གཞི་དེ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་
ན་རྙེད་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།གཞི་འགའ་ཞིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
ལ། ཁ་ཅིག མདོ་སྡེ་པས་ཀུན་བརྟགས་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་འཛིན་ཡང་། ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་པ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་ཀུན་བརྟགས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་
ན་རྙེད་པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།དེའི་དོན་ནི་མདོ་སྡེ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་དག་གིས་ཀུན་

བརྟགས་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པར་མི་འཛིན་ཡང་། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་ཐལ་འགྱུར་
བས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་

42

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྟགས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་
པར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཀུན་
བརྟགས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་ཡོད་
པར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་
དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན།ཁྱོད་ལ་
མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་མིང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དགག་
ཕྱོགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་མ་ཡིན་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་
བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ཀུན་
བརྟགས་ཡིན་ན་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་
པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་འཐད་པ་གང་ཞིགཀུན་བརྟགས་དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། གཟུགས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་
བསྟན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཀུན་བརྟགས་
དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཐལ།

43

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགཟུགས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།

སྐྱེས་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་
བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དེ་ནི་རྐྱེན་
གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པས་

དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་
གཞན་དབང་ཡིན་ཞེ་ན།དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་དེ་འདི་ནི་གཟུགས་

སོ།།འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་
བཏགས་པའི་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་གཟུགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་
ཅིག འདིར་མ་ཁྱབ་ཟེར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁྱོད་ཀྱི་
གདགས་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་

44

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཟེར་བ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ངོས་འཛིན་པ་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་
བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་གང་
ལགས་པ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་དང་། དང་པོས་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་གཉིས་

པས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གདགས་གཞི་དང་གསུམ་པས་རང་གི་ངོ་བོ་

བསྟན་ཏོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་

དམ་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་

དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་དང་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
མཚན་མ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་ལ། གཟུགས་གཟུགས་

ཀྱི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
གཞན་ཡང་། གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ།

གཟུཊ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཤིག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་

ཐལ། དེ་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་དང་ཀུན་

45

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་གཟུགས་གང་རུང་གང་ཞིག དེ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱང་མ་ཡིན། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་
གཟུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཀུན་བརྟགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།གསུམ་པ་གྲུབ་
སྟེ། དེ་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་གཟུགས་སུ་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་

ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་
ན། དེ་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ།།འདོད་ན། གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། གཟུགས་ཚད་མས་གྲུབ་ནས་གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

གཟུགས་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
ནམ་མཁའ་དེ་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གསུམ་པོ་གང་རུང་
ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་དེ་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་།

46

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཕུང་
གཟུགས་ཕུང་གི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཕུང་
གཟུགས་ཕུང་གི་གཞན་དབང་། དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཟུགས་ཕུང་གི་ཀུན་བརྟགས། དེ་
དེས་སྟོང་པ་གཟུགས་ཕུང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འཁོར་ལོ་
བར་པའི་བསྟན་དོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་
ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་དང་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཀུན་བརྟགས་དང་དེ་དེས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས། ཕུང་པོ་གཞན་དབང་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་

གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་གོ་ནུས་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི།

གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་

47

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསནས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། ཁྱོད་དེ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་མི་འབྱུང་
བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེས་མཚོན་ནས་རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོར་རོ།།གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདིས་ནམ་
མཁའི་གཞན་དབང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཤིང་རང་གི་

རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མི་སྐྱེ་བ་དེ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་
ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་
བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་རང་གི་

རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག མདོ་དེ་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ནམ་མཁའ་
ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་
རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའི་
ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་

གཞན་དབང་མ་ཡིན་པར་འོག་ཏུ་བསྒྲུབ་བོ།། གསུམ་པ་ལ། གཞན་
དབང་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་

48

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་གང་དག་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ནོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ཆོས་རྣམས་ལས་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་
བསྟན་ལ།གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་རྣམ་པར་དག་པའི་
དམིགས་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་

ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་
དམིགས་ནས་བསྒོམ་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་བར་ཤེས་པ་ན་
དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་ལ་ཡང་དམིགས་དགོས་པས་དེ་ཡང་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པར་འགྱུར་བས་དོན་དམ་པར་
འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་སྐྱེ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས། འདིའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག ཀུན་

བརྟགས་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་པར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡོད་

49

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཔའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཀུན་

བརྟགས་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གོ་མི་ཆོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདུས་མ་
བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་གཞིའི་སྒོ་ནས་སྟོང་ཉིད་

བཅོ་བརྒྱད་དང་ཉི་ཤུའི་དབྱེ་བ་རྣམས་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།
གཞན་ཡང་། འགོག་བདེན་གྱི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པའི་སྟོང་ཉིད་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་འགོག་བདེན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཐེག་
ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ལུང་

དེ་དག་གི་དོན་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་དེ་རང་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་གོང་འོག་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་རྩོད་པའི་གཞིའི་

གཙོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་ཀུན་བརྟགས་དེ་ལྟར་རྩོད་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་མ་
ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འོ་ན་ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་པར་

དག་བྱེད་ཀྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དམིགས་པར་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་

50

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱིས་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་རང་སྡེ་གོང་འོག་གིས་བདེན་པར་
གྲུབ་མ་གྲུབ་རྩོད་པའི་གཞིའི་གཙོ་བོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་སླ། ཁ་ཅིག ལུང་དེའི་དོན་ཡོད་དེ།
གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམ་
པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་བས་ན། གཞི་གཞན་དབང་ལ་ཡང་
དམིགས་དགོས་པས་གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པར་

འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་དགོས་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་ལ། ཀུན་བརྟགས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་
སྟོང་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམ་པས་སྒྲིབ་པ་དག་པར་འགྱུར་བས་
ན། གཞི་ཀུན་བརྟགས་ལ་དམིགས་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཀུན་
བརྟགས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྲུབ་བམ་སྙམ་
པའི་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་

བསྟན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཙམ་པོ་བ་ལ་མི་བྱེད་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཀུན་བརྟགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་
པའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བརྟགས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན། འོ་ན་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་ཀུན་བརྟགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཙམ་པོ་བ་ལ་བྱེད་
རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་

51

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཀུན་བརྟགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་
མཁོ་བའི་ཀུན་བརྟགས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐབས་འདི་
བསྟན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་དེ་འདྲའི་དྭོགས་པ་གཞན་དབང་ལ་ཤས་ཆེ་བ།

རང་ལུགས་ལ། དེའི་དོན་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དངོས་བསྟན་ལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ་དེ་དག་གི་གཞན་དབང་ཁོ་ན་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་ཕབ་པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་
སྒྲིབ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྟོང་གཞི་གཞན་
དབང་ལ་དམིགས་དགོས་པས། གཞན་དབང་རྣམ་དག་གི་དམིགས་
པར་གྱུར་པའི་དོན་དམ་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དྭོགས་པ་ཤས་ཆེ་
བས་དེ་ལྟར་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་ཀུན་བརྟགས་ལ་དེ་འདྲའི་དྭོགས་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བརྟགས་རང་འཛིན་རྟོག་

52

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་

ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་ལ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཀུན་
བརྟགས་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དངོས་
སུ་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་སྟོང་གཞིར་དངོས་སུ་
བཟུང་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་
ཉིད་དངོས་སུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱིར།

ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི་དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཞན་ཡང་། ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་དོན་
དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་
དམ་ཡང་དག་འཕགས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་གང་

53

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཡིན་པ་དེ་ནི། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དོན་
དམ་པ་ཡིན་ལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
ཁ་ཅིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་དུ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པ་གང་ཞིག སྐབས་འདིར་དབུས་མཐའ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དབུས་མཐའ་ལས། རྣམ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་
རྣམ་གཉིས་ཏེ།།གཅིག་པུ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན།།ཞེས་ཉོན་སྒྲིབ་

རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་

མེད་གཉིས་ཀ་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་ཡིན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་དང་
གཞན་དབང་གཉིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་

དུ་བརྗོད་དོ།།ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་
གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་གཉིས་ནི། སྒྲིབ་པ་གཉིས་དག་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་

ཤེས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་

54

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་གྱི་སྤྲོས་པ་མེད་དགག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་འཇོག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར།ཞེས་དང་། ཐར་
ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། གང་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་ན། ཤེས་སྒྲིབ་མཐའ་དག་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་

པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་སྔ་མ་གཉིས་

ཀྱི་དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དོན་ཡིན་ལ།

ཕྱི་མའི་དོན་ནི། དེའི་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་

ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་དེ་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དེ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་

ཕྱིར།ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།ཡང་ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོང་
ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ།དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་ན། དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དེ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་གནས་

55

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཔའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་

དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།དེའི་ཕྱིར། འདོན་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་ཙམ་
པའི་ལྟ་བ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིགདབུ་མའི་ལྟ་བ་ཡིན་ན་སེམས་ཙམ་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཡོད་པས་མེད་པས་ཡོད་པས་ན། །འདི་ནི་

དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག དེ་སྐབས་འདིར་

སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྟོང་འཐུན་ཆེན་མོ་ལྟར་ན།
ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྟོང་འཐུན་ལས། སེམས་ཙམ་
པའི་སྐབས་སུ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་བཤད་པ་
གང་ཞིག དེར་སེམས་ཙམ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་དམ་
པར་མི་འདོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཡོངས་གྲུབ་ནི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་
ཀུན་བརྟགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། མཚན་
ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
ཉིད་ལས། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་དོན་དམ་པར་མི་འདོད་ཅིང་གང་ཟག་གི་བདག་

འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་འདོད་

56

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། སྟོང་འཐུན་གྱི་
ལུགས་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་པར་ཐལ།
དེར་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བདག་

འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་དུ་བསྟན་པར་སྟོང་འཐུན་པས་འདོད་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་
གིས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་མི་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཡིན་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས་ཆོག་གོ །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་སྟོང་འཐུན་གྱི་ལུགས་ལ་ཡང་།
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ལུགས་

ལ་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ།

མཚན་མ་མེད་པ། དོན་དམ་བདེན་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའ་
ལས། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་མདོར་བསྡུ་ན།།དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་

མཐའ། མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང་།།ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་རྣམ་གྲངས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་དམ་བཅའ་ལ་

57

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག་ཀུན་བརྟགས་ཀྱང་མ་
ཡིན། གཞན་དབང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཁོར་བ་སྤངས་པའི་མྱང་འདས་བདེན་པར་
གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འཁོར་བ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མྱང་འདས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། སེམས་ཙམ་པས་འཁོར་འདས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་
པར་མི་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་ལས། རིཊ་པའི་

འགྲོས་འདི་རྣམས་ཤེས་པའི་གནད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་རང་
སྡེ་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་ཀྱང་འཁོར་འདས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་མོད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེའི་
དངོས་སྨྲ་བ་དེ་མདོ་སྡེ་པ་ལ་བྱེད་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། མདོ་སྡེ་བས་འཁོར་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་གང་ཞིག དེས་མྱང་འདས་བདེན་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་རང་མཚན་དུ་

58

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་མྱང་འདས་སྤྱི་མཚན་དུ་
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་

གྱི། སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། དེ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ།

དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་མ་རྟོགས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགོག་
བདེན་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ལམ་བསྒོམ་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་
ནས་གང་དུ་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་འགགས་པ་སྟེ་འགོག་
པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་
བ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཟབ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་
ལས། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་འཕགས་པ་

རྣམས་ཀྱིས་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རིགས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་

ཤེས་མི་ནུས་པས་ཟབ་ཅིང་། ཞེས་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས་
ཀྱང་། བདག་མེད་པའི་དོན་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དེ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་

དམིགས་པའི་དོན་དམ་པ་ཡང་ཡིན་ནོ།།དེར་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་
གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

59

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་
བཞིན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དོན་དམ་པ་ཡིན་ལ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གང་
ཟག་གི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད། དོན་དམ་པར་
ཁས་ལེན་རིགས་ཏེ་དབུས་མཐའ་ལས། རྣམ་དག་སྤྱོད་ཡུལ། ཞེས་
དང་། གང་ཟག་དང་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་
ཉིད།།ཅེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། ཆོས་དགེ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་
ཉིད།།ཅེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་དང་པོས་སྟོང་ཉིད་དངོས་ཀྱི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོང་ཉིད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།འདོད་ན། མདོ་སྡེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་
པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

60

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་གང་ཟག་གི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
གནས་ལུགས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པས་གང་ཟག་
གི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

ཁྱོད་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་
སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་གང་ཟག་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་གང་
ཟག་གང་ཞིག གང་ཟག་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་གནས་ལུགས་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་པས་གང་ཟག་གི་སྟེང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་མི་འདོགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཆོས་དབྱིངས་ལ་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བ་

དང་རིགས་མི་འདྲ་བའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་
པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན། གང་ཟག་

61

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསརང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་
དེ་ཡང་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་གཉིས་རིགས་མི་འདྲ་
བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་རིགས་གཅིག་ཡིན་

དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགོག་བདེན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཙམ་པས་འགོག་བདེན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཁས་

ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས། འགོག་བདེན་ཡིན་

ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ལ་དབུ་སེམས་ཀྱི་
མཁས་པ་སུ་ཡང་མི་མཐུན་པ་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། སྟོང་འཐུན་གྱི་ལུགས་ལ་སེམས་ཙམ་པའི་སྐབས་སུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་
སྐབས་སུ་འགོག་བདེན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྟོང་
འཐུན་ལྟར་ན་མ་ཁྱབ་པ་འདྲའོ།།གཞན་ཡང་། ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་ན་འགོག་བདེན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པས་
ཁྱབ་པར་ཐལ། སྟོང་འཐུན་གྱི་ལུང་དེ་འཐད་པ་གང་ཞིག དེའི་དབུ་

སེམས་ཞེས་པའི་དབུ་མ་པ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་བྱེད་

62

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། རང་རྒྱུད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། སྟོང་འཐུན་པས་རང་རྒྱུད་པའི་

ལུགས་ལ་ཡང་འགོག་བདེན་སྟོང་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དང་། འཕགས་པ་
ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པ་བྱས་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་བཤད་སྙིང་

པོ་རྒྱན་སོགས་དང་མི་མཐུན་པས། དེ་ཙམ་ཞིག་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་
མི་འཛིན་ནོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ཇི་ལྟ་བ་

དེ་ལྟ་བུར་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་བལྟ་བར་བྱའོ།།དོན་
དམ་ཡང་དག་འཕགས། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་བྱས་པ་ཇི་

ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་བལྟ་བར་བྱའོ།།དོན་
དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དེ་ལས་ཀྱང་གཅིག་ཀྱང་བལྟ་བར་

བྱའོ།།དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ནམ་
མཁའ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་དེ་ལས་ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་གཅིག་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཀུན་
བརྟགས་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་གི་དཔེས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་

63

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབཞིན་དུ། ཀུན་བརྟགས་དེ་ཡང་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་སྒྱུ་མའི་དཔེས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་
སྤྲུལ་པའི་ཚེ་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དེ་སྒྱུ་མའི་སྔགས་
རྫས་ཀྱི་མིག་བསླད་པ་དེ་བཞིན་དུ། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་མ་
རིག་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡོངས་གྲུབ་ནམ་མཁའི་དཔེས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ནམ་
མཁའ་དེ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དང་། ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་
དེ་ཡང་ཆོས་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་
བཤད་པ་ལ་ཀུན་བརྟགས་ལ་དགོངས་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ལ་

64

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགོངས་པའོ།།དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་པ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་
སུ་མྱང་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས།འདི་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ། མ་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་
ནི་མ་འགགས་པ་ཡིན། མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་གང་ཡིན་པ་

དེ་དག་ནི་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཡིན། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་གང་ཡིན་

པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱང་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན།
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱང་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་

པ་དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་

གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱང་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེས་མ་བསྡུས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་

65

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།

དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཡང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་མ་འགགས་པ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་མྱང་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི། རྟག་པ་རྟག་པའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་ཐེར་ཟུག་
གི་དུས་སུ་རྣམ་པར་གནས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་
ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་རྟག་པའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་ཐེར་ཟུག་གི་དུས་སུ་

ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་གནས་པ་འདུས་མ་བྱས་པ་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི། འདུས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགག་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། གཟོད་
མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་
ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདུས་མ་
བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔ་ཕྱིའི་དུས་ཀུན་ཏུ་རྟག་པར་གནས་པ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་རང་བཞིན་

66

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར།

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

གསུམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ་ལ།
གཟུགས་ཕུང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་དང་། དེ་
འགྲེས་རྐང་གཞན་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས། ཀུན་བརྟགས་ངོས་འཛིན་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་བྱེ་
བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་།

གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྐྱེའོ་ཞེའམ་འགག་པ་ཞེའམ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྤང་བ་དང་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དམ་

བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་གང་

ལགས་པ་དེ་ནི་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་

67

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགསུངས། དོན་ནི། གཟུགས་ཕུང་གི་ཀུན་བརྟགས་ཡོད་དེ། གཟུགས་
ཕུང་གཟུགས་ཕུང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ།
གཟུགས་ཕུང་གི་ངོ་བོར་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་དང་།
གཟུགས་ཕུང་གི་སྐྱེ་བ་གཟུགས་ཕུང་གི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་
པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ། གཟུགས་ཕུང་གི་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བརྟགས་
པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞན་དབང་ངོས་
འཛིན་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་
ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་གང་
ལགས་པ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གཟུགས་ཕུང་གི་གཞན་དབང་ངོས་བཟུང་དུ་
ཡོད་དེ། གཟུགས་ཕུང་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དེ་
གཟུགས་ཕུང་གི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོངས་
གྲུབ་ངོས་འཛིན་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་

སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་
མཚན་མ་དེ་ཉིད། ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེར་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་ཅིང་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཁོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཆོས་ལ་
བདག་མ་མཆིས་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པ་

གང་ལགས་པ་དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་

68

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས། དོན་ནི། གཟུགས་ཕུང་གི་ཡོངས་གྲུབ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
གཟུགས་ཕུང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ། གཟུགས་ཕུང་གི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་གཟུགས་ཕུང་ལ་ཇི་
ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

སྦྱོར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིགའདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འབྱེད་མི་རིགས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་
དུ་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་པ་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་ཕུང་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ཆོས་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འབྱེད་པར་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།གཟུགས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་
གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་
དུ་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་པ་བཞག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་དང་གཞན་དབང་གི་གཞི་མཐུན་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་

69

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཁྱབ། ཁ་ཅིག འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་

གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཀྱང་དེ་དག་གི་གཞན་དབང་

མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཞན་དབང་དོད་ཐུབ་གཅིག་བཞག་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང་། ཁ་ཅིག དེ་ལྟར་འབྱེད་ཀྱང་དེ་དག་གི་གཞན་དབང་གིས་གཞན་དབང་གི་གོ་མི་
ཆོད་ཟེར་བ་རྣམས་ལ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་འདིས་ནམ་མཁའ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཀྱི་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ཅིག་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེ་
དག་གི་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས།ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་ནི་སྔར་

བཤད་པ་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རེ་རེ་ལ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་དེས་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱི་
གཞན་དབང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། རང་གི་
རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་མི་སྐྱེ་བ་ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱི་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན་དངོས། ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱི་གཞན་དབང་རང་གི་

70

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལན་མེད་དོ།།འདིར་སྨྲས་པ། ཤེས་རབ་མཚུངས་པ་མེད་པའི་ཐལ་འགྱུར་འདི།།མཁས་པའི་དབང་པོའི་
གསུང་བཞིན་གནམ་ལྕགས་ཐོག །རྒོལ་ངན་དཔུང་ཚོགས་རྡུལ་རིའི་

ཕྲེང་བ་རྣམས།།སྐད་ཅིག་ཉིད་ལ་ཕྱེ་མར་འཐག་པར་བྱེད།།ཅེས་
བྱའོ།།གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་གང་ལགས་པ་དེ་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ། ཞེས་པའི་མདོ་འདི། ནམ་མཁའ་དང་ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དབང་ངོས་འཛིན་
པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་འདི་གཟུགས་ཕུང་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་དབང་ངོས་འཛིན་པའི་མདོ་གང་ཞིག ནམ་མཁའ་དང་ཆོས་ཁམས་སོགས་གཟུགས་ཕུང་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་འགྲེས་རྐང་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་ཕུང་ལ་
ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན་དངོས། ནམ་མཁའ་སོགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་གཅིག་ལ་བྱེད་རིགས་པར་

71

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཁ་
ཅིག་གིས། ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན། ནམ་མཁའི་

གཞན་དབང་གཞན་དབང་མ་ཡིན་ཟེར་ན་ནང་འགལ་ཏེ། ནམ་མཁའི་
གཞན་དབང་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་གཞན་དབང་ཅིག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་
ལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་དཔྱད་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན་མེད་ན་ཆོས་ཉིད་ཡན་གར་བ་ལ་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པས་གཞན་དབང་
གི་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་ལུགས་སྔ་མས་
ཀྱང་སྨྲ་ལ། ལུགས་འདིས་ཀྱང་སྨྲ་སྟེ། ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་རིགས་
པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཀྱང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བདེན་
པར་གྲུབ་པར་འདོད་ན་ནི་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་
གཅིག་ཀྱང་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་དགོས་ཏེ། རྟེན་ཆོས་ཅན་མེད་པར་བརྟེན་པའི་ཆོས་ཉིད་གནས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་
གྲུབ་ཀྱི་རྟེན་རྫུན་པས་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་

72

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག དེའི་དོན་ཐལ་འགྱུར་བས་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་

རང་ངོས་ནས་གྲུབ་ན་ཆོས་ཅན་ནམ་མཁའ་ཡང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་དགོས་ཞེས་འཕུལ་འཚམས་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ།།ཞེ་ན།
དེ་ནི་ཉམ་ཐག་པའི་ལན་ཡིན་ཏེ། ལུགས་སྔ་མས་ཀྱང་སྨྲ་ལ་ཞེས་
སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྨྲ་བར་གསུངས་པ་དང་། གཟུགས་
ཉིད་ཀྱང་མི་དམིགས་ན། གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དམིགས་པར་

ལྟ་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
དང་། རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཀྱང་དེས་ན་དེ་ལ་ནི་དབུ་མ་པ་དང་

དངོས་པོར་སྨྲ་བ་གཉིས་ཀ་མཐུན་ལ་དེ་ལྟར་ནའང་དངོས་པོར་སྨྲ་
བས་ནི་ཆོས་ཅན་དང་སྟོང་ཉིད་གཉིས་ཀ་བདེན་པར་འདོད་ལ་དབུ་
མ་པས་ནི་ཆོས་ཅན་མི་བདེན་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
པར་བཞེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྨྲས་
པ། མཁས་པའི་ལེགས་བཤད་བདེན་ཕུགས་མེད་པ་ཡི།།ལྟར་སྣང་
རིགས་པ་བདེན་བདེན་ལྟར་སྨྲས་ཀྱང་།།དྲི་མེད་ལུང་དང་རིགས་

པས་ཤན་ཕྱེད་ཚེ། །རྫུན་ཕུགས་བརྡིབ་པའི་རྐུན་མ་བཞིན་དུ་

གྱུར།།ཅེས་བྱའོ།།དེས་ན་དེ་དག་གི་སྐབས་ཀྱི་དངོས་སྨྲ་བ་དེ་སེམས་ཙམ་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེའི་རྟེན་
ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པ། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་ཁས་

73

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསལེན་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོའི་ལུང་དེའི་
འཕྲོ་ཉིད་ནས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོངས་
གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་དེའི་རྟེན་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་
དགོས་པར་མཐོང་ནས། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་ན་དེའི་སྟོང་
ཉིད་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་དེ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་སྨྲ་བ་ནི། རང་གི་སྡེ་བ་གོང་འོག་གང་
གི་ཡང་ལུགས་མ་ཡིན་པས་དོར་བྱ་ཁོ་ནའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ།
ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་སྡེ་བས་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེས་ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་དེར་སྤྱི་
མཚན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་དེར་རང་མཚན་མ་ཡིན་པར་

རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་དེར་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་བས་ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་དེ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་

74

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། གང་ལ་བརྡ་འདོགས་པའི་དངོས་ཀྱི་ཡུལ་དེར་ནི་དེའི་ངོ་བོ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན་བརྡ་འབྲེལ་བྱས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མིང་གི་བློ་སྐྱེ་བ་སོགས་
ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གཟུགས་སོགས་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་

དང་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
ལ་སྐྱོན་དེར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་སྨྲ་མོད་ཀྱང་འདྲའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མདོ་སྡེ་བས་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པར་ཐལ།དེས་ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་

སུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ཏེ་ཚད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་སོགས་ཁོང་ནས་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་
བཞི་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་འདོན་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། དེས་ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་བདག་

75

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་དེ། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་
མེད་ཕྱིར།།ཞེས་པའི་གཞུང་གི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

དེས་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
དེ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཉིད་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་

གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པ་གང་
ཞིག ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱམས་ཞུས་ནས་གསུངས་པའི་མཚན་
ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདིར་མ་ཁྱབ་ཟེར། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་
བཅུ་དྲུག་གི་སྟེང་དུ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། གོང་དུ་མ་ཁྱབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།དེའི་
ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་

76

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་དོན་གྱིས་དངོས། ཁོ་ན་རེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱམས་ཞུས་ནས་
གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པར་ཐལ།
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུ་འབྲས་དང་མཚན་མཚོན་གྱི་སྟེང་དུ་དེ་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མཚན་མཚོན་སོགས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་མཚོན་བྱ་སོགས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་ངོས་བཟུང་བ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། གཟུགས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་
པའི་གཟུགས་རུང་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན། གཟུགས་

77

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དང་དེར་དེ་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་གཟུགས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས། གཟུཊ་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་
གྲུབ་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེས་མཚོན་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་

གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་རེ་འཇོག་ལ། ནམ་མཁའ་ལ་ནི་
ནམ་མཁའི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དེ་དེའི་གཞན་དབང་
ཡིན་ཏེ། དེ་ནམ་མཁའ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་
ཡིན་ཏེ། དེ་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའི་འཛིན་པའི་
ཚད་མ་དང་ནམ་མཁའ་གཉིས་ཀའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པས་དེའི་རྟེན་
ཆོས་ཅན་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རང་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་
རེ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རང་གི་དོན་བྱ་བ་བྱེད་
པའི་ནུས་པ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་

དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་

78

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ།།ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་དཔྱོད་རྣམས་
ཀྱི།།དོན་བྱ་དེ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་དེ་
གང་ཞེ་ན། དེ་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་རྟེན་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་བར་

གྱི་སྣང་བ་སྐྱ་སེངས་པ་དེ་ནམ་མཁའི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་

དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱ་སེངས་པ་དེ་ལ་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་ཐོགས་པའི་རེག་བྱས་སྟོང་པར་ངེས་པ་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་མཚན་གཞིར་ལེགས་པར་གྲུབ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། འོ་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཤེས་བྱ་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པའི་རྟེན་དངོས་པོར་
ཇི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཐོག་མར་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བར་བསལ་བས་དེ་སྒྲུབ་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་བར་གྱི་སྣང་བ་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་
ཀྱི་གཟུགས་འདི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་གཞིར་བཟུང་ནས།

དེར་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་ཡོད་མེད་དཔྱད་ནས་ཐོགས་པའི་རེག་བྱས་སྟོང་པར་ངེས་པ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་མཚན་གཞི་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། དེར་ཡང་དཔྱད་པར་བྱ་བའི་གཞི་

དང་། ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་ཆོས་ཀྱང་དངོས་པོ་ཉིད་ལ་ཞེན་པར་

79

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སོ་སོའི་དོན་ལྡོག་དང་དབྱེ་བ།

དེས་ན་རང་འཛིན་རྟོག་པས་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་དང་
རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བརྟགས་གཉིས། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ།
གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དག་པའི་གཞན་དབང་དང་མ་
དག་པའི་གཞན་དབང་གཉིས། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་

ཐུག་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་
ན། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། སྟོང་ཉིད་དང་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ། གཟུགས་ཀྱི་ཀུན་བརྟགས་དང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་དོན་གཅིག ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དོན་གཅིག རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་ནི་གཟུགས་ལྟ་བུའོ།།གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ནམ་མཁའ་

80

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཛིན་
པའི་ཚད་མ་དེའི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན།
ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་ནམ་མཁའི་ཆོས་

ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་དང་གཅིག་གང་ཞིག འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་བུམ་པའི་

ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བུམ་པའི་ཆོས་

ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་པའི་དགག་གཞིས་གཤག་
གཞན་ཡང་། ཁོ་ན་རེ། ཚུར་མཐོང་ལྷས་བྱིན་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཚུར་མཐོང་ལྷས་བྱིན་གྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་དང་
གཅིག་གང་ཞིག་ནམ་མཁའ་ལ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།
ཚུར་མཐོང་ལྷས་བྱིན་འཛིན་པའི་ཚད་མའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་ཚུར་
མཐོང་ལྷས་བྱིན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་དེའི་ཆོས་
ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཚུར་མཐོང་ལྷས་བྱིན་འཛིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚུར་མཐོང་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ངོ་

81

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་
མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་
ཚད་མ་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེའི་
གཞན་དབང་ཡིན་ན་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན།

གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་ཅིང་། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ།།དེ་ནི་
དེ་ཡིའང་དེ་བཞིན་ཉིད།།ཞེས་དང་།དེའི་ཐད་ཀྱི་ཐར་ལམ་གསལ་
བྱེད་ལས། གཟུགས་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་མ་ཟད་གཉིས་སྣང་

དེ་ཡིའང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་
ཀྱིས་དཔྱད་བཟོད་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁྱེན་དང་རྣམ་མཁྱེན་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ལ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ།རྣམ་
མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་

82

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་ཅན་མེད་པར་ཐལ་ལོ།། ཞེ་ན། རྣམ་མཁྱེན་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་མཁྱེན་མེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་མཁྱེན་དང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་
པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་
དང་རྣམ་མཁྱེན་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་
ཉིད་དེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
རྣམ་མཁྱེན་དང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་མཁྱེན་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་ཐལ། རྣམ་མཁྱེན་དང་རྣམ་མཁྱེན་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།
མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་

རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱ་སེངས་པ་དེ་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཐ་སྙད་དོན་
མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་འདུས་མ་བྱས་

ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དེ་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་

83

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསམི་ནུས་ཏེ། དེ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
ན། གང་ཟག་གི་གཟུགས་ཕུང་དེ་གང་ཟག་ཡིན་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་
ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་གཟུགས་ཕུང་
གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་དེའི་སྟེང་དུ་གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་གང་ཟག་གི་གདགས་
གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གི་ཕུང་པོ་ལྔ། གང་ཟག་གི་
གདགས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གང་ཟག་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། གཞན་ཡང་། བུམ་པའི་རྡུལ་རྣམས་
བུམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་པར་
ཐལ། བུམ་པའི་རྡུལ་རྣམས་བུམ་པའི་གདགས་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་ཁས། ཡང་ཁོ་ན་རེ། གཞན་དབང་མ་ཡིན་པའི་གཞན་དབང་

ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་གཞན་དབང་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཐལ་
ལོ།།ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་
ཐལ། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དེ་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ།

84

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་ལྡན་རེ་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མཚན་ཉིད་

རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ཤེས་བྱ་
ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
བཞིན་དུ་མཚོན་བྱ་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེ། གཞན་ཡང་། མཚན་ཉིད་

རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་སྔར་བཞིན། འདོད་
ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་རང་

འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དེ་བཞིན་དུ་མཚོན་བྱ་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེས་
པས་ཆོག་གོ །གཞན་ཡང་། གཞན་དབང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞན་
དབང་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་གཟུགས་གང་ཞིག རིགས་པ་དེ་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་ལ་སྦྱོར་རིགས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་

85

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསམ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཉིད་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཉིད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
རྟགས་སྔར་བཞིན་ཟེར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། གཟུགས་ཕུང་ལ་སྒྲས་
བརྗོད་རིགས་ཀྱིས་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་

གསུངས་ཤིང་། ཉི་ཁྲི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། བྱམས་པ། གང་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མའི་དངོས་པོ་དེ་དང་དེ་ལ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་
བའི་མིང་དང་འདུ་ཤེས་དང་བཏགས་པ་དང་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་འདི་ནི་ཀུན་བརྟགས་
པའི་གཟུགས་སོ།།ཞེས་སོགས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་བར་གྱི་འགྲེས་རྐང་ལ་སྦྱར་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་མཚན་ཉིད་

མཚོན་བྱ་ཀུན་བརྟགས་ཡོངས་གྲུབ་རྣམས་མ་བགྲངས་ཤིང་སྟོང་
ཉིད་དང་ཆོས་ཉིད་དངོས་སུ་མ་བགྲངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཅིགཀུན་བརྟགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་རང་

འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་པ་དེ་འགྲེས་རྐང་

86

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ལ་སྦྱོར་རིགས་པ་གང་ཞིག འགྲེས་རྐང་དེ་རྣམས་ཀྱི་
ནང་དུ་སྟོང་ཉིད་བགྲངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། རེ་ཤིག་

རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
སྟོང་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་ན་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
མེ་གྱེན་དུ་འབར་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆུ་ཐུར་དུ་འབབ་པ་དང་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་སོགས་བྱེད་པ་པོ་གཞན་མེད་པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགཡོད་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ཟེར་ན། རང་མཚན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁོ་རང་
དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རེས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་
གཞིར་གཟུགས་ཡོད་བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། དེར་གཟུགས་གཟུགས་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེར་
གཟུགས་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་འདིར་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དེར་གཟུགས་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་
དང་རྟག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དེར་གཟུགས་རྟག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་རྟག་པའི་གཞི་

87

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསམཐུན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རྟོག་པ་
ལ་སྦྱར་བས་ཆོག་ལགས་སོ། །བཞི་པ་དེ་དག་གི་གྲུབ་པའི་དོན་
ཞུས་པ་ལ། མདོ་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་པའོ།།

གྲུབ་དོན་གྱི་མདོའི་དོན་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་ཝཱ་ར་ཎཱ་སཱིར་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ངོ་མཚར་
རྨད་དུ་བྱུང་བ། སྔོན་ལྷར་གྱུར་པའམ་མིར་གྱུར་པ་སུས་ཀྱང་མཐུན་
པར་འཇིག་རྟེན་དུ་མ་བསྐོར་བ་ཞིག་རབ་ཏུ་བུ སྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་

པ། སྐབས་མཆིས་པ། དྲང་བའི་དོན། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་

གྱུར་པ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་
མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་དང་། འགག་པ་མ་

88

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཆིས་པ་དང་། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ཡོངས་སུ་
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས་ནས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་

ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་

བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་
ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ། སྐབས་མཆིས་པ། དྲང་བའི་དོན། རྩོད་པའི་

གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ཀྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། སྐྱེ་བ་མ་
མཆིས་པ་དང་འགག་པ་མ་མཆིས་པ་དང་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཉིད་ལས་

བརྩམས་ནས། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་པ། སྐབས་
མ་མཆིས་པ། ངེས་པའི་དོན་ལགས་ཏེ། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་

གྱུར་པ་མ་ལགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། དྲང་ངེས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ལ། སྟོན་པ།གནས། འཁོར།

89

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཆོས། དུས། དགོས་པ་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ནི་ཤཱཀྱ་ཐུབ་
པ། གནས་ནི་ཝཱ་ར་ཎཱ་སཱི། འཁོར་ནི། ཀུན་ཤེས་ཀཽཎྜི་ནྱ། མིང་ཆེན།
བཟང་ལྡན། བླངས་པ། རྟ་ཐུལ་ཏེ་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའོ།།ཆོས་ནི་བདེན་པ་བཞི་ལ་ལན་གསུམ་དུ་བཟླས་པ་རྣམ་པ་
བཅུ་གཉིས་དང་ལྡན་པའོ།།དུས་ནི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པར་
ལོ་བདུན་གྱི་བར་དུ་གསུངས་པར་བཤད། ཆག་ལོས་ལོ་བདུན་དུ་ཟླ་བ་གཉིས་མ་ཚང་བར་བཤད། ཁ་ཅིག ལོ་དྲུག་དང་ཟླ་བ་དྲུག་ཏུ་གསུངས།ཞེས་ཟེར། དགོས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་

འཛིན་པ་ལས་བཟློག་ནས་འབྲས་བུ་བཞི་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར་དུ་
གསུངས། མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ལ་ཡང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། སྔར་བཞིན། གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དང་བྱ་རྒོད་ཕུང་
པོའི་རིའོ།།གསུམ་པ་ནི། དགེ་སློང་ཕ་མ་ལ་སོགས་པའོ།།བཞི་པ་

ནི། ཤེར་ཕྱིན་དང་བཀའ་བར་པར་གཏོགས་པ་རྣམས་སོ།།ལྔ་པ་ནི།

ཁྲོ་ཕུ་ལོ་ཙཱ་བས་ལོ་སུམ་ཅུའི་བར་གསུངས། ཞེས་ཟེར་རོ།།ཆག་ལོས་ལོ་སོ་གཅིག སྟོན་སྐྱབས་སོགས་ལོ་སོ་གཉིས། མཆིམས་

ལུགས་པ་རྣམས་ལོ་ཉེར་བདུན་དུ་གསུངས་ཞེས་ཟེར། དྲུག་པ་ནི།

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བཀག་ནས་སྟོང་ཉིད་དུ་ཚུལ་གཅིག་ལ་འགོད་
པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས། དོན་དམ་རྣམ་ངེས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་ལ་དྲུག

90

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོ་ནི། སྔར་བཞིན།གཉིས་པ་ནི། རི་མ་ལ་ཡ་དང་ཡངས་པ་ཅན་

ལ་སོགས་པའོ།།གསུམ་པ་ནི། ཐེག་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་མོས་པ་
རྣམས་སོ།།བཞི་པ་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པའི་མདོ་ཕལ་མོ་ཆེ་
དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མདོ་དང་། དགོངས་འགྲེལ་ལ་སོགས་
པའོ།།ལྔ་པ་ནི། མཆིམས་ལུགས་པ་རྣམས་ལོ་བཅུ་ཟེར་རོ།།ཆག་
ལོས་བདུན་ནམ་དགུ་ཟེར། ཁྲོ་ཕུ་བས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཟེར། དྲུག་པ་ནི། གཙོ་བོར་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་བཀག་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་ཟེར་བ་དེ་མི་འཐད་དེ། སྟོན་པ་
སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཕྱི་ལོ་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཤེར་
ཕྱིན་གྱི་མདོ་གསུངས་པ་གང་ཞིག དེ་ཆོས་འཁོར་དང་པོ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཕྱི་དེ་ལོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སུ་དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་གང་ཞིག དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་
བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་ག་ཟླ་བའི་སྐྱ་རེངས་ཤར་
བའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཞིང་ཐེག་པ་གསུམ་
སྟོན་པར་མཛད་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནགས་པའི་ཉ་ལ་ཤྲི་དྷཱ་ནྱ་
ཀ་ཊ་ཀར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་ཕྱུག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་

91

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཞེས་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྩ་རྒྱུད་
ལས། སྟོན་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོ་རུ།།ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་བསྟན།།མཆོད་རྟེན་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སུ།།དེ་བཞིན་གསང་

སྔགས་ཚུལ་གསུངས་པ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་རྟགས་
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་

གསུམ་གསུངས་པ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

འཁོར་ལོ་གསུམ་དུས་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག དེའི་དོན་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་བརྗོད་བྱའི་

ངོས་ནས་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། དུས་
ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་རྒྱུའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་མེད་པར་ཐལ།
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་དེ་ལྟར་མི་རིགས་

འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་དེ་ལྟར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ།དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཤུགས་ལ་གནས་པའི་དོན་དེ་
ཉིད་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་སྦྱར་བའི་དྲང་

ངེས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི། དང་
པོར་ཝཱ་ར་ཎཱ་སཱིར་གསུངས་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང་བར་

92

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་གསུངས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་ཐ་
མར་ཡངས་པ་ཅན་དུ་གསུངས་པའི་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་
རྣམས་དུས་ཀྱི་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོ་
དང་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་དོན་གྱིས་དངོས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་པ་ལ་གསུངས་པར་མདོའི་གླིང་གཞི་ལས་བཤད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། འདུལ་བ་རུང་མཐུན་ཆོས་ཅན། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དུས་ཐ་མར་གསུངས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དཔེར་ན། མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ཞེས་བྱ་བ་རུང་མཐུན་དུ་གྲགས་པ་གསུངས་ཀྱང་དོན་གྱི་མདོ་འདིས་ངེས་དོན་དུ་སྟོན་པ་
མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་
ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག ཐེག་པ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཐེག་པ་དང་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས་ལས་

སྐབས་འདིར་བསྟན་པ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཐེག་པ་ལ་ཞུགས་པའི་
དོན་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་འཁོར་ལོ་

93

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་ཞུགས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཡང་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་གཉིས་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོ་བ་
ཡིན་ལ་འདི་ནི་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།ཞེས་པའི་དོན་ནི་
ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པར་
གསུངས་པའི་སྐོར་གཅིག་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་དེ་མེད་
པར་གསུངས་པའི་སྐོར་གཅིག་དང་གཉིས་ལས། དེ་གཉིས་སོ་སོའི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་སོ་སོ་ནི་མདོ་སོ་སོའི་བསྟན་དོན་དངོས་སུ་
སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་ཟིན་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དགོངས་གཞི་གང་ཡིན་

དཔྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན། ཞེས་ཟེར་ན། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། འདི་ནི་གཉིས་ཀའི་

དབང་དུ་བྱས་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་དེ་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཐེག་པ་ལ་བྱེད་
རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔ་མ་
གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོ་བ་ཡིན་ལ་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་དེ་ཡང་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཐེག་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན།
གྲུབ་དོན་དང་པོའི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཞེས་དང་།
གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་དེ་ཡང་དེ་

94

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྔ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
རིགས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་དང་ཕྱི་མ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ཚིག་དེ་གཉིས་འཁོར་
ལོ་དང་པོ་དང་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་སོ་སོར་ངོས་འཛིན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་ལ་འཁོར་ལོ་དང་
པོ་བསྐོར་བའི་གནས་ནི་ཚིག་དང་པོས་བསྟན་ལ། གདུལ་བྱ་ནི་

གཉིས་པས་སོ།།ཞེས་དང་། འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། བརྩམས་ནས་ཞེས་པའི་བར་ནི་བརྗོད་བྱ་གང་ལས་
བརྩམས་པའོ།།ཐེག་པ་ཞེས་སོགས་ནི་གང་ལ་བསྐོར་བའི་གདུལ་

བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་མདོའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བཀྲལ་
པའི་ཤུགས་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་བའི་

མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐེག་དམན་

95

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགྱི་མདོ་ཡིན་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། རྣལ་
འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་
སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མ་བསྟན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས། མིང་ནི་གང་
དང་གང་གིས་སུ། །ཆོས་རྣམས་གང་དང་གང་བརྗོད་པ།།དེ་ལ་དེ་ནི་
ཡོད་མ་ཡིན།།འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་བསྟན་པར་ཐལ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེ་བཞིན་དུ། འཇིག་

རྟེན་དག་ན་ཀུན་རྫོབ་གང་ཅི་ཡོད།།དེ་ཀུན་ཐུབ་པའི་ཞལ་གྱིས་མི་
བཞེས་ཏེ། །གཟིགས་དང་གསན་ལ་བཞེད་པར་མི་མཛད་པས།།དེ་ནི་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་གང་ཇི་འཛིན།།ཞེས་པའི་དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་གྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འདི་ནི་དགེ་སློང་
གཏུམ་བྱེད་ནི།།ས་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསམ་གཏན་མི་བྱེད་དོ།།ཞེས་
སོགས་གཏུམ་བྱེད་ཀ་ཏ་ཡ་ན་ལ་གདམས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་ག་གྲུབ་སྟེ། མདོ་གསུམ་པོ་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་གྲགས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་
གསུམ་གྱིས་གཟུགས་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་

96

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་བྱང་ས་ལས་བཤད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་
ཅད་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་

སུ།།ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེའི་ཕྱིར་མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། ཞེས་སོགས་
ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་གྲགས་པའི་མདོ་ཡིན་ཡང་དེ་དག་བཤད་པ་དང་
དོན་ཁྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལུང་
ལས་རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་འདིར་ཀུན་གཞི་ལ་

བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་

ལུགས་ལ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་མདོའི་
ཚིག་དོན་བཤད་པ། ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་དོན་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་
པ་ནས། ནགས་སུ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་སྐོར་བའི་སྟོན་
པ་དང་། དུས་དང་གནས་རྣམས་བསྟན། ཉན་ཐོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་བསྟན། འཕགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དེ་བསྟན། དེ་ཡང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་

97

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པས། ཞེས་པས་བརྗོད་བྱ་དེ་བསྟན། ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེ་བརྗོད་དེ་བསྟན། དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་མ་ཡིན་པར་
བསྟན། བླ་ན་མཆིས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདིའི་གོང་ན་ངེས་དོན་
གྱི་མདོ་གཞན་ཡོད་པར་བསྟན། སྐབས་མཆིས་པ། ཞེས་པས་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱིས་ཀླན་ཀའི་གླགས་ཡོད་པར་བསྟན།
དྲང་བའི་དོན་ཞེས་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བསྟན། རྩོད་པའི་གཞིའི་

གནས་སུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདིའི་དོན་འདི་ལྟར་ཡིན་ཞེས་གསལ་
བར་ཕྱེ་ནས་མ་བསྟན་པས་དོན་ལ་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་པ་འབྱུང་བར་
བསྟན། དོན་བསྡུ་ན། ལྔ་སྡེ་ལ་གསུངས་པའི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་

འཁོར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསུང་པ་པོའི་སྟོན་པ་དང་། དུས་དང་གནས་རྣམས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།ཁྱོད་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པས་དུས་དང་པོར་
ཝཱ་ར་ཎཱ་སཱིར་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་རི་དྭགས་ཀྱི་ནགས་སུ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་

ཅན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་

གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། འཕགས་པའི་
བདེན་པ་བཞི་པོ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་བླ་ན་
མཆིས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་གོང་ན་ངེས་

98

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དོན་གྱི་མདོ་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་སྐབས་མཆིས་པ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རྒོལ་བ་
གཞན་གྱིས་ཀླན་ཀའི་སྐབས་མཆིས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་དྲང་བའི་

དོན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།ཁྱོད་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་གསལ་པོར་ཕྱེ་ནས་མ་བསྟན་པས་དོན་ལ་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་
བར་པ་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་ལ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཞེས་པས་སྟོན་པ་དེ་བསྟན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་
མཆིས་པ་ཉིད་ལས་བརྩམས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་གང་
ལས་བརྩམས་ནས་གསུངས་པ་དེ་བསྟན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་བསྟན། སྟོང་པ་ཉིད་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན།ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངོ་བོའི་ཆེ་བརྗོད་དེ་བསྟན། དེ་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྔར་བཞིན་ནོ།།དོན་བསྡུ་ན་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་བསྡུས་
པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་། གཞན་

99

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེ་གཞན་གྱིས་མཚན་ཉིད་མེད་
པའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དེའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ནུས་པའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་ཅན་དབང་རྣོན་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྣམ་བཤད་
ལས། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ནི་མདོ་གཞན་གྱིས་དགོངས་པ་
བཀྲལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ཤིང་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པར་མི་འཛིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་བར་པ་
འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་སྒྲས་ཟིན་ལ་མ་བསྟན་ཏེ། འདིར་

སྒྲས་ཟིན་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་མ་གྲུབ་སྙམ་དུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་འདྲའི་རྣམ་གཞག་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་
ཡིན་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས། ཞེས་སོགས་ལ་རྒྱ་ནག་གི་
འགྲེལ་ཆེན་དུ་མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས། ཞེས་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་གཅིག་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ཡང་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་
ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མདོ་

100

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྡེ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བླ་ན་
མཆིས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སྔར་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་
ཐ་མ་ངེས་དོན་དུ་སྟོན་པའི་མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་ལ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཞེས་པས་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་གསུང་པ་པོའི་སྟོན་པ་དེ་བསྟན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཅེས་པས་བརྗོད་
བྱ་དེ་བསྟན། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་

གདུལ་བྱ་དེ་བསྟན། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དེ་བསྟན། ངོ་མཚར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ངོ་བོའི་ཆེ་བརྗོད་དང་བཅས་པ་དེ་བསྟན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི། ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བསྟན། བླ་ན་མ་མཆིས་པ་ཞེས་པས་འདིའི་

གོང་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་གཞན་མེད་པ་དེ་བསྟན། སྐབས་མ་མཆིས་

པ་ཞེས་པས་འདིའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱིས་ཀླན་ཀའི་

གླགས་མེད་པ་དེ་བསྟན། ངེས་པའི་དོན་ཞེས་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་

བསྟན། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་མ་ལགས་ཞེས་པས།
འདིར་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་
གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པས་དོན་ལ་མི་མཐུན་པའི་རྩོད་པ་མི་

འབྱུང་བ་དེ་བསྟན་ཏེ། དོན་བསྡུ་ན་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་

101

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབརྗོད་བྱ་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་
ཅིང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་ཅིང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་

ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་བསྡུས་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས་
ཅན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།དེ་
ལྟར་ཡང་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། སྔ་མ་གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་
སོ་སོ་བ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལེགས་པར་
རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་
བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་གཞན་དབང་དང་

ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བླ་ན་མ་
མཆིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་སླའོ།།འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་པའི་
ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་མདོའི་མཚན་གཞིར་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་
ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་

102

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱད་པར་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པས་དེ་ཉིད་འཛིན་རིགས་ཀྱི་ལེའུ་གཞན་རྣམས་དེར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དུ་རྣམ་བཤད་
ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུས་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་འཇོག་པར་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་འཇོག་པ་
ཡིན་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་
གསུངས་པ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱིས་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ།

འཁོར་ལོ་གསུམ་པོ་དེས་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་
བྱ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་

གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས། འཁོར་ལོ་བར་
པས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོར་
གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་

103

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཁོར་ལོ་
དང་པོའི་དགོངས་དོན་དུ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས། དེས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཁོར་
ལོ་བར་པའི་དགོངས་དོན་དུ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་

བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདིར་མ་ཁྱབ་ཟེར། རང་ལུགས་ནི། མ་ཁྱབ་

མཚམས་ལ། སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་

དགོས་པར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་

ན་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གཟུགས་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་བའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་པའི་གྲུབ་
མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་
སྟེ། རང་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་བོ་གང་རུང་གང་ཞིག ངོ་བོ་ཉིད་

104

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མེད་པར་སྨྲ་བ་ཡང་མ་ཡིན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཡང་མ་ཡིན། མདོ་སྡེ་པ་
ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཆོས་ཅན་གྱིས་གྲུབ། གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སེམས་ཙམ་
པ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། རྟགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བར་གྱུར་པའི་བྱང་
སེམས་ཚོགས་ལམ་པ་མེད་པར་ཐལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ཡིན་ན་ཐེག་
དམན་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་ན་

ཐེག་ཆེན་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁོ་ན་རེ། དེ་
འདྲའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཡིན་ན་སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཡིན་

ན་སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། གཟུགས་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་གཟུགས་

མེད་ཁམས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ངག་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་
ན། གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་ངག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་འཛིན་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་

105

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསརང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་པ་དེ་སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དེ་
དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་སེམས་ཙམ་པའི་གྲུབ་
མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རང་
རྒྱལ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་པོ་གང་གི་ཡང་ཁོངས་སུ་མ་འདུས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་
པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་བྱེ་བྲག་
སྨྲ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་བར་གྱུར་པའི་
གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་དེ་སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་དེ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་གསལ་བར་ཕྱེ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་

པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་
ན། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལས་འཁོར་ལོ་ཐ་
མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་དེ་དབང་པོ་

106

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟུལ་བར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལ་མ་ལྟོས་
པར་དེའི་དགོངས་པ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་དེ་ལས་དབང་པོ་མི་རྟུལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་
དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།འཁོར་ལོ་ཐ་མས་
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་ནས་སྟོན་དགོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་ལས་དབང་པོ་རྟུལ་པར་ཐལ། དེ་ཆོས་ཅན་དེ་གང་
ཞིག ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་

གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་
རང་གིས་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་
རང་གི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་ བོར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་
བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིགདེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེས་ཤེས་སྒྲིབ་སྤང་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་

107

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོས་རང་གི་
ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ལ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་
བོར་གྱུར་པའི་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པ་
གང་ཞིག དེས་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་
ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ།།དེས་མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོར་མེད་
ཅིང་རང་མཚན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་མེད་དེ། འདུས་བྱས་མི་

རྟག་པར་རྟོགས་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་
བས་འདུས་བྱས་རྣམས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུས་དོན་གྱིས་
འཇིག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བར་གྱུར་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ་བ་
དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ངེས་པས་ལྟོས་པ་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་
རེ།འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་

ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་

108

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤུགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྟོགས་པར་
ཐལ། ཁྱོད་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་དང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་
ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་དེས་ཆོས་
ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་དངོས་སུ་གོ་བའི་ཤུགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཐེག་
དམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་གོ་བར་ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་འདྲའི་བློ་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་
ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཀྱིས་བདག་མེད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤུགས་
ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་ཅིག་ཡོད་པར་ཐལ་
ལོ།།ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་
གྱི་རིགས་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མདོ་ལ་ལྟོས་ནས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་རྟོགས་ནུས་ཀྱི་གང་
ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་

གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྲིད་པ་འཕོ་

109

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབའི་མདོའི་དགོངས་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པར་

ཐལ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།
འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་དངོས་སུ་སྟོན་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ།།དེས་ན་དེའི་རྟོགས་ཚུལ་དེ་དངོས་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་ཚུལ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་སྒྲ་དེ་ནི་
འཇིག་པར་རྟོགས་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པ་དང་མཐུན་
པའི་རྟོགས་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་
བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། རྣམ་བཤད་ལས། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལྟ་བུས་དེའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་དགོས་པའི་རིགས་ཅན་
རྣམས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ཡང་སྔ་མ་ལས་དབང་

པོ་དམན་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་
སྟོང་པའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ལས་འབྲས་དང་འཆིང་གྲོལ་སོགས་
བཞག་ས་མེད་པར་འགྲོ་བ་ལ་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་དགོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་

110

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་
ཀྱི་ལུང་དོན་ཁོ་བོས་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་
གི་མདོ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་ཐུན་མོང་དུ་གཙོ་བོར་འགྲེལ་པ་ལ་
ཞུགས་པས་དེ་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་ཐེག་པ་
ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་ཐུན་མོང་དུ་གཙོ་བོར་
བཀྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་འདིར་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་
དབང་། དེ་ལ་གཟུགས་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཀུན་བརྟགས། དེ་དེས་སྟོང་པ་གཟུགས་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་དངོས་སུ་བཀྲལ་ནས། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་། དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཀུན་བརྟགས། དེ་དེས་སྟོང་པ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་

གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ཙམ་ཞིག་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་གཙོ་བོར་ཤུགས་ལ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐུན་མོང་དུ་བཀྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་

111

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསའགྲེལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགལ་སྤོང་ཇི་ལྟར་ཞུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ལན་

གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་འཁོར་ལོ་བར་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་
གཞི། དགོས་པ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བཀྲལ་ནས། དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི།

དགོས་པ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་དུ་གཙོ་བོར་ཤུགས་ལ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེས་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པ་
སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཡང་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་དོན་གྱིས་ཞུགས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

112

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོའི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོའི་འདོད་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མདོའི་དོན་ལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་བྱུང་སྟེ། འཕགས་
པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་རྗེས་སུ་གཟུང་
བའི་ཕྱིར་དུ་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་

ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ལྟར་ན། མདོ་འདི་ལས་འཁོར་ལོ་
གསུམ་གྱིས་དྲང་ངེས་འདི་ལྟར་ཕྱེ་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཡང་།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་བར་བཀྲལ་བ་དང་།
སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་འཇིགས་བྲལ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་མགོན་
པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལྟར་ན། དགོངས་འགྲེལ་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་
བར་པ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་དང་། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཆ་

113

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགཉིས་ཡོད་པར་བཞེད། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་ལྟར་ན་དགོངས་འགྲེལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་དེ་
ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གཞུང་བཙུགས་
ནས་བསྒྲུབས་པའི་དབུ་མ་པའི་བཀར་བཞེད་དོ།།གཉིས་པ་ནི།

སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་དང་། བོད་ཁ་ཅིག་གི་ལུགས་བཤད་པའོ།།
དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བའི་མདོ་ངེས་དོན་གྱི་
མདོའི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་མདོ།
དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་དྲང་དོན་གྱི་མདོས་ཁྱབ། ཐ་མ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་འདི་ལྟར་ཕྱེ་བ་
སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་
དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་
པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་
དང་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོན་བྱེད་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་

114

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མདོའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་སེམས་ཙམ་པ་དབང་རྣོན་རྗེས་སུ་བཟུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་
གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་བརྟགས་དང་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་སྔར་བཞིན། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་
ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་
ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་ཡང་ཡུམ་གྱི་མདོ་
གྲུབ་དོན་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པའི་
མཚན་གཞིར་བཞེད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བའི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བའི་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་གྱི་མདོ་འདིར་བཤད་
པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞིར་བཞེད་ཅིང་སེམས་ཙམ་
པའི་བཀར་བཞེད། ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་

115

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདང་། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་འཕགས་སེང་ཡབ་སྲས་ལ་སོགས་པའི་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཡུམ་གྱི་མདོ་འདིར་

བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞིར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། བོད་ཁ་ཅིག མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་འདི་དབུ་མ་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་

པར་བཞེད་ལ། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མཚན་གཞིར་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་འཕགས་པ་
དཔལ་འཕྲེང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ་རྣམས་བཞེད་ཅེས་ཟེར་ཞིང་། མདོ་
དེ་དག་གིས་དོན་དམ་བདེན་པ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་པའི་རྟག་པ་དང་།
ཀུན་བརྟགས་དང་གཞན་དབང་འཁྲུལ་པའི་བློས་རློམ་སྟེ་བཞག་ཅིང་

རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་བསྟན་ཞེས་ཟེར་
ཞིང་། ཁྱད་པར་ཕྱི་མ་འདི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དུ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་
དང་། འཕགས་པ་དཔལ་འཕྲེང་གི་མདོ་ལ་སོགས་པས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་བདེན་པས་སྟོང་ཞིང་དྲི་མ་རྣམས་བློ་བུར་བ་ཡིན་པ་དང་།

མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་

116

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱུད་བླ་མས་ལེགས་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་ལས་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་
བསྟན་པ་རྒྱུད་བླ་མས་བཀྲལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། གནས་ལུགས་ཀྱི་
དོན་རྟོགས་པའི་ཚུལ་རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་པར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་
ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་གང་ཞིག ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་རང་སྟོང་
འབའ་ཞིག་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་
འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་དྲང་ངེས་འདི་ལྟར་ཕྱེ་བ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བྱས་
ནས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཐ་མ་དང་། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་
འཁོར་ལོ་བར་པའི་མཚན་གཞིར་བཞེད་པ་མི་འཐད་དེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྐབས་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། ཞེས་དང་། ཡུམ་རྒྱས་པར་དེའི་ཚེ་ལྷའི་བུ་བརྒྱ་

སྟོང་ཚད་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལ་མེ་ཏོག་གཏོར་ནས་སྐད་མཐུན་པར་
འདི་སྐད་དུ། ཀྱེ་ཀྱེ་དེ་རིང་བདག་ཅག་ལ་སོགས་པས་འཛམ་བུ་གླིང་

དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྐོར་བ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྨོས་
སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྐྱོན་མེད་དེ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་གཉིས་པ་ཞེས་པས་སྐབས་དང་པོའི་མདོ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྣང་བ་
ལས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ཞེས་པ་ནས་དང་པོར་ཝཱ་ར་ཎཱ་

117

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསསཱིར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ལྟོས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དུས་དང་པོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་
པའི་ཕྱི་ལོ་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གསུངས་པར་
འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་གླེང་གཞིའི་འཁོར་དུ་
གྱུར་པའི་ཀུན་དགའ་བོ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེའི་ཚེ་དེས་བསྙེན་པར་རྫོགས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་རྣམས་ནི་མ་བརྟགས་པའི་འཆལ་

གཏམ་ཡིན་ཏེ། བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དང་པོར་
གསུངས་པའི་འཁོར་དུ་ཀུན་དགའ་བོ་མེད་ཀྱང་། ཕྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་གླེང་གཞིའི་འཁོར་དུ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡོད་པར་མི་འགལ་ཏེ།
དང་པོར་ཝཱ་ར་ཎཱ་སཱིར་ལྔ་སྡེ་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གསུངས་
པའི་གླེང་གཞིའི་འཁོར་དུ་ཀུན་དགའ་བོ་མེད་ཀྱང་དེས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཕྱིས་ཐོས་པས་བདེན་བཞིའི་

ཆོས་འཁོར་གྱི་བཀའ་བསྡུ་མཛད་པའི་ཚེ། འདི་སྐད་བདག་གིས་

ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་

ནོ།།ཐལ་རང་གི་ལུགས་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།གཉིས་པ་དེའི་དོན་ཇི་
ལྟར་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ། དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་
ཡོད་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་
ཅིག གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་

118

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་
འཇུག་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་འཇུག་པ་
ལ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་དགོས་པ་གང་ཞིག གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ན།
གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་
གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མ་གྲུབ་
པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་
བའི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་འབྱུང་བ་གང་ཞིགགཟུགས་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་
རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་དབང་ཤེས་
དང་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་བུད། ཁ་ཅིག མདོ་སྡེ་པས། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་
གཞལ་བྱ་སྤྱི་མཚན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ཏེ། དེས་སྤྱི་མཚན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་

ཕྱིར། དེས་དེ་རང་མཚན་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་
དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་དངོས་མེད་དུ་

119

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསརྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། མདོ་སྡེ་པས་རང་མཚན་དང་རང་གི་
མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་སྤྱི་མཚན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྤྱི་མཚན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པས་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་དུ་ཁས་ལེན་པར་
ཐལ། དེས་དེ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་
འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་དེ་དག་
ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྡ་

འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ཏེ་ཚད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་ནི་
མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེས་དེ་དེར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེས་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རང་མཚན་གྱི་དོན་ལྡོག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་དེ་དོན་དམ་པར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་

བརྗོད་བྱར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། དེས་སྤྱི་མཚན་

120

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། གང་ལ་བརྡ་འདོགས་པའི་དངོས་ཀྱི་ཡུལ་དེར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེས་སྤྱི་མཚན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་དེ་ཆོས་བདག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཆོས་བདག་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་བདག་ཁས་ལེན་པའི་རང་སྡེ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཆོས་བདག་གྲུབ་མཐས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོང་འཐུན་ལས། དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་མདོ་སྡེ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་
ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཀར་མི་འདོད་ཅིང་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པར་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པས་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེས་ཆོས་བདག་ཁས་ལེན་པར་
ཐལ། དེས་གཟུགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན། དེས་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་ཡང་ཁས་ལེན། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཡང་ཁས་ལེན་པ་གང་
ཞིག དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་བདག་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར།

121

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེས གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། མདོ་སྡེ་པ་དེ་གཟུགས་སོགས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ངོར་རང་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཕྱོགས་
སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་ཞིང་མདོ་སྡེ་པས་གཟུགས་སོགས་འདུས་བྱས་དང་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་ཏེ། དེ་དག་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་
དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་དག་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་
ལ་ཡོད་དོ།།ཞེས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་

དང་། བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། མདོ་སྡེ་པས་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། སྟོང་འཐུན་ལས།

122

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ནི་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་སུ་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་གྲུབ་
ཟིན་ཅིང་། ཞེས་དང་། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་པ་དག་གི་ལུགས་ལ་སྔོན་པོ་
གཟུགས་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། ཞེས་དང་།
ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་འཆད་པ་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་རང་ངོས་
ནས་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མི་འགྲོའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། སྐྱོན་མེད་དེ། རྗེ་ཡབ་སྲས་ལ་དགོངས་པ་མི་མཐུན་པ་མེད་ཀྱང་
གསུང་གི་ཚིག་ཟིན་ལ་མི་མཐུན་པ་འགའ་རེ་འདུག་པ་རྣམས་ལ་
རྗེའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་གསུངས་ཟིན་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་

ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་སུ་
ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་ཤུགས་རྟོགས་མི་

རུང་བས་སྣང་ནས་མཁྱེན་དགོས་སོ།།དེ་ཡང་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་མཁྱེན་པ་འདི་པའི་ལུགས་མིན་པ་ནི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་
པར་གསལ་བར་བཤད་དོ།།ཞེས་དང་། མི་སྣང་ཡང་རྟོགས་པའི་

ཤུགས་རྟོགས་སངས་རྒྱས་ལ་བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཤུགས་རྟོགས་མེད་པར་

123

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསབཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྱོད་འཇུག་དར་ཊཱིཀ་ཏུ་སངས་རྒྱས་

ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། གཞན་ཡང་། རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་རྟོགས་པ་འདི་བའི་ལུགས་མ་ཡིན་པ་ཞེས་སོགས་བཤད་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། སྟོང་འཐུན་ལས་རང་གིས་རང་ཉིད་དངོས་སུ་རིག་

ན། རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་རིག་དགོས་སོ།།ཞེས་ཁོ་བོས་བཟློག་སྟེ་སྨྲ་
ཡི་གནོད་བྱེད་སྟོན་ཅིག ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ།
དེ་བཞིན་དུ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་འཕགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་

རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྟོང་འཐུན་ལས། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་

ལ་ཡང་འཕགས་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་བཞེད་པ་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་ངེས་པར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དགོས་པ་ལྟར་མི་བཞེད་
ཀྱང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དཔེར་བརྗོད་ན། རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་
སྣང་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ན་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་ཡང་
ཁེགས་ནས་འཇོག་མི་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་དང་། ཡང་སྤྱི་

124

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་ཞིང་། སྣང་
བ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མ་ཁེགས་ན། དེ་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་མི་འགྲུབ་པས་དེ་འགོག་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་འཆད་ཅིང་

ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་
སྡེ་པས་གཞི་གྲུབ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་
ལེན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི་རྟོག་པ་ལ་
བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་
བཀག་ན། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་
སྣང་བ་ཡང་ཁེགས་ནས་འཇོག་མ་ཤེས་པའི་དོན་ནོ།།ཕྱི་མའི་དོན་
ནི། སྤྱི་མཚན་རྟོག་པ་ལ་རང་གིས་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་
ལྟར་སྤྱི་མཚན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་

ལ་དེ་ལྟར་དུ་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
མེད་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱིས་
བདག་འཛིན་དུ་བསྟན་ལ་ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་

125

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་
འཛིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་འཇིག་ལྟའི་རྩ་བ་བྱེད་པར་
བཞེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་
འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་

གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མདོ་སྡེ་པས་ཁྱོད་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་
པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་དེར་
གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེར་ཡོད། དེ་དེར་ཀུན་བརྟགས་
ཀྱང་མ་ཡིན། དེ་དེར་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
གཉིས་མ་གྲུབ་ན།དེ་དེར་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་རྟག་པ་ཡིན་པའི་དུས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ་ཟེར་ན་
མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དེར་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེར་སྤྱི་མཚན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་

འཇུག་གཞིར་སྤྱི་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེར་ཡོད། དེ་དེར་རང་
མཚན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་རང་

126

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེར་དོན་དམ་པར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་

བརྗོད་བྱར་རང་མཚན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དོན་དམ་པར་རྗོད་
བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བརྗོད་
བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

༈ དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སློབ་དཔོན་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་
བཀྲལ་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་སུ་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག འགལ་སྤོང་ཞུས་པའི་གཞིའི་འཁོར་
ལོ་དང་པོས་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་བསྟན་ཞེ་ན་མི་འཐད་དེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུགས་ཕྱི་
རོལ་དོན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་དཔྱོད་པའི་གཞིའི་འཁོར་
ལོ་དང་པོས་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་

དགོངས་གཞི་ནི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་
སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན། གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྟོན་པའི་

མདོ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འགལ་སྤོང་ཞུས་པའི་གཞིའི་འཁོར་ལོ་

127

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདང་པོས་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་གཟུགས་ཕྱི་
རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡིན་པའམ། དོན་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་
གིས་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་གང་རུང་ཡིན། ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་མདོ་དེའི་བསྟན་
དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི། མདོ་དེའི་དགོངས་གཞི་མདོ་དེའི་བསྟན་
དོན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དོན་སྣང་གི་

བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་གཙོ་བོར་
དངོས་སུ་སྟོན་དགོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་

བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་དོན་མེད་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་
དོན་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་དེ་མདོ་དེའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེའི་དགོངས་གཞི་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་དོན་སྣང་གི་རྣམ་ཤེས་

128

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐྱེས་པའི་ནུས་པ་དེ་མདོ་དེའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་

ཁྱད་པར་འཐད་དེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། འདི་ལྟར་མིག་གི་རྣམ་

ཤེས་རྣམ་སྨིན་གྱི་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་བ་རང་གི་ས་བོན་སྨིན་པ་
གང་ལས་བྱུང་བའི་ས་བོན་དེར་སྣང་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ན་མེད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བདེན་པ་བཞི་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་

པ་བསྟན་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་དགོས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་ངོར་ཕྱི་དོན་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བསྟན་པ་དེ་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དང་པོར་ཝཱ་ར་ཎཱ་སཱིར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འདིའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག འདི་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐར་

ཤོར་བ་ཡིན་པས་སྐབས་འདིར་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ།།འོ་
ན། ཐལ་འགྱུར་བས། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་ཉུང་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་པར་བཞེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པར་

129

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསམི་བཞེད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་དེར་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དང་གང་ཟག་བདེན་པར་མེད་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་བསྟན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཊཱིཀ་ལས། འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཡང་མི་རྟག་སོགས་བསྟན་པ་དྲང་བའི་དོན་ཡིན་ཡང་གང་

ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པ་རྣམས་
ནི་ངེས་པའི་དོན་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཐལ་འགྱུར་བས་འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཉི་ཚེ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་ཞིག་བསྟན་
པར་བཞེད་པར་ཐལ། དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེར་ཕུང་སོགས་
ཉུང་ཤས་ཅིག་གི་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
གཞན་ཡང་། དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བསྐོར་བའི་ཚེ་ལྔ་སྡེ་དང་ལྷ་བརྒྱ་
སྟོང་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པར་
ཉུང་ཤས་ཅིག་གི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པར་བཞེད་པར་ཐལ། རྟགས་སྔར་
བཞིན། འདོད་ན། དེས་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དགྲ་བཅོམ་པ་
ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་མི་དགོས་པར་ཕུང་
སོགས་ལས་ཉུང་ཤས་ཅིག་གི་བདེན་མེད་རྟོགས་པས་ཆོག་པར་
བཞེད་པར་ཐལ། རྟགས་སྔར་བཞིན། གཞན་ཡང་། ཐལ་འགྱུར་བས་

130

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་
མ་བསྟན་དང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གང་ཟག་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་
མེད་རྫོགས་པར་སྒོམ་མི་སྒོམ་གསུངས་པའི་དོན་དེ་ཐེག་དམན་གྱི་
སྡེ་སྣོད་ལས་ཤེས་བྱའི་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་ཀྱང་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། ཐེག་དམན་པ་ཤེས་བྱའི་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་འདོད་པར་
ཐལ། དེས་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཕུང་སོགས་ཉུང་ཤས་ཅིག་

མ་གཏོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་མ་བསྟན་པར་བཞེད་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་མི་མཚུངས་ཚུལ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སྐབས་འདིར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་
གཉིས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་མཚུངས་ཀྱང་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་མཚུངས་ཏེ། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོའི་བསྟན་དོན་ཕྱི་དོན་

131

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཡོད་པ་དང་། ཕུང་སོགས་ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་
པོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་
དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཞིང་། འཁོར་ལོ་བར་པའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པ་དེ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་དེའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་བར་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་
འཁོར་ལོ་དང་པོ་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་

དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། འཁོར་ལོ་བར་བ་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ནོ།།སྐབས་འདིར་

འཁོར་ལོ་བར་པས་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་ཏེ། དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བརྟགས་བདེན་པར་མེད་ཅིང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འཁོར་ལོ་ཐ་མས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་གང་ཞིག་འཁོར་ལོ་བར་ཐ་
གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས།

132

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་བར་པས་གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་ཡང་བསྟན་ཏེ། དེས་དེ་ལྟར་དུ་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་
གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་
ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་

སྟེ། དང་པོར་ཝཱ་ར་ཎཱ་སཱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསུངས་ཤིང་

ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་ཉུང་ཤས་ཅིག་མ་གཏོགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ཅིང་བདེན་པར་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྐོར་གཅིག་གོ །དེ་ནས་རྣམ་དབྱེ་མ་མཛད་པར་ཕུང་
སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་བཀག་པའི་སྐོར་
གཅིག་གོ །དེ་ནས་དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་གཞན་གཉིས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་
སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་སྐོར་གཅིག་བྱུང་བས་དེའི་དབང་དུ་མཛད་པ་སྟེ།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་
གསུམ་འཇོག་ན་འཁོར་ལོ་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་གཞི་གང་ཞེ་ན། དང་པོར་ཝཱ་ར་ཎཱ་སཱིར་བརྗོད་བྱ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསུངས་
ཤིང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་བདེན་པ་དང་

133

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསརྟེན་འབྲེལ་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཁམས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཉུང་ཤས་ཅིག་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་ཕུང་སོགས་འདུས་བྱས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ཅིང་

བདེན་པར་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྐོར་གཅིག་བྱུང་བ་དེ་
འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ནས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་

སོགས་སུ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་དངོས་སུ་མ་མཛད་པར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་
པར་གྲུབ་པ་བཀག་ཅིང་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པའི་སྐོར་གཅིག་བྱུང་

བ་དེ་འཁོར་ལོ་བར་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ནས་ཡངས་པ་ཅན་
སོགས་སུ་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་དེ་རྣམས་ལ་ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མཛད་ནས། ཀུན་བརྟགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅིང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཚུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་

སྐོར་གཅིག་གསུངས་པ་དེ་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མཚན་གཞི་ཡིན་

ནོ།།གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་

134

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྟེ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།
དེར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།
དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཆོས་རྣམས་ལ་སོ་སོར་མ་ཕྱེ་བར་རང་
གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་

དུ་འཛིན་པ་བཟློག་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མ་
མཆིས་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དེ་འཁོར་ལོ་བར་པ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འཁོར་ལོ་བར་པ་ལས་
གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་བཀག་པར་ཐལ། དེ་ལས་ཕུང་སོགས་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་ནས་རྣམ་དབྱེ་མ་མཛད་པར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དེས་ན་ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་སེམས་ཙམ་པའི་

135

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསའདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དབུ་མ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
བཞིན་དུ། སྐབས་འདིར་ཡང་འཁོར་ལོ་བར་པས་དབུ་མ་པའི་འདོད་
པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཡིན་

ནོ།། ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པར་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་པར་ཐལ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཉུང་ཤས་ཅིག་མ་གཏོགས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐར་ཤོར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་
རྒྱུད་པས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེས་ཐེག་དམན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ལས་བདེན་མེད་བསྟན་པར་ཁས་ལེན་
པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེས་དེ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། སྐྱོན་མེད་དེ། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་དང་པོར་དངོས་སྨྲ་བས་འདོད་པ་

136

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟར་གྱི་བདེན་མེད་བསྟན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་

པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ་དཔྱད་པ་

ལ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་ལུགས་དང་། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་དང་། འཕགས་སེང་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའོ།།དང་པོ་ནི།

ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་ལྟར་བཀྲལ་བ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག སློབ་
དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་དུ་འགྲེལ་
བའི་འགྲེལ་བྱེད་ཀྱི་དང་པོ་ཡིན་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ་དེའི་གོང་དུ་དེ་བ་ཤར་མས་འགྲེལ་པ་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཆར་བར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་དུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དཀར་པོ་རྣམ་པར་འཆར་བའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་དུ་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་

137

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསའབྱེད་ལས། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི་དེ་བ་ཤར་མའི་འགྲེལ་པ་དཀར་
པོ་རྣམ་པར་འཆར་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་སྤྱན་རས་གཟིགས་

བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་བཤད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་ཡང་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་བཏགས་
པའི་བརྡས་བཞག་པའི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་བ་ལ་དབུ་
མའི་རིགས་པ་དགོས་ཞེས་སྨྲ་བ་མིན་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། ལྐུགས་པ་དང་འོན་པ་ལ་སོགས་པ་བརྡ་མི་ཤེས་པས་ཀྱང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཤེས་ཤིང་། བ་ལང་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་དྲི་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་རང་གཞན་གྱི་བུ་ཤེས་ནུས་པས་མིང་

གི་བརྡས་བཞག་པ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མི་གནས་པ་རྣལ་

འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲ་བར་བཤད་པས་
སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་
བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཡུལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ། འགོག་པ་ལ་དབུ་
མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་ཏེ་དགོས་ན་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཤེས་པ་བུམ་པའི་
བརྡ་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡས་
བཞག་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྐུགས་པ་དང་འོན་པ་
ལ་སོགས་པས་ལྟོ་ལྡིར་བ་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར།
འོ་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པར་ཐལ།

138

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟོ་ལྡིར་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་
བའི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡར་བཏགས་པའི་ཆོས་ཐ་སྙད་པ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྡ་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་སྒོ་ནས་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་ལ་འགོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་མིང་བརྡས་བཞག་

ཙམ་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་བློ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་
གཅོད་ཅིང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མི་གཅོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ལས་ཀུན་རྫོབ་མིང་

དང་བརྡ་དང་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་གང་གཅོད་པ་ཡང་མི་མཐུན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཊཱིཀ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དེ་ལྟར་ན་བློ་ལ་སྣང་བའི་

དབང་གིས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་མེད་ཀྱང་། དེའི་
དབང་གིས་བཞག་པའི་སྡོད་ལུགས་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པ་
ཅིག་ཡོད་པ་ལུགས་འདི་ལ་མི་འགལ་བས། ཞེས་གསུངས་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མིང་བརྡས་གཞག་

139

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མིང་གིས་ཕར་བཞག་
ཙམ་མ་ཡིན་པའི་གདགས་གཞི་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཅིག་ཡོད་པ་

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་འདི་ལ་མི་འགལ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་དུ་དེའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་
ལ་བློའི་ངོར་མི་འདྲ་བ་ཆེན་པོ་འོང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པའི་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་
གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་ཏེ། དེ་སེམས་
ཙམ་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་འགོག་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་

བུམ་པའི་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་

སེམས་ཙམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པའི་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་
པར་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སེམས་ཙམ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་
དམ་པར་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་གཞི་

གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པའི་མིང་བརྡའི་ཡུལ་

ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་

དགོས་ཀྱང་དེ་འགོག་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་ཏེ། དེ་
སེམས་ཙམ་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་
རྣམ་འབྱེད་ལས། མིང་གི་བརྡས་བཞག་པ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

140

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་མི་གནས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ།།དེ་ལྟར་ན་ཀུན་བརྟགས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ལ་དབུ་མའི་
རིགས་པ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ་དབུ་
མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དྲང་ངེས་
རྣམ་འབྱེད་ལས། དེས་ན་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་

ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་འདོད་པས་ནི་
དབུ་མའི་རིགས་པ་འདོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས་གསུངས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་

ཞེས་པའི་བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་
དོན་ནོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གཟུགས་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་
འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབུ་
མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། དེ་དོན་དམ་པར་མེད་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ལོངས་སྤྱད་བྱར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་
གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གཟུགས་

141

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་མི་དགོས་ཏེ།
གཟུགས་དེར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀ་

མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད། ཞི་བ་འཚོ་ཡབ་

སྲས། འཕགས་སེང་རྣམས་དེ་དེར་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མཚུངས་ཀྱང་དེ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་
པ་མི་མཚུངས་ཏེ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་དེ་དེར་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད། འཕགས་སེང་གཉིས་ཀྱིས་དེ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་

དེ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་

ཞེན་གཞིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་དོན། དེ་དེར་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་དམ། དེ་དེར་མེད་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་དེར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་

དགོས་པར་ཐལ། དེ་དེར་མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་
པའི། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་
གཞིར་ཞོག གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་དངོས་པོའི་
གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་ཐལ། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་

142

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཞེན་གཞིར་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཡོད་ན་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་བུད་དོ།།འཕགས་
སེང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་དེར་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེའི་ལུགས་ལ་ཡོད་ན་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སློབ་
དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དབུ་མའི་

བཀར་བཞེད་དེ། དེས་ཀུན་བརྟགས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་
པའི་དོན་དང་། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་དང་། གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བདེན་པར་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཞན་དབང་སྒྱུ་མ་ལྟ་
བུར་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་
ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དགོངས་འགྲེལ་
ལས་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་དུ་སེམས་ཙམ་པས་ཁས་བླངས་པ་ལ། གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་
པ་གཉིས་བསྟན་ནས་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་དབུ་མར་འགྲེལ་པར་

143

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསམཛད་པར་བྱའི། གནོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་ནི། ཀུན་བརྟགས་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་ཀུན་བརྟགས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་རྟོག་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་
དམ། བཏགས་དོན་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་
ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་གཞན་དབང་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྨྲ་བས་ཀུན་བརྟགས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་མེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། དེ་ལ་འདིར་

གལ་ཏེ་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བར་ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་དང་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་
པའི་ཀུན་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེར་འདོད་དོ་ཞེ་ན་ནི།

དངོས་པོ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ་ཡིད་ལ་བརྗོད་པ་དང་ཚིག་
ཏུ་བརྗོད་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཀུན་བརྟགས་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར། ཅི་སྟེ་གང་ཡང་རུང་བས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཀུན་
བརྟགས་པ་དེ་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་གྱི་བློ་བཞིན་ནོ་ཞེ་
ན་ནི། ཀུན་བརྟགས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྣམ་པ་འདྲ་བས་བློ་གྲོས་འཁྲུལ་པས་ཀུན་བརྟགས་པའི་དོན་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་སྦྲུལ་
འཁྱིལ་བ་ལ་དེ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་དེ་
སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་བཞེད་དེ། དེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་

144

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་གང་ཞིགདེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བརྟགས་དེ་མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་རང་གི་

མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་

གྱི་དོན་དུ་འཆད་པ་ལ་དབུ་སེམས་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། གཟུགས་སོགས་
ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་སྨྲ་ན་དབུ་མ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་

ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་དེ་ལྟོ་ལྡིར་བའི་སྡོད་
ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་

དགོས་ཞེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པའི་རིགས་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིང་གི་བརྡས་

བཞག་པ་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་གནས་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་

དབུ་སེམས་གཉིས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་ནི་བརྡ་མི་ཤེས་
པའི་ལྐུགས་པ་དང་འོན་པ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ལྟོ་ལྡིར་བ་མཐོང་

145

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཙམ་ནས་ལྟོ་ལྡིར་བ་འདི་བུམ་པའོ།།སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ལྟོ་
ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞི་ཡིན་པ་དེ། ལྟོ་
ལྡིར་བའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། བ་ལང་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་དྲི་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པས་རང་གཞན་གྱི་བུ་མཐོང་ཙམ་ནས་ནོག་སོགས་འདུས་
པའི་གོང་བུ་འདི་ནི་བ་ལང་ངོ་།།སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ནོག་
སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་
གཞི་ཡིན་པ་དེ་ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་
ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སྨྲས་པ། གཞུང་དོན་ལེགས་པར་རྟོགས་འདོད་ཤེས་ལྡན་དག །ལེགས་པར་བཤད་པའི་གྲུ་གཟིངས་འདིར་

ཞུགས་ཏེ། །དྲང་ངེས་རྟོགས་པའི་ཕ་རོལ་སོན་གྱུར་ནས།།ཟབ་དོན་
ནོར་བུས་རང་གཞན་ཚིམ་པར་མཛོད།།ཅེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་དེ་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་མིན་པར་བཞེད་དམ་དཔྱད་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་
ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་མི་བཞེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་

ཏེ། དེས་ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མིན་ཏེ། ཞེས་པས་ཀྱང་ཕྱི་དོན་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་བཞེད། ཁམས་གསུམ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་

146

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མོ།།ཞེས་པས་ཀྱང་ཕྱི་དོན་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་ཁ་ཅིག དེས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་
ཁས་ལེན་ཏེ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཏིང་ངེ་

འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གཟུགས་ཅན་གང་ལགས་པ་དེ་སེམས་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱི་བའམ། ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བགྱི། བྱམས་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་པས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་དངོས་སུ་
བསྟན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་དེས་ཕྱི་དོན་བཀག་པར་དབུ་མ་པ་གཞན་གྱིས་བཞེད་ཅིང་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་དགག་གཞག་མ་མཛད་ཅིང་དེས་མདོ་དེ་མ་གཟིགས་པ་ཡང་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་དེས་དེ་མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་
མདོར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུར་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དོན་གཟུགས་དེ་སེམས་ལས་དོན་དམ་པར་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་
བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མིན་ཏེ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་དབུ་མའི་བཀར་སློབ་
དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་བཞེད་པ་གང་ཞིག སློབ་དཔོན་འདི་གཉིས་

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་འཆད་ཚུལ་ལ་དགོངས་པ་གཅིག་
པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། དེས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཁས་

147

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསལེན་ཏེ། དེས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཁས་ལེན་
པ་གང་ཞིག དེ་ཡིན་ན་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་དགོས་
པར་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་མདོ་མི་བཞེད་པའི་དོན་ནོ།།རྩོད་པ་སྤོང་
བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་བརྡའི་ཡུལ་དུ་ལྟོ་
ལྡིར་བའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་དེའི་ཡུལ་

དུ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཞིགཡོད་ན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། ཁོ་ན་རེ། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས། ཁམས་གསུམ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བསྟན་པར་བཞེད་པར་ཐལ། དེས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ།

148

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། དེའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་
པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་འགལ་སྤོང་ཞུས་
ཚུལ་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པའི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་འགག་ཡོད་པར་བཀའ་སྩལ། བར་པར་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་བཀའ་སྩལ་པ་གཉིས་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་འགལ་ནའང་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ལ་འགལ་བ་མེད་དགོས་པས་བར་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་
པ་ནི་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས། དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དོན་གྱིས་ཞུས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཐ་མ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། དེས་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡུམ་

149

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསརྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གཞུང་བཙུགས་ནས་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འོ་ན། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ངེས་དོན་
གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲུབ་དོན་གསུམ་པ་དེ་ཡང་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། ། གཞན་ཡང་། འཁོར་ལོ་དང་པོས་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་འགག་ཡོད་པར་
བཀའ་སྩལ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག དྲི་བ་ཞུས་པའི་

མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།
འཁོར་ལོ་དང་པོར་ཆོས་ཁམས་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐྱེ་འགག་ཡོད་པར་བཀའ་སྩལ་བར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པས་དེ་རྣམས་ལ་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེས་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་
ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་ཞེས་སོགས་བཤད་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཁོར་ལོ་བར་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་ཞུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་

150

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་ནང་

ཚན་དུ་གྱུར་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་སོགས་འགལ་སྤོང་ཞུས་
པའི་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་ཡང་དག་
འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་ན། འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་དོན་
དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན།འཁོར་ལོ་དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དགོངས་གཞི་འཆད་

དགོས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས། ངས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ།ཞེས་སོགས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་

151

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཔར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་དེས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་སེམས་ཙམ་པས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་དང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན་མེད་དགོས་པར་ཐལ།
མདོ་དེ་དག་གིས་ཀུན་བརྟགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་
དངོས་སུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག ཡོད་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་
པའི་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ན་མེད་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན།
དགོངས་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཀུན་བརྟགས་མེད་པར་ཁས་
བླངས་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་

ཀྱིས་སྐུར་པ་འདེབས་ཏེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དོན་དམ་ཡང་དག་

152

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། གཞན་ཡང་། གྲུབ་དོན་གཉིས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པར་

ཐལ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་

པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དྲང་
དོན་གྱི་མདོར་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་མཚན་ཉིད་

མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་སྒྲས་ཟིན་ལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་དོན་དང་པོས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་སྒྲས་ཟིན་
ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གྲུབ་དོན་གཉིས་པས་འཁོར་ལོ་གཉིས་

པ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་ཀྱང་

དེས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་

མ་ཡིན་ན་དེས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་འཁོར་ལོ་བར་པ་ད་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་དེར་ཐལ།ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གཞུང་བཙུགས་ནས་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡུམ་

153

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསའབུམ་པ་དེ་གྲུབ་དོན་གཉིས་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བསྟན་པར་ཐལ། དེ་གྲུབ་དོན་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་བར་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གྲུབ་དོན་གཉིས་པ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་

བསྐོར་ཏེ། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་
བར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་
འཁོར་ལོ་བར་པ་དེ་ལ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དང་མ་སྦྱར་བའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་རིགས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། མདོར་བསྡུ་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་གསུངས་པ་དེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་དང་མ་སྦྱར་བ་གཉིས་བྱུང་
བའི་ཕྱི་མའི་མདོ་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་གཟུང་
བར་སྔ་མ་ནས་འབྱུང་བ་བཞིན་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་དུ་
མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བས་དགོངས་འགྲེལ་ནི་ཡུམ་འབུམ་པ་ལྟ་བུ་

རྣམས་ངེས་དོན་དུ་གཞུང་འཛུགས་པའི་མདོར་བཞེད་དོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡུམ་འབུམ་པ་
དེ་གྲུབ་དོན་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་

154

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བར་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་དེ་དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞིར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྣམ་བཤད་ལས། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤེས་རབ་སྙིང་པོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། ཡུམ་འབུམ་པས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་གང་ཞིག མདོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་དབུ་མའི་བཀར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན་
དངོས། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲས་ཟིན་ལ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་

ལ་རྒྱུ་མཚན་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་གསུམ། ཁ་ཅིག ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་
ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཀུན་བརྟགས་མེད་
ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཀུན་བརྟགས་ནམ་
མཁའི་མེ་ཏོག་དང་།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཁྱབ་
སྟེ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། ངེས་པའི་དོན་ཀྱང་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། ཚད་

155

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསམ་དང་བཅས་པ་དང་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དོན་དེ་ལས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་གཞན་གྱི་གང་དུ་ཡང་
དྲང་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པར་རྣམ་པར་བལྟའོ།།ཞེས་པ་ཡང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། ཡུམ་འབུམ་པའི་ནང་ཚན་གྱིས་གཟུགས་མི་དམིགས་

ཞེས་པའི་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུམ་འབུམ་
པ་ལྟ་བུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན།
གཟུགས་མི་དམིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
གཟུགས་མི་དམིགས་པ་དེ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། གཟུགས་དོན་དམ་པར་མི་དམིགས་པ་དེ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་
བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཤེས་རབ་སྙིང་པོས་ཆོས་ཐམས་
ཅད་མེད་པར་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་ཟེར་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་
བསྟན་དགོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡོད་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་
མེད་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡོད་

156

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་འདྲའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་

མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དམ་བཅའ་འཐད་དེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པ་གང་ཞིགརང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འོ་ན། ཐལ་འགྱུར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་
མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཁ་ཅིག ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་རང་རྒྱུད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མདོ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་པ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་དགོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྙིང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་
བའི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲ་བ་ཅིག་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་གཟུགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་
ལས། དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པ་དང་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་མདོ་གཅིག་ཡིན་ན་འགལ་མོད་ཀྱང་འཁོར་ལོ་བར་
པ་ཙམ་དུ་གཅིག་པ་ཡིན་གྱི་མདོ་གཅིག་མིན་ནོ།།ཞེས་དང་། འཁོར་

157

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསལོ་བར་པ་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་པ་དེ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ཐམས་ཅད་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

ཡུམ་འབུམ་པ་གྲུབ་དོན་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་ཡང་
དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་རྒྱུའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དེ་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།།ཁ་
ཅིག ཡུམ་འབུམ་པ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུས་དེའི་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་རྒྱུ་དང་། སྒྲ་ཇི་བཞིན་

དུ་འཛིན་པ་བཀག་ནས་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་རྒྱུའི་མདོ་གཉིས་ཀ་ཡིན་

ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཡུམ་འབུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་

ཙམ་ལ་མཐོང་བ་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་འགལ་བའི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་
ཐལ། ཁྱོད་དགོས་པ་བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་མདོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེའི་ཕྱིར་དགོངས་པ་བསྟན་པ་ཡང་ངེས་པའི་དོན་ཉིད་དུ་འགལ་བར་མི་

བྱེད་དོ།།དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ངེས་
པའི་དོན་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་
འགལ་བ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོག་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར།
འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ལས། ཞེས་

158

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་
གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
དེ་ཆོས་ཅན། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་
བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ།ཁྱོད་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་བཀག་ནས་
ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དྲང་
ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ལ་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་དུ་མ་ཞེན་ཞེས་གསུངས་པས་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པ་ཡེ་མེད་དུ་འཛིན་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི་ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་བའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་
ཞེ་ན། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་གཉིས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་
པའི་མདོ་དེ་ལ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བའི་མདོ་
དང་། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་བའི་མདོ་
དང་། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་བའི་མདོ་
དང་གསུམ་ལས། ཕྱི་མ་དེ་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཡུམ་འབུམ་པའི་ནང་ཚན་
དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་མེད་སྒྲ་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་དེ་དགོངས་
པ་བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་

159

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་

འཛིན་པ་བཀག་ནས་ངེས་དོན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།འདོད་ན། མདོ་དེ་དགོངས་པ་བསྟན་དགོས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་
པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་དགག་
དགོས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་མདོ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་བཀག་ནས་ངེས་དོན་
དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་དུ་
མི་རུང་བའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་པ་དེའི་
ནང་ཚན་གྱི་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་ཅེས་པའི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་
དོན་དུ་འཛིན་པ་བཀག་ནས་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་དོན་དང་། དེའི་ནང་ཚན་གྱི་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ཡང་། གཟུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མདོ་དེའི་དགོངས་པར་བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པ་དེ་དགོངས་པ་བསྟན་ནས་ངེས་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་
འབྱེད་ལས། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་

160

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མི་ཞེན་ཞེས་གསུངས་པས། ཞེས་དང་། འདི་ཡང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ་དེ་ཁོ་
ནའོ།།སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་འཛིན་པ་བཀག་ཀྱང་།
ཞེས་དང་། འདིས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུངས་པའི་
དགོངས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་ལོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། གལ་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་
པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་འཇོག་ལུགས་མདོ་འདིའི་དོན་མིན་ན་

མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་མིན་པར་བཞེད་དམ་སྙམ་ན། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། དགོངས་འགྲེལ་དང་། ལང་གཤེགས་དང་། རྒྱན་ལྟུག་པོ་བཀོད་པ་སོགས་ལས་ཕྱི་རོལ་བཀག་ནས་སེམས་ཙམ་གྱི་ལུགས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་སེམས་ལ་རང་བཞིན་མ་བཀག་
པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཅིག་ཅར་དུ་རྟོགས་མི་

ནུས་པར་རིམ་གྱིས་བཀྲི་དགོས་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་མཐུན་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པས་མདོ་དེ་དག་ལས་ཅིག་ཅར་

དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནུས་པའི་གདུལ་བྱ་

ལ་བཤད་པ་དང་སྔ་མ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་ཆ་ཕྱེ་ནས་མདོའི་དོན་དུ་འཇོག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་

161

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཞུས་པའི་ལེའུའི་བསྟན་དོན་དང་། དབུ་མ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་བསྟན་དོན་དུ་ཆ་ཕྱེ་ནས་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་
བྱས་ནས་བསྟན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། ལེའུ་དེའི་ནང་དུ་དེ་གསལ་བར་འཆད་བྱེད་ཀྱི་མདོ་ཚིག་
ཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་དེ་འདྲ་བ་དེ་སེམས་ཙམ་པས་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད་པར་ཐལ། དེ་སེམས་ཙམ་
པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་གསལ་བར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དེར་ས་བཅུའི་དབང་
ཕྱུག་གི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུས། སྟོན་པ་ལ་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་
རེ་མཛད་པའི་དྲིས་ལན་གཞན་རྣམས་འདིའི་མཚན་གཞིར་འབྲེལ་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་གཞན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་རྣམས་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་
མཚན་གཞིར་འབྲེལ་མེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བྱམས་

ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་

162

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་དབུ་མ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ཞེ་ན་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཀའ་

དང་། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དབུ་མ་པའི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་བཀའ་ཡིན་དགོས་ལ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་
སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཀའ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེར་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པར་དབུ་མ་སྣང་བ་
ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་གསུངས་ཏེ། བྱམས་པ་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་

དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་པའི་ཀུན་བརྟགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་དུ་གཏན་དུ་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་མི་དམིགས་ཏེ། འདི་
ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དག་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སློབ་
དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ལྟར་མཁས་པ་ཀ་མ་ལ་
ཤཱི་ལས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་

163

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསམེད་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་
གཞུང་བཙུགས་ནས་བསྒྲུབས་པའི་དབུ་མ་པའི་བཀར་བཞེད་དེ།
གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་ལ། དེ་
ལ་ངོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀུན་བརྟགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བཞེད་ཅིང་གང་

ཟག་དང་ཕུང་པོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཁེགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཁེགས་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞར་ལ་ཁེགས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་སྣང་བར། དེའི་དོན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཁོ་ནར་བརྗོད་ཅིང་། ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་དགོངས་པ་བསྟན་པས་དབུ་མའི་ལམ་

མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པའི་དོན་ཁོ་
ན་གཞུང་འཛུག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་མི་བཞེད་དེ། དེས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་
ཡིན་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག དེས་དེ་སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ངེས་པའི་དོན་
ཀྱང་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། ཚད་མ་དང་བཅས་པ་དང་དོན་དམ་པའི་དབང་

དུ་མཛད་ནས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།

164

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེས་ལེའུ་འདིས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་གྲུབ་དོན་གཉིས་པར་

དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བསྟན་པར་བཞེད་པ་གང་ཞིག དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་སློབ་དཔོན་འདིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་བསྐྱར་བའི་དྲང་ངེས་རྣམ་
འབྱེད་ལས། མདོར་བསྡུ་ན་ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པ་ལ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། རང་རྒྱུད་པའི་སྐབས་འདིར་མདོ་སྡེ་
དགོངས་འགྲེལ་དབུ་མའི་བཀར་བཞེད་ན་དེའི་དོན་འཆད་ཚུལ་གང་
ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ། འགལ་བ་དེ་སྤོང་
བའི་ལན། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། དེ་དག་གི་གྲུབ་
པའི་དོན་ཞུས་པས་སོ། །དང་པོ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དངོས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཤུགས་བསྟན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་
ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བཀའ་སྩལ། བར་པར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བཀའ་སྩལ་བ་གཉིས་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་འགལ་ནའང་འགལ་བ་

མེད་དགོས་པས། བར་པར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་

165

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགསུངས་ཞེས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས། དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དོན་གྱིས་ཞུས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་
ཡོད་དེ། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་མེད་པར་བཀའ་སྩལ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཡོད་པར་བཀའ་སྩལ་པ་གཉིས་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་
འགལ་ཡང་འགལ་བ་མི་མངའ་བས་ཤེས་རབ་སྙིང་པོར་དེ་ལྟར་
གསུངས་པ་དེ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས། དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་
པ་ཡིན་ཞེས་དོན་གྱིས་ཞུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འགལ་སྤོང་
ཞུས་པའི་འཁོར་ལོ་བར་བ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ།
ལན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་འགལ་སྤོང་ཞུས་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དེ་དགོངས་གཞི། དགོས་པ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་བཀྲལ། འབུམ་སོགས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་རྣམས་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མ་སྦྱར་ཀྱང་མགོ་མཇུག་འགའ་ཞིག་དུའང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་

གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་

166

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ། གཟུགས་མེད་ཅེས་སོགས་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བས། གཟུགས་སྒྲ་དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཙམ་དེ་མདོ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་དུ་འཛིན་པ་བཀག་ནས་གཟུགས་
སྒྲ་དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དེ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་
དོན་དུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གང་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད། དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཀུན་

བརྟགས་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པ་ དང་། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མེད་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བརྟགས་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་པར་མཚན་

167

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་
ཕྱོགས་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དགག་ཕྱོགས་ནས་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་
བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཤིང་དགག་ཕྱོགས་ནས་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བས་
དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། གཞན་དབང་གི་དབང་དུ་

བྱས་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།དང་པོ་ནི།

གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་པར་

དག་བྱེད་ཀྱིས་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་དོན་དམ་པ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་དེར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་བདེན་སྟོང་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་
ཀུན་བརྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་གི་དཔེས་སྟོན་

168

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་རང་འཛིན་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཁྱོད་ཀྱང་རང་འཛིན་རྟོག་པས་
བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྱུ་མའི་དཔེས་སྟོན་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྱུ་མའི་རྡེའུ་ཤིང་བུ་སོགས་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་དེས་སྟོང་པ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱང་བདེན་པར་སྣང་ཡང་བདེན་གྲུབ་
ཀྱིས་སྟོང་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་
བདེན་སྟོང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ནམ་མཁའི་དཔེས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། ནམ་མཁའ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཁྱོད་
རང་གི་དགག་བྱ་བདེན་གྲུབ་བཀག་ཙམ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོར་ཆོས་
ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་
པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་
པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་བསྟན་དོན་གོ་སླའོ།།བཞི་པ་ནི།
སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པས་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་ཡིན་ནོ།།དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་

169

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་བརྟགས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅིང་། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་

མེད་པ་དང་། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་པ་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་
དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ན་དེ་དེའི་དངོས་བསྟན་དང་ཤུགས་བསྟན་གང་དུ་ཡང་མི་བཞེད་དམ་ཞེ་ན། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་
ལས། གལ་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་ཞེས་སོགས་གསུངས། དོན་
ནི། དགོངས་འགྲེལ་དང་། ལང་གཤེགས་དང་། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་སོགས་ལས་དངོས་སུ་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སེམས་ཙམ་དུ་བསྟན་
ཅིང་སེམས་ཙམ་པ་ལ་བདེན་གྲུབ་མ་བཀག་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཅིག་ཅར་དུ་བདེན་མེད་དུ་དངོས་སུ་རྟོགས་མི་ནུས་པ་རིམ་གྱིས་
བཀྲི་དགོས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་གསུངས་པས། མདོ་སྡེ་
དེ་དག་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནུས་
པའི་གདུལ་བྱ་དང་སྔ་མ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པས་སེམས་ཙམ་པའི་
འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དོན་དམ་ཡང་

170

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་དང་། ལང་གཤེགས་དང་། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་ཙམ་གྱི་དོན་དང་། དབུ་མ་པའི་འདོད་པ་
ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་དེ་དག་གི་བསྟན་
བྱའི་གཙོ་བོར་ཆ་ཕྱེ་ནས་འཇོག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།།གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
པར་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་འགལ་
སྤོང་ཞུས་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་དགོངས་གཞི་ཞུ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཤུགས་བསྟན་གྱི་འགལ་སྤོང་ཞུས་ཚུལ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

འཁོར་ལོ་དང་པོས་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཆོས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྙིང་པོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་མེད་པར་བསྟན་པ་གཉིས་སྒྲ་ཟིན་ལྟར་ན་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། མདོ་དེ་གཉིས་རང་ཚིག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་ལྟར་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པར་ཡོད་ན་ཡོད་དགོས། རང་གི་མཚན་
ཉིད་ཀྱིས་མེད་ན་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དོན་དམ་ཡང་

171

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་བསྟན་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དེ་
འདྲའི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཚན་
ཉིད་གསུམ་གསུངས་པའི་དོན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དག་གིས་ཇི་

ལྟར་བཀྲལ་བ་མདོའི་དོན་མིན་པར་དབུ་མའི་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་
ལམ་སྲོལ་འདི་ནི། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་ཕྱེ་བ་ཞིབ་ཏུ་ནི་དབུ་མ་

སྣང་བ་ལས་བཤད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་དག་གིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དོན་
དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་བསྟན་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་
ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཕྲོ་ཉིད་དུ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱིས་
མདོ་འགྲེལ་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ཤེས་ན་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་
པའི་རྣམ་འགྱུར་དང་གསུང་རབ་འགྲེལ་ཚུལ་དུ་མ་ཞིག་ཤེས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དབུ་མ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་

172

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གང་ཡང་དག་པའི་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དག་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བརྒྱད་སྟོང་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།དེས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་
གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་དགོངས་
འགྲེལ་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟན་ན་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལས་དེ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་མེད་པར་ཐལ། དགོངས་
འགྲེལ་ལས་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
མདོ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་དག་གིས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཤེས་རབ་
སྙིང་པོ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བའི་མདོ་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། དེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བའི་མདོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བདེན་མེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འོ་ན། དེས་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་

173

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཁྱད་པར་དངོས་སུ་སྦྱར་བར་ཐལ། དེས་བདེན་གྲུབ་དངོས་སུ་
བཀག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བདེན་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེས་བདེན་མེད་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་

གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེས་དགག་བྱ་ལ་དོན་
དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བར་ཐལ། དེས་དེ་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་
སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་སྙིང་

པོ་ལྟ་བུ་མདོ་དེའི་ནང་དུ་དོན་དམ་པ་དང་བདེན་པའི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་མ་སྦྱར་བར་གཟུགས་མེད་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་
པ་ནི་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གཟུང་དུ་མི་

རུང་བས་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པས་དྲང་དོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག་སྐབས་འདིར་དོན་དམ་ཡང་དག་
འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བྱས་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གསལ་པའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་གི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་

གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འབྱེད་པ་དང་། ཉི་ཁྲི་བྱམས་ཞུས་ཀྱིས་ལེའུ་
ཡང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བྱེད་ཟེར་ན། ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་
ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན། ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་ན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་

174

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞི་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་
གཞན་དབང་གིས་སྟོང་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་འདོད་
རིགས་པར་ཐལ། རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་འཇོག་རིགས་པ་
གང་ཞིག འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཉི་ཁྲི་བྱམས་ཞུས་ཀྱི་
ལེའུར། གང་ཀུན་བརྟགས་པའི་གཟུགས་དེས་རྣམ་པར་བཏགས་
པའི་གཟུགས་རྟག་པ་རྟག་པའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་ཐེར་ཟུག་གི་དུས་

སུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཁོ་ན་དང་། ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་དང་དེ་བཞིན་
ཉིད་དང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་སོ།།ཞེས་
དང་། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དེ་ལ་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སོགས་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་སོ།།ཆོས་དེ་ཡང་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཟུགས་ཀུན་བརྟགས་
པའི་གཟུགས་དེས་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བདག་མེད་པ་ཡིན་པས་མེད་རྒྱུའི་བདག་གམ་ངོ་བོ་ནི་ཀུན་བརྟགས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཀུན་བརྟགས་

175

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསཀྱི་གཞན་དབང་གིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་འཇོག་
རིགས་པ་གང་ཞིག གཞན་དབང་གཞན་དབང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་
པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ཀུན་བརྟགས་
ཀྱི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཞན་དབང་གཞན་
དབང་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་

ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་དབང་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་གཞན་
དབང་གི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞན་དབང་གི་སྟེང་གི་ཀུན་

བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞན་དབང་
ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དེར་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཡོད་པར་ཐལ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་
བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཀུན་
བརྟགས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་བརྟགས་

ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་སྒྲས་དོན་ལྟར་འཇོག་རིགས་པ་གང་ཞིགཀུན་བརྟགས་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཀུན་

176

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་གིས་སྟོང་པར་ཐལ། དེ་དེས་སྟོང་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཏགས་ཀྱི་གཞན་
དབང་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་གིས་སྟོང་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
གཞན་དབང་གང་ཞིག ཀུན་བརྟགས་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་གཞན་དབང་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སོ།།དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་
ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཀུན་བརྟགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཆོས་ཅན། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་

པར་ཐལ། ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། མ་གྲུབ་ན། དེར་ཐལ། རྣམ་བཏགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་དེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། རང་ལུགས་ནི། དོན་དམ་ཡང་
དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་།

བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་གཟུགས་
ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་འགྲེས་རྐང་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱར་གྱི་ཆོས་གཞན་དག་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།

177

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསགྲུབ་དོན་གཉིས་པས་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་དྲང་དོན་དུ་སྒྲུབ་
པར་ཐལ། དེས་དེ་དྲང་དོན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ཆོས་ཅན། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དབུ་མའི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་
གྲུབ་ན་དེར་ཐལ།རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་གཞུང་བཙུགས་ནས་བསྒྲུབས་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་

དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་པའི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་རྩ་བར་མ་
ཁྱབ་སྟེ། མདོ་ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་

པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བདེན་གྲུབ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་ན་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་

པ་ཐལ། བདེན་མེད་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་
སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། དེ་བཞིན་དུ་དྲང་དོན་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་མ་

ཁྱབ་པར་ཐལ། ངེས་དོན་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་

178

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་ན་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་

ཕྱིར། ཟེར་ན། ཁྱབ་པ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །

གསུམ་པ་འཕགས་སེང་གི་ལུགས།

གསུམ་པ་འཕགས་སེང་གི་ལུགས་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་

ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་

སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་ལས། མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི། མདོ་
དགོངས་འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ། བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་
དགོངས་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། སེང་གེ་བཟང་པོའི་ལུགས་ལ་དེ་

179

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ལུགས་ལ་
དབུ་མ་པའི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག ལུང་དེའི་དོན་
ནི་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་གཞན་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་བསྟན་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་འདྲའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་ལེའུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་ཙམ་པས་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་དུ་འདོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དེར་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་གི་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
རིགས་ཅན་དུ་མ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་
གྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་བ་ལྟར་ན། མདོ་སྡེ་འདི་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་
གྱི་དྲང་ངེས་འདི་ལྟར་ཕྱེ་བ་དང་།མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་
གསུངས་པ་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་མཛད་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སློབ་

180

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན་
མི་འཐད་དེ། དེས་དེ་སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པའི་

བཀར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེར་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་གྲུབ་པར་གསུངས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། མདོ་སྡེ་འདི་ཉིད་དུ་

གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ལ།ཞེས་དང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་གྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་

བརྟེན་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་

པོའི་མདོ་དང་། འཕགས་པ་དཔལ་འཕྲེང་གི་མདོ་དང་། དོན་དམ་
ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་རྣམས་བསྟན་དོན་གཅིག་པར་ཐལ།

དེ་རྣམས་དབུ་མ་པའི་བཀར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། མདོ་སྡེ་འདི་ཉིད་དུ་གཞན་དབང་དང་

ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་མདོ་དང་། འཕགས་པ་
དཔལ་འཕྲེང་གི་མདོ་ལ་སོགས་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པས་
སྟོང་ཞིང་དྲི་མ་བློ་བུར་བ་ཡིན་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་

བསྟན་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུད་བླ་མས་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པས་

181

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདེ་དག་གི་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་བསམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེས་དེ་དབུ་མ་པའི་བཀར་བཞེད་པར་
ཐལ། ཞི་བ་འཚོས་དེ་དེ་ལྟར་དུ་བཞེད་པ་གང་ཞིག འགྲེལ་ཆེན་དུ།
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་སོགས་ཞི་བ་

འཚོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་དང་། འགྲེལ་པར། མཁན་པོ་ཡང་
དག་རྣམ་སྣང་མཛད།། བླ་མ་བཟང་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས།། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཞི་བ་འཚོའི་སློབ་མ་ཡིན་པའི་

རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་དགོངས་པ་གཅིག་པའི་ངེས་པ་མེད་
དེ། ཞི་བ་འཚོ་རྣམ་བདེན་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དབུ་མ་པ་དང་། སེང་གེ་བཟང་པོ་རྣམ་རྫུན་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། ལུགས་འདིས་སྔོ་སེར་
ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དངོས་པོར་འདོད་དེ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་

བཞེད་པ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྲེལ་པས་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་བདེན་པ་ལྟར་འདོད་
པའི་དབུ་མ་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་
སྔོན་སྣང་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། གཟུང་བ་རྫས་གཞན་མེད་ན་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་
བའི་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་རྗེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ངེས་པར་སེམས་པས་འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་

182

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིག་པ་མ་འཁྲུལ་བར་འཛིན་པ་ཙམ་དེ་ཡང་བསལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག མདོ་སྡེ་འདི་ནས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་
དྲང་ངེས་འདི་ལྟར་ཕྱེ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དེ་སེམས་
ཙམ་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སེམས་ཙམ་པའི་
ལུགས་ལ་དེ་རྣམས་དགོངས་པ་མི་གཅིག་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་
འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཅིག་པར་ཐལ། དེའི་ལུགས་ལ་

འཁོར་ལོ་བར་ཐ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་
ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་གཅིག་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ལེགས་
ལྡན་འབྱེད་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་ཡང་དག་
འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུའི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་དབུ་མར་བཀྲལ་
ཡང་། དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་ངེས་

དོན་གྱི་མདོར་མི་བཞེད་ལ།ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་སེང་གི་སྐབས་སུ་

སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཀར་བཞེད་དོ།།དེས་ན་
དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་མདོ་དེ་ལ་མི་འདྲ་བ་

དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ། མདོ་དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་མདོ་དེའི་བསྟན་

དོན་སུ་ཁས་བླངས་དུ་མི་རུང་བར་མདོ་དེའི་དགོངས་གཞི་མདོ་དེའི་བསྟན་དོན་དུ་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་མདོ་དེ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་

183

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདགོས་པ། ཕ་དང་མ་ནི་གསད་བྱ་ཤིང་།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུ་
དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་ཚུལ་གཅིག་དང་། མདོ་དེའི་དངོས་ཟིན་གྱི་
དོན་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་བླངས་དུ་མི་རུང་བར་དེ་ལས་ལོགས་སུ་དྲང་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་བཤད་དགོས་པ་རྒྱུ་ལས་དཀར་ནག་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་བར་
གསུངས་པའི་མདོ་ལྟ་བུ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་ཚུལ་གཅིག་རྣམས་

སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དེས་གདུལ་བྱ་ཁ་དྲང་བར་བྱ་བ་ཡང་ཡིན་མོད་ཀྱང་དེ་ནི་དྲང་ཞེས་
པའི་དོན་མིན་གྱི་མདོའི་དོན་དེ་ལས་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་དྲང་ཚུལ་དེ་ཡིན་ནོ།།དོན་དྲང་དགོས་པ་འདི་ལ་གཉིས་ལས།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ནི་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་རུང་བ་ལ་མི་བྱེད་དེ།
འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེས་ན་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་དྲང་དོན་དང་ངེས་དོན་དེ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ལ་བྱེད་
རིགས་ཏེ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོར། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན། ཆོས་
ལ་རྟོན་པ་དང་། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང་། དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་

184

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ། ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་སྣང་བ་རྒྱན་གྱི་མདོ་ལས། ངེས་པའི་དོན་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མདོ་ཚན་དང་པོ་དེས་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྟན་པ་སྐྱོན་མེད་དུ་རྟོགས་མི་ནུས་ཞེས་བསྟན།
གཉིས་པས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ཚིག་དེ་གནས་ལུགས་མིན་གྱི།
བསྟན་དོན་སྟོང་ཉིད་དེ་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་བསྟན། གསུམ་
པས་དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་པ་གནས་ལུགས་མ་ཡིན། ངེས་དོན་དོན་
དམ་པ་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་བསྟན། བཞི་པས་རྣམ་ཤེས་འཁྲུལ་
བའི་སྣང་ཚུལ་མི་བདེན། ཡེ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་པའི་གཟིགས་ཚུལ་
བདེན་ཞེས་བསྟན་ཏོ།།དེས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་ཅིང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་
རུང་བའི་མདོར་དམིགས་པ་དེ་ངེས་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

དཔེར་ན། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ལྟ་བུའོ།།ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་དང་། སྒྲ་
ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་བའི་མདོ་གང་རུང་དུ་དམིགས་པ་

དེ། དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། དཔེར་ན། འཁོར་ལོ་ཐོག་མཐའ་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དྲང་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་དང་། དྲང་

185

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དྲང་ངེསདོན་དགོངས་པ་ཅན་གཉིས་སུ་ཡོད། གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་ཐལ། དེ་ཞི་བ་

འཚོའི་དངོས་སློབ་གང་ཞིག ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ལས། མདོ་སྡེ་
དགོངས་འགྲེལ་ལས། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་
ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་བཞིན་དུ་དབུ་
མ་སྣང་བར་བཀྲལ་བ་ཞི་བ་འཚོའི་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་དུ་
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་བཞེད་དོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། རྩ་བར་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་དབུ་མ་སྣང་བར་དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་བ་སྒྲ་ཇི་

བཞིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ། དེས་དགོངས་འགྲེལ་དབུ་མ་
བའི་བཀར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེས་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། ངེས་པའི་དོན་ཀྱང་གང་ལ་བྱ་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སེང་གེ་བཟང་པོས་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་

186

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར།

རྒྱལ་གསུང་པད་མཚོར་འཇུག་ལ་མི་མཁས་པའི།།རྒོལ་
ངན་གླང་པོའི་སྙིང་རྩ་འདར་བྱེད་པ།།ལུང་རིགས་གདོང་ལྔའི་གད་
བརྒྱངས་རབ་བརྗིད་དབྱངས།།སྐལ་བཟང་རྣ་པའི་བཅུད་དུ་རྒྱས་
གྱུར་ཅིག །

187

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤ

༄༅། །བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་
བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་གནད་གསལ་
བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་དབང་གི་
རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་དགེ་འདུན་ཉི་
ཤུའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ།།

དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ།

རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

༄༅། །གཉིས་པ་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ།
དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་སོགས་གསུངས་ན། གཞུང་
འདིས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་འཆད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་ཆོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདིས་

གནས་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པའམ།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་ལ།

188

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚམས་སྦྱར་བ། རྩ་བ། འགྲེལ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

གདམས་ཡུལ་བཅུ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དེ་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྒྱ་ཆེ་བས་རྟོགས་
དཀའ་བ་ལ་དགོངས་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་
གཉིས་པོ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པའི་སྒོ་
ནས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་ཉི་ཤུར་ཕྱེ་ནས་འཆད་པ་ལ།
དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་སོགས་གསུངས། གསུམ་པ་དེ་
ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་

ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་། མདོ་ལས། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་འདིས་གནས་པ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པའམ། དགའ་ལྡན་གྱི་
ལྷའི་རིགས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་འདི་ཉིད་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་
འདིར་སྐྱེས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པས། བརྒྱད་པའི་མིང་ཅན་

གྱི་བྱང་སེམས་སྤྱིར་བསྟན་ནས། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་

189

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤལ་བྱང་ཆེན་མིའི་ནང་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་མི་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པ་ཉིད་

དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆེན་མ་གཏོགས་པར་དབང་
པོ་རྟུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཡང་མྱུར་དུ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་མ་ཡིན། དེ་ལ་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
སྒོ་རྣམས་ཀྱང་མྱུར་དུ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།། དབང་པོ་རྟུལ་དང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མིང་

ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་གང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཞིང་གཞན་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་འདིར་སྐྱེས་པ་དེའི་དབང་པོ་རྣམས་རྣོ་
བར་འགྱུར་ཞིང་དེས་མྱུར་དུ་རྣལ་འབྱོར་འདི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ།
འདི་ལྟ་སྟེ། ཡུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར། ཞེས་དང་། བྱང་ཆེན་གང་དག་དགའ་ལྡན་གྱི་ལྷའི་རིགས་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པ་དེ་
ཡང་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བར་འགྱུར་ཞིང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་
ལས་ཉམས་པ་མེད་པ་དང་། གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
སྒོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། རྣོན་པོ་དག ཅེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་གཉིས་

ཀ་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་

ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་མཐོང་བའི་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་

190

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་བརྟེན་ནས་དད་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་

འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་དགེ་
འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་

མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་སྲས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དེ་སྟོན་
པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་ཅིང་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་
པར་བྱེད་པ་ན། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐབས་
མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་
བྱས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་དུ་མི་བྱེད་པ་དག་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས། དེའི་
དོན་ནི།། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་པས་ཤུགས་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་ཅན་བསྟན་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།
དེའི་འོག་ཏུ་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།

ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་

དཔའ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ཏེ།
འདིར་བསྟན་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་གིས་

བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་བྱང་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་

191

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཞུགས་པ་དད་མོས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དད་མོས་པའི་
མིང་ཅན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་དད་མོས་པའི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་
པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཐབས་མཁས་པ་གང་དག་བསམ་གཏན་
བཞི་པོ་རྣམས་འགྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ལ་
སྤྱོད་པར་བྱེད་ཅེས་པ་ནས། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་དག་ཀྱང་དབང་པོ་རྟུལ་བ་
ཡིན་ཅིང་། དབང་པོ་རྣོ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དེ་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཅན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཞུགས་
པ་མཐོང་ཐོབ་པའི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན་
བཞི་པོ་རྣམས་བསྐྱེད་ནས་ཚད་མེད་པ་བཞི་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་
པ་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་ལ་སྙོམས་
པར་འཇུག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ལ་ཡང་སྙོམས་པར་འཇུག་ལ། བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་དབང་
གིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་ཐབས་མཁས་པས་གང་དང་གང་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་མཉེས་པར་བྱེད་པས་བཞུགས་ཤིང་འཚོ་སྐྱོང་བ་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་ནས་བསྐལ་པ་བཟང་པོ་འདི་ལ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འཆད་པ་ལ། དད་དང་མཐོང་ཐོབ། ཅེས་

192

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་དང་རྣོན་པོ་དད་པ་དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་དག་
འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་ཞུགས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས།དོན་ནི། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་བྱང་
སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་གྱིས་
བསྟན་པའི་བྱང་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་འོག་ཏུ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་

དད་པ་དང་མཐོང་བས་ཐོབ་པ་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་
སྔར་བཞིན། འདིར་བསྟན་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་
པའི་བྱང་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་
མིང་ཅན་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཚེ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་
ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་གང་དག་ཐབས་མཁས་པས་བསམ་གཏན་
བཞི་པ་ལ་ཡང་སྙོམས་པར་འཇུག ཅེས་པ་ནས། འདིར་སྐྱེ་བ་བསྟན་
ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་པ་རྣམས་སུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་
དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི། བར་ཆད་གཅིག ཅེས་པས་ཤུགས་ལ་ཕྱིར་

193

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤའོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་ཅན་བསྟན་ནས་དེ་ཉིད་ཚིག་
དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཡིན་

ནོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤང་པའི་བྱང་
སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་
མིང་གིས་བཏགས་པའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདའ་བ་བཞིའི་དབྱེ་གཞི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་
མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་མངོན་ཤེས་དྲུག་པོ་རྣམས་ཐོབ་པ་གང་དག་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་ཡང་མི་སྐྱེ། གཟུགས་
ཀྱི་ཁམས་སུ་ཡང་མི་སྐྱེ།། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་ཡང་མི་སྐྱེ།
ཞེས་པ་ནས། གང་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བཞུགས་པ་དེ་དང་དེར་སྐྱེ་བ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། རྒྱུན་
ཞུགས་མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་མིང་ཅན་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་

བུ་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན་བཞི་དང་ཚད་མེད་པ་བཞི་དང་གཟུགས་

མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་པོ་བསྐྱེད་ནས། ཡང་དེ་དག་
ཐབས་མཁས་པས་བསམ་གཏན་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་སྙོམས་པར་
འཇུག་པ་རྣམས་ལས་ལོག་ནས་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བར་བྱེད་
དེ། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་རིགས། བྲམ་

194

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཟེའི་རིགས། ཁྱིམ་བདག་གི་རིགས་ཤིང་སཱ་ལ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་རྣམས་
སུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་ལྷའི་
རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་མིང་ཅན་སྟོན་པ་ལ།། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་ཅིང་ཚད་མེད་པ་བཞི་
དང་། གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་ལ་སྙོམས་པར་
འཇུག་ཅིང་། དེ་དག་ཀྱང་ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསམ་
གཏན་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་དབང་གིས་མི་

སྐྱེ་བར་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དང་། སྐལ་བ་
མཉམ་པར་སྐྱེ་བ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་དོན་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་དག་
ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ།
རིགས་ནས་རིགས། ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་ལྷ་དང་མིའི་

རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་

ནོ། ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་མིང་གིས་

བསྟན་པའི་བྱང་འཕགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
ལ་མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་མིང་ཅན་གཅིག་དང་། ལྷའི་རིགས་

ནས་རིགས་སྐྱེའི་མིང་ཅན་གཅིག་སྟེ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་
འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པའི་

195

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤམིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་
ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་ཐོབ་པ་དང་། དེ་དག་རྗེས་སུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་སྤྱོད་པ་གང་དག་
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྣམས་ཐོབ་པ་ཡིན་ཡང་དེ་དག་
མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་དག་གོ །ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་དེ་དག་ནི་ཚེ་
གཅིག་གིས་ཐོགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་དེའི་དོན་བཤད་པ་ལ། བར་ཆད་གཅིག ཅེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་
གཞན་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདོད་
ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་དགུ་པ་མ་སྤངས་པར་སྐྱེ་བ་གཅིག་བླངས་ནས་

མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་བྱང་སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན།
འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པའི་

མིང་གིས་བསྟན་པའི་བྱང་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བའི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་
རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ།། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཐོབ་པར་གྱུར་བ་དང་། ཚད་མེད་པ་བཞི།

གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི། བྱང་ཕྱོགས་སོ་
བདུན། སྟོབས་བཅུ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་

196

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཐོབ་པ་གང་དག་ཐབས་མཁས་པས་ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་གྱི་ལྷའི་ནང་དུ་

སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་དེར་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་
པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་སྐྱེས་ཙམ་ནས་འདའ་བའི་
མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གང་དག་སེམས་བསྐྱེད་
པ་ཉིད་ཀྱིས་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་ཞིང་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ནས་སེམས་ཅན་གཞལ་དུ་མེད་གྲངས་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱས་ནས་ཕུང་པོ་མ་ལུས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་
པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཞིང་། དེ་དག་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ཀྱང་། དམ་པའི་ཆོས་བསྐལ་པའམ་
བསྐལ་པ་ལས་ལྷག་པར་གནས་པ་དག་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བའི་མིང་ཅན་སྟོན་
པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་གང་
དག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་འདོང་ཞིང་དེ་དག་ཏུ་སེམས་ཅན་བྱང་
ཆུབ་ཏུ་ཡང་དག་པར་འཇོག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་སུ་བླ་མེད་རྫོགས་བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་འཚང་རྒྱ་བ་དག་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་

197

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤམེད་པར་འདའ་བའི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་
གང་དག་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཡང་དག་པར་འདའ་ཞིང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་ལ་

ཡང་ངེས་པར་གནས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྐྲུན་པར་བྱེད། ཅེས་སོགས་གསུངས། མདོ་ཚན་དེ་བཞིའི་དོན་
འཆད་པ་ལ། བར་སྐྱེས་ནས་དང་། །བྱེད་དང་བྱེད་མིན། ཞེས་དང་།
དེའི་འོག་ཏུ་ཕྱིར་མི་འོང་བ་སྟེ། བར་མ་དོ་དང་། སྐྱེས་ནས་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །
ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་
མིང་གིས་བཏགས་པའི་བྱང་འཕགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་
དབྱེར་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ལ་དེ་བར་དོར་འདའ་བ། སྐྱེས་ཙམ་ནས་འདའ་བ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བའི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་འཕགས་བཞི་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འཕར་བ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་གཞི་འོག་མིན་འགྲོ་བའི་མིང་ཅན་དེ་
སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པ་
གང་དག་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ནས་སྦྱིན་པའི་ཕར་

ཕྱིན་ལྷུར་བྱས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་

198

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྒྲུབ་ཅིང་། ཞེས་པ་ནས། ཚངས་རིས་ནས་འོག་
མིན་གྱི་བར་དག་ཏུ་སྐྱེས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་སུ་
འཚང་རྒྱ་བ་དག་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དེ་ལས་ཕྱེ་
བའི་འཕར་བའི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གང་
དག་བསམ་གཏན་བཞི་སྒྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་རྣམས་ལས་ཡོངས་
སུ་ཉམས་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོ་སྒྲུབ་སྟེ་ཚངས་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་བསམ་གཏན་སྒྲུབ་ནས་འོག་མིན་གྱི་
བར་དུ་སྐྱེས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་སུ་བླ་མེད་རྫོགས་
བྱང་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དག་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཕྱེད་འཕར་གྱི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་

ཆེན་གང་དག་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་གནས་གཙང་མར་སྐྱེས་ཏེ། གནས་གཙང་མའི་གནས་གཅིག་གམ་གཉིས་

ལས་བརྒལ་ནས་འོག་མིན་དུ་སྐྱེས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། ཞེས་
སོགས་གསུངས། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བའི་མིང་ཅན་དེ་
སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གང་དག་བདག་ཉིད་ཀྱི་ལུས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལྟ་བུར་སྤྲུལ་ནས་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་
སྦྱངས་ནས་ཚངས་རིས་ཀྱི་ལྷ་ནས་འོག་མིན་གྱི་ལྷའི་བར་དུ་སྐྱེས་ཏེ་
ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་

199

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཅིང་། ཞེས་པ་ནས། འཚང་རྒྱ་བ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། མདོ་དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། འོག་མིན་འགྲོ། །འཕར་གསུམ།
ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ཚིག་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་སྟེ།། འཕར་བ་དང་། ཕྱེད་དུ་འཕར་བ་དང་། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་ཉིད་

ཀྱིས་གོང་དུ་འཕོ་བ་གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་
ནི། འདིར་བསྟན་འོག་མིན་འགྲོ་བའི་མིང་གིས་བསྟན་པའི་བྱང་

འཕགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་དབྱེར་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ལ་འཕར་
བའི་མིང་ཅན། ཕྱེད་དུ་འཕར་བའི་མིང་ཅན། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་
འཆི་འཕོ་བའི་མིང་ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྲིད་རྩེའི་མཐར་

ཐུག་འགྲོའི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གང་དག་

བསམ་གཏན་དང་། ཚད་མེད་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དག་ཚངས་རིས་

ནས་དགེ་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་ལྷ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ནས་ནམ་མཁའ་
མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནས་སྲིད་པའི་རྩེ་མོའི་བར་དུ་སྐྱེ་བར་བྱེད། དེ་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་སུ་སྐྱེ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་
གསུངས། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་གྱི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་
རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་
འཇུག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ནམ་མཁའ་མཐའ་

200

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡས་སྐྱེ་མཆེད་ནས་སྲིད་པའི་རྩེ་མོའི་བར་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞིང་དེ་
ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དག་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ལ་བཏགས་པའི་

གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་པའི་དེ་ལས་ཕྱེ་བའི་

མཐོང་ཆོས་ཞིའི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གང་
དག་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ལུས་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་
པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་ཅིང་། དབང་པོ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་བླ་ན་མེད་པ་དང་ལྡན་ཏེ་ནམ་ཡང་ངན་སོང་དང་། ངན་འགྲོ་ལོག་པར་ལྟུང་བ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་པ་
ནས། འཚང་རྒྱ་བ་དག་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། ལུས་

མངོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་
ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་གང་དག་བསམ་གཏན་བཞི་ཐོབ་པ་དང་། ཚད་མེད་
པ་བཞི་ཐོབ་པ་དང་། གཟུགས་མེད་པ་བཞི་ཐོབ་པ་དེ་དག་གསུམ་པོ་དག་གི་དབང་གིས་རྣམ་པར་རྩེ་ཞིང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་
པར་འཇུག་གོ །དེ་ལས་ལངས་ནས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་གོ །ཞེས་པ་ནས། ཐོད་རྒལ་དུ་སྙོམས་པར་འཇུག་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་སུ་འཚང་རྒྱ་བ་དག་ཡོད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་

གསུངས། མདོ་ཚན་བཞི་པོའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྲིད་རྩེའི་མཐར་

201

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཐུག་འགྲོ། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་མཐོང་བ་ཡི། །ཆོས་ལ་ཞི་ལུས་མངོན་སུམ་བྱེད། །ཅེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་སྲིད་པའི་རྩེ་
མོའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བ་སྟེ།། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་དང་། ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདིར་སྲིད་རྩེའི་

མཐར་ཐུག་འགྲོ་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་གྱི་མིང་གིས་བསྟན་
པའི་བྱང་འཕགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དུ་མར་ཡོད་དེ།། ཁྱོད་ལ་མཐོང་ཆོས་ཞི་བའི་མིང་ཅན། ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཅན་གཉིས་

སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ།
ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གང་དག་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་གནས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་སྣང་བར་བྱེད་ཅིང་བདག་
ཉིད་ཀྱང་ནམ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་དེ་
དང་མི་འབྲལ་བར་བྱེད་པ་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
ཤུགས་ལ་བཀྲལ་ནས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ།། དེའི་འོག་ཏུ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཉིད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། སྲིད་རྩེའི་སྒོམ་སྤང་དགུ་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་བྱང་

202

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་སྒོམ་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པའི་མིང་གིས་

བསྟན་པའི་བྱང་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་

ཅན་དེ་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་གང་དག་སངས་རྒྱས་མི་
བཞུགས་ཤིང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་མེད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
སུ་རང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་དག་ཡོད་དོ། །དེ་ཐབས་ལ་མཁས་པས་སྲོག་ཆགས་བརྒྱ་སྟོང་བྱེ་བ་ཕྲག་མང་པོ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱས་ནས་བླ་ན་མེད་པ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཚང་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། བསེ་རུ་དང་ནི། ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རང་སངས་རྒྱས་ཏེ་ཉི་ཤུའོ། ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་གདམས་ངག་ལ་མི་ལྟོས་
པར་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུན་མཐའ་ལ་གནས་
པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་
ཡིན་ཏེ། འདིར་བསྟན་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་གིས་

བསྟན་པའི་བྱང་འཕགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་གྱི་འཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་རྣམས་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་

བྱང་ཆེན་གང་དག་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས་

203

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབདག་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་གཞན་དེ་ལ་རབ་ཏུ་འགོད་
པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། རང་གི་ཐོབ་བྱའི་ཆོས་ལ་

གཞན་འགོད་པར་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་ཡེ་ཤེས་དང་སྤོང་བ་གང་ཡིན་པ་

དེ་ནི་བྱང་ཆེན་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བཟོད་པ་ཡིན་

ཏེ། ཞེས་གསུངས། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགེ་
འདུན་གསལ་བར་སྟོན་པ་ལ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་དེ་ལྟ་
བུས་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པའི་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་
ལས་རྣམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་མི་དབྱེའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །
འདི་དག་གི་དོགས་དཔྱོད་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང་འདིར་གཞུང་འགྲེལ་
སྒྲིག་པ་ཙམ་མོ། །

དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུའི་རྣམ་བཞགསྐབས་འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། གང་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་
པའི་དཔེའི་དགེ་འདུན་དང་། གང་མཚོན་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་དགེ་
འདུན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་

204

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱི་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་

གཞག་གོ །དང་པོ་ལ། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་ངོས་
གཟུང་བ། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བ། བསྡུ་བ། འབྲས་བུ་
བཞིར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན། འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི། འོ་ན། མདོ་ལས་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཞེས་བཤད་ན། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་དེ་གང་། དེའི་འབྲས་བུ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཟག་
མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཡིན་ལ།། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
རང་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དོན་དམ་པའི་དགེ་སྦྱོང་
དུ་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡོད་
དེ། རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། འགོག་བདེན་རྣམས་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་བར་ཆད་
མེད་ལམ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཡིན་ལ། ཁྱོད་དེའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་
བུ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འགོག་བདེན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཟག་མེད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཡིན་ལ།། ཁྱོད་དེའི་
བྲལ་འབྲས་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེའི་འབྲས་

205

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབུ་དེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དང་། འདུས་མ་བྱས་འགོག་བདེན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདུས་བྱས་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་ལ་ཡང་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དགུ་ཡོད་དེ།། མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་བརྒྱད་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་བརྒྱད། སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་གྱ་
གཅིག་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱ་གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས། ཀུན་འབྱུང་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས། འགོག་པ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས། ལམ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས། ཁམས་གོང་
མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དེ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་སྤངས་པའི་དེ་བརྒྱད་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་
ཉོན་མོངས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགུ། དེ་བཞིན་དུ། བསམ་གཏན་དང་

པོ། གཉིས་པ། གསུམ་པ།། བཞི་པ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་

ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད། སྲིད་རྩེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྒོམ་སྤང་
ཉོན་མོངས་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགུ་སྟེ། གྱ་གཅིག་སྤངས་པའི་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གྱ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདུས་མ་བྱས་འགོག་བདེན་ལ་
ཡང་གྱ་དགུ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་རིགས་འགྲེ། མཛོད་ལས། དགེ་སྦྱོང་
ཚུལ་ནི་དྲི་མེད་ལམ། །འབྲས་བུ་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས། །དེ་དག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དགུའོ། །གྲོལ་ལམ་ཟད་པ་རྣམས་དང་བཅས།

206

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

།ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ནི། འོ་ན། མདོ་ལས།དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་
འབྲས་བུ་དེ་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སོགས་བཞིར་གསུངས་པ་

དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། མཚོན་བྱེད་དཔེའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྐབས་འདིར་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དེ་དེ་བཞིར་འདུ་བ་ལ་

དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་དེ་དེ་བཞིར་

འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ཐར་པ་ཐོབ་པའི་བགེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དེ་ལ་མཐོང་
སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་

རྣམས་སུ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་

དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་།
གཉིས་པ་ཕལ་ཆེར་སྤངས་པའི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་
འབྲས་བུ་དེ་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་དང་། དེ་མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་
རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་

བུ་དང་། གསུམ་པ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་
འབྲས་བུ་དེ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

207

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤའབྲས་བུ་བཞིར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན།

ལྔ་པ་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སོགས་བཞིར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པ་ལྔ་ཚང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།། འབྲས་བུ་བཞི་པོ་

དེ་རང་རང་གི་ཞུགས་པའི་ལམ་སྔོན་དུ་སོང་བ། དེ་དག་ཞུགས་པ་
ལས་གཞན་འབྲས་གནས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ། མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྤངས་པའི་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྲལ་ཐོབ་གཅིག་

རྙེད་པ་ལྟ་བུའི་ཟད་སྡོམ་ཐོབ་པ།། ཤེས་པ་བརྒྱད་ཚན་ཐོབ་པ། མི་
རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུ་མཚན་དེ་རྣམས་བཞི་པོ་དེ་ལ་སྲིད་ཀྱི་གཞན་ལ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་ལས། འབྲས་བུ་བཞིར་རྣམ་བཞག་པ་
ནི། །རྒྱུ་ལྔ་དག་ནི་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་ལ་སྔོན་ལམ་བཏང་བ་དང་།།
གཞན་ཐོབ་པ་དང་ཟད་སྡོམ་དང་། །ཤེས་པ་བརྒྱད་ཚན་ཐོབ་པ་དང་།

208

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

།རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འོ་ན། ཐ་མའི་ཆ་

མཐུན་ལྔ་ཕལ་ཆེར་སྤངས་པ་དང་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་གཉིས་ལ་

འབྲས་བུ་གསར་ཐོབ་གཉིས་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདོད་ཉོན་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་དེ་ལས་
མྱུར་དུ་འདའ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འབྲས་བུ་བཞི་པོ་དེ་ས་དང་ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་ཚུལ།

དྲུག་པ་ལ། འབྲས་བུ་བཞི་པོ་དེ་ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་
དང་། ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་དང་། ཁམས་གང་དུ་ཐོབ་པ་དང་། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཐོབ་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲས་བུ་

དང་པོ་གཉིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། དེ་དངོས་སུ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་སེམས་རྟེན་ཡོད། དེར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཡན་

ཆད་ཀྱི་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་ཕྱིར་འོང་
ཞུགས་པ་གང་རུང་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་

209

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་གི་རྟོགས་པ་
སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་དང་། འབྲས་བུ་རིམ་

གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་གཉིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། དེ་དངོས་སུ་གསར་དུ་ཐོབ་
པའི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
ཡན་ཆད་ཀྱི་སེམས་མེད། དེ་དངོས་སུ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་སེམས་རྟེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དང་།
འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་གང་རུང་ཡིན་ན།

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་
ཡིན་ན། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་དགོས། གཉིས་པ་དེ་ཡིན་ན། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་
ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་དགོས། ཕྱིར་འོང་ཡིན་ན།

དེ་མ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྣམ་བཤད་ལས།
མཐར་གྱིས་ཐོབ་ན་སེམས་རྟེན་སྔ་མ་དང་འདྲ་ལ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ནི་

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། དེ་དངོས་སུ་
གསར་དུ་ཐོབ་པའི་སེམས་རྟེན་ཡོད། དེའི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་

210

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་གང་རུང་ཡང་མེད། དེའི་སེམས་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་སེམས་ཀྱང་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་
ཞུགས་པ་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པ་
གང་ཞིག ལམ་སླ་བ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་བོར་ནས། དཀའ་བ་ཉེར་བསྡོགས་དང་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་འབྲས་བུ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
མཐོང་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་དུ་ཐོབ་པ་གང་ཞིག འདོད་སེམས་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བ་ཆོས་མངོན་པའི་སྤྱི་སྐད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ཟག་མེད་ས་དགུ་
གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། ཁམས་འོག་མ་གཉིས་སུ་བསམ་

གཏན་ས་དྲུག་གང་རུང་དང་། གཟུགས་མེད་དུ་གཟུགས་མེད་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་དང་། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་འོང་
དང་། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་གསུམ་

མཐོང་ལམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་
ཕྱིར་འོང་དང་། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་གཉིས་སྒོམ་ལམ་

211

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། ལྷག་མཐོང་ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པའི་གང་
ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོ་དེ་འདོད་ཉོན་དྲུག་པའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། གཉིས་པ་དེ་འདོད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་པོ་
འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། ཞི་
གནས་ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱུན་
ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་
པ་ཅན་གྱི་ལམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་དེ་གཉིས་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་སྒོམ་ལམ་ཁོ་ན་
ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་སྟེ། དེ་སྲིད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།

འབྲས་བུ་བཞི་པོ་དེ་ཁམས་དང་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་ཐོབ་ཚུལ།

གསུམ་པ་རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་འདོད་
པའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་དེ།། ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་དེ་གཉིས་

212

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ཅན་གྱི་རྒྱུན་
ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་སྟེ། ཁམས་གོང་གི་རྟེན་
ལ་དེ་གསར་དུ་ཐོབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྟེན་ལ་འབྲས་བུ་རིམ་

གྱིས་པའི་དེ་ཐོབ་པ་ཡང་མེད།འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་དེ་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་
ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་

དངོས་སུ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན།

མཐོང་ལམ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ལུས་རྟེན་ཅན་དང་ཚེ་གཅིག་གིས་

བསྡུས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས། ཁམས་གོང་གི་རྟེན་ལ་མཐོང་
ལམ་དངོས་སུ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ཐོབ་པ་ཡོད་དེ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་
བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
དེ་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་སོགས་ལྔ་པོ་དེས་འདོད་པའི་ཁམས་འདིར་བརྩམས་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་མཐར་ཕྱིན་པར་
བྱེད་པ་ལུང་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་དེ་

213

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤམངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། གཟུཊ་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་
ཀྱིས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་
ལས། འདོད་པར་གསུམ་ཐོབ་ཐ་མ་ནི། །གསུམ་དུའོ་གོང་ན་མཐོང་ལམ་མེད། །མི་སྐྱོ་ལུང་ལས་འདིར་རྩོམ་ཞིང་། །དེར་མཐར་ཕྱིན་
ཅེས་འབྱུང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་དེ་འདུས་མ་བྱས་སུ་ཐལ། འགོག་བདེན་དེ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་དེ་རང་གི་འབྲས་

བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ལྟོ་ལྡིར་བ་རྣམ་པར་འཇོག་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ཡང་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པ་དང་། བུམ་པ་རྣམ་པར་
གཞག་བྱའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་མ་སྐྱེས་པ་བཞིན་དུ། རྒྱུན་
ཞུགས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་དང་
རྣམ་མཁྱེན་སོགས་དེའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་ཀྱང་དེའི་འབྲས་བུ་མིན་

ལ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་དེ་དང་དུས་མཉམ་པས་དེའི་འབྲས་
བུ་ཡིན་ཡང་དེ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་པས། དགེ་སྦྱོང་
ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་བཞིར་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བྱ་ལ་མཐོང་སྤང་
དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། དང་པོ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་རྒྱུན་
ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་། སྒོམ་སྤང་ལ་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་དང་

214

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁམས་གོང་གི་དེ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཕལ་ཆེར་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་

ཕྱིར་འོང་། མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་

བུ། གཉིས་པ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་

བུར་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ།། རྒྱུན་ཞུགས་
ཀྱིས་མཐོང་སྤང་མ་སྤངས། ཕྱིར་མི་འོང་གིས་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤང་
མ་སྤངས། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་གོང་མའི་སྒོམ་སྤང་མ་སྤངས་
པའི་ཕྱིར། དར་ཊཱིཀ་གི་རྗེས་འབྲང་ཁ་ཅིག འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་
ཕྱིར་འོང་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་ལ་རིམ་བཞིན་འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་དང་།
དགུ་པའི་ས་བོན་སྤངས་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། འཇིག་

རྟེན་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་
ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་དང་། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་མི་
འོང་གཉིས་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་གཉིས་ཀས་དེ་ལྟར་མ་སྤངས་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། གལ་ཏེ་གང་ཟག་དེ་ཞི་གནས་ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པ་ལ་གོམས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་ཞི་

རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་ཐོབ་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང་། གསེར་ཕྲེང་ལས། དེའི་ཕྱིར་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་ན་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་དགོས་ཞེས་པ་ནི་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་དེ་

215

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤའཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་ཐལ། དེ་དེ་ཁོ་ན་
ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་རང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་འདས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེར་གྱུར་པའི་དགེ་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། དུ་བ་
ཆོས་ཅན། རང་གི་དངོས་རྒྱུ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ། དེ་ཁོ་ན་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག ཁ་ཅིག འདོད་ཉོན་
དགུ་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དངོས་གཉེན་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྤང་བྱ་
རིམ་གྱིས་པའི་ཉན་ཐོས་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། འདོད་ཉོན་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་
ཉན་ཐོས་རིམ་གྱིས་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་
རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉོན་མོངས་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་རིམ་གྱིས་
པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་

216

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོའི་ཆེན་པོའི་རྗེས་སུ་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
འདོད་པ་གང་ཞིག དང་པོ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ཡིན། གཉིས་པ་དེ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན།འདོད་ཉོན་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་རིམ་གྱིས་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་
པའི་དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
འདོད་པའི་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་ལ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་དགུའི་དབྱེ་
བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་ལ་དེས་རིགས་འགྲེ། རྩ་
བར་འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
རྗེས་སུ་རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་
བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ལ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་
པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་དེ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་སྦྱོར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་

217

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབསྡུས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་བསམ་
གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྡོགས་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་
བསྡུས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་གང་
ཞིག དང་པོ་དེ་ཡིན་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོ་
ཡིན་དགོས། གཉིས་པ་དེ་ཡིན་ན། དེ་ཆུང་ངུ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་
སྒོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་དེ་ཐོབ་མ་
མྱོང་བའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་དང་དངོས་
གཞི་སྦྱོར། ཁོ་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་མེད་དེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་འཇིག་

རྟེན་པའི་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། འདས་
ལམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་
ལམ་ཡིན་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཡིན་དགོས་པ་དང་། སློབ་པའི་

རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ཡིན་དགོས་

218

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཡིན་ན། འདས་ལམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་

དང་། མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། འདས་ལམ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་དང་།
དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཕཊ་རྒྱུད་ལ་དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་མེད་པར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ན།། ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་རྒྱུད་ལ་རྣམ་དག་སྒོམ་ལམ་མེད་པར་ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་ཡིན་ན། རྣམ་དག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་པ་སོང་། གཞན་ཡང་། མཛོད་ལས། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་

དགེ་བ་ནི། །དག་པ་དེ་ནི་དེས་མྱོང་བྱ། །ཞེས་དང་། འཕགས་ལ་བྲལ་
བའི་ཐོབ་རྣམ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།
འཕགས་རྒྱུད་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་

གྱིས་ཐོབ་པ་ཟག་བཅས་ཟག་མེད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འཇིག་

རྟེན་པའི་ལམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་

ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།

219

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤརྣམ་གྲོལ་ལམ་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
ཡིན་ན། རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ། །བཞི་པ་ནི། རྒྱུན་
ཞུགས་དང་ཐོད་རྒལ་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་དང་གསུམ་པོ་དེ་བཅུ་
དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་ལ།། དེ་ཡང་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་འདོད་པའི་སྒོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་
དྲུག་པ་དང་དགུ་པ་རིམ་ཅན་དུ་ངེས་པར་སྤངས་པ་གཅིག་གིས་བཅུ་

དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རིམ་པ་ལྟར་ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་ཐོབ་ལ། ལྔ་པ་མན་ཆད་ཙམ་སྤངས་ཀྱང་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཕྱིར་འོང་མི་ཐོབ་སྟེ། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་དང་དེའི་
ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་གཉིས་རིམ་པ་ལྟར་འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་དང་།
དགུ་པ་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཐོབ་ལ། རིམ་

གྱིས་པ་ལ་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་འདོད་ཉོན་གཅིག་སྤངས་པ་
ནས་ལྔ་པའི་བར་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པ་སྲིད་ཀྱང་དྲུག་པ་དང་དགུ་
པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པ་མེད་དེ། དེས་དེ་གཉིས་བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་

རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

220

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་སྤྱིར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དེ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་
བཤད་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དགེ་འདུན་གྱི་གྲངས། བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ།ཞུགས་གནས་གང་ལ་གང་
བཞག་པའོ། །དང་པོ་ལ། འདིར་བསྟན་མཚོན་བྱེད་དཔེའི་དགེ་འདུན་ལ་སྐྱེས་བུ་ཟུང་བཞི་གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་
ཞུགས་འབྲས། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་འབྲས། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་འབྲས། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་འབྲས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལྟར་ན་བརྒྱད་ཀ་ལ་འཕགས་པས་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་རྟོགས་པ་དམའ་ཤོས་ཡིན་ཀྱང་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ཚུན་
ལ་གནས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཐོད་རྒལ་པའི་ཞུགས་པ་
གཉིས་མཐོང་ལམ་པ་དང་། མཐར་གྱིས་པའི་ཞུགས་པ་གསུམ་སྒོམ་
ལམ་པ་དང་། འབྲས་གནས་དང་པོ་གསུམ་ལ་སྒོམ་ལམ་པས་ཁྱབ་

221

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔའི་ཕྱིར་ཏེ། བཅུ་དྲུག་པ་ལམ་རྗེས་ཤེས་སྒོམ་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་བཏུས་ལྟར་ན་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་ཐོད་རྒལ་བའི་ཞུགས་
པ་གཉིས་ལ་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡང་ཡོད་ལ། རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཐོད་རྒལ་
བའི་འབྲས་གནས་གཉིས་ལ་མཐོང་ལམ་པ་ཡོད་དེ། བཅུ་དྲུག་པ་
ལམ་རྗེས་ཤེས་མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འབྲས་བུ་

ཐོད་རྒལ་པ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པ། སྤང་
བྱ་རིམ་གྱིས་པ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲས་

བུ་ཐོད་རྒལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་མངོན་དུ་བྱས་སམ་བྱེད་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྒྲ་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་འཛིན་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་འདོད་ཉོན་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པས་ན། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་
ཞེས་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བུ་བཞི་རིམ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱས་
སམ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པས་ན་འབྲས་བུ་རིམ་

གྱིས་པ་ཞེས་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི།། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་
མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་རིམ་གྱིས་སྤོང་བའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་
པས་ན་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ལྔ་པ་ནི། དེ་དགུ་ཅིག་ཅར་

222

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་སྤོང་བའི་ཉན་ཐོས་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེས་ན་སྦྱོར་
ལམ་སྟན་གཅིག་པའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་གང་ཞིག རྒྱུན་
ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་འབྲས་བུ་ཐ་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་མངོན་དུ་བྱས་སམ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་གང་རུང་ཡང་ཡིན།
རང་ཡིན་པའམ་རང་གི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་འོང་དང་། ཕྱིར་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་
སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་
བའི་དགྲ་བཅོམ་གང་རུང་མེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་
དམིགས་པ། ཐོད་རྒལ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད།

ཐོད་རྒལ་བའི་ཉན་ཐོས་གང་ཞིག མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་འདོད་ཉོན་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག འབྲས་བུ་བཞི་རིམ་གྱིས་
མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་བྱས་པ་གང་རུང་གི་རིགས་ཅན།
རིམ་གྱིས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིགཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིག་

ཅར་དུ་སྤངས་པའམ་སྤོང་བའི་རིགས་ཅན་གང་རུང་དེ། སྤང་བྱ་ཅིག་
ཅར་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དེ་དགུ་རིམ་གྱིས་སྤངས་པའམ་སྤོང་བའི་རིགས་ཅན་གང་རུང་དེ། སྤང་

223

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབྱ་རིམ་གྱིས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་ན་
ཅིག་ཅར་བ་ལ་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པས་ཁྱབ། རིམ་གྱིས་པ་ལ་སྤང་བྱ་
རིམ་གྱིས་བས་ཁྱབ་པོ། །གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་རྒྱུན་
ཞུགས་མི་འཇོག་སྟེ།། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་འབྲས་བུ་བཞིའི་

ཐོག་མ་ཡིན་པས་དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཐོད་རྒལ་པའི་འབྲས་བུ་གཞན་

མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།།
རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་འོང་ཡོད་པ་གང་
ཞིག རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་
ཕྱིར་མི་འོང་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་དགྲ་བཅོམ་
མེད་དེ། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་དེ་འབྲས་བུ་བཞིའི་ཐ་མ་ཡིན་

པས་དེ་ཐོབ་པ་ལ་འབྲས་བུ་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གཅིག་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་རྒྱུན་
ཞུགས་མེད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཞི་རགས་

ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་སྤང་བྱའི་གཙོ་
བོ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་མཐོང་
སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དེ་
འདྲའི་ཕྱིར་འོང་མེད་དེ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་ཞེས་པའི་ཆགས་པ་

དེ་སྤྱིར་འདོད་ཉོན་དང་ཁྱད་པར་དུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་

224

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ལ་བྱེད་རིགས་པ་གང་ཞིག མཐོང་
ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་དེ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་འོང་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འོང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ཊཱིཀ་ལས། འདི་ལ་

མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་སྒོམ་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པ་གཉིས་ལས་སྔ་མ་ཆགས་

བྲལ་སྔོན་སོང་དུ་འདོད་པ་ནི་ཧ་ཅང་ཐལ་ཆེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་དེ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་ཞེས་པའི་ཆགས་པ་དེ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡིན་པ་གང་ཞིགམཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་དེ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་དགྲ་བཅོམ་མེད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་
ཏུ་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པའི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་མི་

ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྲིད་ཉོན་དགུ་པ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་

ཕྱིར།འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་
གསུམ་རིམ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཡོད། དེ་ཡིན་ན་
འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་འོང་
ཡོད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་འོང་ཡོད། དེ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་དེ།

225

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤརྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་
འོང་ཡོད། དེ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་དགྲ་བཅོམ་
ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་བཞི་རིམ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་
བཅོམ་ཡོད། དེ་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཡོད་དེ། ཁམས་གསུམ་
གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་རིམ་གྱིས་སྤོང་བའི་

རྒྱུན་ཞུགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་དང་ཕྱིར་མི་འོང་གང་རུང་
ཡིན་ན། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་དགོས་ཏེ། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་དང་
སྲིད་ཉོན་དྲུག་པ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་འོང་ཡང་མེད། འདོད་
ཉོན་དགུ་པ་དང་སྲིད་ཉོན་དགུ་པ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་
ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་ལ་
ཅིག་ཅར་པ་བཞག་དུ་མི་རུང་སྟེ། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤོང་བའི་ཚེ་

སྲིད་ཉོན་དྲུག་པ་དང་། དེ་དགུ་པ་སྤོང་བའི་ཚེ་སྲིད་ཉོན་དགུ་པ་སྤོང་
བ་མི་སྲིད་པས་འབྲས་བུ་དང་པོ་དང་ཐ་མ་ཁོ་ན་ལ་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་དགྲ་བཅོམ་ཡོད་དེ། དེ་དགུ་རིམ་གྱིས་
སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་
པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཡོད་དེ། དེ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་དགྲ་བཅོམ་ཡོད་དེ། དེ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་

226

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྦྱོར་ལམ་
སྟན་གཅིག་པའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གང་ཞིགརྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་གང་
རུང་མངོན་དུ་བྱས་སམ་བྱེད་པ། རིམ་གྱིས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་
འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་ཕྱི་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་མངོན་དུ་བྱས་སམ་བྱེད་པ། ཐོད་རྒལ་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་
མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་
པ་དང་། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ལ་མ་ངེས་ལ། ཕྱི་མ་
འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་
མི་འོང་དང་། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་
དུ་སོང་བའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊཱིཀ་
པས། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་འབྲས་བུ་ཐོད་
རྒལ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་
དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་འབྲས་གནས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་
སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲས་
བུ་བར་པ་གཉིས་རིམ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱས་པའི་འབྲས་གནས་ཡིན་

227

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔའི་ཕྱིར་ན་མི་འཐད་དེ། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པ་ལ་འབྲས་བུ་བཞི་

རིམ་གྱིས་མངོན་དུ་བྱས་སམ་བྱེད་པ་གང་རུང་གཅིག་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། འབྲས་བུ་བཞི་མཐར་གྱིས་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྤང་
བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པ་ཡིན་
པར་ཐལ། འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་དགྲ་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་འབྲས་གནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།ཁྱབ་
པ་ཁས། གཞན་ཡང་། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་འོང་གི་རྟོགས་
པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་
འོང་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་འདྲའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དེ་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་
འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་
པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དང་། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་
ཞུགས་པ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པའི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཉན་

ཐོས་གང་ཞིག མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་རང་གི་ཞུགས་པའི་སྤང་
བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པ་དེ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་

228

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་རང་གི་སྤང་
བྱའི་གཙོ་བོ་ལ། ཞེས་སོགས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་འོང་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དང་

པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་འདོད་ཉོན་
དྲུག་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་པ་གང་ཞིག དེ་དེའི་ཞུགས་པའི་སྤང་
བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།གཉིས་པ་ནི། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་
ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྲིད་ཉོན་དགུ་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་
བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་དེའི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་ལ་

ཆགས་བྲལ་བྱས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར།

229

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤརྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད།དབྱེ་བ། ས་མཚམས།

གཉིས་པ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་འབྲས།
ཕྱིར་འོང་ཞུགས་འབྲས། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་འབྲས། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་འབྲས་བཤད་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་བཤད་པ་དང་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞུགས་པ་བཞིའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག མཐོང་སྤང་
ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་

དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་

སྦྱོར་བ་རྒྱུན་ཆགས་ལ་གནས་པ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཚན་
ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་
དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་། དེ་དབང་རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་
འབྲང་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་དེ་དག་ཏུ། །

230

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དད་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་དང་པོ་དང་། རང་
ཉིད་ཀྱིས་གསུང་རབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་ནུས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་གཉིས་པར་འཇོག་སྟེ།
ཀུན་བཏུས་ལས། དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་གང་ཞེ་ན། གང་ཚོགས་
བསགས་པ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ཕ་རོལ་གྱིས་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྦྱོར་
བའོ། །ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་གང་ཞེ་ན། གང་ཚོགས་བསགས་པ་དབང་པོ་རྣོན་པོ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་

ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་
དང་། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་གཉིས་ལས།
རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་གང་ཞིག ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་
མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་རིགས་ཅན། དང་

པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དེ་དགུ་རིམ་ཅན་དུ་སྤོང་བའི་རིགས་
ཅན། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་

231

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤདེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་མ་ཐོབ་བར་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པར་ངེས་པའི་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་བསྡུ་
བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་

ཕྱིར། དེས་དེ་དགུ་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་རྣམ་
གཉིས་ཏེ། །ཐེག་དོན་མཐོང་དང་མ་མཐོང་དང་། །དོན་མཐོང་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་དང་། །འདོད་ཆགས་བྲལ་མིན་འདིར་དམན་པའོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་འདོད་ཉོན་དང་
པོ་ཙམ་ཡང་མ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དང་། འདོད་ཉོན་
དང་པོ་ཙམ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ནས། འདོད་ཉོན་ལྔ་
པ་སྤངས་པའི་དེའི་བར་དྲུག་ཡོད། དེ་ཡིན་ན། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་མ་
སྤངས་པས་ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། སྒོམ་པས་སྤང་བྱ་མ་སྤངས་ན། ། འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ། །རྣམ་ལྔའི་བར་བཅོམ་གཉིས་པ་ལ། །

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཀྱང་མི་ལེན་པ་ནས་འདོད་པར་
ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་བདུན་ལེན་པའི་བར་དུ་ཡོད། །གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི་སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་བར་
དུ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་

232

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་

མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ །ཞེས་དང་། རྒྱལ་པོ་སྲས་སུ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་

དང་མཐུན་པ་སྟན་གཅིག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་དང་པོའི་འབྲས་བུའི་བར་

དུའོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། ས་མཚམས་སྦྱོར་ལམ་སྟན་
གཅིག་པ་ནས། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུས་བསྡུས་པའི་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་ཚུན་ཆད་དུ། ཞེས་དང་། བློ་གསལ་བགྲོད་པའི་

ཐེམ་སྐས་ལས། དེ་ལྟར་ན་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀ་འཐད་པར་མི་རིགས་

ཏེ། དཔྱད་པར་བྱ་བའི་གཞི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་
མི་མཐུན་པ་གཉིས་དམ་བཅས་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་ན་གང་

ངེས་པའི་དོན་དུ་འདོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་དང་པོ་ནི་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་
ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་རྨ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་མ་སྤངས་པར། །སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་ནས་བཟུང་སྟེ། །
ལམ་ལ་རྗེས་བཟོད་བར་དག་ལ། །གནས་པ་དེ་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་
ཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ས་མཚམས་དེ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ལ་འཕགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་ན། འཕགས་

233

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད། ཅེས་སོགས་དང་། དགེ་འདུན་ལ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི ཞེས་སོགས་དང་། དབུ་མ་འཇུག་པར། འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མངོན་རྟོགས་
ཡིན་ན། བརྒྱད་པའི་ས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།། མདོ་ལས། རིགས་

ཀྱི་ས་དང་། བརྒྱད་པའི་ས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་
མི་འཐད་དེ། རང་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན། འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པར་
ཐལ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རང་སངས་རྒྱས་དང་ལྷན་ཅིག་བརྒྱད་པོ།། ཞེས་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རང་སངས་རྒྱས་ཏེ་ཉི་ཤུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།གཞན་ཡང་། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་
བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། བརྒྱད་པའི་ས་
ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་བརྒྱད་པའི་སའི་སྒྲ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས།སྒྲ་དང་བསྟུན་ན་ཅིག་ཅར་བ་ལ་སྒྲའི་དོན་མེད།
ཅེས་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། མཐར་གྱིས་པའི་འབྲས་བུ་དང་པོ་རྒྱུན་
ཞུགས་ལ་ཞུགས་པའི་རྟོགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། བརྒྱད་པའི་ས་ཡིན་

234

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏེ། ཞེས་དང་། མཐར་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ནི་

ཆོས་ཅན། མཐོང་བའི་ས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་མཐར་གྱིས་པ་སྨོས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ལ་
གནས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། བརྒྱད་
པའི་ས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་ཀྱི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།
གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆོས་ཅན། རིགས་ཀྱི་ས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་པོ་རྣམ་པར་
མཐོང་བའི་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།གནས་སྐབས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཡང་
དག་པར་བླངས་པ་ལས་མི་འདའ་བའི་ཉན་ཐོས་སོ་སྐྱེའི་མཁྱེན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་དང་སོ་སྐྱེའི་གཞི་

མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱོར་ལམ་སྟན་
གཅིག་པ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དང་། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་
འོང་ཞུགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཐོད་རྒལ་བའི་ཞུགས་པ་ནི་རྒྱུན་ཞུགས་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་

235

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤརྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་མེད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་
བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་ཞིང་། དེའི་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཀྱང་ཅིག་ཅར་དུ་

སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་བརྒྱད་རིམ་པ་བཞིན་དུ་

སྐྱེ་བར་ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་བཤད་ལས། རྣལ་འབྱོར་བའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་མཐོང་ལམ་

སྐྱེ་བ་ན་ཡང་རིམ་པ་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་གཅིག་

ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས། ཞེས་གསུང་རབ་ལས་བསྟན་པའི་རིམ་པ་

དང་མཐུན་པར་དང་པོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད། དེ་རྗེས་ཀུན་འབྱུང་ཆོས་བཟོད། དེ་རྗེས་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད། དེ་རྗེས་ལམ་ཆོས་བཟོད་སྐྱེ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་
ཡིན་ན། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྡུས་
ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་

དགོས་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ཅིག་

ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་
ཀྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ལ་དེ་དགོས་པར་ཐལ་
ལོ། །འདོད་ན། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་

236

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཤེས་ལ་གནས་པའི་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་
པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་གནས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཤེས་དེ་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འབྲས་གནས་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་
ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་སློབ་པའི་འབྲས་གནས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག མཐོང་སྤངས་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་
བརྩོན་པའི་གང་ཟག རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། དེ་སྤོང་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་
བཞིན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཞུགས་པ་བཞིའི་ནང་ཚན་
གང་ཞིག འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་གསུམ་གང་རུང་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་མི་བརྩོན་
པར་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པ་དེ། དེའི་མཚན་
ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དེ་ཉན་ཐོས་དགྲ་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པ་སྟེ་བརྩོན་བཞིན་

237

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔའི་སྦྱོར་བ་རྒྱུན་ཆགས་ལ་གནས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །

རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འབྲས་གནས་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ།
ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་གནས་བཞིའི་ནང་

ཚན་གང་ཞིག མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་
བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་
པའི་འཕགས་པ། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རིགས་

གནས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་
པའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས། འདོད་ཉོན་ལྔ་པ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་འབྲས་གནས་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་
སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མདོ་ལས། ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་སྤངས་པས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་སོ། །ཞེས་
གསུངས་པས། དེ་གསུམ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་བགེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་

238

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར། འོ་ན།དེ་གསུམ་པོ་དེ་གང་། དེས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། དེ་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཇིག་ལྟ་ཀུན་བཏགས། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན། ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་གྱིས་དེ་ལ་གེགས་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོ་དེས་བདག་ཆད་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཇིགས་པས་དྲངས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གེགས་བྱེད།
གཉིས་པས་ལམ་ནོར་བར་འཁྲིད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གེགས་བྱེད།
གསུམ་པས་ལམ་རྣམ་དག་རྙེད་ཀྱང་དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་
ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། འགྲོ་
མི་འདོད་དང་ལམ་ནོར་དང་། །ལམ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཇི་སྙེད་གཅིག །ཐར་

པར་བགྲོད་ལ་གེགས་བྱེད་པ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་གསུམ་བསྟན་ཏོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། དབང་པོའི་སྒོ་ནས། སྤང་བྱ་
སྤོང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས། སྤངས་པའི་སྒོ་ནས།
རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས། སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་དྲུག་
ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་དད་མོས་པ་དང་། མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། དེ་ཚེ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་དག །དད་པས་མོས་དང་མཐོང་བས་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གང་ཞིག རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དད་

239

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔའི་རྗེས་འབྲང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད།

དེ་གང་ཞིག རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་རྟོགས་
པ་སྔོན་དུ་སོང་བ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས།
དད་པས་མོས་པ་གང་ཞེ་ན། དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་གང་ཟག་
གང་འབྲས་བུའི་དུས་ནའོ། །མཐོང་བས་ཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་གང་ཟག་གང་འབྲས་བུའི་དུས་ནའོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་
འབྲས་གནས་དང་། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་
གནས་གཉིས་ལས། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གང་ཞིག ཁམས་
གསུམ་གའི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་
སྤོང་བའི་རིགས་ཅན། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་སྨོས་པ་ལ་
དགོས་པ་སྔར་བཞིན་ནོ། །དབྱེ་ན། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། དེ་ཙམ་པོ་བ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་དང་། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་དོན་གཅིགགཉིས་པ་ནི། ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་

རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ལྟ་བུའོ།། ༈ སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་

རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་འགོད་པ། ལུང་གི་དོན་
བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཀུན་བཏུས་ལས། ཅིག་ཅར་ངེས་

240

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་འབྱིན་པ་ནི་གང་བདེན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་མི་

ལྕོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་
ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་རྣམ་པས་ཅིག་ཅར་

སྤོང་བ་སྟེ། འདི་ནི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་དང་དགྲ་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་ལ་གདགས་སོ། །ཕལ་ཆེར་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་
སམ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཀུན་ཤེས་པ་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱེད་ལ། གལ་
ཏེ་མི་བྱེད་ནའང་སྨོན་ལམ་གྱི་སྟོབས་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྨོན་ལམ་གྱི་
དབང་གིས་འདོད་པའི་ཁམས་ཉིད་དུ་སྐྱེ་སྟེ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་
མེད་ན་རང་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། སྤང་
བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དེས་ཁམས་གསུམ་གྱི་
སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུ་དགུ་པོ་དེ་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་སྤོང་། ས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྤོང་། ལམ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་སྤོང་། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་སྤོང་བ། ཞུགས་གནས་གང་ལ་བཞག་པ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ་དགུ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་སྤོང་བ་
ཡིན་ཏེ།། དེས་དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྲིད་ཉོན་དགུ་པ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་

ཕྱིར། དེ་ནི་ཅིག་ཅར་ཞེས་པ་ནས། མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱས་
ནས་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི།། དེས་དེ་དགུ་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤོང་བ་

241

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཡིན་ཏེ། དེ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་གང་རུང་ལ་

བརྟེན་ནས་སྤོང་ན་ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ན་འདོད་པ་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱས་ཟིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་མི་ལྕོགས་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཞེས་བཤད་དོ། །
གསུམ་པ་ནི། དེས་དེ་དགུ་འདས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤོང་སྟེ། དེ་
དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྤོང་ན་ཕྱི་མ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་ཉོན་དགུ་པ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་

ཕྱིར། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས། ཞེས་བཤད།
བཞི་པ་ནི། དེས་དེ་དགུ་སྤོང་ཚུལ་ཡོད་དེ།། དེས་དེ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བ་ནས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་
སྤོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་
རྣམས་རྣམ་པས་ཅིག་ཅར་སྤོང་སྟེ། ཞེས་བཤད། ལྔ་པ་ནི། དེ་ཞུགས་
གནས་ཐོག་མཐའ་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་བཞག་སྟེ། བར་པ་གཉིས་ལ་དེ་
བཞག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་འདི་ནི། ཞེས་པ་ནས། གདགས་
སོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན། དྲུག་པ་ནི། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་

རྒྱུན་ཞུགས་ཕལ་ཆེ་བས་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད། དེ་ལ་མ་བྱས་ན་འདོད་པའི་བར་སྲིད་
ཀྱི་རྟེན་ལ་བྱེད། དེ་ལ་མ་བྱས་ན་འདོད་པའི་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་

242

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་སངས་རྒྱས་དང་ཕྲད་ན་དེའི་ཉན་ཐོས་དང་། དེ་དང་མ་ཕྲད་ན་རང་རྒྱལ་གྱི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ཕལ་ཆེར།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། དེ་ཡང་ཕལ་ཆེར་ནི་མཐོང་བའི་ཆོས་སམ། ཞེས་པས་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་མཐོང་ཆོས་ཞི་
བསྟན། འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཚེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དེ་བར་འདའ་བ་དེ་
བསྟན་ཏོ། །རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གང་ཞིག ཁམས་གསུམ་གྱི་
སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་དགུ་རིམ་བཞིན་དུ་སྤོང་བའི་

རིགས་ཅན། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཁ་
ཅིག འདི་ནི་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་

ལ་གདགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམས་ནས་སྤང་བྱ་
ཅིག་ཅར་བའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལ་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་
ཞུགས་དང་། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་དགྲ་བཅོམ་གཉིས་སུ་གྲངས་

ངེས་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་འདྲའི་འབྲས་གནས་ལ་དེ་གཉིས་

སུ་གྲངས་ངེས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་
སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དེ་རང་གི་ཞུགས་

ལམ་སྔོན་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་
ཞུགས་ཞུགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁོ་ན་རེ། སྤང་བྱ་
ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་ཞུགས་པ་ཡོད་ན། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་

243

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་

ཞུགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་ཞུགས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མི་མཚུངས་སོ། །གཞན་ཡང་། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་
འདྲའི་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། དབྱེ་བ་འདི་ནི་མཐར་གྱིས་པ་དང་། ཅིག་ཅར་བའི་དགྲ་བཅོམ་
ཞུགས་པ་གཉིས་ལ་གདགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་
རེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཡིན་ན། ཀུན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པས་ཁྱབ་པར་
འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་འཇིག་ལྟ་ཀུན་སྦྱོར་མ་
སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེས་འཇིག་ལྟ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པར་ཐལ།
འཇིག་ལྟ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ལྷན་ཅིག་

བྱེད་པ་མ་སྤངས་ཕྱིར། །སྤངས་ན་སྲིད་པ་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྤངས་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་
ལ་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་

སྐྱེ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་སྤང་བྱ་
རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཡོད། ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་

244

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་
ཀྱང་ཡོད། དེ་གཉིས་དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་
འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། མཐར་གྱིས་པ་ལ་དབྱེ་བ་འདི་དག་རུང་བར་ཤིན་ཏུ་གྲགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པར་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་ན། འདོད་པར་ལས་ཉོན་
གྱིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག འདོད་པར་འཕགས་ལམ་སྐྱེ་
བ་བརྒྱུད་མར་བརྟེན་པའི་འཕགས་པས་ཁམས་གོང་དུ་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། འདོད་པར་ཚེ་
ཡོངས་གྱུར་པའི་འཕགས། ཁམས་གཞན་དུ་ནི་འགྲོ་བ་མེད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་
རོལ་ཏུ་འདོད་ཉོན་ལྔ་པ་སྤངས་པའི་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་

ཞུགས་ཡོད། དེ་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ཡང་མ་ཡིན།
རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
མཛོད་ལས། རྣམ་པ་ལྔ་ཡི་བར་བཅོམ་དང་། །གཉིས་པ་ལ་ནི་ཞུགས་
པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་འདོད་
ཉོན་དང་པོ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་འདོད་ཉོན་ལྔ་

245

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་
མཐོང་ཆོས་ཞི་ཡོད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། འབྲས་གནས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་
པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་

རྒྱུན་ཞུགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་
ཀྱིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་

བརྒྱུད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཕྱིར་འོང་མཐོང་ཆོས་ཞི་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེས་ཁེགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱུན་
ཞུགས་འབྲས་གནས་ལ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་
གནས་ཙམ་པོ་བ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཡོད་དོ། །རྒྱུན་ཞུགས་
འབྲས་གནས་གང་ཞིག རང་གི་གོང་མའི་འབྲས་བུ་ལ་མ་ཞུགས་

པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་གོང་
མའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། འབྲས་ཐོབ་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་གྱི། །ལམ་
ཐོབ་མེད་པས་དེ་ཡི་ཕྱིར། །འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །མི་
བརྩོན་པ་ནི་ཞུགས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི།

ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ལྟ་བུ།། གཉིས་པ་ནི།

རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་

246

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ལམ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གང་རུང་ལ་གནས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ལྟ་བུ། ཁ་ཅིག རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གང་ཞིག རང་གི་གོང་མའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་མི་བརྩོན་
པ་དང་། དེའི་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པ། དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་
མི་འཐད་དེ། དེའི་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་
པོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་
ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་གང་ཞིགདེའི་ཕྱིར་དུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པ།། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་ན།

དེའི་ཕྱིར་དུ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས། དགུ་པ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་
འོང་འབྲས་གནས་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་ལ་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཚེ་དེ་ལ་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་ངེས་པར་སྤོང་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། འཇིག་རྟེན་

247

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་བར་
ཆད་མེད་ལམ་ལ། གནས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པར་ཐལ་
ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ༈ བཞི་པ་ལ།
སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་

དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་

རྒྱུན་ཞུགས་ལ་འདོད་ཉོན་དང་པོ་ཙམ་ཡང་མ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་དང་། དེ་དང་པོ་ཙམ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ནས། འདོད་
ཉོན་ལྔ་པ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་བར་དྲུག་ཡོད། དང་པོ་ཉིད་

ནས་ཉན་ཐོས་སུ་རིགས་ངེས་པའི་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་ཡིན་ན། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་མ་སྤངས་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེས་དེ་ནམ་སྤངས་པ་ན་ཕྱིར་འོང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤང་བྱ་
ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ལ་འདོད་ཉོན་དང་པོ་ཙམ་
ཡང་མ་སྤངས་པ་དང་། དེ་དང་པོ་སྤངས་པ་ནས། དེ་བརྒྱད་པ་དང་། སྲིད་ཉོན་བརྒྱད་པ་ཅིག་ཅར་སྤངས་པའི་བར་དགུ་ཡོད། ལྔ་པ་རྒྱུན་
ཞུགས་འབྲས་གནས་ལ་དབྱེ་ན། མཐོང་ལམ་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་དང་། སྒོམ་ལམ་པར་གྱུར་པའི་དེ་གཉིས་སུ་ཡོད། དྲུག་པ་ལ།

248

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཀྱང་མི་ལེན་པ་
དང་། དེ་གཅིག་ལེན་ཀྱང་གཉིས་མི་ལེན་པ་དང་། གཉིས་ལེན་ཀྱང་
རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་བ་གཉིས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུན་ཞུགས། རིགས་
མཐུན་གཉིས་ལེན་ཀྱང་རིགས་མཐུན་བཞི་མི་ལེན་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས། རིགས་མཐུན་བཞི་ལེན་ཀྱང་། རིགས་མཐུན་བདུན་མི་

ལེན་པའི་རྒྱུན་ཞུགས། རིགས་མཐུན་བདུན་ལེན་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་

དང་དྲུག་ཡོད། དང་པོ་ནི། རྒྱུན་ཞུགས་མཐོང་ཆོས་ཞི་ལྟ་བུ་དང་།

གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་
པར་ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་དང་། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་
འོང་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ལྟ་བུ།
རྒྱུན་ཞུགས་མཐོང་ཆོས་ཞི་ཡིན་ན། འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་
བ་མི་ལེན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན། ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་

བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་གང་
རུང་ཡིན་ན། འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པས་ཁྱབ་སྟེ།
འདོད་པར་སྐྱེ་བ་གཉིས་བརྒྱུད་ནས་འཕགས་ཆོས་བསྟེན་པའི་

འཕགས་པ་ཡིན་ན། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་འཕགས་པ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་
འཕགས་པ་ཡིན་ན། ཁམས་གོང་མར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་

249

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་གྱུར་པའི་
འཕགས། །ཁམས་གཞན་དུ་ནི་འགྲོ་བ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པའི་སྒྲ་བཤད་དུ་
ཡོད་པའི་འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་གྱུར་གྱི་ཕྱིར་འོང་དང་ལུས་རྟེན་
གཅིག་སྡུས་ཀྱི་རྒྱུན་ཞུགས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། འདོད་པར་སྐྱེ་བ་
གཉིས་ལེན་པའི་ཕྱིར་འོང་དང་ལུས་རྟེན་གཅིག་སྡུས་ཀྱི་རྒྱུན་
ཞུགས་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ལྟ་བུ། ལྔ་པ་ནི།

འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་བཞི་ལེན་པའི་མ་ངེས་པའི་
རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ལྟ་བུ། དྲུག་པ་ནི། ངེས་པའི་
རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ལྟ་བུའོ། །

རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

དེས་ན་འདོད་ཉོན་དང་པོ་ཙམ་མ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་
གང་ཞིག སྔོན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་གནས་སྐབས་སུ་འཕགས་པའི་ལམ་

250

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐོབ་ནས་ཀྱང་། འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་སྲིད་བཅུ་བཞི་དང་

བར་སྲིད་བཅུ་བཞི་སྟེ་ཉེར་བརྒྱད་ལེན་པའི་ལས་བསགས་པའི་

རིགས་ཅན། རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བའི་མཚན་ཉིད།

དབྱེ་ན། ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་དང་། མ་
ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་གཉིས་ཡོད། རྒྱུན་
ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་གང་ཞིག འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་
སྲིད་པ་ཉེར་བརྒྱད་ལེན་པར་ངེས་པའི་རིགས་ཅན། དང་པོའི་མཚན་
ཉིད། དབྱེ་ན། ལྷའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དེ་དང་། མིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དེ་གཉིས་

སུ་ཡོད། ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་གང་ཞིགལྷའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གང་ཞིག་ལྷ་དག་གི་ནང་དུ་

རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་དེ་ཁོ་ནར་འོངས་ནས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། འདོད་ལྷ་
རིགས་དྲུག་གི་རྟེན་ཅན་གྱི་དེ་དྲུག་ཡོད། དེ་གང་ཞིག མིའི་རྟེན་ལ་
མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་མི་དག་གི་ནང་དུ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་
པར་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་དེ་ཁོ་ནར་འོངས་ནས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། གླིང་གསུམ་གྱི་མིའི་རྟེན་

251

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཅན་གྱི་དེ་གསུམ་ཡོད། འོ་ན། དེས་སྲིད་པ་ཉེར་བརྒྱད་ལེན་ན་དེ་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེའི་བླང་བྱའི་སྲིད་པ་དེ་རྣམས་བདུན་ཚན་དུ་འདྲ་བས་དེ་
ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་ཤིང་

འགའ་ཞིག་ལ་འདབ་མ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་ལོ་མ་རེ་རེ་ལ་འདབ་མ་བདུན་བདུན་ཡོད་པས་ན་དེ་ལ་ཤིང་འདབ་མ་བདུན་པ་

ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་། རིག་པའི་

གནས་བདུན་ལྔ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་ལ་རིག་པའི་

གནས་ལྔ་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །རིག་
པའི་གནས་བདུན་ལྔ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་ཡོད་དེ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ། དེའི་ཀུན་འབྱུང་བ། དེའི་
འགོག་པ། དེའི་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ། དེའི་རོ་མྱང་བ། དེའི་ཉེས་
དམིགས། དེའི་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་

རབ་ཏུ་ཤེས་པ་རྣམས་ཏེ་བདུན་དང་། དེས་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་ལ་
རིགས་འགྲེ་སྟེ་སོ་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེས་སྲིད་པ་ཉེར་བརྒྱད་ལེན་ན་ལེན་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། གསེར་ཕྲེང་ལྟར་ན། ལྷའི་རྟེན་ཅན་གྱི་
ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་དེ་ཤི་འཕོས་ཏེ། ལྷའི་སྐྱེ་སྲིད་དྲུག དེ་རྗེས་མིའི་སྐྱེ་སྲིད་བདུན། །དེ་ནས་ལྷའི་སྐྱེ་སྲིད་

252

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཅིག་བླངས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད། དེས་མིའི་

རྟེན་ཅན་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། གསེར་ཕྲེང་ལས། སྐྱེ་
བ་ལེན་ཚུལ་ཡང་མིའི་རྟེན་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་ན་མིར་ལན་དྲུག་
ལྷར་ལན་བདུན་བླངས་ནས་མཐར་མིར་སྐྱེས་ནས་འདའོ། །ལྷའི་རྟེན་
ལ་ཐོབ་ན་ཡང་ལྷར་ལན་དྲུག་དང་མིར་ལན་བདུན་བླངས་ཤིང་

མཐར་ལྷའི་རྟེན་ལ་འདའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་
ལྟར་ན། ལྷའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དེ་ཤི་འཕོས་ཏེ། དང་པོར་མིར་སྐྱེ་བ་
གཅིག དེ་རྗེས་ལྷར་སྐྱེ་སྲིད་གཅིག དེ་རྗེས་མིར་སྐྱེ་སྲིད་གཅིག་སྟེ།
ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་སྤེལ་ནས་མཐར་ལྷའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད། དེས་མིའི་རྟེན་ཅན་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེའོ། །ཀུན་བཏུས་ལས།
རེ་ལྟར་ཐོགས་ན་ལན་བདུན་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་གང་
ཟག་ཉིད་ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཡན་མན་དུ་ལན་བདུན་འཁོར་
བར་བྱས་ནས་གང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་གང་ཞིག འདོད་
པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྲིད་པ་ཉེར་བརྒྱད་ལེན་པར་མ་ངེས་པའི་
རིགས་ཅན། མ་ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བའི་

མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལྷའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དེ་དང་མིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དེ་
གཉིས་ཡོད། མཚན་ཉིད་སོགས་སྔ་མས་རིགས་འགྲེའོ། །ཁ་ཅིག

253

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤརྟོགས་པའི་ཁྱད་པར་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ། སྤངས་
པའི་ཁྱད་པར་འདོད་ཉོན་དང་པོ་ཙམ་ཡང་མ་སྤངས་པ། སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་བདུན་ལེན་པར་ངེས་པ། རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་

འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ཡིན་ན།

འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་བདུན་ལེན་པར་ངེས་པས་མ་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་འོག་
མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ཡིན་ན། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་
དུ་བྱེད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་
འགྲེལ་ལས། གོང་དུ་འཕོ་བ་དེ་དག་བར་སྐབས་སུ་ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་རུང་བར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། འོག་མིན་དང་སྲིད་པའི་

རྩེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་ནི། དེ་ཕན་ཆད་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་མཆོག་ཏུ་ཐོགས་ན་ལན་བདུན་
པ་བ་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་ངེས་པའི་
རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་
འཐད་དེ། ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ཚེ་འཕོས་
ནས་འདོད་པའི་བར་སྲིད་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་དེ། ངེས་
པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག

254

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱུན་ཞུགས་གང་ཞིག རང་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྲིད་པ་ཉེར་བརྒྱད་ལེན་པར་ངེས་པ། དེའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དེ་ལྟར་མ་ངེས་པ། མ་
ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། སྐྱེ་སྲིད་བཅུ་གསུམ་པའི་རྟེན་ལ་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་

མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་
པ་བའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་འོང་ཡིན་ན། འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱི་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་།
ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་
སོང་ཞིང་། འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་བླངས་ཟིན་
པའི་རྒྱུན་ཞུགས་དེ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚན་
ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཉོན་དང་པོ་ཙམ་ཡང་མ་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། འབྲས་གནས་སྒོམ་སྤང་བྱ་མ་ཟད། །རེ་ལྟར་ཐོགས་ན་ལན་བདུན་པ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདོད་ཉོན་དང་པོའི་དངོས་གཉེན་ལ་གནས་པའི་
ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། འབྲས་གནས་སྒོམ་སྤང་བྱ་མ་ཟད། །ཅེས་གསུངས་ཤིང་། བྱ་མི་

255

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབརྩོན། ཞེས་མ་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཚེ་དེ་ལ་འདོད་ཉོན་དང་པོ་སྤོང་བའི་ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་
སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ངེས་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ཡིན་ན། འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་
རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་བདུན་ལེན་པར་ངེས་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་སྟེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཉོན་མོངས་པ་གཅིག་སྤངས་

པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་བླངས་ནས་མཚན་ཉིད་འཇིག་གོ །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག མ་ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་
བདུན་པ་བ་ཡིན་ན། འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་བཞི་ལེན་
པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་གསུམ་ཙམ་ལེན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བཤད་ལས། དཔེར་ན་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་མཆོག་ཏུ་ཐོགས་ན་ལན་བདུན་པ་བ་ཉིད་བཞིན་

ནོ། །དེ་ཡང་ཚེ་གཉིས་སམ་གསུམ་མངོན་པར་གྲུབ་ནས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་མི་སྲིད་པ་མིན་མོད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར།

256

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

འདོད་ཉོན་གསུམ་པ་སྤངས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་
གསར་དུ་ཐོབ་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གང་
ཞིག འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་ལེན་པར་ངེས་
ཤིང་བཞི་མི་ལེན་པར་ངེས་པ། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་ནས་རིགས་

སྐྱེའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེ། མིའི་རིགས་
ནས་རིགས་སྐྱེ་གཉིས་ཡོད། མཚན་ཉིད་སོགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་
པ་བས་རིགས་འགྲེའོ། །དེ་ཡིན་ན།། འདོད་ཉོན་གསུམ་པ་སྤངས་
པས་ཁྱབ། བཞི་པ་སྤངས་མ་སྤངས་གཉིས་ཡོད། ལྔ་པ་མ་སྤངས་
པས་ཁྱབ། འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་ལེན་པར་
ངེས་པས་ཁྱབ། གསུམ་ལེན་མི་ལེན་གཉིས་ཡོད། བཞི་མི་ལེན་པས་
ཁྱབ་སྟེ།། མཛོད་ལས། རྣམ་གསུམ་རྣམ་བཞི་ལས་གྲོལ་བ། །ཚེ་
གཉིས་གསུམ་དུ་རིགས་ནས་རིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བློ་

257

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤགསལ་བགྲོད་པའི་ཐེམ་སྐས་ལས། ཉོན་མོངས་གསུམ་དང་སྐྱེ་བ་
གཉིས། རིམ་བཞིན་ངེས་སྤངས་ངེས་པར་ལེན། །བཞི་པ་སྤངས་དང་

སྐྱེ་བ་ནི། །གསུམ་པ་བླངས་དང་མ་བླངས་འདྲ། །སྤང་བྱ་ལྔ་བ་སྐྱེ་བ་
བཞི། །ངེས་པར་མ་སྤངས་མ་བླངས་པ། །རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་

ཁྱད་ཆོས་སུ། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་དང་རྒྱུན་ཞུགས་
འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡོད།འདོད་པར་རིགས་

མཐུན་གྱི་སྲིད་པ་བཞི་ལེན་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ཡོད། ལམ་
རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གིས་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་མ་སྤངས་ཞེས་ཟེར་ན། ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་
རིགས་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དང་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་
བའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདོད་ཉོན་གསུམ་པ་
སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གིས་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། མཛོད་ལས། ཚེ་གཉིས་གསུམ་དུ་རིགས་ནས་རིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་

པར་ཐལ། འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་སྲིད་བཞི་ལེན་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་རྒྱུན་

258

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་རྟེན་དེ་ལ་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་
སྐྱེ་སྲིད་བཞི་མི་ལེན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་
ཡིན་ན་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་སྲིད་
གསུམ་བླངས་ནས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པའི་

རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ལྷའི་རིགས་ནས་
རིགས་སྐྱེ་ཡང་ཡོད། འཛམ་བུ་གླིང་པའི་མིའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་སྲིད་གསུམ་
བླངས་ནས་ལུས་འཕགས་པོའི་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པའི་རྟེན་ལ་མྱང་
འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེ་
ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། རིགས་ནས་རིགས་སུ་

སྐྱེ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ནི་ལྷ་
དག་གི་ནང་དུ་གཉིས་སམ་གསུམ་འཁོར་ནས་ལྷའི་རིགས་དེའམ་
གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ། །མིའི་རིགས་ནས་རིགས་

སུ་སྐྱེ་བ་ནི་མི་དག་གི་ནང་དུ་ལན་གཉིས་སམ་གསུམ་འཁོར་ནས།
གླིང་དེའམ་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་སྲིད་
གསུམ་བླངས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། དེར་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་བླངས་ནས་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་
པའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ལྷའི་རིགས་

259

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤནས་རིགས་སྐྱེ་ཡོད་པ་ལུང་དང་པོའི་དོན་དང་། འཛམ་བུའི་གླིང་
པའི་རྟེན་ལ་སྐྱེ་སྲིད་གསུམ་བླངས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། དེར་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་བླངས་ནས། ལུས་འཕགས་

པོའི་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་

རྒྱུན་ཞུགས་མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེ་ཡོད་པ་ལུང་གཉིས་པའི་

དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འདོད་ཉོན་བཞི་པ་སྤངས་ལྔ་པ་མ་
སྤངས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་
གནས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ་གནས་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན། མ་ཁྱབ། འདོད་ན། འདོད་ཉོན་
ལྔ་པའི་དངོས་གཉེན་ལ་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེས་འདོད་ཉོན་བཞི་པ་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚེ་དེ་ལ་འདོད་
ཉོན་ལྔ་པ་སྤོང་ནུས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཚེ་དེ་ལ་འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤོང་ངེས་སུ་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ཚེ་དེ་ལ་དེ་སྤོང་ནུས་སུ་མཐོང་ནས་འབྲས་བུ་གསར་ཐོབ་ཡོད་པར་ཤེས་ན། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་ཡང་ངེས་པར་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་
རྣམ་པ་ལྔ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་སྤངས་ན་དྲུག་པ་ཡང་
གདོན་མི་ཟ་བར་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ་དེའི་རྣམ་པ་གཅིག་གིས་ནི་བར་

260

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆད་གཅིག་པ་བཞིན་དུ་འབྲས་བུ་ལ་གེགས་བྱ་བ་མི་ནུས་ཏེ།
ཁམས་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། ཚེ་དེ་ལ་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པར་ཐལ་
ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་
ན། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྔོན་རྣམ་པ་གསུམ་མམ་བཞི་སྤངས་པ་དང་
བདུན་ནམ་བརྒྱད་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ནི་ཇི་སྲིད་དུ་འབྲས་
བུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པ་དེ་སྲིད་དུ་རིགས་ནས་
རིགས་སུ་སྐྱེ་པའམ་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ཡིན་ན།

འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་
པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འདོད་ཉོན་བཞི་པ་སྤངས་པའི་

རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་
ཅན་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་ཉོན་བཞི་པའི་ས་བོན་གྱི་
དངོས་གཉེན་ལ་གནས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ཉོན་ལྔ་
པའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ཉོན་དྲུག་པའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ཉོན་དགུ་

261

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ས་
མཚམས་ནི། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་ས་མཚམས།
མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའི་དངོས་གཉེན་ལ་གནས་པའི་བར་

དུ་ཡོད། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་ས་མཚམས། མཐོང་
ལམ་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་འདོད་ཉོན་དྲུག་པའི་དངོས་
གཉེན་ལ་གནས་པའི་བར་དུ་ཡོད། བཞི་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱུན་ཞུགས་
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མྱང་འདས་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱུན་ལ་
ཞུགས་པས་ན་རྒྱུན་ཞུགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཕྱིར་འོང་ལ། ཞུགས་པ་བཤད་པ་དང་། འབྲས་
གནས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་
མཚམས། སྒྲ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།། ཞུགས་པ་བཞིའི་ནང་ཚན་
གང་ཞིག ཕལ་ཆེར་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་

262

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིགས་སུ་གནས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་
བརྩོན་བཞིན་པའི་སྦྱོར་བ་རྒྱུན་ཆགས་ལ་གནས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ།
ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་
ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་
གཉིས་ལས། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་གང་ཞིག སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་

ནས་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་བར་གང་རུང་ལ་གནས་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་།
དེ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས། དེ་གང་ཞིག རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་སྔོན་དུ་སོང་བ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དད་མོས་པའི་
ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དང་། མཐོང་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་གཉིས་

ཡོད། གསུམ་པ་ནི། དང་པོའི་ས་མཚམས་སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་

ནས་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད། གཉིས་པའི་ས་མཚམས་རྒྱུན་
ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འདོད་ཉོན་དང་པོ་ཙམ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནས་འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་བར་དུ་ཡོད།
བཞི་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱིར་འོང་གི་
འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཞུགས་པ་སྟེ་སྦྱོར་བ་རྒྱུན་ཆགས་ལ་གནས་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །ཁ་ཅིག ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་ཐོབ་པའི་འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་མ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་གང་ཞིག

263

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤའདོད་ཉོན་དང་པོ་ནས་དྲུག་པའི་བར་གང་རུང་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་
བཞིན་པའི་གང་ཟག འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་
མཚན་ཉིད་དང་། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་རྣམས་མི་རིགས་ཏེ། དང་པོ་ལ། འདོད་ཉོན་དྲུག་པའི་དངོས་གཉེན་
ལ་གནས་པའི་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་མ་ངེས།
གཉིས་པ་ལ། མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་ས་མཚམས་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་
པ་ཡིན་ན། འདོད་ཉོན་ལྔ་པ་སྤངས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་
བཏུས་ལས། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལ་འཇུག་པ་གང་

ཞེན། གང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ལྔ་
པ་སྤངས་པའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་ཡ་མཐའི་ས་མཚམས་སྟོན་
པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་འདོད་ཉོན་དང་པོའི་དངོས་
གཉེན་ལ་གནས་པའི་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་
གནས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་
བའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་ས་མཚམས་སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་
ནས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་དྲུག་པའི་

264

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དངོས་གཉེན་གྱི་བར་ན་ཡོད། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྦྱོར་ལམ་སྟན་
གཅིག་པ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པས་དེ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།
མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྤངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་གནས་བཞིའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག ཕལ་ཆེར་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་

དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། གཉིས་པ་ཕལ་ཆེར་རམ་
མ་ལུས་པར་སྤངས་པས་འབྲས་བུ་བར་བ་གཉིས་དང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་
སློབ་པའི་འབྲས་གནས། ཕྱིར་འོང་དང་། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་

265

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཕྱིར་འོང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་རྣམས་མི་འཐད་དེ། དང་པོ་ལ། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སྤང་བྱ་
ཅིག་ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་མ་ངེས་ལ། གཉིས་པ་ལ། ཕྱིར་མི་
འོང་གིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཕྱིར་འོང་ལ་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་འོང་དང་། འབྲས་
བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་གཉིས་ཡོད། རང་ཡིན་པའམ་རང་གི་

ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་མེད་པ་ཡང་
ཡིན། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། དང་

པོའི་མཚན་ཉིད། ཕྱིར་འོང་གང་ཞིག རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་དབང་
རྟུལ་དད་མོས་པའི་ཕྱིར་འོང་དང་དབང་རྣོན་མཐོང་ཐོབ་པའི་དེ་
གཉིས་ཡོད། ཕྱིར་འོང་གང་ཞིག རང་གི་ཞུགས་པ་དད་མོས་པ་དང་
དད་པའི་རྗེས་འབྲང་གང་རུང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ། དང་པོའི་
མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་ཞུགས་པ་མཐོང་ཐོབ་པ་དང་ཆོས་
ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གང་རུང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ། གཉིས་པའི་

མཚན་ཉིད། དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་དང་། དེ་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་གང་ཞིགརང་གི་གོང་མའི་འབྲས་བུ་ལ་མ་ཞུགས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། དང་པོའི་

266

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་གོང་མའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པས་

རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་བ་གཉིས་དོན་
གཅིག ཁོ་ན་རེ། འདོད་ཉོན་བདུན་པའི་དངོས་གཉེན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཚེ་གཅིག་
བར་ཆད་གཅིག་པ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་
ཉོན་མོངས་པ་གཅིག་ཁོ་ནས་བར་དུ་ཆོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པ་
གཉིས་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཡིན་ན།།

འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་པས་ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། ཉེས་ཆ་བདུན་དང་བརྒྱད་ཟད་པ། །ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་དང་།
།གསུམ་པ་ལ་ནི་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ལན་
ཅིག་ཕྱིར་འོང་ཡིན་ན། འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ལེན་
པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཚེ་གཅིག་
བར་ཆད་གཅིག་པ་བ་ཡིན་ན། ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་
བྱེད་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་གཅིག་ཁོ་ནས་བར་དུ་ཆོད་པས་ཁྱབ་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕྱིར་འོང་གི་རྟེན་ལ་གཟུགས་

267

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤསུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་འཕགས་པས་

ཁམས་གོང་མར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཕྱིར་འོང་ཡིན་ན། འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་སྐྱེ་
བ་གཉིས་མི་ལེན་པས་ཁྱབ། ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། ཉན་སར་ལྷའི་སྲིད་
པ་གཅིག་དང་མིའི་སྲིད་པ་གཅིག་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ལན་ཅིག་ཕྱིར་
འོང་བའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་བཞག ཅེས་དང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས།
གང་ཞིག་ལྷ་དག་གི་ནང་དུ་སོང་སྟེ་མི་དག་གི་ནང་དུ་ལན་ཅིག་ཕྱིར་
འོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་བ་སྟེ། དེ་ཕན་ཆད་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་འདི་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་མ་ཡིན་
པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེས་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་བ་གཉིས་མི་

ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེས་འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྐྱེ་བ་
གཉིས་ལེན་པར་ཐལ། དེས་འདོད་པའི་ལྷ་མིའི་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལེན་པ་
གང་ཞིག དེས་བླང་བྱའི་ལྷ་མིའི་སྐྱེ་བ་གཉིས་པོ་དེ་རིགས་མཐུན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་འདོད་ཁམས་སུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་ལ་
མཚུངས་སོ། །ཁ་ཅིག འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་འོང་

འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཞིག འདོད་ལྷར་སྐྱེ་བ་གཅིག་

268

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བླངས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་བའི་མཚན་ཉིད་

ཟེར་ན། མིའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་
པ་བའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་པའི་

ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཆོས་ཅན། ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་

མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་རང་གི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་ཁོ་
ནས་བར་དུ་ཆོད་ཅིང་། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཁོ་ནས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་
ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ལྷའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དེའི་
རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སླ། ཁོ་ན་
རེ། ཀུན་བཏུས་ལས། བར་ཆད་གཅིག་པ་གང་ཞེ་ན། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཉིད་དུ་སྐྱེས་ནས་གང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཐ་མ་
ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་བ་ཡིན་ན། འདོད་ལྷའི་རྟེན་ལ་
མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མཛོད་
འགྲེལ་ལས། ཞུགས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་
གསུམ་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། ཁ་

269

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཅིག ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཡིན་

པས་ཁྱབ། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་
ཡིན་པས་ཁྱབ། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་ཆོས་ཅན། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔར་བཞིན། གསུམ་པ་ལ་སྤང་བྱ་ཅིག་
ཅར་བའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། ལུང་དེའི་དོན་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་
བའི་ཕྱིར་འོང་གི་ས་མཚམས། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སྐད་ཅིག་

བཅུ་དྲུག་པ་ནས་འདོད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་གྱི་བར་དུ་ཡོད། གཉིས་པའི་ས་མཚམས། འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་
ལམ་ནས་འདོད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་གྱི་བར་དུ་ཡོད། བཞི་པ་

ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འདོད་པར་རིགས་

མཐུན་གྱི་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་སྟེ། སྐྱེ་སྲིད་གཅིག་ལེན་པས་ན་དེ་
ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

270

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ལ། ཞུགས་པ་བཤད་པ་དང་། འབྲས་གནས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་
མཚམས། སྒྲ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞུགས་པ་བཞིའི་ནང་ཚན་
གང་ཞིག ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་
གནས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་
བཞིན་པའི་སྦྱོར་བ་རྒྱུན་ཆགས་ལ་གནས་པ། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་
པའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ། དེ་ལ་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་
མི་འོང་ཞུགས་པ། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་དེའི་ཞུགས་པ། དེ་གཉིས་

གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་ཞུགས་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་དང་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དོན་གཅིག གཉིས་པ་དང་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་
མི་འོང་ཞུགས་པ་དོན་གཅིག གསུམ་པ་ནི། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་

271

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ། དང་པོའི་ས་མཚམས། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འདོད་ཉོན་བདུན་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནས་དེ་དགུ་པ་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པའི་

བར་དུ་ཡོད། གཉིས་པའི་ས་མཚམས། སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་

ནས་ལམ་རྗེས་བཟོད་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད། བཞི་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱིར་མི་
འོང་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་
ཞུགས་པ་སྟེ་བརྩོན་བཞིན་པའི་སྦྱོར་བ་རྒྱུན་ཆགས་ལ་གནས་པས་
ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ས་མཚམས་དེ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་

ལ་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་སྒོམ་པའི་ལམ་ལ་འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་

ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བདུན་པ་དང་། བརྒྱད་པ་སྤངས་པའི་

ལམ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་
སྟེ། དེ་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་ཡ་མཐའི་ས་མཚམས་བསྟན་པ་ཙམ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་འདོད་ཉོན་བདུན་པའི་དངོས་གཉེན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག ལམ་རྗེས་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་མ་
སྤངས་པའི་ཉན་ཐོས་གང་ཞིག འདོད་ཉོན་དང་པོ་ནས་དགུ་པའི་བར་

272

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གང་རུང་སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་

དེ། འདོད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་ལ་གནས་པའི་སྤང་བྱ་ཅིག་
ཅར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་དང་། མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པའི་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་
ཞུགས་པས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་གནས་བཞིའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག ཐ་མའི་

ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགེ་
སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འོ་ན། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་ཕྱིར་མི་
འོང་གི་འབྲས་བུར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཐ་མའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་
བ་སྤངས་པས་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས། ཞེས་

273

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤགསུངས་པས། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་པོ་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་

ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་
ཕྱིར། འོ་ན་དེ་ལྔ་པོ་དེ་གང་། དེས་དེ་ལ་གེགས་བྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལྔ་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་ཀུན་སྦྱོར་གསུམ། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། གནོད་སེམས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་ལ་གེགས་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོ་གསུམ་པོ་དེས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་འགྲོ་བའི་ཐ་མར་སྐྱེ་བ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད། ཕྱི་མ་གཉིས་པོས་དེ་
ཁམས་ཀྱི་ཐ་མ་འདོད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་

ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་
ཐམས་ཅད་སྤངས་པས་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འགྱུར་བ། ཅིའི་ཕྱིར་ཐ་མའི་
ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། གཙོ་བོས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཅིའི་ཕྱིར་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འགྲོ་བ་ཐ་མའི་རྒྱུ་
བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁམས་ཐ་མའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
པ་དང་།མཛོད་ལས། ཐ་མའི་ཆ་དང་མཐུན་རྣམ་ལྔ། །གཉིས་ཀྱིས་
འདོད་ལས་མི་འདའ་ལ། །གསུམ་པོ་ཡིས་ནི་ཕྱིར་ལྡོག་བྱེད། །ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་
ཕྱེ་བའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་འཕགས་པ། ཕྱིར་
མི་འོང་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། །སྲིད་ཉོན་བརྒྱད་པ་

274

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྲིད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་
གཉེན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཕྱིར་
མི་འོང་ལ་དབང་པོའི་སྒོ་ནས། དད་མོས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་།
མཐོང་ཐོབ་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད། མཚན་ཉིད་རིགས་འདྲ། དེ་ལ་འབྲས་
བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གཉིས་

ལས། དང་པོ་དང་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་། མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་། དེའི་
སྔ་རོལ་ཏུ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་དོན་གཅིག གཉིས་པ་དང་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོགས་
པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་དོན་གཅིག སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་
མི་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་དང་། དེ་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཡོད།
འཕགས་ཆོས་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་སུ་མ་གྱུར་པའི་
ཕྱིར་མི་འོང་གཉིས་ཡོད། འདོད་པར་སྐྱེ་བ་གཉིས་བརྒྱུད་དུ་འཕགས་
ཆོས་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན།།
ངེས་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བ་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་
རིགས་སྐྱེའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལྟ་བུ། མཐོང་

275

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་།
གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་
འོང་། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་། ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་
ཆོས་ཞི། ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་བཞི་ཡོད། འདོད་པར་ཚེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་འཕགས་པས་ཁམས་གོང་མར་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་
ཀྱང་། གཟུགས་སུ་ཚེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བའི་འཕགས་པ་ལས་ཉོན་གྱིས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་དེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་ཚེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ནི། གལ་ཏེ་ན་གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་སུ་ཡང་འགྲོ་བ་ཡོད་དེ། གོང་དུ་འཕོ་བ་དེ་དག་སྲིད་
པའི་རྩེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཚེ་དང་པོ་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་གང་རུང་
གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་ཚེ་གཉིས་པ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་གྱུར་
བའི་ཕྱིར་མི་འོང་། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་པོ་སྲས་ལས།
ཕྱིར་མི་འོང་ཚེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ནི་ཚེ་དང་པོ་ལ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་
པའི་འབྲས་བུ་དང་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ནས་ཚེ་
གཉིས་པ་ལ་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དེ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྐྱེ་བའི་མ་མཐའ་

སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན། ངེས་པའི་རྒྱུན་

276

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞུགས་སྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་བའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་
མི་འོང་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེའི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་
ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་སོ། །གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་
མི་འོང་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག གཟུགས་
སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རིགས་ཅན། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་

ཕྱིར་མི་འོང་གི་མཚན་ཉིད། འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་སྨོས་པ་ལ་དགོས་
པ་ཡོད་དེ། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་
པའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་འཕར་པའི་
རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཚངས་རིས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་

ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་ཕྱིར་མི་
འོང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག འོག་མིན་དང་སྲིད་རྩེ་གང་
རུང་གི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ། དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་

འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་སྐྱོན་སྔ་མ་དེ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ལ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། ལྔར་
དབྱེ་བ། བདུན་དུ་དབྱེ་བ། དགུར་དབྱེ་བ། བཅུར་དབྱེ་བ། སྟོང་ཕྲག་སོགས་སུ་དབྱེ་བ་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ལ། གཟུགས་སུ་ཉེར་

277

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤའགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ། དེ་སྐྱེ་འདའ་བ། དེ་གོང་འཕོ་བ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། གསུམ་ལ་ཡང་རྣམ་གསུམ་ཕྱེ་ནས།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བར་འདའ་བ། སྐྱེས་
ཙམ་ནས་འདའ་བ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ། དེ་གོང་འཕོ་བ་དང་ལྔར་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། དེ་ནི་བར་སྐྱེས་འདུ་བྱེད་དང་། །འདུ་བྱེད་མེད་
ཡོངས་མྱ་ངན་འདའ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། དེ་བར་འདའ་བ་ལ་མྱུར་བར་འདའ་བ། མྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་འདའ་བ།
དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་འདའ་བ་དང་གསུམ། སྐྱེ་འདའ་བ་
གསུམ། གོང་འཕོ་བ་དང་བདུན་དུ་ཡོད་ལ། དེ་བདུན་ལ་སྐྱེས་བུ་
དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་
ལས། གོང་དུ་འཕོ་བ་མ་ཕྱེ་བར། །དམ་པའི་འགྲོ་བ་བདུན་དུ་འདོད། །
དམ་པ་དམ་མིན་འཇུག་མི་འཇུག །སོན་པ་ཕྱིར་མི་འོང་ཕྱིར་ཏེ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ། དེ་བར་འདའ་བ་གསུམ། སྐྱེ་འདའ་བ་གསུམ། གོང་འཕོ་བ་ལ་འཕར་བ། ཕྱེད་འཕར་བ། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་གསུམ་སྟེ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཛོད་རྩ་བ་ལས། གསུམ་ལ་ཡང་རྣམ་གསུམ་ཕྱེ་ནས། །གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་དགུར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ལ།

278

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགུ་པོ་དེའི་སྟེང་དུ། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་བསྣན་པས་བཅུར་ཡོད། དྲུག་པ་ལ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་རྒྱས་པར་
ཕྱེ་ན། ཁྲི་ཉིས་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཡོད་དེ། དེ་བར་འདའ་བ་ཉིས་

སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་གོ་གཉིས། དེ་སྐྱེས་ཙམ་ནས་འདའ་བ་ལ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་
བརྒྱ་གོ་གཉིས། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ་ལ་ཉིས་

སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་གོ་གཉིས། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་ལ་
ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་གོ་གཉིས། དེ་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་ལ་ཡང་དེ་
ལྟར་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཉིས་སྟོང་ཚན་པ་ལྔ་ལ་ཁྲི། ལྔ་བརྒྱ་ཚན་པ་
ལྔའི་ལྔ་བརྒྱ་ཚན་པ་བཞི་ལ་ཉིས་སྟོང་། ལྔ་བརྒྱ་ཚན་པ་གཅིག་པོའི་
སྟེང་དུ་གོ་གཉིས་པ་ཚན་པ་ལྔའི་གོ་གཉིས་པ་ཚན་པ་བཞིའི་སྟེང་དུ་
གོ་གཉིས་པ་ཚན་པ་གཅིག་པོའི་སྟེང་ནས་སོ་གཉིས་ཁྱེར་བས་བཞི་

བརྒྱ་སྟེ་དེ་གཉིས་བསྡོམས་པས་དགུ་བརྒྱ། གོ་གཉིས་པ་གཅིག་
པུའི་ལྷག་མ་ལ་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བར་འདའ་བ་ལ་ཉིས་སྟོང་ལྔ་
བརྒྱ་གོ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཚངས་རིས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་བར་འདའ་བ་དེ་ལ་ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་
ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ། བདག་གསོད་པའི་འོས་སུ་གྱུར་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ། རྗེས་སུ་བསྲུང་བའི་དགྲ་བཅོམ་པ། གནས་པ་ལས་
མི་བསྐྱོད་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ། རྟོགས་པའི་འོས་སུ་གྱུར་བའི་དགྲ་

279

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབཅོམ་པ། མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་དྲུག་པོ་དེའི་
རིགས་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་དྲུག་ཡོད་ལ། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཚངས་
རིས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་གཅིག་ཀྱང་མ་སྤངས་པ་ནས་དེ་བརྒྱད་པ་
སྤངས་དགུ་པ་མ་སྤངས་པའི་བར་དགུ་དགུ་སྟེ་དགུ་དྲུག་ལྔ་བཅུ་ང་
བཞི། ང་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ནང་གསེས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་
གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བས། ང་བཞི་ཚན་པ་གཉིས་ལ་བརྒྱ་དང་
བརྒྱད། ང་བཞི་ཚན་པ་གཅིག་པོའི་སྟེང་དུ་བརྒྱད་པོ་ཁྱེར་བས་དྲུག་
ཅུ་རེ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན། འོད་ཆུང་། ཚད་མེད་འོད། འོད་གསལ། དགེ་ཆུང་། ཚད་མེད་དགེ དགེ་རྒྱས། སྤྲིན་

མེད། བསོད་ནམས་སྐྱེས། འབྲས་བུ་ཆེ་བ། མི་ཆེ་བ། མི་གདུང་བ།

གྱ་ནོམ་སྣང་བ། ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ། འོག་མིན་གྱི་བར་ཏེ་ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལའང་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་རེ་ཡོད་པས། བརྒྱ་ཚོ་བཅུ་དྲུག་ལ་
སྟོང་དང་དྲུག་བརྒྱ། དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་པ་ཚན་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ལྔ་བཅུ་

ཚན་པ་བཅུ་དྲུག་ལ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཡོད་པས། དྲུག་བརྒྱ་པོ་དང་བསྡོམས་པས་སྟོང་དང་བཞི་བརྒྱ་སྟེ་ཉིས་སྟོང་བཞི་བརྒྱ། ལྷག་མ་
བཅུ་གཉིས་པ་ཚན་པ་བཅུ་དྲུག་གི་བཅུ་ཚན་བཅུ་དྲུག་ལ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ། གཉིས་ཚན་བཅུ་དྲུག་ལ་སོ་གཉིས་ཡོད་པས་སོ་གཉིས་པ་

280

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲུག་ཅུ་པོ་དང་སྡོམ་པས་གོ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་གོ་
གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་ཙམ་ནས་འདའ་བ་ལ་
ཡང་གཟུགས་ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བརྒྱ་
དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་རེ་ཕྱེ་བས་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་གོ་གཉིས། དེ་བཞིན་

དུ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་ཡང་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་གོ་གཉིས་གོ་གཉིས་ཡོད་
ལ། འོག་མིན་འགྲོ་ལ་ཡང་ཚངས་རིས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་
དུ་བྱེད་པའི་འོག་མིན་འགྲོ་ནས། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་
མངོན་དུ་བྱེད་པའི་འོག་མིན་འགྲོའི་བར་བཅུ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་
སྔར་བཞིན་ཕྱེ་བས་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་གོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ།

གསུམ་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ། གཟུགས་སུ་ཉེར་
འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་

སྦྱོར་བའི་རིགས་ཅན། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་

281

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤའདའ་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་གཟུགས་
ཁམས་གནས་རིགས་བཅུ་དྲུག་གི་བར་འདའ་བ་བཅུ་དྲུག དེ་རེ་རེ་
ལ་ཡང་མྱུར་བར་འདའ་བ་སོགས་གསུམ་གསུམ་དུ་ཡོད། བར་འདའ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་
འདའ་བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་
གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ། བར་
འདའ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ཡང་དེ་ཅིག་ཤོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་ལྟར་ན་འདའ་བ་བཞི་དང་གོང་དུ་འཕོ་བ་སྟེ་ལྔ་ལ་གོང་མའི་རྟེན་ཅན་ཡང་ཡོད་ལ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཉེར་འགྲོ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་དེ་
དག་ནི་འདོད་རྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡིན་ན་

གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ལས་ཅན་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། བར་དོར་འདའ་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་
བའི་ཀུན་སྦྱོར་སྤངས། མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཀུན་སྦྱོར་མ་སྤངས་
པས་གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྣམ་བཤད་ལས། དབྱེ་བ་
འདི་ནི་དངོས་བསྟན་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་དབྱེ་བར་ཟད་ཀྱི་དངོས་སུ་ནི་

282

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞན་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་

པར་ཐལ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་ལ་
འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཟུགས་ཀྱི་
བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་
འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་
བར་འདའ་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཚངས་པ་མདུན་ན་འདོན་གྱི་
བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་
འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གོང་དུ་འཕོ་བ་དེ་དག་ནི་བར་སྐབས་སུ་ཡང་མྱ་ངན་ལས་

འདའ་རུང་བར་བལྟའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྐྱེས་འདའ་བའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག གཟུགས་སུ་

སྐྱེ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་དང་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཀུན་སྦྱོར་གཉིས་ཀ་མ་

སྤངས་པས་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་སྲིད་གཅིག་ཙམ་བླངས་ནས་

283

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤགཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་

རིགས་ཅན། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེས་འདའ་བའི་

མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚངས་རིས་

ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་

ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་བ་དེ་སྐྱེ་འདའ་བ་ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་

ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་གཉིས་བརྒྱུད་ལེན་
པའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་བ་མེད་དེ། དེ་
འདྲའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན། གཟུགས་སུ་

ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་འདའ་
བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་
བས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་
བ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ། སྐྱེས་
འདའ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
དེར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་བའི་

རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་སོང་ཞིང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་ཙམ་ནས་འདའ་བ་སོགས་གསུམ་དུ་ཡོད།

284

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་བ་གང་ཞིག གཟུགས་

ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་གྲུབ་ཙམ་ནས་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག ལམ་སྒོམ་པ་འབད་རྩོལ་ཆེན་པོས་མྱང་
འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིགགཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་གྲུབ་ཙམ་ནས་མྱང་འདས་མངོན་དུ་མི་བྱེད་
ཅིང་ལམ་སྒོམ་པ་འབད་པ་ཆེན་པོ་ལ་མི་ལྟོས་པར་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་
གཉིས་བརྒྱུད་དུ་བླངས་ནས་འོག་མིན་དང་སྲིད་རྩེ་གང་རུང་གི་རྟེན་
ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན། གཟུགས་སུ་ཉེར་
འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་བའི་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་སྨོས་པ་
ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚངས་རིས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་དང་། གནས་
གཙང་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
མི་འོང་གོང་འཕོ་བ་རྣམས་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་བ་ཡིན་ན་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་
འོང་གོང་འཕོ་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྔར་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན།
གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་

འགྲོ་དང་། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་གཉིས་སུ་ཡོད། གཟུགས་སུ་

285

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་བ་གང་ཞིག འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་
མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ཁ་
ཅིག གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག བསམ་གཏན་

གྱི་སྦེལ་སྒོམ་བྱས་པ། དེའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་
འདྲའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་དང་། དེ་
འདྲའི་སྐྱེ་འདའ་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་
ལེན་པའི་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་གང་ཞིག འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བསམ་
གཏན་གྱི་སྦེལ་སྒོམ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་དེ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཟིན། གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་

གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་

འགྲོ་ཡོད་པ་གང་ཞིག བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་

ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་འཕར་བ་དང་། ཕྱེད་དུ་འཕར་བ་དང་། གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་དང་གསུམ་ཡོད། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་

ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ་གང་ཞིག ཚངས་
རིས་དང་འོག་མིན་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་ཁོ་ན་བླངས་ནས་
འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན། དང་

286

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོའི་མཚན་ཉིད། རིགས་ཅན་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚངས་
རིགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་
འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་འཕར་བ་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་

ཕྱེད་དུ་འཕར་བ་དང་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་རྣམས་གཅད་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གང་ཞིག ཚངས་རིས་དང་

གནས་གཙང་དང་པོ་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་དང་། འོག་མིན་ཏེ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་གསུམ་ཁོ་ན་བླངས་ནས་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད།
རིགས་ཅན་དང་ཁོ་ན་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྔར་བཞིན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གང་ཞིག ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་གཟུགས་ཀྱི་གནས་རིགས་བཅུ་དྲུག་རིམ་གྱིས་བགྲོད་དེ་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་
མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད།

287

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤསྐྱེས་འདའ་བ། བར་འདའ་བ། གོང་འཕོ་བ་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར།

འོ་ན། བར་འདའ་བ་གསུམ། སྐྱེ་འདའ་བ་གསུམ་དང་། གོང་འཕོ་བ་གསུམ་དང་། དགུ་པོ་དེ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་ཁྱད་
པར་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་ལ་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར། དབང་པོའི་ཁྱད་པར། ཉོན་མོངས་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་ཕྱིར་མི་འོང་བར་འདའ་བ་ཡིན་ན། གཟུགས་

ཀྱི་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ལས་ཅན་ཡིན་དགོས། དེ་སྐྱེ་འདའ་བ་
ཡིན་ན། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཅན་ཡིན་

དགོས། དེ་གོང་འཕོ་བ་ཡིན་ན་དེའི་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་
འགྱུར་གྱི་ལས་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
བར་འདའ་བ་དེ་དབང་པོ་རྣོ། དེ་སྐྱེ་འདའ་བ་དེ་དབང་པོ་འབྲིང་། དེ་གོང་འཕོ་བ་དབང་པོ་རྟུལ་བའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྤང་བྱ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་

288

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་ལྡན་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་ལས།
དེ་དག་གི་ནི་ཁྱད་པར་རྣམས། །ལས་དབང་ཉོན་མོངས་བྱེ་བྲག་
ལས། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། མཛོད་ལས། གོང་དུ་འཕོ་བ་རྣམས་དེ་ནི། བསམ་གཏན་སྤེལ་ནས་འོག་མིན་འགྲོ། དེ་འཕར་ཕྱེད་
འཕར་ཐམས་ཅད་དུ། །འཆི་འཕོ་གཞན་སྲིད་རྩེ་མོར་འགྲོ། །ཞེས་
གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་

འགྲོ་དེས་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་བྱེད་ཅིང་། དེ་སྲིད་རྩེའི་མཐར་

ཐུག་འགྲོས་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དེའི་
དོན་ཡོད་དེ། ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་བྱེད་པ་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་སྲིད་རྩེའི་མཐར་

ཐུག་འགྲོ་དེས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ཚངས་
རིས་ནས་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་བར་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་སོ་སྐྱེའི་གནས་

རྣམས་བརྒྱུད་དེ་གནས་གཙང་ལྔ་དོར་ཏེ་གཟུགས་མེད་བཞི་རིམ་

གྱིས་བརྒྱུད་ནས་སྲིད་རྩེའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། དེ་ཡང་འཕར་བ་གསུམ་པོ་དེ་ཚངས་རིས་སོགས་སུ་སྐྱེ་བའི་

ཚེ་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ལས་ཉམས་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་
ལས་མ་ཉམས་ན་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་
ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་དེས་རྒྱུའི་

289

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤགནས་སྐབས་སུ་བསམ་གཏན་བཞི་པོ་སྤེལ་མར་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་
བའི་རོ་མྱངས་པའི་དབང་གིས་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ལས་
ཉམས་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེ་བ་བླངས། རྟེན་དེ་ལ་
སྔོན་གོམས་པའི་དབང་གིས་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ཆེས་ཤིན་

ཏུ་ཆེན་པོ་བཅོ་ལྔ་སྤེལ་སྒོམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་འོག་
མིན་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས། རྟེན་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་

ནས་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གོང་འཕོ་འཕར་བ་དང་།
ཡང་དེས་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་སུ་སྔར་བཞིན་བྱས་པས་ཤི་འཕོས་ཏེ་
ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེས། རྟེན་དེ་ལ་སྔོན་གོམས་པའི་དབང་གིས་བསམ་

གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གྲུབ་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་གནས་གཙང་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་སྐྱེས། རྟེན་དེ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་

ཆེན་པོ་བཅོ་ལྔ་སྤེལ་སྒོམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་འོག་
མིན་དུ་སྐྱེས། རྟེན་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དེ་
ཕྱེད་འཕར་དུ་བཞག ཡང་དེས་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་སུ་སྔར་བཞིན་

བྱས་པས་ཤི་འཕོས་ཏེ་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེ་བ་བླངས། རྟེན་དེ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་བྱེད་མི་ནུས་པར་ཤི་འཕོས་ཏེ། ཚངས་

290

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆེན་མ་གཏོགས་འབྲས་བུ་ཆེ་བའི་བར་རྣམས་སུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་
བླངས། རྟེན་དེ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ཆུང་ངུ་གསུམ་སྤེལ་
བྱས་པས་མི་ཆེ་བར་སྐྱེ་བ་བླངས། རྟེན་དེ་ལ་འབྲིང་དྲུག་སྤེལ་བྱས།
མི་གདུང་བར་སྐྱེ་བ་བླངས། རྟེན་དེ་ལ་ཆེན་པོ་དགུ་སྤེལ་བྱས། གྱ་ནོམ་སྣང་བར་སྐྱེ་བ་བླངས། རྟེན་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་

སྤེལ་བྱས། ཤིན་ཏུ་མཐོང་བར་སྐྱེ་པ་བླངས། རྟེན་དེ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་

ཆེན་པོ་བཅོ་ལྔ་སྤེལ་བྱས། འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་ཏེ། རྟེན་དེ་ལ་
མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དེ་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་
འཕོ་བར་བཞག་པའི་ཕྱིར།

བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་བྱེད་ཚུལ།

འོ་ན། གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་བྱེད་དགོས་ན། དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྤེལ་སྒོམ་བྱེད་པ་པོའི་རྟེན་གྱི་
གང་ཟག ཁམས་གང་དུ་སྤེལ་བ། དང་པོར་གང་སྤེལ་བ། སྤེལ་བའི་

དགོས་པ། སྤེལ་ཚུལ། སྤེལ་སྒོམ་གྱི་དབྱེ་བ། གྲུབ་པའི་ཚད་དང་

291

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབདུན་ལས། དང་པོ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
མི་འོང་དང་། དེ་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་ཅིང་། རྒྱུན་
ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་རྣམས་ཀྱིས་དེ་མི་བྱེད་དེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དང་

པོར་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་གླིང་གསུམ་དུ་སྤེལ་ཞིང་ཕྱི་ནས་
གཟུགས་སུ་ཡང་སྤེལ་བ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དང་པོར་
འདོད་པའི་ཁམས་སུ་གླིང་གསུམ་དག་ཏུ་སྤེལ་བར་བྱེད་ལ་ཕྱིས་
ཡོངས་སུ་ཉམས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྤེལ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དང་པོར་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་

དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་སྤེལ་བར་བྱེད་དེ། དེ་བསམ་གཏན་
གྱི་སྐྱོན་བརྒྱད་དང་བྲལ་ཞིང་སྤེལ་སྒོམ་འགྲུབ་སླ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
མཛོད་ལས། དང་པོར་བཞི་པ་སྤེལ་བར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ཕྱིར་མི་འོང་རྣམས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་
དང་། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་དབང་རྣོན་རྣམས་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེ་
བར་གནས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་དབང་རྟུལ་རྣམས་
ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ལས་མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་
སྤེལ་སྒོམ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། སྐྱེ་དང་གནས་པར་བྱ་ཕྱིར་
དང་། །ཉོན་མོངས་པས་ནི་འཇིག་ཕྱིར་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་

292

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཟག་
མེད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་། དེ་ཟག་བཅས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་

དང་། དེ་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྤེལ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་
པ་ནི་རིང་སྦྱོར་དང་། དེ་རྗེས་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས། དེ་རྗེས་
ཟག་བཅས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས། དེ་རྗེས་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་མ་
གཉིས་སྤེལ་ནས་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ཉེ་སྦྱོར་ཡིན། དྲུག་པ་ནི།

བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ལ་ལྔ་ཡོད། དེའི་འབྲས་བུ་གནས་གཙང་
གི་སྐྱེ་བ་ལ་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔ་ཡི་

ཕྱིར། །གནས་གཙང་སྐྱེ་བ་ལྔ་ཁོ་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ལ་ལྔ་ཡོད་
དེ། དེ་ལ་ཆུང་ངུ་གསུམ་སྤེལ། འབྲིང་དྲུག་སྤེལ། ཆེན་པོ་དགུ་སྤེལ།
ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཅུ་གཉིས་སྤེལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཅོ་ལྔ་སྤེལ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་དང་པོ་ཟག་པ་མེད་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་དང་སེམས་གསུམ་མངོན་དུ་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་ལ་ནི་དྲུག་

གོ །གསུམ་པ་ལ་ནི་དགུའོ། །བཞི་པ་ལ་ནི་བཅུ་གཉིས་སོ། །ལྔ་པ་ལ་
ནི་བཅོ་ལྔ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འབྲིང་དྲུག་སྤེལ་གྱི་དོན་
ཡོད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། གཉིས་པ་ལ་ནི་དྲུག་གོ །

293

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཞེས་བྱ་བ་ནི། ཟག་པ་མེད་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་དང་། ཡང་ཟག་པ་མེད་པ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ནི་དགུའོ། །བཞི་པ་ལ་ནི་བཅུ་
གཉིས་སོ། །ལྔ་པ་ལ་ནི་བཅོ་ལྔ་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་
སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཟག་མེད་སྐད་ཅིག་མ་
གཉིས་དང་ཟག་བཅས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་བསྲེས་ནས་ཇི་ལྟར་

འདོད་འདོད་དུ་མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་པ་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་གྲུབ་པའི་ཚད་དུ་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། སྐད་ཅིག་མ་ནི་བསྲེས་
པས་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་པ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་མི་ནུས་
པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། རྒྱུན་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལྟར་སྙོམས་
པར་འཇུག་ནུས་པ་དེ་བསམ་གཏན་གྱིས་སྤེལ་སྒོམ་གྲུབ་པའི་ཚད་
ཡིན་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་མ་གཏོགས་སྐད་ཅིག་
མར་སྤེལ་བར་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུན་ཆགས་གསུམ་ལས་ཇི་
ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པ་ཡིན་

294

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

༈ གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་
འགྲོའི་མཚན་ཉིད། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིགསྲིད་རྩེའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན།

གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ།

འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་ཞིག ལས་ཉོན་གྱིས་
གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པར་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་
བླངས་ནས་རྟེན་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན།

གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མཚན་ཉིད། གཟུགས་

མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་དེ་ལ་
མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་

ཕྱིར་མི་འོང་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་བོ། །རིགས་ཅན་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་

295

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤསོང་བའི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་དེ་
ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱེས་
ཙམ་ནས་འདའ་བ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ། གོང་འཕོ་བ་དང་བཞི་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། གཞན་ནི་གཟུགས་མེད་འགྲོ་རྣམ་བཞི། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བར་འདའ་བ་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་
ལ་བར་དོ་བརྒྱུད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེ་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་མཐོང་
ཆོས་ཞིའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། གཞན་ནི་འདི་ལ་མྱ་ངན་

འདའ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ཐོབ་ལ་མ་
ཉམས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ། ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། འགོག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་། །ལུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་བྱེད་པར་འདོད། །ཅེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། ལུས་ཀྱི་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། གང་སློབ་པ་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་
མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པ། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལུས་མངོན་བྱེད་དང་
གསུམ་དུ་ཡོད། གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་

296

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དབང་དུ་བྱས་ན། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ནས།
སྲིད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་གྱི་བར་དུ་ཡོད། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ལམ་རྗེས་ཤེས་ནས་སྲིད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་གྱི་བར་ན་ཡོད། བཞི་པ་ནི། འདོད་པར་ལས་ཉོན་གྱིས་
ཕྱིར་མི་འོང་བ་སྟེ། སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པས་ན་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། ཕྱིར་མི་
འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་རྗེས་སུ་གཟུགས་ཁམས་སུ་སོང་ནས་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ན་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་
དང་། དེ་རྗེས་སུ་གཟུགས་མེད་ཁོ་ནར་ཕྱིན་ནས་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ན་གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་དང་། དེའི་
རྗེས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་འོག་མ་འོག་མ་ནས་གོང་མ་གོང་མར་འཕོ་ཞིང་འགྲོ་བས་ན་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱི་མི་འོང་གོང་འཕོ་
དང་། འོག་མིན་དང་སྲིད་རྩེའི་བར་དུ་འགྲོ་བས་ན་འོག་མིན་མཐར་

ཐུག་འགྲོ་དང་། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ། ཞེས་གསུངས་པའོ། །ཁོ་
ན་རེ། ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། འདོད་ཉོན་དགུ་པའི་ས་བོན་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། འདོད་ཉོན་དགུ་
པའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་པར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་

297

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཟེར་ཞིང་། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་འདོད་ཉོན་དགུ་
པ་སྤངས་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཞི་རགས་རྣམ་པ་ཅན་
གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་
མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེས་འདོད་ཉོན་
དགུ་པ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེའི་ས་བོན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།
འཁོར་གསུམ། གཞན་ཡང་། ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་
ལྔ་སྤངས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐ་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་པོ་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་
གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་གནོད་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ། །ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཁོ་ན་རེ། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་ན། འདོད་ཉོན་སྤངས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་མི་འོང་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་ལ་གནས་པའི་ཆགས་བྲལ་སྔོན་
སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་ཉོན་མོངས་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་

298

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་དེ་དེའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་

ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ས་

བོན་དེ་དེའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། སྦྱོར་ལམ་སྟན་གཅིག་པ་ལ་གནས་པའི་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་
གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤངས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མྱོང་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེས་ན་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་ཆགས་བྲལ་སྔོན་
སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་ཡོད་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེའི་སྔ་

རོལ་ཏུ་དེ་སྤངས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེའི་སྔ་

རོལ་ཏུ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་
སྤངས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་ཡིན་ན་ཅི་

ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྟེན་ལ་དགྲ་

299

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།
འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། ། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྲིད་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །ཟེར་ན། སོ་སྐྱེའི་

རྟེན་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ལ་འཕགས་
ལམ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེས་མཚོན་ནས་གཞན་རྣམས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

བཞི་པ་དགྲ་བཅོམ་ལ། ཞུགས་པ་བཤད་པ་དང་། འབྲས་
གནས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་
མཚམས་སྒྲ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞུགས་པ་བཞིའི་ནང་ཚན་
གང་ཞིག གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་
སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་བཞིན་པའི་སྦྱོར་བ་རྒྱུན་
ཆགས་ལ་གནས་པ། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།
སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པའི་

300

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གཉིས་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། སྒོམ་སྤང་ལྷག་མ་
སྤོང་བ་ལ་བརྩོན་པ་ནས་སྲིད་ཉོན་དགུ་པའི་དངོས་གཉེན་གྱི་བར་དུ་ཡོད། ཁ་ཅིག དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ལ་ཅིག་ཅར་པའི་དགྲ་བཅོམ་
ཞུགས་པ་དང་། རིམ་གྱིས་པའི་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གཉིས་སུ་

གྲངས་ངེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་གང་ཞིག དེ་
ཅིག་ཅར་པའི་དེ་ཡང་མ་ཡིན། རིམ་གྱིས་པའི་དེ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དགྲ་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ་དེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྩོན་
བཞིན་པའི་སྦྱོར་བ་རྒྱུན་ཆགས་ལ་གནས་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །
གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། སྒྲ་བཤད་པའོ། །
དང་པོ་ནི། འབྲས་གནས་བཞིའི་ནང་ཚན་གང་ཞིག གོང་མའི་ཆ་

མཐུན་ལྔ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགེ་
སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ། དགྲ་བཅོམ་འབྲས་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གོང་མའི་ཆ་མཐུན་ལྔ་ཡང་ཡོད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་མེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས། གཉིད། རྒོད་པ། ང་རྒྱལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་

301

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤམ་རིག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། གོང་མའི་ཆ་

དང་མཐུན་རྣམ་ལྔ། །གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ལས་སྐྱེས་པའི། །

འདོད་ཆགས་གཉིས་རྒོད་ང་རྒྱལ་རྨོངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྔ་ལ་གོང་མའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། དང་པོ་གཉིས་པོ་དེས་ཁམས་གོང་མའི་སྐྱེ་བ་འཛིན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་
ཅིང་། ཐ་མ་གསུམ་པོ་དེས་ཁམས་གོང་མ་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། སྤང་བྱ་
ཅིག་ཅར་པའི་དགྲ་བཅོམ་འབྲས་གནས་དང་། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་
པའི་དགྲ་བཅོམ་འབྲས་གནས་གཉིས་སུ་ཡོད། དགྲ་བཅོམ་འབྲས་
གནས་གང་ཞིག ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་
ཆུང་ངུ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤངས་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་
ཞིག དེ་དགུ་རིམ་ཅན་དུ་སྤངས་པ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ཡང་དེ་
ལ་དབང་པོའི་སྒོ་ནས། ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། བདག་
གསོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྗེས་སུ་བསྲུང་བའི་ཆོས་ཅན། གནས་པ་
ལས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྟོགས་པར་འོས་པའི་ཆོས་ཅན། མི་
གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་དྲུག་ཡོད། དང་པོ་ལྔ་དབང་རྟུལ་དད་མོས་པ་དང་། དྲུག་པ་དབང་རྣོན་མཐོང་ཐོབ་པ་ཡིན་ལ་དང་པོ་ལྔ་ལ་དུས་སྦྱོར་བའི་དགྲ་བཅོམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་གྲོལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་འཚོ་བ་

302

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་སོགས་པའི་དུས་དང་སྦྱོར་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་
ལ་དུས་མི་སྦྱོར་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་གྲོལ་མངོན་དུ་
བྱེད་པ་འཚོ་བ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ལ་མི་ལྟོས་པར་མངོན་དུ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། དགྲ་བཅོམ་དྲུག་འདོད་དེ་དག་ལས། །ལྔ་ནི་དད་པས་མོས་ལས་སྐྱེས། །དེ་དག་རྣམ་གྲོལ་དུས་དང་སྦྱོར། །མི་

གཡོའི་ཆོས་ཅན་མི་གཡོ་བ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དུས་མི་སྦྱོར་གྲོལ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། དང་པོ་ལྔ་རང་གི་
རྟོགས་པ་ལས་ཉམས་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་སུ་འགྱུར་བར་སྲིད་པ་བཞེད་པ་མི་འཐད་དེ། དགྲ་བཅོམ་པ་སྤངས་རྟོགས་ལས་ཉམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ༈ རང་ལུགས་ནི། མདོ་སྡེ་པས་འདོད་པ་ལྟར། མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཚེ་དེ་ལ་མཐོང་ཆོས་ལ་
བདེར་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་དགྲ་བཅོམ་
པ་དབང་རྟུལ་གཅིག་ལ་བྱེད། གཉིས་པ་ནི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྐུ་ཚེའི་
འདུ་བྱེད་མ་བཏང་ན་མཐོང་ཆོས་ལ་བདེར་གནས་ལས་ཉམས་ཀྱིས་དོགས་ནས། དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྐུ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་བའི་དགྲ་བཅོམ་
དབང་རྟུལ་གཅིག་ལ་བྱེད། གསུམ་པ་ནི། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་
སེམས་མ་བསྲུང་ན་དེ་ལས་ཉམས་པར་མཐོང་ནས་དེ་ལས་སེམས་

303

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤབསྲུང་བའི་དགྲ་བཅོམ་དབང་རྟུལ་གཅིག་ལ་བྱེད། བཞི་པ་ནི། མཉམ་

གཞག་ལས་ལངས་ན་དེ་ལས་ཉམས་པར་མཐོང་ནས་དེ་ལས་མི་ལྡང་བའི་དགྲ་བཅོམ་དབང་རྟུལ་གཅིག་ལ་བྱེད། ལྔ་པ་ནི། དེ་ལས་
ཉམས་ཀྱིས་དོགས་པའི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་དགྲ་བཅོམ་
དབང་རྟུལ་གཅིག་ལ་བྱེད། དྲུག་པ་ནི། དེ་ལས་ཉམས་ཀྱིས་དོགས་
པའི་འཇིགས་པ་མེད་པའི་དགྲ་བཅོམ་དབང་རྣོན་གཅིག་ལ་བྱེད།
ཡང་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། ཤེས་རབ་རྐྱང་
པའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་དང་། གཉིས་

ཀའི་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། འགོག་སྙོམས་མ་ཐོབ་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ལྟ་བུ།། གཉིས་པ་ནི། འགོག་སྙོམས་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་ལྟ་བུ་སྟེ། མཛོད་ལས། འགོག་ཐོབ་གཉིས་ཀ་ལས་རྣམ་གྲོལ། །ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ནི་ཅིག་ཤོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ས་

མཚམས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ནས་ཐེག་ཆེན་ལམ་དུ་འཇུག་ཁ་མའི་སྔ་རོལ་གྱི་བར་དུ་ཡོད་དོ། །བཞི་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་
དགྲ་བཅོམ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

304

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་རྣམ་བཞགགཉིས་པ་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་བཤད་པ་ལ། གང་
ལས་དབྱེ་བའི་གཞི། ཇི་ལྟར་ཕྱེ་བའི་གྲངས། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་

བཞིན། དེ་དག་གང་གིས་མཚོན་པ་བཤད་པ། ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ། སློབ་དཔོན་དང་། འཕགས་པ་དང་།
རིགས་བྱིན། ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས། བུདྡྷ་ཤྲཱི། ཨ་བྷྱ་ཀ་ར་རྣམས་ཀྱིས་
འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་ལ་དབྱེ་བར་མཛད། འདི་རྒྱུད་བླ་མར་དགེ་
འདུན་དཀོན་མཆོག་བཤད་པ་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་ལ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་མཛད་པའི་ཕྱིར། དག་ལྡན་ལས། བྱང་ཆེན་གང་ཡུམ་གྱི་གནས་པ་འདིས་གནས་པ་དེ་གང་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་འདིར་སྐྱེས་པ་ལགས་ཞེས་པའི་དོན་བཤད་པ་ན། ཤེར་
ཕྱིན་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་

པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དང་པོ་གཉིས་

305

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤསྦྱོར་ལམ་པ་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དེ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། ། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྐྱབས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་དུ་གྱུར་པའི་དགེ་
འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་སར་གནས་ཀྱི་བྱང་
སེམས་ལ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་བྷངྒ་
ལའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ལ་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། དད་མོས་ཀྱི་མདོར་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའི་ལན་གྱི་སྐབས་སུ། ངན་འགྲོ་ལ་
སོགས་པའི་མི་ཁོམ་པ་ཟད་པ་ནི་བཟོད་པ་ནས་ཡིན་ཏེ། ངན་འགྲོ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཆེན་པོ་ལ་བཟོད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདིས་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་ལ་ཚད་མར་བཟུང་བ་གང་
ཞིག སློབ་དཔོན་གྱིས་འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་ལ་འཕགས་པས་ཁྱབ་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་
པའི་བྱང་སེམས་དེ་འདིར་བསྟན་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཐོབ་
པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
པའི་རྟགས་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡང་དེར་ཐལ་ལོ། །

306

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་ལ། མདོ་རྒྱན་མ་སྦྱར་བ་དང་། སྦྱར་བའི་འདྲེན་
ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབུམ། ཉི་ཁྲི། བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུམ་
དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གཞན་དང་དགའ་ལྡན་དང་མིའི་ནང་ནས་ཚེ་
འཕོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་པར་རིག་པར་བྱ། ཞེས་གསུམ་གསུངས་
པའི་རྗེས་སུ་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བའི་མདོ་ནས་གསུངས་ཏེ་འདི་ལ་

མདོ་ཚན་ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་པས། དང་པོ་གསུམ་རིམ་པ་ལྟར་བྱང་

སེམས་དབང་པོ་རྣོ་འབྲིང་རྟུལ་གསུམ་གྱིས་མཆོག་འབྲིང་དམན་

གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ།

མདོ་ཚན་ཕྱི་མ་ཞེ་ལྔ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་འབུམ་གྱི་གནོད་འཇོམས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།སྤྱིར་བྱང་ཆེན་ཞེ་བརྒྱད་གསུངས་ཏེ་མདོར་བསྟན་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་ཞེ་ལྔ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྒྲ་
ཇི་བཞིན་པ་དང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདྲེན་ལུགས་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། བུདྡྷ་ཤྲཱི་དང་། ཤནྟི་པ་གཉིས་ཀྱིས་འདིར་བསྟན་

དགེ་འདུན་ལ་ཉི་ཤུར་འདོད་དེ། གཞུང་རྩ་བའི་སྒྲས་ཟིན་པ་ཉི་ཤུར་

འདྲེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འཕགས་པའི་ལུགས་དང་། སློབ་
དཔོན་གྱི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདིར་བསྟན་མཚོན་བྱ་
དོན་གྱི་དགེ་འདུན་ལ་ཉི་ཤུར་ཡོད་དོ།གཞུང་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བཅུ་དྲུག ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་

307

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤསྟེ། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་པས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་། དབང་
རྣོན་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མིང་ཅན་གཉིས། དད་དང་མཐོང་ཐོབ།
ཅེས་པས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་པ་
དད་མོས་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། དེ་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་

གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་གཉིས། རིགས་ནས་
རིགས། ཞེས་པས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་
གཉིས་ཀྱི་མིང་ཅན་གཉིས། བར་ཆད་གཅིག ཅེས་པས་དངོས་སུ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་འོང་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་པའི་མིང་ཅན་
གཅིག བར་སྐྱེས་ནས་དང་། བྱེད་དང་བྱེད་མིན། ཞེས་པས་དངོས་
སུ་བསྟན་པ་འདའ་བ་བཞིའི་མིང་ཅན་བཞི། འོག་མིན་འགྲོ །འཕར་
གསུམ་སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ། ཞེས་པས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་
འཕར་བ་གསུམ་དང་གོང་འཕོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་གོང་འཕོ་བའི་
མིང་ཅན་གཅིག གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ། ཞེས་པས་དངོས་སུ་
བསྟན་པ་གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་ཅན་གཅིགམཐོང་བ་ཡི། །ཆོས་ལ་ཞི། ཞེས་པས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མཐོང་ཆོས་ཞིའི་མིང་ཅན་གཅིག ལུས་མངོན་སུམ་བྱེད། ཅེས་པས་དངོས་
སུ་བསྟན་པ། ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཅན་གཅིག །བསེ་རུ། ཞེས་

308

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་
གཅིག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུན་ཞུགས་
འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ། ཕྱིར་
མི་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་

རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རོང་ཊཱིཀ་པ་ནི། འཕགས་པ་ལྟར་ན་

སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་གཏོགས་པ་ལ་དོན་གྱིས་ཐོབ་པ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་བརྒྱད་པ་དང་། འབྲས་གནས་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་དང་། རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེ་གཉིས་ཏེ་ལྔ། ཕྱིར་
འོང་ཞུགས་པ་དད་མོས་པ་དང་། མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་

བྱས་པས་དོན་གྱིས་ཐོབ་པ་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་བ་དང་གསུམ།ཕྱིར་མི་འོང་
ཞུགས་པ་དད་མོས་པ་དང་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པས་

དོན་གྱིས་ཐོབ་པ་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྒྱད་དེ། འདའ་བ་བཞི་གོང་འཕོ་བ་སྟེ་ལྔ། དྲུག་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ། བདུན་པ་མཐོང་ཆོས་ཞི། བརྒྱད་པ་ལུས་མངོན་བྱེད། སྐྱེས་བུ་བདུན་པ་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ། བརྒྱད་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་དང་ཉི་ཤུ་ཡོད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དབང་པོ་རྟུལ་
དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ཉི་སྣང་ལས། དེ་ལ་གང་ལམ་

309

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཤེས་པ་ཉིད་ནི་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་

བཅུ་དྲུག་པོ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་
ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་པོ་རྟུལ་པོར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་

དེ་ནི་དད་པས་ལམ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དད་པའི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དབང་པོ་རྣོན་པོ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལམ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་
ཞེས་གསུངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་པས་འབྲས་གནས་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་
གཉིས་བསྟན་པ་གང་ཞིག འབྲས་གནས་ལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་
ལས། དེ་ཚེ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་དག །དད་པས་མོས་དང་མཐོང་བས་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དད་དང་མཐོང་ཐོབ། ཅེས་པས་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དད་མོས་པ་དང་། མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དེ་གཉིས་

གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་བསྟན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེས་འབྲས་བུ་བར་
པ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་པ་དད་མོས་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་དང་།
དེ་མཐོང་ཐོབ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་
སྣང་ལས། འབྲས་བུ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་དད་པས་

310

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྷག་པར་མོས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི། ཞེས་དང་།
འབྲས་བུ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་མཐོང་བས་ཐོབ་པའི་
དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག འདིར་བསྟན་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་ལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ།
གཞུང་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་བཅུ་དགུ་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་
པས་ཁ་བསྐང་བས་ཉི་ཤུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འོག་
མིན་འགྲོ་འཕར་བ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་པས་ཟུར་དུ་མི་འདྲེན་
ལ། གཞན་རྩ་བའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་བགྲངས་པས་བཅུ་དགུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་པས་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཞུགས་པ་
གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཤུགས་ལ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་གཉིས་ལ་མིང་སྦྱོར་མཛད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་པས་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཞུགས་པ་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན། དད་
དང་མཐོང་ཐོབ། ཅེས་པས་དེ་འདྲའི་འབྲས་གནས་དེ་གཉིས་བསྟན་
ནས་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གང་ལ་སྦྱར་བའི་སྦྱོར་གཞི་ངོས་གཟུང་
བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་

311

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཙམ་པོ་བ་ཁ་མི་འགེངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རིགས་ནས་
རིགས་སྐྱེ་བསྟན་པས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་འབྲས་
གནས་ཙམ་པོ་བ་ཁ་མི་འགེངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བར་ཆད་
གཅིག་པ་བསྟན་པས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་
གནས་ཙམ་པོ་བ་ཁ་མི་འགེངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདའ་བ་
བཞི་བསྟན་པས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ཁ་མི་
འགེངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ལུས་མངོན་བྱེད་བསྟན་པས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཞུགས་
པ་དང་པོ་ལ་བརྒྱད་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་དང་། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་
གི་ཞུགས་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་དང་། དེའི་འབྲས་གནས་ལ་གཉིས་སུ་

གྲངས་ངེས་ནས་འོག་མིན་འགྲོ་འཕར་བ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་

པས་དོར་ལ་གཞན་རྣམས་སྒྲས་ཟིན་དུ་དྲང་ངོ་། འདི་ཁོ་ན་རྗེ་བཙུན་
གྱི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་འདུན་འདི་རྣམས་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་
དང་མིང་མཚུངས་པར་བསྟན་ཅིང་། དེ་དག་ཀྱང་ཆོས་འགའ་ཞིག་

མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འདི་ལ་

ཁ་ཅིག དེ་མི་འཐད་དེ། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་གཉིས་

ཚིག་སྨོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞུང་འདིས་དགེ་འདུན་གསུམ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། མཛོད་ལས། དེ་ཚེ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་དག །

312

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅེས་གཉིས་ཚིག་སྨོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞུང་འདིས་རྒྱུན་
ཞུགས་འབྲས་གནས། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས། ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་གསུམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མཛོད་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རང་ལུགས་ཀྱི་སྐྱོན་ནི། ཉི་སྣང་ལས་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་

པ་ལ་ཞུགས་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དད་

དང་མཐོང་ཐོབ། ཅེས་པས་འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་པ་
དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། ཉི་སྣང་
ལས། གོང་དུ་འཕོ་བ་ནི་ལྔ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་

པར་ཐལ། དད་དང་མཐོང་ཐོབ། ཅེས་པས་ཆགས་བྲལ་སྔོན་སོང་གི་འབྲས་གནས་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདིར་

བསྟན་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་ལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། གཞུང་གིས་

དངོས་སུ་བསྟན་པ་བཅུ་དགུ་དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་ཁ་བསྐང་བས་ཉི་ཤུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྔར་བཞིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། ཉི་སྣང་ལས། གང་འདི་ཉིད་ཉོན་མོངས་པ་དགུ་སྤངས་པ་
ལ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔ་རུ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། བར་དོར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ནི། ཞེས་
དང་པོ་ངོས་བཟུང་། སྐྱེ་ནས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ནི།

313

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཞེས་གཉིས་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ནི། ཞེས་གསུམ་པ་དང་། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པར་
ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ནི། ཞེས་བཞི་པ་དང་། གོང་དུ་འཕོ་བ་ནི་ལྔ་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ལྔ་པ་དང་། གང་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དེ་ནི་འདི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་
གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ནི། ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ཕྱིར་མི་
ལྡོག་པ་ནི་དྲུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དྲུག་པ་དང་། བདུན་པ་མཐོང་བའི་
ཆོས་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ནི། ཞེས་བདུན་པ་དང་། གང་ཡང་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དེ་ནི་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཆོས་ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་བརྒྱད་པ་ངོས་བཟུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉི་སྣང་གི་

ལུགས་ལ་འོག་མིན་འགྲོ་ནས་སྲིད་རྩེའི་འགྲོའི་བར་ལྔ་པོ་དེ་ལ་གོང་
འཕོ་བ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་གྲངས་ལྔ་པ་
དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་དྲུག་པར་འདྲེན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རྒྱན་
སྣང་གི་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་ལྔ་ལ་གོང་འཕོ་བ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་
རིགས་པར་ཐལ། རྒྱན་སྣང་ལས། གོང་དུ་འཕོ་བ་ནི་ལྔ་པ་ཡིན་ཏེ།།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉི་སྣང་ལས། དེ་ལ་གོང་འཕོ་

314

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་ལྔ་པ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་གྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དྲུག་པར་གསལ་བར་བཤད་ཅིང་། རྒྱན་སྣང་ལས། དེ་ལྔ་ལ་
གོང་འཕོའི་མིང་གིས་བསྟན་ནས་དེ་ལ་འོག་མིན་འགྲོའི་མིང་ཅན་

དང་སྲིད་རྩེའི་འགྲོའི་མིང་ཅན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། འོག་མིན་འགྲོའི་

མིང་ཅན་དེ་ལ་འཕར་པ་གསུམ་གྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་དང་། སྲིད་
རྩེའི་འགྲོའི་མིང་ཅན་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་ཞེས་བཏགས་
ནས་དེ་ལ་མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་ལུས་མངོན་བྱེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་རྩ་བའི་སྒྲ་སོར་བཞག་ཉི་ཤུར་འདྲེན་པ་མི་

འཐད་དེ། དེ་ནི་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་ལ། ཉི་ཁྲི་ལེའུ་བརྒྱད་མར། རྩ་བའི་སྒྲས་
ཟིན་པ་ཉི་ཤུའི་སྟེང་དུ། བརྒྱད་པ། རྒྱུན་ཞུགས། ཕྱིར་འོང་དང་། ཕྱིར་
མི་འོང་དང་། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་སྟེ་ཉེར་ལྔ་ལ་མདོ་དྲངས་ཤིང་།
རྩ་བར་ཉི་ཤུར་བསྟན་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། བརྒྱད་པ་
ནི། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་
འབྲང་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ནི་རིགས་སྐྱེ་གཉིས་

དང་། ཕྱིར་འོང་ནི་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པའི་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་
ནི་འདའ་བ་བཞི་དང་། འོག་མིན་འགྲོ་འཕར་བ་གསུམ་གྱི་དང་། སྲིད་
རྩེར་འགྲོ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་གཉིས་མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་

315

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་དང་མཐུན་པར་
ཉི་སྣང་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ནི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་རྣམ་པ་
གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང་། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཞེས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བར་ཆད་གཅིག་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཞེས་
དང་། ཉོན་མོངས་པ་དགུ་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཞེས་བཤད་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང་། འོག་
མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བའི་གོང་དུ་འཕོ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་

རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་དེ་འདིར་བསྟན་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཉི་ཤུར་ཡོད་དེ། རྒྱུན་
ཞུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ལྔ། ཕྱིར་འོང་གི་སྐོར་ལ་གསུམ། ཕྱིར་མི་འོང་གི་སྐོར་ལ་བཅུ། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན། བསེ་རུ་རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་། དབང་རྣོན་
ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གི་མིང་ཅན་གཉིས། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་
ཙམ་པོ་བའི་མིང་ཅན། རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་མིང་ཅན་གཉིས་སུ་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན།

316

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་ཅན། དེ་ཁྱད་པར་ཅན་ཚེ་
གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་པའི་མིང་ཅན་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན། འདའ་བ་
བཞིའི་མིང་ཅན་བཞི། འོག་མིན་འགྲོ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ལས་
ཕྱེ་བའི་འཕར་བ་གསུམ་གྱི་མིང་ཅན་གསུམ། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་

འགྲོར་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་

ནས་དེ་ལས་ཕྱེ་བའི་མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་ལུས་མངོན་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་
མིང་ཅན་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་གཞུང་གིས་

བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་པས་རྒྱུན་
ཞུགས་ཞུགས་པ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་
གཉིས་ཀྱི་མིང་ཅན་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། རྒྱུན་ཞུགས་
འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་ཅན་དེ་ཤུགས་ལ་བསྟན། རིགས་
ནས་རིགས། ཞེས་པས་རྒྱུན་ཞུགས་རིགས་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཅན་
གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན། དད་དང་མཐོང་ཐོབ་ཅེས་པས་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དད་མོས་པ་དང་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་

དང་། ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དད་མོས་པ་དང་མཐོང་ཐོབ་པ་གཉིས་

གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པའི་
མིང་ཅན་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན། བར་ཆད་གཅིག ཅེས་པས། ཕྱིར་

317

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤའོང་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པའི་མིང་ཅན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་
ཤུགས་ལ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བའི་མིང་ཅན་དེ་བསྟན།
བར་སྐྱེ་ནས་དང་། །བྱེད་དང་བྱེད་མིན། ཞེས་པས་འདའ་བ་བཞིའི་

མིང་ཅན་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན། འོག་མིན་འགྲོ། འཕར་གསུམ། ཞེས་
པས། འཕར་བ་གསུམ་གྱི་མིང་ཅན་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་མཐོང་བ་ཡི། །

ཆོས་ལ་ཞི་ལུས་མངོན་སུམ་བྱེད། །ཅེས་པས་མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་།

ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཅན་གཉིས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། དགྲ་
བཅོམ་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་དེ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། བསེ་
རུ། ཞེས་པས། བསེ་རུ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱན་སྣང་ལས། འབྲས་བུ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་

ལ་གནས་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཞི་པ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ནི་གོ་
སླ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བསྡུ་བར་མ་བཤད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས། བརྒྱད་
པའི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ནས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་བར་ཉེར་ལྔ་མདོ་ཚན་ཉེར་ལྔས་བསྟན་པ་ནི་སྔར་

གཞུང་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་མདོའི་བསྡུས་དོན་ལ་བཞི། བརྒྱད་པ། འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་པ། འབྲས་བུ་

318

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིམ་གྱིས་པ། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་

དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ལ་དབྱེ་གཞི་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། གཉིས་

པ་ལ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཉིས། ཐོད་
རྒལ་ལ་ཡང་ཞུགས་པ་དང་། འབྲས་གནས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
འབྲས་བུ་བར་པ་གཉིས་ཀྱི་ཞུགས་པ་དད་མོས་པ་དང་། དེ་མཐོང་
ཐོབ་པའི་མིང་ཅན་གཉིས། གཉིས་པ་ལ་ཕྱིར་འོང་དང་། དེའི་ཕྱིར་མི་
འོང་གཉིས། གསུམ་པ་མཐར་གྱིས་པ་ལ། རྒྱུན་ཞུགས། ཕྱིར་འོང་། ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་ཅན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། དབྱེ་གཞི་རྒྱུན་
ཞུགས་ཀྱི་མིང་ཅན། དེ་ལས་ཕྱེ་པའི་རིགས་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཅན་
གཉིས། གཉིས་པ་ལ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་བར་ཆད་གཅིག་པ།

གསུམ་པ་ལ། དབྱེ་གཞི་ཕྱིར་མི་འོང་། དེ་ལས་ཕྱེ་བའི་འདའ་བ་
བཞི། འཕར་བ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་གཞི་འོག་མིན་འགྲོ། དེ་ལས་ཕྱེ་བའི་

འཕར་བ་གསུམ། དབྱེ་གཞི་གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཅོམ་སྲིད་རྩེའི་

མཐར་ཐུག་འགྲོ་གཉིས། དེ་ལས་ཕྱེ་བའི་མཐོང་ཆོས་ཞི། ལུས་

མངོན་བྱེད། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ། རང་སངས་རྒྱས་ཏེ། ཉེར་ལྔ་པོ་
རིམ་བཞིན་མདོ་ཚན་ཉེར་ལྔས་བསྟན་པ་དེའི་དོན་རྩ་བར་དངོས་བསྟན་བཅུ་བདུན་དང་། ཤུགས་བསྟན་གསུམ་སྟེ་ཉི་ཤུར་བསྡུས་
ནས་འཆད་དོ། །བཞི་པ་དེ་དག་གང་གིས་མཚོན་པ་ལ། འོ་ན། དགེ་

319

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤའདུན་འདི་དག་འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལ་ཐེག་དམན་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་ན། དེ་དག་དང་ཆོས་མཚུངས་
གང་གིས་སྦྱར་ཞེ་ན། དེ་དང་སྤངས་རྟོགས་ཆ་ཙམ་དང་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད།
ལྔ་པ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་བསྟན་པ་ལ། མདོའི་དཀའ་གནད་

དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ས་མཚམས་བསྟན་པ། མཚན་ཉིད་པ་དང་

བཏགས་པ་བ་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དད་མོས་ཀྱི་མདོར། བྱང་ཆེན་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པ་གང་དག་བསམ་གཏན་
བཞི་པོ་རྣམས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་པར་བྱེད་ཅིང་བསམ་གཏན་ཐོབ་པ་དེས་ཀྱང་ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་
རྣམས་སུ་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ལྡོག་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི། ཡན་ལག་

ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བ་དེ་སྦྱོར་ལམ་པར་མི་རིགས་ཏེ། ཐེ་ཚོམ་མི་དལ་ཟད་པ་དང་། །

ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་མི་ཁོམ་པར་སྐྱེ་བ་ཟད་པར་
སྤངས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོགས་ལམ་པར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།
འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དེ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་

320

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདུན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འདིའི་ལན་ལ། ཡུལ་བྷངྒ་
ལའི་མཁས་པ་རྣམས་ན་རེ། རྩོད་པ་དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ལྷ་ཚེ་རིང་

པོར་སྐྱེ་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་སྦྱོར་
ལམ་དྲོད་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ངན་འགྲོ་ལ་
སོགས་པའི་མི་ཁོམ་པར་སྐྱེ་བ་ཟད་པར་གསུངས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་
བཟོད་པ་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བར། ངན་འགྲོ་མེད་པའི་ཆོས་
ཆེན་པོ་ལ་བཟོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་མི་དལ་ཟད་པ་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་དྲོད་རྩེར་མི་ཁོམ་པ་ཕལ་ཆེར་ཟད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར། ཡུལ་ཨོ་དེ་ཤ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སྐྱོན་མེད་དེ།
འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་དང་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པའི་གཞི་མཐུན་

ཡོད་པས། ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཡུལ་ཀོང་ཀ་ནའི་མཁས་པ་དག་ནི། རྩོད་པ་དེའི་སྐྱོན་
མེད་དེ། ལྷ་ཚེ་རིང་པོ་ལ་མི་ཁོམ་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས།
དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་ལམ་གྱིས་ཁམས་དང་ས་འོག་མ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱས་ཏེ། དེར་སྐྱེ་བ་ན་འཆི་བའི་ཚེ་ལོག་ལྟ་
སྐྱེས་པས་དམྱལ་བར་ལྟུང་བས་མི་ཁོམ་པ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། བྱང་

321

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤསེམས་སོ་སྐྱེ་བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་འགའ་ཞིག་བཤེས་གཉེན་ངན་
པའི་སྟོབས་ཀྱིས་དེར་སྐྱེས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་དང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་སྔ་མ་ལྟར་མི་ཉམས་
པས་མི་ཁོམ་པར་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡེ་ཤེས་རྒྱས་པའི་མདོ་ལས།
སངས་རྒྱས་སྙན་པར་བརྗོད་པས་དགེ་སློང་དམིགས་པ་ཀུན་ལ་

གནས་པར་མཚུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྣོད་གཅིག་ཡོད་པ་
ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེས་པ་ན་གདུལ་བྱ་གཞན་མེད་ནས་མྱ་ངན་ལས་འདས་ཏེ་ཡང་མིར་སྐྱེས་པའི་དོན་མཛད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། དེས་ན་སྦྱོར་ལམ་པ་མི་ཁོམ་པ་ཟད་
པས་དེར་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར། ལུགས་དེ་གསུམ་ག་མི་
འཐད་དེ། ལུགས་དེ་གསུམ་གས་འདིར་བསྟན་དགེ་འདུན་ལ་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་འདོད་པ་གང་ཞིག འདིར་བསྟན་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་
འདུན་ལ་འཕགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བསྒྲུབས་ཟིན་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྩོད་པ་དེའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འདིར་བསྟན་དད་མོས་
པའི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ཡོད་པ་དེ་སྔོན་ཚེ་རབས་སྔ་མ་ཞིག་

ལ་དེར་སྐྱེས། ཕྱིས་མིའི་ནང་དུ་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་དེ་དབང་རྟུལ་
དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལས། ཐབས་མི་
མཁས་པ་སྔ་མ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་

322

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤྱོད་པ་ལ་བརྩོན་ཡང་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ལྷ་
ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེས་ཏེ། དུས་དེ་སྲིད་གཅིག་གི་བར་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་ལ་མི་བརྩོན་པར་གྱུར་ནས་ཕྱིས་མིའི་ནང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་སྔོན་ཕ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་མཐུས་བརྩོན་པར་བྱེད་ཀྱང་དབང་
པོ་རྟུལ་པོར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་
ཁོ་ན་རེ། མདོ་ལས། སྲིད་རྩེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་
ཆགས་བཅོམ་གཉིས་གཟུགས་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་

དེ། མདོ་སྡུད་པར། བྱང་ཆུབ་ཡོན་ཏན་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཉམས་འགྱུར་འོང་ཞེས། །གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་མི་བྱེད །
ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེར་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དེ་དེར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པ་ཙམ་ལ་
དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་མ་ཐོབ་ན་དེར་སྐྱེ་བ་སྲིད་ཀྱང་དབང་ཐོབ་ནས་མི་སྐྱེ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་བསམ་གཏན་དང་ལྡན་ལ།
ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་འདོད་པ་དང་
གཟུགས་ན་སྤྱོད་པ་ཡིན་གྱི་གཟུགས་མེད་ན་སྤྱོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར། མཐུའི་ཁྱད་
པར་ཐོབ་པ་དག་དེར་མི་སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་འཕར་

323

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤགསུམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི། མདོ་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རོ་མྱང་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ལས་ཉམས་པར་བཤད་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་དབང་གིས་ལྷ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་མི་འཐད་

དེ། བྱང་སེམས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་རོ་མྱང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། འདིར་བསྟན་འཕར་བའི་མིང་

ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་འགའ་ཞིག་སྔོན་སོ་སྐྱེའི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་
ལྟར་རོ་མྱང་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དགེ་འདུན་
གྱི་ས་མཚམས་བསྟན་པ་ལ། ཁ་ཅིག བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ལ་
དོན་དམ་པའི་སེམས་དང་པོར་བསྐྱེད་པ། མ་གོས་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་
ཞུགས་པ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་བྱང་
སེམས་རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་དེ་ས་དང་པོ་བ་ལ་བྱེད། གཉིས་པ་

དེ་ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་བྱང་སེམས་ལ་བྱེད། གསུམ་
པ་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལ་བྱེད། བཞི་པ་ནི། ས་
བཅུ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལ་བྱེད་ཅིང་། ས་དང་པོ་བ་
ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་
འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ། རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེ་གཉིས་ཏེ་ལྔའི་མིང་

ཅན་དང་། ས་གཉིས་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ལ། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ།
ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་དང་། དེ་

324

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱད་པར་ཅན་བཞི་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལ་
ཕྱིར་མི་འོང་དང་། ས་དགུ་པ་དང་བཅུ་པ་ལ། དགྲ་བཅོམ་ཞུགས་པ་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་གནས་སྐབས་ལ་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་འཇོག ཅེས་ཟེར་ན། ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དེ་ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། མཐོང་ཆོས་ཞི་དང་། ལུས་

མངོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་དེ་ས་དྲུག་པ་ནས་འཇོག་
རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། སྲིད་རྩེའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་
ལྡན་པ་བྱང་སེམས་ས་དྲུག་པ་བ་དེ་ཉི་ཤུའི་གྲངས་འཛིན་བརྒྱད་
ལས་གཞན་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །མཐོང་ཆོས་ལ་ཞི་བ་ལས་ཉོན་གྱི་
དབང་གིས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་སྐྱེ་བ་ཟད་པར་ཐོབ་པ་དང་།
རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ལུས་ཀྱིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགམཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་དད་པའི་རྗེས་འབྲང་དང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་
གི་མིང་ཅན་དང་། ས་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་གྱི་བྱང་སེམས་ལ་
རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེའི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས། ས་དྲུག་པ་བ་ལ་
ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ།། ས་བདུན་པ་བ་ལ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཙམ་

325

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤཔོ་པ་དང་། དེ་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས། ས་བརྒྱད་པ་དང་དགུ་པ་ལ།

ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ་དང་། ས་བཅུ་པ་བ་ལ་འདའ་བ་བཞི་ནས་

ལུས་མངོན་བྱེད་ཀྱི་བར་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་
རྣམས་སུ་འཇོག་གོ །ཞེས་ཟེར་ན། མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མིང་

ཅན་དུ་ཐལ། མཐོང་ལམ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་བཅོ་ལྔ་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན།། དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་
སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལམ་རྗེས་ཤེས་ལ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
དེ་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་མིང་ཅན་གང་ཞིག ཐེག་ཆེན་མཐོང་
ལམ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དགེ་
འདུན་འདི་རྣམས་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དེ།ཆོས་ཀྱི་
རྗེས་འབྲང་དང་བར་ཆད་གཅིག་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་མདོ་ལས། དེ་
དག་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་ཡང་གསེར་ཕྲེང་ལས། འདི་དག་རིམ་པ་ལྟར་ས་རིམ་ཅན་ཁོ་ན་
ལ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་གོ་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་དང་བར་ཆད་
གཅིག་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དེ་དག་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ཀྱི་བྱང་
སེམས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་

326

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕགས་པས་ནི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་མཐོང་ལམ་པ་དང་། ལྷག་མ་
སྒོམ་ལམ་པ་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་ཞུགས་པ་བཞི་ས་བཅུ་པ་བར་

བཤད། སློབ་དཔོན་གྱིས་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཙམ་པོ་བ་མཐོང་ལམ་པ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་སྒོམ་ལམ་པར་བཤད་དོ། ། གསུམ་པ་ལ། འོ་ན་འདིར་བསྟན་མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དེ་དག་དངོས་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ནམ།
བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་ལོ་ཙ་བ་ཆེན་པོའི་སློབ་མ་དྭགས་
པོ་དབང་ཕྱུག་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། བྱང་སེམས་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་
ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་དོན་ཡོད་པས་དངོས་ཀྱི་སྒྲ་ཡིན་ལ་
བཏགས་པ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར། ཨར་ཆེན་པོ་དང་ཕྱིས་ཀྱི་
མཁས་པ་ཁ་ཅིག བྱང་སེམས་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་སུ་གསུངས་
པ་དེ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མྱང་འདས་ཀྱི་
རྒྱུན་གྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་པས་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་ལ་ཡང་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་སུ་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཁ་ཅིག བྱང་

སེམས་ལ་ཞུགས་འབྲས་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་ཀྱི་ཐེག་དམན་ལ་དེ་བཞག་ཏུ་མེད་དེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་དོན་མྱང་འདས་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་རྒྱུན་ལ་ཞུགས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པ་གང་ཞིག ཐེག་དམན་ལ་མྱང་

327

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤའདས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་རྣམས་མི་འཐད་དེ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་མཐོང་ལམ་སྡུག་བསྔལ་ཆོས་བཟོད་
ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པ་ཡིན་པར་

ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། དེ་འདྲའི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་
པའི་སེམས་དཔའ་དེ་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་མ་ཐོབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་
ཡང་། དེས་འདོད་ཉོན་དྲུག་པ་སྤངས། དེས་སྲིད་ཉོན་དྲུག་པ་མ་
སྤངས་པའི་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་དེ་ཕྱིར་འོང་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྤང་བྱ་རིམ་གྱིས་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་
སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་།
གཞན་ཡང་། འདོད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པའི་དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་
སོང་བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཕྱིར་མི་འོང་དུ་ཐལ་ལོ། །འདོད་ན། སྲིད་ཉོན་དགུ་པ་སྤངས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག སྤང་བྱ་ཅིག་
ཅར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་
བའི་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། གཞན་
ཡང་། གཞི་བསྡུ་བ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱོན་
མེད་པ་ལ་ཞུགས་པས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། རྒྱུན་ལ་

328

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཇུག་པ་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཅིའི་ཕྱིར་ལན་
ཅིག་ཕྱིར་འོང་བར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། བསམ་བཞིན་དུ་སྲིད་པ་ཚད་
མེད་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་། ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱིར་མི་
འོང་བར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་རྣམས་སུ་གནས་ཤིང་འདོད་
པའི་ཁམས་སུ་ཡང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་

པར་ཐལ། བྱང་སེམས་ལ་ཞུགས་གནས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་འཐད་པར་ཐལ། ཉི་སྣང་ལས། དེ་ལ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ནི་འདིར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་ཡིན་པར་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་
སྐྱོན་མེད་དེ། དེས་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མིང་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་
ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན།། བྱང་

སེམས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། ཉི་སྣང་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་ཡིན་ན། ཐེག་པ་འབྲིང་པོའི་གང་ཟག་ཡིན་

དགོས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་རྣམས་མི་འཐད་

329

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤདེ། བྱང་སེམས་དང་། གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་
གཞི་མཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་བྱང་འཕགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་བསམ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བའི་བྱང་
འཕགས་མེད། དེར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་བྱང་
འཕགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་སྡུད་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་ཡོན་ཏན། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འཕགས་པས་འཆི་དང་ན་བ་དང་། །རྒ་བའི་སྡུག་
བསྔལ་རྩད་ནས་སྤངས། ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྐྱེ། དེ་ལ་
དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཁས་པ་ཁྱུང་ལ་སོགས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ལ་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དེ་
བཏགས་པ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དེ་ལྟར་འདོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་ཚང་
བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། རང་ལུགས་ནི། ལུགས་འདི་ལྟར་འཐད་

དེ། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་འཁོར་ལོའི་མདོ་ལས། བྱང་སེམས་ལ་རྗེས་
འབྲང་གཉིས་བརྒྱད་པ་རྒྱུན་ཞུགས་ཕྱིར་འོང་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་དགྲ་བཅོམ་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་སྟེ་དགུའི་བརྡ་མཛད་པ་དེ་བཏགས་པ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། དགེ་སློང་རྣམས་རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་ཆུར་མེད་པ་ལ་ཆུའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེས་པ་དཔེར་བཞག་ནས་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་གསུངས་པས་འབྲས་བུ་བཞི་དང་རང་རྒྱལ་མ་ཡིན་

330

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལ་དེ་དག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དེ་དག་གི་འདུ་ཤེས་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་སེམས་ལ་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པར་བཤད་པའི་དགོངས་པ་འདི་དག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ཉན་
རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་འབྲས་བུ་བཞི་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་འབྲས་
བུ་ཐོབ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་ཤིང་། དེ་ལས་གོང་དུ་བགྲོད་དུ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམ་པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་ལ་དྲང་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྒྱད་པ་སོགས་དེ་དག་བྱང་སེམས་ཉིད་ལ་ཡོད་པར་བསྟན་པས་དགོངས་པ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དགོངས་གཞི་དང་

དགོས་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་རྣམས་གང་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བཏགས་
པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་དང་སྤང་རྟོགས་ཆ་འདྲ་བ་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། སངས་

རྒྱས་མཐོང་ལ་ཆགས་མེད་དེ། །སེམས་ཅན་དཔག་མེད་དད་པར་བྱེད། །དེ་ནི་དེ་ལ་ཆགས་མེད་དེ། །དེའི་ཕྱིར་བློ་ལྡན་དད་རྗེས་ འབྲང་། ། ཞེས་དང་། ཆོས་རྒྱུན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ། །རྒྱུན་དུ་ལས་ཀྱི་འདའ་མི་བྱེད། །ཆོས་ཉིད་དེ་ནི་རྗེས་སུ་ཐོབ། །དེ་ཉིད་ཆོས་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་། །ཞེས་དང་། ལོག་པ་བརྒྱད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས། །

རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ལ་རེག །ཡང་དག་བརྒྱད་ལ་ཞེན་པ་མེད། ། དེའི་ཕྱིར་བརྒྱད་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་། ལམ་ལ་རྒྱུན་ཞེས་

331

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། དགེ་འདུན་ཉི་ཤདེས་བརྗོད་དོ། །བསམ་དུ་མེད་པ་སངས་རྒྱས་ལམ། །གང་དག་ལ་ལ་འདིར་གནས་པ། །དེ་དང་དེ་དག་རྒྱུན་ལ་གཞོལ། །ཞེས་དང་།
གང་གིས་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་འགྱུར་བའི། །རྐྱེན་རྣམས་མང་པོ་རབ་
གསུངས་པ། །རྐྱེན་དེ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས། །དེ་དག་འཚོལ་ཞིང་འོང་
བ་ཡིན། །ཞེས་དང་། འགྲོ་བ་རྣམ་གསུམ་གང་དུ་ཡང་། །དེ་ནི་ཕྱིར་
ཞིང་མི་འགྲོ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་ཐོབ་པས་ན། །དེ་ནི་ཕྱིར་
མི་འོང་ཞེས་བརྗོད། །ཅེས་དང་། གང་གིས་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བ། །ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིས་བཅོམ། །ཉོན་མོངས་པ་ལས་སེམས་ཅན་གྲོལ། །དེས་དེ་དགྲ་བཅོམ་ཞེས་བརྗོད་དེ། །ཞེས་དང་། བྱང་ཆུབ་ཞི་བ་སྤྲོས་པ་མེད། །རྙོག་པ་མེད་པར་སྒྲོག་པ་བྱེད། །སྐྱེ་བོ་
དཔག་ཏུ་མེད་ལ་སྒྲོག །དེས་དེ་ཉན་ཐོས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་དང་།
མ་རིག་ནམ་མཁའ་ཇི་བཞིན་ཏེ། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཚན་
ཉིད་མེད། །འདི་ནི་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ན། །རང་རྒྱལ་བ་ཞེས་བརྗོད་
པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་འདིས་གང་ཟག་

དགུ་པོ་དེ་བྱང་སེམས་ལ་བཞག་པས། རྗེས་འབྲང་སོགས་ཉི་ཤུ་པོ་དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ལ་བཏགས་པར་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
གསུངས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐེག་དམན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཟུང་
བཞིའམ་གང་ཟག་ཡ་བརྒྱད་ཁོ་ན་དགེ་འདུན་ཡིན་གྱི། བྱང་སེམས་

332

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམས་དགེ་འདུན་མ་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་ཟློག་པའི་དགོས་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟུང་བཞི་ལ་སོགས་པ་ནི་རབ་བྱུང་གི་རྟེན་ཅན་
ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་ལ་ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ཅན་ཡོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་གྱིས་དེ་འདྲའི་དྭོགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཟླ་འོད་
ལས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་གང་ཟག་དང་མི་འདྲ་བ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་
དུའོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་གང་ཟག་འཆོལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

ཤེར་ཕྱིན་སྦས་དོན་རིན་ཆེན་གསལ་བའི་གཏེར། །མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་གསུམ་སྦྱར་བའི་ལེགས་བཤད་ཆེ། །ཀླུ་དབང་རོལ་མཚོ་
རྒྱས་བྱེད་སྦྱོར་བརྩོན་དགེས། །རྨད་བྱུང་བཤད་སྒྲུབ་དགའ་སྟོན་
རྒྱས་གྱུར་ཅིག།

333

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

༄༅།།བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འགྲེལ་པ་དང་
བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་

གསལ་བར་བྱེད་པ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཀླུ་
དབང་གི་རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་བསམ་
གཟུགས་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ།།

བསམ་གཟུགས།

འཇུག་སྒྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་ས་མཚམས།

འདིའི་སྐབས་སུ་འཇུག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ།
བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། ཚད་མེད་བཞི་བྱེ་
བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་
སོ།།དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཅི་རིགས་པ་རྩེ་
སྦྱོར་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར་དེ། འཇུག་སྒྲུབ་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་
ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་

334

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྒྲུབ་པ། ལམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ། བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞི་
ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ། དམིགས་པ་མེད་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་འཇུག་
པའི་སྒྲུབ་པ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ།
ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ། མངོན་ཤེས་དྲུག་ལ་འཇུག་པའི་
སྒྲུབ་པ། རྣམ་མཁྱེན་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད། གསུམ་
པ་ས་མཚམས་ནི། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་ས་བཅུ་པའི་

བར་དུ་ཡོད།

ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གང་གིས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་བཤད་པ། གང་ཐོབ་
པའི་ངོ་བོ་བཤད་པ། དེ་ལྟར་ཐོབ་པའི་རྟགས་བཤད་པ། ཐོབ་པ་པོའི་གང་ཟག་བཤད་པ། མཐའ་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ལ། ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ཐོབ་བྱེད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། ལྷག་མ་དེ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པ། ལམ་དགུ་པོ་གང་དུ་གཏོགས་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་

335

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ལ་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཤིང་། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་

གོང་སའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་
པའི་ཁམས་གོང་གི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་རིག་པ། གོང་སའི་
ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ནས་སྲིད་རྩེའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་བར་
བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཚོར་བ་ཡིན་ན། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། ཉེར་བསྡོགས་ཕལ་ཆེ་བ་དག་པ་
བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་དག་པ་བ་དང་། ཟག་མེད་གཉིས་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ངོས་བསྐལ་གྱི་སྤང་བྱའི་ས་བོན་སྤོང་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཉི་འོག་པའི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་ལ་དག་པ་བ། ཟག་མེད་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་གསུམ་ཡོད་པར་འདོད་དེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། དེ་དག་ལས་ནི་ཉེར་བསྡོགས་བརྒྱད།།དག་པ་བདེ་མིན་སྡུག་བསྔལ་མིན།།དང་པོའི་འཕགས་
པའང་ཁ་ཅིག་གསུམ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉི་འོག་པའི་
ལུགས་དེ་མི་འཐད་དེ། ཉེར་བསྡོགས་རྣམས་རང་གི་འོག་ས་ལ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བྱེད་ཡིན་ལ། ཉེར་བསྡོགས་ཉོན་མོངས་ཅན་

336

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱིས་དེ་ལྟར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་ཤིང་

རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་
འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་རིག་པ་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་
ཤིང་། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་རིག་པ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཉེར་བསྡོགས་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དོ།།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་རང་བཞིན། ཡིད་

བྱེད་དྲུག་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བཞིར་བསྡུས་ཚུལ་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཤིང་རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་
པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་

337

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།
ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་
རིག་པ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཉན་ས་
ལས། དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ནི། རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱ་བ་
ཉིད་ལ་ཇི་སྲིད་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་ཐོབ་ཅིང་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་
ཉིད་ལ་མ་རེག་གི་བར་དུ་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལ་ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་སྤྱོང་བའི་ལས་དང་པོ་བ་ནི། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐོབ་པ་ཉོན་
མོངས་པ་རྣམས་ལ་སེམས་སྦྱོང་པར་འདོད་པའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་
རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་བརྩམས་ཤིང་ལེན་པ་ལ་གོམས་པ་
གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་
འགྲོ་དགོས་ཏེ། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྡོགས་དང་། ལྷག་མཐོང་གིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་གཉིས་དོན་གཅིག བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྡོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་དང་། ཞི་གནས་འབའ་

338

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞིག་གིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་གཉིས་

དོན་གཅིག་པ་གང་ཞིག ལྷག་མཐོང་གིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་

དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ་ལ། ཞི་གནས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ལ་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས།
ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས།།ཉོན་མོངས་རྣམ་པར་
འཇོམས་པར་ཤེས་བྱ་སྟེ།།ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཙལ་བྱ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དཀོན་མཆོག་བརྩེགས་པར། ཚུལ་ཁྲིམས་

ལ་ནི་གནས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ཏེ།།ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ནས་ཀྱང་
ཤེས་རབ་སྒོམ་པར་བྱེད།།ཅེས་དང་། སྒོམ་རིམ་ལས། དེ་ལྟ་བས་ན་
སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་སྤངས་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བར་འདོད་པས་ཞི་གནས་ལ་གནས་ནས་ཤེས་རབ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ལ་ཞི་གནས་

ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ན།

339

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་དབུས་མཐའ་ལས་གསུངས་ཚུལ།

ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལ་དབུས་མཐའ་ལས་

གསུངས་ཚུལ་དང་། ཀུན་བཏུས་དང་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས་གསུངས་

ཚུལ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་སྤོང་བའི་

འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་

ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་འདུ་བྱེད་བརྒྱད། བརྟེན་པའི་

རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་ལྔ་ཡང་ཡོད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བའི་ཚེ་འགལ་རྐྱེན་ལེ་ལོ། ཏིང་ངེ་
འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་གདམས་

ངག་བརྗེད་པ། དངོས་གཞིའི་ཚེ་བྱིང་རྒོད། བྱིང་རྒོད་བྱུང་བའི་ཚེ་

གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་ནས་སེམས་
དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཚེ་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་
བྱེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ལེ་ལོ་དང་ནི་

340

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གདམས་ངག་རྣམས།།བརྗེད་དང་བྱིང་དང་རྒོད་པ་དང་།།འདུ་མི་

བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ།།འདི་དག་ཉེས་པ་ལྔར་འདོད་དོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་དང་
པོ་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་བཞི། ཉེས་པ་ཕྱི་མ་བཞིའི་གཉེན་པོ་བཞི་སྟེ་
བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཤིན་སྦྱངས་ཐོབ་པ་ན་ཏིང་ངེ་
འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་མི་སྤྲོ་བའི་ལེ་ལོ་ལྡོག་པས་དེའི་གཉེན་པོར་ཤིན་

སྦྱངས་སྐྱེ་དགོས་ལ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་བརྩོན་
འགྲུས་རྩོམ་དགོས་ལ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་
འདུན་པ་སྐྱེ་དགོས་ལ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་
ནས་ཡིད་འཕྲོགས་པའི་དད་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

གནས་དང་དེ་ལ་གནས་པ་དང་།།རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཉིད་དུའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་ནི། གནས་ནི་འདུན་པ་སྟེ་རྩོལ་བའི་གནས་

སོ།།དེ་ལ་གནས་པ་ནི་རྩོལ་བའམ་བརྩོན་འགྲུས་སོ།།རྒྱུ་ནི་འདུན་
པའི་རྒྱུ་སྟེ་དད་པ་དང་། འབྲས་བུ་ནི་རྩོལ་བའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ཤིན་

སྦྱངས་སོ།།སྔར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་ཕྱི་མ་བཞིའི་གཉེན་པོ་ཡང་
ཡོད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་རྣམས་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ།

བྱིང་རྒོད་འབྱུང་མི་འབྱུང་རྟོག་པའི་ཤེས་བཞིན། བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་
པོ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་པ། བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བའི་ཚེ་

341

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

སེམས་རྣལ་དུ་འཇོག་པའི་བཏང་སྙོམས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་ཉིད་ལས། དམིགས་པ་བརྗེད་པར་མ་གྱུར་དང་།།བྱིང་དང་རྒོད་
པ་རྟོག་པ་དང་།།དེ་སྤོང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་།།ཞི་ཚེ་རྣལ་དུ་
འཇོག་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཀུན་བཏུས་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་ལ་བརྟེན་ནས་
ཞི་གནས་སྒྲུབ་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཞི་གནས་

གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་དང་། རྒྱུན་དུ་འཇོག་པ་
དང་། བསླན་ཏེ་འཇོག་པ་དང་། ཉེ་བར་འཇོག་པ་དང་། དུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྩེ་
གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་དང་། མཉམ་པར་འཇོག་པའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དང་པོ་ནང་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་ནི། དང་པོར་ལྷ་སྐུ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་སེམས་གཏད་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ལ་འཇོག་ལ། དེ་སྟོན་པ་ལ། མདོ་

342

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྡེའི་རྒྱན་ལས། དམིགས་པ་ལ་ནི་སེམས་གཏད་ནས།།ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་རྒྱུན་དུ་འཇོག་པ་ནི། དམིགས་པ་དེ་ཉིད་འཕྲོ་
མཐུད་དེ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ལ་འཇོག་ལ། དེ་
སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་རྒྱུན་རྣམ་པར་གཡེང་མི་བྱ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བསླན་ཏེ་འཇོག་པ་ནི། སེམས་སྔར་
གྱི་དམིགས་པ་ལས་གཡེང་པའི་ཚེ་སླར་ཡང་སེམས་སྔར་གྱི་དམིགས་པ་ལ་གཏད་དེ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ལ་

འཇོག་ལ། དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་གཡེང་མྱུར་དུ་རྟོགས་བྱས་ལ།།དེ་ལ་སླར་ནི་བསླན་པར་བྱ།།ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ཉེ་
བར་འཇོག་པ་ནི། དམིགས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་བཏང་སྟེ་སྒོམ་པར་
བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ལ་འཇོག་ལ། དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་

ལས། བློ་ལྡན་གོང་ནས་གོང་དུ་ཡང་།།སེམས་ནི་ནང་དུ་བསྡུ་བར་
བྱ།།ཞེས་གསུངས། ལྔ་པ་དུལ་བར་བྱེད་པ་ནི།།ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་
པའི་ཚེ། བྱིང་བ་བྱུང་བ་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་པའི་སྒོ་
ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་སྤྲོ་བ་བསྐྱེད་དེ། སེམས་དམིགས་པ་

ལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཅིག་ལ་འཇོག་ལ། དེ་སྟོན་པ་
ལ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་ཕྱིར།།ཏིང་ངེ་འཛིན་
ལ་སེམས་དུལ་ལོ།།ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ནི། ཏིང་

343

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་ཚེ། རྒོད་པ་བྱུང་བ་ན་རྣམ་གཡེང་གི་ཉེས་
དམིགས་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་མི་དགའ་བ་
ཞི་བར་བྱས་ཏེ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་ཅིག་ལ་འཇོག་ལ། དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། རྣམ་གཡེང་ཉེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མི་དགའ་ཞི་བར་བྱ།།ཞེས་གསུངས།
བདུན་པ། རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་ཚེ་

ཆགས་སེམས་དང་ཡིད་མི་བདེ་བྱུང་ན་དེ་མ་ཐག་ཞི་བར་བྱས་ཏེ་
སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ལ་འཇོག་ལ། དེ་སྟོན་པ་ལ།
དེ་ཉིད་ལས། བརྣབ་སེམས་ཡིད་མི་བདེ་ལ་སོགས།།ལངས་པ་དེ་
བཞིན་ཞི་བར་བྱ།།ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་
ནི། འབད་སྩོལ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་རང་གི་དམིགས་པ་
ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་དུ་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ལ་འཇོག་ལ། དེ་
སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་སྡོམ་བརྩོན་ཅན་གྱིས་ནི།།སེམས་
ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་བཅས།།རང་གི་ངང་གིས་འབྱུང་བ་

ཐོབ།།ཅེས་གསུངས། དགུ་པ། མཉམ་པར་འཇོག་པ་ནི། འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་སེམས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་
མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ལ་བྱེད་ལ། དེ་སྟོན་པ་ལ།
དེ་ཉིད་ལས། དེ་གོམས་པ་ལས་འདུ་མི་བྱེད།།ཅེས་གསུངས། དེ་ལྟ་

344

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བུའི་སེམས་གནས་དགུ་པ་དེ་ལ་འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་

ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་ལ། འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་སེམས་རང་གི་
དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན་པའི་

ངང་ནས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་ན་ཞི་གནས་ཐོབ་
པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ། སྒོམ་བྱུང་གི་

བློ་ཐོབ་པ། གོང་སའི་ཤེས་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་
ཉིད་ལས། དེ་ནས་དེ་ཡི་ལུས་དང་སེམས།།ཤིན་ཏུ་སྦྱང་པ་ཆེན་
ཐོབ་ནས།།ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟ་
བུའི་ཞི་གནས་དེའི་ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་དཔྱོད་
པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་

ཀྱི་བདེ་བས་མ་ཟིན་པའི་རང་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་
ཐོབ་པ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིར་བསྡོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་
རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་པར་འཇོག་པ་སོགས་འོག་ཏུ་འཆད། དེ་
སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡིས་དེ་ནི་འཕེལ་བྱས་ནས།།འཕེལ་བ་
རིང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིས།།ཞེས་གསུངས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་
གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། དངོས་གཞིའི་

གནས་པ་དེས་ཐོབ་བོ།།ཞེས་གསུངས། འོ་ན་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ལ་
ཞི་གནས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ན། ཀུན་བཏུས་ལས། ལ་ལ་ནི་

345

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ཡིན་གྱི་ཞི་གནས་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྷག་མཐོང་ལ་
བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་

བུ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་བདེན་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བསམ་

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་ལྷག་མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་བཞི་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བསམ་གཏན་དང་

པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གིས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་སྒྲུབ་
དགོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སའི་དངོས་གཞིར། གང་

སྡུག་བསྔལ་ནས་ལམ་གྱི་བར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་
ལ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཐོབ་སྟེ། དེ་འདུག་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་འཐོབ་སྟེ་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ནི་མི་བྱེད་
དོ།།དེ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པའི་སེམས་

ལ་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

346

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞི་ལྷག་གི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།

དེས་ན་སེམས་གནས་པའི་ཐབས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་ལ་

བརྟེན་ནས་སེམས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་
མཉམ་པར་འཇོག་ནུས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཏིང་ངེ་

འཛིན་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཇི་སྙེད་པ་ལ་དམིགས་
པའི་ཞི་གནས་དང་། ཇི་ལྟ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་གནས་གཉིས་སུ་

ཡོད། ཞི་གནས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་ཕྱི་རོལ་
གྱི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བ་ཞི་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་
པས་ན། ཞི་གནས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།ཞི་གནས་ཀྱི་ངང་
ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཤིན་

སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་དཔྱོད་
པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ། ལྷག་མཐོང་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་
སྔར་བཞིན་གཉིས་ཡོད། ལྷག་མཐོང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་

347

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཡོད་དེ། ལྷག་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གྱི་དོན་མཐོང་བས་ན་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་ལ་དབྱེ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ནས། སྦྱོར་བ་མཐའི་ཡིད་

བྱེད་ཀྱི་བར་དྲུག་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན་
གྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་

ལ་བྱེད་པ་བདུན་གང་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་རབ་ཏུ་རིག་པའི་ཡིད་ལ་

བྱེད་པ་དང་། མོས་པ་ལས་བྱུང་པ་དང་། རབ་ཏུ་དབེན་པ་དང་། དགའ་བ་སྡུད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་མཐའ་དང་། སྦྱོར་
པའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡིད་བྱེད་དྲུག་སོ་སོའི་རང་བཞིན།

གསུམ་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ནི། སེམས་གནས་
པའི་ཐབས་དགུ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་

348

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་འཇོག་པའི་ཞི་གནས་རྐྱང་བ་ལ་ཞུགས་པ་ཞིག་

ལ་འཇོག་ལ། ཞི་གནས་དེའི་ངང་ནས་འདོད་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཆེས་
མང་ཞིང་མ་ཞི་བ་དང་། ཚེ་ཐུང་བ་སོགས་རགས་པ་དང་། བསམ་
གཏན་དང་པོ་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་ཐོས་
བསམ་གྱིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་
དྲངས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་མ་སྐྱེས་པའི་ལྷག་མཐོང་རྗེས་
མཐུན་པ་ཞིག་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མཚན་ཉིད་
སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དུ་འཇོག དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་
རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྔར་བཞིན་འདོད་པ་ལ་རགས་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་
ལ་ཞི་བའི་རྣམ་པར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་པར་
བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་
བདེ་བས་ཟིན་པ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མོས་པ་
ཡིད་བྱེད་ཐོབ་པར་འཇོག དེའི་ཚེ་གང་ཟག་དེས་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ།
ཞི་ལྷག་གཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པ། འདོད་པ་ལ་རགས་པ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞི་བའི་རྣམ་པར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་
དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་བློ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ལྟ་བུའི་ཞི་

ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་

349

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།
འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་ཆེན་པོའི་དངོས་
གཉེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྡོགས་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་པར་འཇོག དེ་ལ་དྲུག་ཏུ་
ཡོད་དེ། རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་

སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོ་སྐོར་གསུམ་གི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་

འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆུང་ངུ་སྐོར་གསུམ།
དེ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྤངས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཆུང་ངུ་སྐོར་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཇིག་

རྟེན་པའི་འདོད་ཉོན་ཆེན་པོ་གསུམ་སྤངས་པ་ན་དེ་ནས་འདོད་ཉོན་སྤོང་བ་དང་། དེས་དབེན་པ་ལ་དགའ་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་གཉིས་ལ་

ཕན་ཡོན་དུ་མཐོང་ནས་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཆུང་
ངུས་རེག་པ་ན། གཉིད་རྨུགས་དང་རྒོད་པ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་

ཕྱིར་དུ་དུས་དུས་སུ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་འགྱུར་བའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་
དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་། ཀུན་ཏུ་སྐྱོ་བར་བྱེད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་སྐྱོ་
བར་བྱེད་པ་ནི་དགའ་སྡུད་དེ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་

འདོད་ཉོན་འབྲིང་གི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པ་
ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་དགའ་བ་སྡུད་པའི་ཡིད་

བྱེད་ཐོབ་པར་འཇོག དེ་ལ་ཡང་དྲུག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་

350

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདོད་ཉོན་འབྲིང་སྐོར་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་
པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་འབྲིང་སྐར་

གསུམ་དང་། དེ་གསུམ་སྤངས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཉོན་
འབྲིང་སྤངས་པ་ན་དགེ་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་འདོད་པའི་
ཀུན་དཀྲིས་མི་འབྱུང་ན་འདི་སྙམ་དུ་ཅི་བདག་ལ་འདི་ཡོད་བཞིན་དུ་
མི་མྱོང་བའམ་འོན་ཏེ་མེད་པས་མ་མྱོང་སྙམ་ནས་སྡུག་པའི་མཚན་
མ་ཡིད་ལ་བྱས་ལས་འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་འབྱུང་བ་ན། བདག་གི་སེམས་འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་ལོ་སྙམ་དུ་སྤང་བྱ་ལྷག་མ་
སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞི་རགས་སུ་སྒོམ་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་དཔྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་དཔྱད་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་

འདོད་ཉོན་ཆུང་ངུ་སྐོར་གསུམ་མ་སྤང་པར་མཐོང་ནས་དེ་སྤོང་པའི་

ཕྱིར། ཞི་ལྷག་སྒོམ་པས་དེ་ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་
པའི་ནུས་པ་ཐོབ་པ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་སྦྱོར་བ་
མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་པར་འཇོག དེ་ལ་ལྔར་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་པའི་

སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་ཆུང་ངུ་སྐོར་གསུམ་གྱི་དངོས་
གཉེན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་ཆེན་པོ་སྐོར་གསུམ་དང་། དེ་ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ་དང་།

351

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

དེ་ཆུང་ངུའི་འབྲིང་གཉིས་སྤངས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་ལམ་རྣམ་
གྲོལ་ལམ་ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ་དང་ཆེན་པོའི་འབྲིང་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུ་སྤངས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྦྱོར་བ་མཐའི་

འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་པར་འཇོག་སྟེ། ཉན་ས་ལས། དེ་ལ་མཚན་
ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་ལས་ནི་སྤང་བར་བྱ་བ་གང་ཡིན་

པ་དེ་སྤང་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱེད། ཐོབ་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་

དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་ཐོབ་པར་བྱེད་ཅིང་སྤང་བར་བྱ་བ་སྤང་བ་དང་།
ཐོབ་པར་བྱ་བ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་གཏོར་པར་ཡང་བྱེད་དོ།།མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་།
ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་རྩོམ་བར་བྱེད་དོ།།རབ་ཏུ་
དབེན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ལས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་ཆེན་པོ་སྤོང་
བར་བྱེད་དོ།།དགའ་བ་སྡུད་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་ཉོན་མོངས་
པའི་རྣམ་པ་འབྲིང་སྤོང་བར་བྱེད་དོ།།དཔྱོད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་

མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ་ལ་སེམས་འཇོག་པར་བྱེད་དོ།།སྦྱོར་བ་
མཐར་ཐུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་ཆུང་དུ་

སྤོང་བར་བྱད་དོ།།སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པས་ནི་རྣམ་པ་དེ་དག་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱེད་

352

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡིད་བྱེད་དྲུག་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བཞིར་བསྡུས་ཚུལ།

བཞི་པ་སྔར་བཤད་པའི་ཡིད་བྱེད་དྲུག་པོ་དེ་འཇིག་རྟེན་པའི་

ལམ་བཞིར་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་བྱེད་དང་པོ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་པའི་

སྦྱོར་བའི་ལམ།།རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད་སྦྱོར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་
གཉིས་འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་། དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་
འཇིག་རྟེན་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་། དགའ་བ་སྡུད་པའི་ཡིད་བྱེད་
འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་བཞི་ཆར་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
བསྡུ་བ་ལས། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པ་དང་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ།།རབ་ཏུ་དབེན་པ་དང་།
སྦྱོར་བ་མཐར་ཐུག་པ་གཉིས་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་
བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ།།འགའ་བ་སྡུད་པ་ནི་ལམ་རྣམ་པ་བཞི་ཆར་གྱིས་
བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ།།དཔྱོད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་
གྱིས་བསྡུས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསམ་

353

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་ན། ཡིད་བྱེད་དྲུག་པོ་གང་རུང་
ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་

ལྕོགས་མེད་པ་དེ་དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྷག་མ་
རྣམས་དེ་དང་མཚུངས་པར་བསྟན་པ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་
ཡིད་བྱེད་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་

སྲིད་རྩེའི་བར་ལ་ཡིད་བྱེད་བརྒྱད་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏུས་
ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཇི་ལྟ་བར་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་རགས་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་

བལྟས་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཞི་གནས་
འབའ་ཞིག་པ་དེ་ལ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིད་ལ་

བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་པར་འཇོག་པ་སོགས། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་འདོད་པ་གཉིས་བརྗེས་པ་མ་གཏོགས་སྔར་བཞིན་བྱས་ལ་དེས་
གོང་མ་གོང་མ་ལ་རིགས་འགྲེའོ། ཁྱད་པར་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་
སྒོམ་ན་བསམ་བྱུང་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྒོམ་ན་ཐོས་
བསམ་གཉིས་ཀ་མེད་པར་ཆོས་མངོན་པའི་སྤྱི་སྐད་ཡིན་པར་

ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས་བཤད་དོ།།

354

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལམ་དགུ་པོ་གང་དུ་གཏོགས་པར་བཤད་པ།

བཞི་པ་ལམ་དགུ་པོ་གང་དུ་གཏོགས་པར་བཤད་པ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་མཐའི་

འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་ལ་ཉེར་བསྡོགས་དང་དངོས་གཞིའི་ཆ་གཉིས་

གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། ཉན་ཐོས་དབང་རྟུལ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་གསུམ་གྱི་སྦྱོར་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་རྣམས་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་
བསྡོགས་ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་དབང་རྣོན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་རྣམས་
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་
དང་པོ་གསུམ་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་དང་དངོས་གཞི། ས་མི་མཚུངས་

པས་ཉན་ཐོས་དབང་རྟུལ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྦྱོར་བ་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་དེ་བསམ་གཏན་་དང་པོའི་དངོས་
གཞིའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་མི་

མཚུངས་ཏེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉེར་བསྡོགས་དང་དངོས་

355

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།
གཞིའི་ཚོར་བ་གཉིས་ས་མཚུངས་པས་ཉན་ཐོས་དབང་རྟུལ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སྦྱོར་བ་མཐའི་འབྲས་བུ་

ཡིད་བྱེད་དེ་དངོས་གཞིའི་ངོ་བོར་སྐྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འདོད་
དེ། མཛོད་ལས། ས་གསུམ་ལས་རྒྱལ་བསམ་གཏན་ནི།།ཉེར་
བསྡོགས་ལས་མཐའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ།།གོང་མའི་ཉེར་བསྡོགས་ལས་
མིན་འཕགས།།བརྒྱད་ཀྱི་རང་གོང་ས་ལས་རྒྱལ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྦྱོར་བ་མཐའི་

འབྲས་བུ་ཡིད་བྱེད་དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་
འཇུག་ཡིན་ལ། དེས་གཞན་རྣམས་ལ་རིགས་འགྲེ་བར་བྱའོ།།

གོང་སའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།

གཉིས་པ་གང་ཐོབ་པའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན།
དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བསྡུས་ཏེ་གཞན་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། དངོས་གཞི་སས་བསྡུས་ཤིང་ཡན་ལག་དང་
དམིགས་པ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་

356

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གོང་སའི་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་རིག་པ་དེ། གོང་སའི་དངོས་གཞིའི་

སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་
དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་དང་། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་

སྙོམས་འཇུག་གཉིས་སུ་ཡོད། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ནས་སྲིད་རྩེའི་དངོས་གཞིའི་

སྙོམས་འཇུག་གི་བར་བརྒྱད་ཡོད། གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་གི་སྒོ་
ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྡུས་
པའི་དགེ་བའི་རིག་པ་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་
འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད། ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་རང་
གི་འོག་ས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་བསམ་གཏན་

དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་རིག་པ། བསམ་

གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་
དེ་ཙམ་པོ་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཡང་ཡིན། ཚོར་བ་བདེ་བའི་ས་པའི་རིགས་སུ་
གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། དང་པོའི་
མཚན་ཉིད། དེ་ཡང་ཡིན་ཚོ་ར་བ་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ས་པའི་རིགས་
སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། གཉིས་
པའི་མཚན་ཉིད། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་

357

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

འཇུག་ལ་ཙམ་ཁྱད་གཉིས་སུ་བཞག་ནས། དེ་ཡན་ཆད་ལ་མི་འཇོག་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་
པའི་རྟོག་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ནས་དཔྱོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་ཡོད། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་ཆགས་བྲལ་བྱེད་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ལ་མཚན་ཉིད་རིགས་འདྲ། བསམ་གཏན་

གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གང་ཞིག རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་
བདེན་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་འཁོར་པས་བསྡུས་པ། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད། བསམ་གཏན་རྣམས་ལ་
ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་གོང་མ་གོང་མས་རང་གི་འོག་མ་འོག་
མའི་ཡན་ལག་རགས་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་
ལ་ཡན་ལག་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་
པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་རིག་པ། གཟུགས་

མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བཞི་

ཡོད། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་

358

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིག་པ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གི་

མཚན་ཉིད། དེས་གཞན་ལ་རིགས་འདྲའོ།།གཟུགས་མེད་རྣམས་ལ་
དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་འོགས་ལས་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་གོང་མ་གོང་མས་རང་གི་འོག་མ་འོག་
མའི་དམིགས་པ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་ཞིང་། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་
པ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད། ཡན་ལག་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་
པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་

སྙོམས་འཇུག་གང་ཞིག རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་སྐྱེད་བྱེད་
ཀྱི་འཁོར་བས་བསྡུས་པ། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།

སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།

བཞི་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་ལམ་དང་། དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་གཞན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། དག་པ་བ་བཤད་པའོ། དང་

359

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

པོ་ནི། སྙོམས་འཇུག་གི་རྫས་རྒྱུན་ཡང་ཡིན། སྒྲིབ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་
སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་

མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ། སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་བརྒྱད་

ཡོད། དེས་ན་སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་བཤད་པ་ལ། གང་ཉོན་མོངས་པར་བྱ་བའི་གཞི། གང་གིས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཆོས།
ཇི་ལྟར་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ཡན་
ལག་རྣམ་པར་མི་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ།།དང་པོ་ཡོད་དེ། བསམ་
གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བ་
རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་ལ་མཉམ་པར་བཞག་བ་ན་ཕྱིས་
ཉོན་མོངས་པ་བཞིས་ཅི་རིགས་པར་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དགེ་བ་ནི།།དག་པ་དེ་ནི་
དེས་མྱང་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྲེད་པ། ལྟ་
བ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། གཞན་མིན་
བཞི་ཞེས་ཉི་འོག་པ།།དེ་དག་སྲེད་ལྟ་ང་རྒྱལ་རྨོངས།།ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་རྩ་བ་བཞི་གང་ཞེ་ན། སྲེད་
པ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། མ་རིག་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་

360

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཇུག་དག་པ་བ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ་སྙོམས་འཇུག་གི་རོ་
མྱོངས་པའི་དབང་གིས་སྔར་དགེ་བ་ཡིན་ཡང་ཕྱིས་སྙོམས་འཇུག་
དེའི་རོ་མྱངས་པའི་སྲེད་པ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་ནི་
སྲེད་པས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། ཡང་བསམ་གཏན་
གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་

ཚེ་སྙོམས་འཇུག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་ཤེས་ཀྱི་མཐུས་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་འགའ་ཞིག་མཐོང་བ་ན་འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་རྟག་པའོ་
སྙམ་པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་སྐྱེས་ཏེ་ཕྱིས་སྙོམས་འཇུག་དེ་ལྟ་བ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ལྟ་བས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་
དང་། ཡང་དེའི་ཚེ་བདག་གིས་འདི་ཐོབ་ཀྱི་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་ནོ་
སྙམ་པའི་སེམས་ཁེངས་པའི་ང་རྒྱལ་སྐྱེས་ཏེ་ཕྱིས་སྙོམས་འཇུག་དེ་
ང་རྒྱལ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པ་ནི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ཉོན་མོངས་
པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། ཡང་དེའི་ཚེ་བདག་གིས་ཐོབ་པའི་སྙོམས་
འཇུག་འདི་ཐར་ལམ་ཡིན་ནམ་མ་ཡིན་སྙམ་དུ་ལམ་ལ་རྨོངས་པའི་

མཐུས་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་ཏེ་ཕྱིས་སྙོམས་འཇུག་དེ་རྨོངས་པ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པ་ནི་མ་རིག་པས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་

ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གཟུགས་མེད་མངོན་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་མ་ཡིན་

པས་དེ་ལ་ལྟ་བས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་ཚུལ་གང་ཞེ་ན། དེའི་ཚུལ་

361

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཡོད་དེ། སྔར་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་བཞིན་དུ་སྙོམས་འཇུག་
དག་པ་པ་ཐོབ་པ་ན་བདག་གི་ལྟ་བ་འདི་ནི་མཆོག་ཏེ་འདི་ནི་མཆོག་
ཏེ་འདིའི་མཐུས་ཏིང་དེ་འཛིན་འདི་ཐོབ་པས་སོ།།ཞེས་ལྟ་བ་ངན་པ་
ལ་མཆོག་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་སྐྱེས་པས་དེ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་སྐྱེས་
པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་
ཅན་དེ་རྣམས་བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་
གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་ན། དགེ་བ་ཡིན་དགོས། དེ་ཉོན་མོངས་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྙོམས་འཇུག་དགེ་བ་རྩེ་གཅིག་པ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། མཛོད་
རྩ་བ་ལས། དེ་ལྟར་སྙོམས་འཇུག་དངོས་གཞིའི་རྫས།།རྣམ་པ་

བརྒྱད་བདུན་རྣམ་པ་གསུམ།།ཞེས་སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་སྙོམས་འཇུག་གི་དབྱེ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ།།ཞེ་ན་མི་
འགལ་ཏེ། དེ་སྙོམས་འཇུག་གི་རྫས་རྒྱུན་ཡིན་པ་ཙམ་ལ་དགོངས་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ས་བོན་རུལ་བ་དེ་ས་བོན་མིན་ཡང་དེ་ས་བོན་གྱི་རྫས་རྒྱུན་ཡིན་པས་དེ་ལ་ས་བོན་གྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་བཞིན་

ནོ།།དེ་ལྟར་ཡང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཉོན་མོངས་ཅན་ཇི་ལྟར་
བསམ་གཏན་ཡིན་ཞེ་ན། ལོག་པར་སེམས་པའི་ཕྱིར། ཧ་ཅང་ཐལ་
བར་འགྱུར་རོ།།ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ལ་

362

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེའི་མིང་དུ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ས་བོན་རུལ་བ་བཞིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་
ལག་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་
དགའ་བདེ་དང་། རབ་དང་ཤེས་བཞིན་དྲན་པ་དང་།།བཏང་སྙོམས་
དྲན་པ་དག་པ་མེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཉོན་མོངས་ཅན་ཆོས་ཅན།
དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་
ལྡན་ཏེ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པས་དབེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དེ་ཆོས་ཅན། ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་གཉེན་
པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་ལྡན་ཏེ། ཉོན་མོངས་པའི་རྟོག་པས་རྨོངས་པར་
བྱས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པའི་དེ་ཆོས་ཅན། དྲན་ཤེས་བཞིན་གཉེན་
པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་ལྡན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བདེ་བས་ཀུན་ནས་
རྨོངས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པའི་དེ་ཆོས་ཅན། དྲན་པ་དང་
བཏང་སྙོམས་ཡོངས་དག་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་ལྡན་ཏེ། ཉོན་
མོངས་པས་དྲི་མ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། མཛོད་
འགྲེལ་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ནི་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་

དགའ་བ་དང་བདེ་བ་མེད་དེ། འདོད་ཉོན་གྱིས་དབེན་པ་མ་ཡིན་པའི་

363

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།

གཉིས་པ་ལ། ཁམས་གོང་གི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གང་
ཞིག འཇིག་རྟེན་པའི་དགེ་བར་དམིགས་པ། གོང་སའི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས།
འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་དགེ་བ་ནི།།དག་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་
ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་བརྒྱད་ཡོད། མཚན་ཉིད་
རིགས་འདྲ། དེ་ཡང་དང་པོ་བདུན་པོ་དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བ། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། གནས་པ་ཆ་མཐུན། ཁྱད་པར་ཆ་མཐུན། ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་བཞི་བཞིར་ཡོད། སྲིད་རྩེ་
ལ་ཁྱད་པར་ཆ་མཐུན་མེད་དེ། སྲིད་རྩེ་ལ་གོང་ས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་གསུམ་ཡོད། གོང་སའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བ་
གང་ཞིག རང་གི་འཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་རང་
གི་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་གང་རུང་སྐྱེ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། དང་

364

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ་རང་སའི་
དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བ་གཞན་འདྲེན་པ་དེ། གཉིས་པའི་

མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་འཇུག་ཐོགས་སུ་རང་གི་གོང་སའི་
དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བ་གཞན་འདྲེན་པ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་མཇུག་

ཐོགས་སུ་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་གཞན་འདྲེན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པ། བཞི་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། དག་པ་ཉམས་པ་ཆ་
མཐུན་སོགས།།རྣམ་བཞི་དེ་ནི་གོ་རིམ་བཞིན།།ཉོན་མོངས་སྐྱེ་དང་
རང་ས་དང་།།གོང་དང་ཟག་མེད་རྗེས་མཐུན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། མངོན་པ་གོང་འོག་ཏུ་སྲིད་རྩེའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་ཟག་མེད་མེད་པར་བཤད་ཀྱང་། རང་ལུགས་ལ་དེ་ཡོད་དེ།
སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་དེས་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཚེ། དེས་འདས་ལམ་གྱི་ངོ་
བོར་གྱུར་པའི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་འོག་ཏུ་སྒྲུབ། གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་གོང་སའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་གང་ཞིག འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགེ་བར་དམིགས་པ།

གོང་སའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཟག་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་

ཏེ། མཛོད་ལས། ཟག་མེད་འཇིག་རྟེན་འདས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་

365

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་སྲིད་རྩེའི་བར་བརྒྱད་

ཡོད།

བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ། རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར།

གསུམ་པ་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་བཤད་པ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་བཤད་པ། བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། རྫས་
བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་བར། ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ། གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་
ལོ།།དང་པོ་ནི། སྤྱིར་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་མིང་གི་སྒོ་ནས་
བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ལ་ཡན་ལག་ལྔ། གཉིས་པ་ལ་བཞི།
གསུམ་པ་ལ་ལྔ། བཞི་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱོད་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག དེར་
གྱུར་པའི་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལགདེར་གྱུར་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ནང་རབ་ཏུ་དང་

366

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་
ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག ཏིང་ངེ་འཛིན་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བཏང་

སྙོམས་དྲན་ཞེ་བཞིན་གསུམ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག དགའ་བས་

དབེན་པའི་བདེ་བའི་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག ཏིང་ངེ་འཛིན་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེར་གྱུར་པའི་
དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཡོངས་དག་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག ཏིང་ངེ་འཛིན་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། མཛོད་རྩ་བ་ལས། དང་པོ་ལ་ལྔ་རྟོག་དཔྱོད་དང་།།དགའ་དང་བདེ་དང་ཏིང་འཛིན་རྣམས།།གཉིས་པ་ལ་ནི་ཡན་ལག་བཞི།།རབ་དང་དང་ནི་དགའ་ལ་

སོགས།།གསུམ་པ་ལ་ལྔ་བཏང་སྙོམས་དང་། དྲན་ཤེས་བཞིན་བདེ་དང་གནས།།མཐའ་ན་བཞི་དྲན་བཏང་སྙོམས་དང་།།བདེ་མིན་སྡུག་
མིན་ཏིང་འཛིན་རྣམས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་མཛོད་པ་ལྟར་ན་རྫས་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འདོད་དེ། རྟོག་དཔྱོད་དགའ་བདེ་ཏིང་

ངེ་འཛིན་རབ་དང་དྲན་ཤེས་བཞིན་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས། ཚོར་བ་
བདེ་བ། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་རྫས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མངོན་པ་གོང་མ་ལྟར་ན་དེ་རྣམས་རྫས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགུར་འདུ་སྟེ། རྟོག་

367

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

དཔྱོད་གཉིས་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་
གྱུར་པའི་དགའ་བ། གསུམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཚོར་

བདེ་བའི་དབང་པོ། དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ། བཞི་

པའི་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་པོ་དེ་རྫས་ཐ་དད་པ་
ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་
གྱུར་པའི་དགའ་བདེ་གཉིས་ནི་ཡིད་བདེ་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདེ་བ་ནི་དགའ་བའི་

ཀུན་དཀྲིས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཚོར་བདེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་གྲུབ་སྟེ། གཉིས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ནང་རབ་ཏུ་དང་པ་དང་
བཞི་པའི་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས། དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཡོངས་དག་རྣམས་དྲན་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་
དགའ་བདེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཡང་། རབ་དང་ནི་དྲན་ཤེས་
བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་རྫས་སུ་དགུ་དང་

ལྷག་མ་བརྒྱད་དུ་འདོད་དོ།།

368

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡན་ལག་གི་ངོ་བོ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ནི་སེམས་གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལ་
བཏགས་པའི་ངག་གིས་བརྗོད་པ་ཀུན་ནས་སློང་བ་རང་ཡུལ་ལ་རྩིང་
བའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་

ལ་འཇོག དཔྱོད་པ་ནི་སེམས་གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་
བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཀུན་ནས་སློང་བ་རང་ཡུལ་ལ་ཞིབ་མོར་དཔྱོད་
པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་དེ་ལ་བྱེད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། རྟོག་པ་
གང་ཞེ་ན། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་ཏུ་ཚུལ་བའི་ཡོད་ཀྱིས་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་རྩིང་བའོ།།དཔྱོད་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་པའམ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡིད་ཀྱིས་
བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་ཞིབ་པའོ།།ཞེས་དང་། མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་རྩིང་ཞིབ་ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་

369

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།
གཉིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཙམ་པོ་
བའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ་མེད་དེ། དེ་གཉིས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པ་
འགལ་བའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་

རྟོག་པ་དེས་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་
གཞི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཧ་ཅང་རྩིང་པར་མི་བྱེད། དེར་གྱུར་པའི་
དཔྱོད་པ་དེས་དེ་ཧ་ཅང་ཞིབ་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མར་
གསར་པ་ཆུ་གྲང་མོར་བཅུག་སྟེ་ཉི་མ་ལ་བཏང་བའི་ཚེ་ཉི་མས་ཧ་
ཅང་དྲོ་བར་མི་བྱེད། ཆུས་ཧ་ཅང་གྲང་བར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།བྱེ་
བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་

དགའ་བ་དེ་ཡིད་བདེ་དང་། བདེ་བ་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་བྱེད།
ཅེས་ཟེར། མཛོད་རྩ་བ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་བདེ་བ་
ཡིན།།ཞེས་དང་། ལུང་རྣམ་གཉིས་ཕྱིར་དགའ་ཡིད་བདེ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། དེའི་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་

ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་སིམ་

པརབྱུང་བ་དེས་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གི་དབང་པོ་རྟེན་བཅས་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བདེ་བར་བཞག དེས་རང་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཤེས་འཁོར་བཅས་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཚིམ་
པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་དགའ་

370

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་སར། གཟུགས་ཀྱི་ལུས་དང་ཡིད་ཀྱི་
ལུས་ཀྱི་ཚོར་བའི་བདེ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་སོ་སོར་
མྱོང་བར་བྱེད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར། བདེ་བ་ལུས་ཀྱིས་མྱོང་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་གྱུར་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་རང་དང་

མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་

སྡུད་པར་བྱེད་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡིད་བྱེད་ཅིག་ལ་བྱེད།
གཉིས་པ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་
གྱུར་པའི་ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལས་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་དེ། མཛོད་རྩ་བ་
ལས། རབ་ཏུ་དང་བ་དད་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་
ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ་པོ་དེ་
དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ནང་ཡོངས་སུ་དང་བ་ཡིན་ཏེ། བསྡུ་བར།
དེ་ལ་ནང་ཡོངས་སུ་དང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། སྨྲས་པ་དྲན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་དང་། བཏང་སྙོམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད། ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་གྱུར་པའི་དགའ་བདེ་གཉིས་སྔར་བཞིན།
ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡང་སྔར་བཞིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། བསམ་གཏན་
གསུམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དྲན་པ་ནི་བསམ་གཏན་གཉིས་
པའི་དགའ་བའི་ཀུན་དཀྲིས་ལྡོག་པའི་དམིགས་རྣམས་མི་བརྗེད་པར་

371

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

འཛིན་པའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་ཅིག་

ལ་འཇོག དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཤེས་བཞིན་ནི་བྱིང་རྒོད་འབྱུང་
མི་འབྱུང་རྟོག་པའི་གསུམ་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་ཅིག་ལ་

བྱེད། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བཏང་སྙོམས་ནི་རྟོག་དཔྱོད་དང་
དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་དཀྲིས་དང་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་མི་

མཉམ་པ་མེད་པར་སེམས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་

འཇོག་པའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་
བཏང་སྙོམས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདེ་བ་ནི་
དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་དཀྲིས་དང་བྲལ་བའི་བསམ་གཏན་
གསུམ་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སེམས་ཚོར་བདེ་བའི་དབང་པོ་ཞིག་ལ་

འཇོག ཏིང་ངེ་འཛིན་སྔར་བཞིན། འོ་ན། བསམ་གཏན་དང་པོ་ན་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ་ཡོད་ན། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་

འཇོག གཉིས་པར་རང་གི་མིང་ནས་མི་སྨོས། གསུམ་པར་རང་གི་

མིང་གིས་སྨོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
བསམ་གཏན་དང་པོར་དེ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་རྟོག་པས་བསླད་པས་དེ་གསུམ་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་མ་བཞགབསམ་གཏན་གཉིས་པར་དེ་གསུམ་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་ཡང་དགའ་
བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་དཀྲིས་ཀྱིས་སྒྲིབ་པས་རང་མིང་གིས་མ་

372

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྨོས་པར་རབ་ཏུ་དང་བའི་མིང་གིས་བསྟན། བསམ་གཏན་གསུམ་

པར་དེ་གསུམ་བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱོན་དེ་དག་དང་བྲལ་བས་རང་མིང་

གིས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལ་བསམ་གཏན་
དང་པོ་ལ་ནི་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་དང་བཏང་སྙོམས་དག་རྟོག་པ་
དང་དཔྱོད་པའི་སྒོ་དག་གིས་མངོན་པར་སྒྲིབ་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་ཡོད་
ཀྱང་མ་སྨོས་སོ།།བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་ལས་

བྱེད་པ་དག་ཡིན་ཡང་སེམས་དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་
སྐྲིས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་ནང་ཡོངས་སུ་དང་བའི་མིང་གིས་བསྟན་
ཏོ།།བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ལ་ནི་སེམས་ཀྱི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་
དེ་དང་བྲལ་བའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ཁོ་ནས་བསྟན་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་
གྱུར་པའི་དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་གཉིས་ལ་ཡོངས་དག་གི་སྒྲས་
སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱོན་བརྒྱད་ལས་གྲོལ་
བའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱོན་བརྒྱད་ཡོད་དེ། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས།
དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་གཉིས། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་
ཡིད་བདེ་གཉིས། སྡུག་བསྔལ་དང་ཡིད་མི་བདེ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྐྱོན་བརྒྱད་ལས་ནི་གྲོལ་བའི་

ཕྱིར།།བཞི་པ་གཡོ་བ་མེད་པ་ཡིན།།རྟོགས་དང་དཔྱོད་དང་

373

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

དབུགས་དག་དང་།།བདེ་བ་ལ་སོགས་བཞི་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་

དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་གཉིས་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱོན་བརྒྱད་
ལས་གྲོལ་བའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དྲན་པ་དང་
བཏང་སྙོམས་ལ་རིམ་བཞིན་འཇོག དེར་གྱུར་པའི་བཏང་སྙོམས་ནི་

དེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་པ་ཞིག་ལ་བྱེད། ཏིང་ངེ་

འཛིན་ནི་སྔར་བཞིན་ནོ།།དེར་གྱུར་པའི་ཤེས་བཞིན་མི་འཇོག་སྟེ།
དེར་བྱིང་རྒོད་འབྱུང་མི་འབྱུང་རྟོག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟོག་དཔྱོད་
དང་དགའ་བདེ་རྣམས་ཀྱང་བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་བལྟོས་ནས་
གཡོ་བའི་སྐྱོན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་རང་རང་གི་ས་ལ་ལྟོས་ནས་མ་
ཡིན་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། བསྡུ་བ་ལས། གང་གི་ཚེ་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་ལ་སོགས་པས་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ལ་ཕན་འདོགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་འཇུག་པ་ཡིན་ན། ཅིའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཡོ་བའི་སྐྱོན་
དུ་བསྟན་ཞེ་ན། སྨྲས་པ་གཞན་གྱི་ས་ལ་ལྟོས་ཏེ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་
རང་གི་ས་ལས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་
བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་དེ་རྣམས་རང་རང་གི་སྙོམས་འཇུག་
ཡིན་ན། དེ་རྣམས་ཡན་ལག་ལྔ་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་

374

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ལ་སོགས་པ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་རྣམས་དེ་མ་
ཡིན་ན། དེ་རྣམས་དེ་དང་དེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་ཀྱང་མ་ཡིན་

པར་འགྱུར་རོ།།ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་རྣམས་དེ་དང་དེའི་བསམ་

གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ཡན་ལག་
ལྔ་པ་སོགས་སུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དཔུང་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་པའི་དམག་གི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་རྟ་པའི་

དམག་དེ་ཡན་ལག་བཞི་པའི་དམག་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་རྣམས་དམག་
ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་ལྟར་ཡང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཡན་ལག་
བཞི་པའི་དམག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ལྔ་པའི་བསམ་གཏན་

ཡང་དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པོ་དེ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ཁྱད་པར་ཡོད་
དེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་
མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། བསམ་གཏན་གཉིས་

པ་དང་གསུམ་པ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། བསམ་གཏན་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ལ་

ཡོངས་སུ་དག་པ་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་རྙོག་མས་དྭངས་
པ་དང་མ་དྭངས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་

375

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།
གཉིས་ལ་དགའ་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་དཀྲིས་དང་མ་བྲལ་བ་དང་
བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་

བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མ་དག་པ་དང་དག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་བསྡུ་བ་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་
བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྨྲས་པ་ཏིང་ངེ་
འཛིན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ།།བསམ་གཏན་
གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྨྲས་པ་ཕན་
འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ།།བསམ་གཏན་
གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྨྲས་པ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་རྫོགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡན་ལག་གི་གྲངས་ངེས།

གསུམ་པ་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར། བསམ་
གཏན་རྣམས་ལ་ཡན་ལག་ལྔ་པ་དང་བཞི་པ་བཞག་ཅེ་ན། དེ་སྟོན་པ་
ལ། ཀུན་བཏུས་ལས། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་

376

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལག་དང་། དེ་གཉིས་ཀའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས། དོན་ནི། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་བཅོ་བརྒྱད་དེར་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། གཉེན་པོའི་ཡན་ལགཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་
པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས། གཉིས་པའི་ཡན་
ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ནང་རབ་ཏུ་གདང་བ་དང་། གསུམ་པའི་ཡན་ལག་
ཏུ་གྱུར་པའི་དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ། བཞི་པའི་ཡན་
ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཡོངས་དག་དང་བརྒྱད་
སྟེ། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་
གྱུར་པའི་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་གཉིས། གཉིས་པའི་

དེར་གྱུར་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་གཉིས།
གསུམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བའི་
དབང་པོ། བཞི་པའི་དེར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་རྣམས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་
ལག་དང་། བཞི་གའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་རང་རང་གི་ཉེར་བསྔོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རང་རང་གི་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་རང་

377

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།
རང་གི་ཉེད་བསྔོགས་ཀྱིས་རང་རང་གི་འོག་ས་ལས་རྒྱལ་བས་ཐོབ་
པའི་ཕན་ཡོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་རང་རང་
གི་གཉེན་པོ་དང་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། དེས་ན་ཡན་ལག་དེ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་ངེས་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། བཅོ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་
པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་དང་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམ་པ་དགུ་པོ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་

སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསམ་གཏན་རྣམས་ཡན་
ལག་གི་སྒོ་ནས་རང་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་
ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་བསམ་གཏན་དང་པོ། རྟོག་དཔྱོད་སྤངས་པས་གཉིས་པ། དགའ་བ་སྤངས་པས་གསུམ་པ། བདེ་བ་
སྤངས་པས་བཞི་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསམ་གཏན་བཞི་
པོ་དེ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་མངོན་གྱུར་པ་ཕྲ་རགས་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་བསམ་གཏན་བཞིར་བཞག་ཅིང་། ཟག་

བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས་
བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ལྔ་པ་མི་འཇོག་པའི་
རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་འདུ་བྱེད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་

378

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞིན་དུ་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བྱིས་པ་ལག་མཐིལ་ལྟ་
བུ་ཡིས།།འདུ་བྱེད་རྣམ་སྨིན་སྤུ་མི་རྟོགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བཤད་པ་ལ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད། སྲིད་རྩེའི་

དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གི་དམིགས་པ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི།
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ཐོབ་པ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་གཟུགས་ལ་སྐྱོན་
དང་། གཟུགས་མེད་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་མཐོང་ནས་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཟློག་པའི་ཕྱིར། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་རེག་བྱ་སོགས་ཀྱི་
མཚན་མ་དང་བྲལ་བའི་ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་ཁོ་ན་སྒོམ་པ་ན། སྔོ་
སེར་སོགས་སུ་སྣང་བའི་གཟུགས་དང་། གྱང་དང་རྩིགས་པ་སོགས་
སུ་སྣང་བའི་ཐོགས་པ་དང་། གོས་རྒྱན་དང་། སྐྱེད་མོས་ཚལ་དང་རི་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་སྣ་ཚོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ནུབ་སྟེ། དེ་དག་
ལ་ཡིད་གཏད་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་

379

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། ཇི་སྲིད་དུ་དངོས་གཞི་ལ་སྙོམས་པར་མི་འཇུག་
པའི་བར་དུ་ནི་ནམ་མཁའ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་དེ། སྙོམས་
པར་ཞུགས་ནས་ནི་ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་རང་
སའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་དོ།།ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཚེ་ན་ནི་
རང་གི་འོག་སའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་དམིགས་པར་བྱེད་
དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་བསྡུ་ན། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་དེས་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་གཟུགས་

དང་ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་རགས་པར་མཐོང་ནས་དེ་བཟློག་པའི་

ཕྱིར་དུ་ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་ཅིང་། དེས་
མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པ་ན་ཡང་ནམ་མཁའ་དེ་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་རང་སའི་མིང་གཞིའི་ཕུང་པོ་རྣམས་
ལ་དམིགས་པར་བྱེད། ཅེས་པའོ།།གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྦྱོར་བའི་ཚེ་ནམ་མཁའི་
འདུ་ཤེས་ལ་རགས་པར་མཐོང་ནས་དེ་ཉིད་བཟློག་པའི་ཕྱིར། རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཙམ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་

ནས་སྒོམ་པས། དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པ་ན་རྣམ་ཤེས་དེ་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་རང་སས་བསྡུས་པའི་མིང་

བཞིའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པར་བྱེད། གསུམ་པ་ནི། ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་

380

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་སྦྱོར་བའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་
དེ་རགས་པར་མཐོང་ནས་དེ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་གཟུགས་ཅན་དང་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་དམིགས་པ་བཙལ་བ་ན་ཅི་ཡང་མ་རྙེད་ནས་
དམིགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་འདུ་ཤེས་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་
དམིགས་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་ཐོབ་པའི་ཚེ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་དེ་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་རང་སས་བསྡུས་པའི་མིང་བཞིའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་

པར་བྱེད། བཞི་པ་ནི། སྲིད་རྩེའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གི་

སྦྱོར་བའི་ཚེ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་རགས་པར་
མཐོང་ནས་དེ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་འདུ་ཤེས་རགས་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་འདུ་ཤེས་ཕྲ་བ་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་འདུ་ཤེས་པ་ལ་
དམིགས་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དངོས་གཞིའི་

སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཚེ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་འདུ་ཤེས་དེ་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་རང་སས་བསྡུས་པའི་མིང་

བཞིའི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པར་བྱེད། གཟུགས་མེད་བཞི་པོ་དེ་ལ་
ཡན་ལག་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། གཟུགས་
མེད་པ་རྣམས་ནི་ཞི་གནས་སུ་རོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་རྣམ་
པར་བཞག་པ་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་དམིགས་པའི་སྒོ་

381

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།
ནས་རང་རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དམིགས་

རྣམས་སྔ་མ་རྣམས་དོར་ནས་ཕྱི་མ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།

དེ་དག་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ།

གསུམ་པ་དེ་དག་སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ་ནི། ཚེ་རབས་
གཞན་དུ་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་
འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་

སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་མཚན་ཉིད།

དཔེར་ན་ཚངས་རིས་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་ལྟ་བུ། ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས་ནི་གཟུགས་ཁམས་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྒྱུ་
སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་བདག་འབྲས་དང་། དེའི་
བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་དེའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུར་བཤད། ཚེ་རབས་གཞན་དུ་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་མེད་སྒོམ་པའི་

རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གང་རུང་གིས་

382

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྡུས་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། གཟུགས་མེད་རིགས་བཞིར་སྐྱེས་པའི་

སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་ལྟ་བུ་སྟེ་སྔར་བཞིན་

ནོ།།དེས་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་
དག་པ་བ་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་སྒོམ་པས་ཚངས་རིས། ཚངས་པ་
མདུན་ན་འདོན། ཚངས་ཆེན་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་པར་བྱེད། དེ་
བཞིན་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དེ་གསུམ་གྱིས་འོད་ཆུང་། ཚད་
མེད་འོད། འོད་གསལ་གསུམ་འགྲུབ་པར་བྱེད། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དེ་གསུམ་གྱིས་དགེ་ཆུང་། ཚད་མེད་དགེ། དགེ་རྒྱས་གསུམ་འགྲུབ་པར་བྱེད། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དེ་གསུམ་གྱིས་
སྤྲིན་མེད། བསོད་ནམས་སྐྱེས། འབྲས་བུ་ཆེ་བ་གསུམ་འགྲུབ་པར་བྱེད་དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཆུང་ངུ་དང་
འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་བསྒོམས་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐྱེ་བ་གསུམ་མོ།།བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཇི་ལྟར་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་

དེ་བཞིན་ཏེ། བསམ་གཏན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གསུམ་གསུམ་མོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་སྒོམ་པས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྐྱེ་
བ་བཟང་ངན་འབྲིང་གསུམ་འགྲུབ་པར་བྱེད། དེས་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་

383

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།
རིགས་འདྲ། ཀུན་བཏུས་ལས། གཟུགས་མེད་པ་རྣམས་ནི་གནས་

གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཐ་དད་པ་མེད་དོ།།དེ་ན་ཆུང་ངུ་དང་
འབྲིང་ཆེན་པོར་སྒོམ་པས་སྐྱེ་བ་མཐོ་བ་དང་དམའ་བ་དང་ངན་པ་དང་བཟང་པོར་མངོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྐྱེ་བ་བཟང་ངན་སོགས་ཀྱང་གཟུགས་མེད་ན་གཟུགས་མེད་པས་བླ་འོག་གིས་ཕྱེ་བའི་གནས་གཞན་མེད་ཀྱང་དེ་བཞི་ལ་ཚེ་རིང་ཐུང་གིས་སྐྱེ་
བ་མཐོ་དམན་དང་ཉོན་མོངས་མང་ཉུང་གིས་སྐྱེ་བ་བཟང་ངན་ཡོད་
དོ།།ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོར་སྒོམ་པའི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། གུས་སྦྱོར་
དང་རྒྱུན་སྦྱོར་གང་རུང་མེད་པར་སྒོམ་པ་ཆུང་ངུ་དང་། གང་རུང་
གཅིག་དང་ལྡན་པར་སྒོམ་པ་འབྲིང་དང་། གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པར་

སྒོམ་པ་ཆེན་པོར་སྒོམ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གྱི་
སྤེལ་སྒོམ་ལྔ་བྱས་པས་རིམ་བཞིན་གནས་གཙང་གི་སྐྱེ་བ་ལྔ་འགྲུབ་
པར་བྱེད་དེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔ་ཡི་ཕྱིར།།གནས་
གཙང་སྐྱེ་བ་ལྔ་ཁོ་ན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

384

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་ལྟར་ཐོབ་པའི་རྟགས།

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་ཐོབ་པའི་རྟགས་བཤད་པ་ནི། བསམ་

གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་རྣམས་ཐོབ་
པའི་རྟགས་ཡོད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་
རྣམས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ་ལུས་སའི་འོག་ཏུ་བྱིང་བ་ལྟ་
བུར་སྣང་བའི་རྟགས་འབྱུང་ལ། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་རྣམས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ལ་
འཕུར་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་རྟགས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས།
དེ་ལ་བསམ་གཏན་རྣམས་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ་ནི་ལུས་
སའི་འོག་ཏུ་བྱིང་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུའི་རྟགས་འབྱུང་ངོ་།།གཟུགས་
མེད་པ་དག་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ་ན་ནི། ལུས་ནམ་མཁའ་
ལ་འཕུར་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་རྟགས་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

385

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཐོབ་པ་པོའི་གང་ཟག་བཤད་པ།

བཞི་པ་ཐོབ་པ་པོའི་གང་ཟག་བཤད་པ་ལ། འགྲོ་བ་རིགས་
དྲུག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། སྐྱེ་འཕགས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།དང་པོ་ནི། ངན་

སོང་གསུམ་དང་སྒྲ་མི་སྙན་པའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་
མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་
དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་འགལ་རྐྱེན་གྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་
སྒྲིབ་པ་ཤེས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་ཡིན་དང་ཟ་མ་མ་ནིང་

རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། དེ་རྣམས་དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཕྲག་དོག་གི་སྒྲིབ་པ་ཤེས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར།
དེ་རྣམས་མ་གཏོགས་པའི་གླིང་གསུམ་གྱི་སྐྱེས་པ་བུད་མེད་དང་
འདོད་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ལ་དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་འགལ་རྐྱེན་དང་བྲལ་ཞིང་མཐུན་རྐྱེན་

386

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་
ནས་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྲིད་རྩེའི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་
བའི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་དེ། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་ཉེར་བསྔོགས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ནས། ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་སྲིད་རྩེའི་ཉེར་བསྔོགས་གསར་དུ་སྐྱེས་བ་ཡོད་པའི་བར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་སྲིད་རྩེའི་བར་ལ་
རིགས་འདྲ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་ཉེར་བསྔོགས་བསར་དུ་སྒོམ་པ་མེད་པ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་བ་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཐོས་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས་མེད་ཀྱང་། བསམ་གཏན་
གཉིས་པའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཡོད་དེ། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ཐོབ་
པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྲིད་རྩེའི་བརྟེན་ལ་
ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་

387

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

དེའི་རྟེན་ལ་དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཡོད་དེ། ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་

མངོན་དུ་བྱེད་པའི་སྲིད་རྩེའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། སྲིད་རྩེར་འཕགས་པས་ཅི་ཡང་མེད།།མངོན་
སུམ་བྱས་ནས་ཟག་པ་ཟད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།

བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ཐོབ་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་དེ། སྲིད་རྩེའི་རྟེན་
ཅན་གྱི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་
འཇུག་མ་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་མང་དུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་མ་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་ཡོད་དེ། བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་འབྲང་བ།།བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་མ་

ཐོབ་ཀྱང་།།བདུད་ཀྱི་མིག་རས་བཙའ་བཞིན་དུ།།སྲིད་པ་དག་ཀྱང་
ལྡོག་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་

དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་མ་ཐོབ་པའི་འཕགས་པ་ཡོད་དེ། རང་ཐོབ་
བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་
གྱི་ལམ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་མ་ཐག་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེས་བསམ་གཏན་

388

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་ཀྱང་བསམ་གཏན་གཉིས་
པའི་དེ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྔོགས་ཐོབ་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་པས་
ཁྱད་པའི་ཕྱིར། ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་
ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་

ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་

རྒྱན་ལས། དེའི་ཚེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་ནི།།ཞེས་སོགས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རབ་མཐའི་བསམ་གཏན་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་
བཞི་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ལ་རབ་མཐའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། རྣམ་
པར་བཞག་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རབ་ཀྱི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ་བསམ་
གཏན་དང་པོ་ནས་འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ཡང་འཕེལ་པ་གསུམ་གྱིས་སྦྱངས་པའི་བསམ་གཏན་དང་

གཟུགས་མེད་དེ་དག་ལ་རབ་ཀྱི་མཐའ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། འཕེལ་བ་གསུམ་ཡོད་དེ། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ལ་རིམ་གྱིས་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ནི་འཕེལ་བ་ཆུང་ངུ།
རེ་རེ་བར་དུ་བཞག་སྟེ་ཐོད་རྒལ་ལ་ལུགས་མཐུན་དུ་ཞུགས་པ་ནི་

389

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

འཕེལ་བ་འབྲིང་། དེ་ཉིད་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་ཞུགས་པ་ནི་འཕེལ་བ་ཆེན་
པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ངན་སོང་གི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ།
དེའི་རྟེན་ལ་སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག ཚད་
མེད་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་བརྟེན་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་གསར་དུ་
སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག མཚམས་མེད་བྱས་པའི་

རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲས་ཚེ་དེ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཚེ་དེ་ཉིད་

ལ་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྔོགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་རྒྱུན་ཞུགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ངན་སོང་བ་རྣམས་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་
སྐྱེས་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་རྣམས་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་

པ་ཤས་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་སྲིད་རྩེའི་

རྟེན་ལ་དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དུད་འགྲོའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་

390

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུད་འགྲོའི་རྟེན་
ཅན་གྱི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་བཞིན་དུ་དུད་འགྲོར་
སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་བྱང་འཕགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་བྱང་
འཕགས་དེ་དུད་འགྲོ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལུས་དེ་དུད་འགྲོའི་ལུས་མ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ལུས་དེ་རྣམ་སྨིན་གྱི་ལུས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་འཕགས་ཀྱི་
ལུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེའི་ལུས་དེ་དུད་འགྲོའི་ལུས་ཀྱི་
གཟུགས་བརྙན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མའི་འགྲེལ་བར། འཁོར་བ་ནི་
འདིར་ཟག་པ་མེད་པའི་དབྱིངས་ན་ཁམས་གསུམ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་བྱད་བཞིན་དེ་དུད་འགྲོའི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་
བརྙན་དུ་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱད་བཞིན་གྱི་
གཟུགས་བརྙན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བྱད་བཞིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་སྟེ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་

པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

391

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་སེམས་དང་འཆི་སེམས་གང་རུང་མེད་
པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་གང་
རུང་ཡིན་ན། ཡིད་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས།
ཆད་དང་མཚམས་སྦྱོར་འདོད་ཆགས་བྲལ།།ཉམས་དང་འཆི་འཕོ་

སྐྱེ་བ་རྣམས།།ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཁོ་ནར་འདོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདོད་པ་ལ་སོགས་འོག་མ་འོག་མའི་རྟེན་ལ་གོང་མ་
གོང་མའི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཀྱང་རང་སའི་རྟེན་ལ་
རང་སའི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། རང་ས་ན་རང་སའི་
དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གོང་སའི་
རྟེན་ལ་འོག་སའི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། གོང་ས་ན་
འོག་ས་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
སྤྱིར་བཏང་ལ་གོང་སའི་རྟེན་ལ་འོག་སའི་སྙོམས་འཇུག་མངོན་དུ་
བྱེད་པ་མེད་དེ། དེ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་བསལ་ལ་དེ་ཡོད་དེ། སྲིད་རྩེའི་རྟེན་ལ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་
སྙོམས་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་རང་དང་ནི།།འོག་སའི་རྟེན་ཅན་འོག་
དགོས་མེད།།སྲིད་རྩེར་འཕགས་པས་ཅི་ཡང་མེད།།མངོན་སུམ་
བྱས་ནས་ཟག་པ་ཟད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། གོང་སའི་

392

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྟེན་ལ་འདོད་པའི་སྙོམས་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡོད་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་
ཁམས་གང་རུང་ཡིན་ན། གོང་ས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
འདོད་པའི་སྙོམས་འཇུག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། བསམ་
གཏན་གཉིས་པའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་

སྙོམས་འཇུག་མངོན་དུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཐལ། སྤྱིར་བཏང་དམིགས་

བསལ་གྱི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བསམ་
གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ཐོབ་པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱང་སེམས་ས་དྲུག་པ་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་པའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་
སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་བསམ་གཏན་དང་

པོར་སྐྱེ་བ་ལེན་ཁ་མའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་ཉོན་གྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ལེན་ཁ་མའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག རང་སའི་རྟེན་ལ་རང་སའི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་

393

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཡོད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་
པོའི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དེ་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་རྟེན་ལ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ་གསར་དུ་སྐྱེས། དེ་འདོད་
པའི་རྟེན་ལ་ཡང་གསར་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ཁམས་
གོང་མའི་རྟེན་ལ་འགོག་སྙོམས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་དང་། ལམ་
ཤེས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་དང་། འདོད་པའི་རྟེན་ལ་རྣམ་མཁྱེན་
གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ་བ་སོགས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགསྲིད་རྩེའི་རྟེན་ལ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་ཉེར་བསྡོགས་སྒོམ་པ་ཡོད་དེ། དེའི་
རྟེན་ལ་དེའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྟེན་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་གསར་
དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་ཟེར་སྣང་ཡང་། དེའི་རྟེན་ལ་གསར་
དུ་སྐྱེ་རྒྱུའི་དེ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པ་འདྲའོ།།སྤྱིར་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ་པ་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གསར་དུ་
སྐྱེ་བའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་དེ་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
པ་འགྲིག དེར་ཐལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་

394

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཕྱིར་
མི་འོང་དང་དགྲ་བཅོམ་གང་རུང་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གང་རུང་ཡིན་ན་

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འདོད་པ་ལ་
ཆགས་བྲལ་བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་
གཞི་མ་ཐོབ་པའི་སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡོད་
དེ། ལས་ཉོན་གྱིས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པ་ནས་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་མན་ཆད་

ཀྱི་བར་གང་རུང་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་ན། བསམ་
གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།
ལས་ཉོན་གྱིས་གཟུགས་ཁམས་སུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་དེ་གང་རུང་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། བསྔགས་འོས་བསྔགས་བསྟོད་ལས། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་རྗེས་འབྲང་བ།།བསམ་གཏན་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་ཀྱང་།།
བདུད་ཀྱི་མིག་རས་བཙའ་བཞིན་དུ།།སྲིད་པ་དག་ཀྱང་ལྡོག་པར་
བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མ་ཐོབ་པར་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་གང་ཟག་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་སྤང་བྱ་ཅིག་
ཅར་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་དེས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་

395

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། དེ་
འདྲའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་དེས་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་
གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པར་ཐལ། དེས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པ་གང་ཞིག སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་

ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་
གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་ན། བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས་འགལ་ལ་སོང་། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། སྤང་
བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་རྗེས་སུ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་

དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་དེའི་ཉེར་བསྡོགས་སྒོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེས་དེའི་ཕྱིར་དུ་དེའི་ཉེར་བསྡོགས་
ཡིད་བྱེད་དྲུག་པོ་གང་རུང་སྒོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁྱབ་སྟེ།
བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྡོགས་ཟག་མེད་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡིད་བྱེད་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཡོད་པར་ཐལ་
ལོ།།འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་སྦྱོར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཡོད་པར་
ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་
པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའི་དངོས་
གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡོད་

396

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་
ཡིན་ན། རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་
བསྡོགས་ལས་བྱུང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་ཉན་

ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་
གཞི་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་པས་ཁྱབ་
པར་ཐལ། ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་ན་

དེ་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལས་ཉོན་གྱིས་ཡི་དྭགས་སུ་
སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱིས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་འཕོངས་པའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི་དང་
བྲལ་བའི་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

397

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཉེར་བསྡོགས་དངོས་གཞིའི་མཚན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པ།

ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་
གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་རིག་པ། བསམ་

གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། བསམ་གཏན་
གཉིས་པའི་ཉེར་བསྡོགས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མ་ནུས་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི། ཞེས་
སོགས། ཟེར་ན། བྱང་འཕགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དེ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་དགེ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་

398

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཅས་པ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་
དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ།
ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དེ་དེའི་མཚན་
ཉིད། ཟེར་ན། སྤང་བྱ་གཅིག་ཅར་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་
འབྲས་བུ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་
ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ།
ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་དོན་དུ་དམིགས་རྣམས་དངོས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་སས་

བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་རིག་པ། བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དེས་བསམ་གཏན་དང་པོ་སོགས་ལ་རིགས་འདྲ། ཟེར་ན། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་
ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་
དེར་ཐལ། དེ་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཐལ་ལོ།།གཞན་

399

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཟག་མེད་མེད་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་གི་ཡན་ལག་གིས་མ་ཟིན་
ཅིང་རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་
བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་
བའི་རིག་པ། བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེས་བསམ་གཏན་དང་པོ་སོགས་ལ་རིགས་འདྲ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཏིང་

ངེ་འཛིན་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། དེ་
ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་པོ་ཞི་གནས་མཚན་ཉིད་པ་དེ་ནི་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་
ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉེན་པོའི་ཡན་
ལག་དང་ལྡན་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་རབ་ཏུ་
དབེན་པ་ཡིད་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་
གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོའི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ནུས་
པ་ཐོབ་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་སས་བསྡུས་པའི་བསམ་

གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་
པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་རིག་པ། བསམ་

གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བསམ་

400

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་
ཅན། རང་སས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
སས་བསྡུས་གང་ཞིག ཁྱོད་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཐོབ་
བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་
འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་རྒྱུན་
ཞུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཉན་ཐོས་ལས་ལམ་བགྲོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཚེ་སློབ་
དཔོན་གཞན་གྱི་གདམས་ངག་ལ་མི་ལྟོས་པར་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་
རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་གང་ཞིག དེའི་ཚེ་དེ་ལྟར་མི་ལྟོས་པར་ཐེག་དམན་གྱི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཐོག་མ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིགདེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་སྔོན་

401

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་ལྷག་མཐོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་མི་
འཐད་དེ། དེའི་ཚེ་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་
བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ལྷག་མཐོང་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ནི་མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་བྱེད་དེ་སྒོམ་བྱུང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་རབ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷག་མཐོང་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་བྱུང་དུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེར་གྱུར་པའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ཀྱི་སྐྱོན་
ནི། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཞི་གནས་

ཀྱིས་བསྡུས་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལྷག་མཐོང་གིས་བསྡུས་པའི་

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བསམ་

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་

བྱེད་དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་བསམ་
གཏན་གྱི་སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བསམ་གཏན་ས་དྲུག་པོ་
གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོར་
སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་ཡང་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་སུ་ཐལ་
བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ།།ཁོ་ན་རེ། ཉན་སར། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་

402

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་འདོད་པ་རྣམས་ལ་རགས་པའི་མཚན་
ཉིད་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རིག་
པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

དེ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་སས་བསྡུས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་
ཁྱབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉིར་བསྡོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་
རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ས་པའི་ཉེས་
དམིགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་འདོད་པ་ལ་རགས་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐོས་བསམ་གྱིས་སྒོ་
འདོགས་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མཉམ་
པར་བཞག་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་པོ་སྲས་སུ། མཉམ་པར་
བཞག་པའི་ས་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་གིས་འདོད་པ་ལ་རགས་པ་
ལ་སོགས་པར་བལྟ་བའི་ཕྱིར་རགས་པ་དང་། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་
དཔྱོད་པ་ནི་སོ་སོར་རིག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་འདྲེས་མར་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། སྒོམ་བྱུང་གི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། མཉམ་
བཞག་གི་སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས།
མཉམ་པར་བཞག་པའི་དགེ་བ་ནི།།སྒོམ་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་

403

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཐོས་བསམ་འདྲེས་མའི་བློ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག དེ་ཆོས་ཅན། ཐོས་བྱུང་གི་བློ་དང་བསམ་བྱུང་གི་བློའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། ཐོས་བསམ་འདྲེས་
མའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་
མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གི་གཞི་

མཐུན་ཡིན་པར་ཐལ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་ཁས། ཁོ་ན་རེ། དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་སུ་ཐལ། འདོད་
པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཞི་གནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག བསམ་

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་པ་ཡིན་ན། བསམ་

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་ཞི་གནས་འབའ་ཞིག་
གིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་

རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་
མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁམས་གསུམ་གྱི་སྒོམ་སྤང་ཉོན་མོངས་ཆུང་དུ་དགུ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤོང་བ་གང་ཞིག ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་མ་ཐོབ་
པར་དེ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཉེར་བསྡོགས་
དང་པོ་མི་ལྕོགས་མེད་པ་སྟེ་དེ་ནི་དག་པ་བ་ཡང་ཡིན་ལ་ཟག་པ་མེད་

404

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ཡང་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འགལ་སྟེ། དེ་ནི་ཉེར་བསྡོགས་
མི་ལྕོགས་མེད་པ་དེ་ཉེར་བསྡོགས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་ཡིན་ཞིང་།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་དག་པ་བ་དང་ཟག་མེད་
གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དམ་བཅའ་
འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་
ཡིད་བྱེད་དྲུག་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་
ཅིག བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་པ་དེ་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ནས་སྦྱོར་བ་
མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་བར་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་དང་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གཞི་
མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤང་བྱ་
ཅིག་ཅར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དང་། དེ་རབ་ཏུ་
དབེན་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེའི་
རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དང་དེའི་གཞི་

མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ཁྱོད་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་
བྱར་གྱུར་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་ཆེན་
པོའི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་གྱུར་
པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད་

405

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་སྒོམ་སྤང་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
མཐོང་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་དེ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་པ་ཡིན་ན། ཞི་

རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་དགོས། དེའི་ཡིད་བྱེད་དྲུག་པོ་གང་
རུང་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཡིན་ན་ཉེར་བསྡོགས་ཟག་མེད་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཞི་རགས་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། སྦྱོར་ལམ་
སྟན་གཅིག་པ་ལ་གནས་པའི་སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་
ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཉེར་བསྔོགས་སུ་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། སྤང་བྱ་
ཅིག་ཅར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་ཀུན་གཉིས་ལ་རགས་པ་

དང་འགོག་ལམ་གཉིས་ལ་ཞི་བའི་རྣམ་པར་བལྟས་ནས་སྒོམ་པར་
བྱེད་པའི་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ཐོབ། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྦྱོང་གི་

406

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་
ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་དང་

པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལས་དང་པོ་བ་ཡིན་པས་མ་

ཁྱབ་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་སྦྱོར་བ་མཐའི་

ཡིད་བྱེད་ཐོབ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྦྱོར་བ་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་

བྱེད་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་
བསྡོགས་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་སྦྱོར་བ་
མཐའི་ཡིད་བྱེད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན།
མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་

འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་
ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་དེས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་སྦྱོར་བ་མཐའི་

ཡིད་བྱེད་ཐོབ། ཅིག་ཤོས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་
དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་འདྲའི་འབྲས་བུ་ཐོད་རྒལ་བའི་ཕྱིར་འོང་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་

407

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

མི་ནུས་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མི་ལྕོགས་མེད་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བསམ་

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཐོབ་པ་དང་། ལྷག་
མཐོང་ཐོབ་པ། སྒོམ་བྱུང་ཐོབ་པ་རྣམས་དུས་མཉམ་སྟེ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ལྷག་མཐོང་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ནི་མོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ་སྒོམ་བྱུང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ན་མི་འཐད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེས་དེ་ལྟར་ཐོབ་
པ་དུས་མཉམ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་
ཉེར་བསྡོགས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་མ་ཐོབ་པར་དེའི་མི་ལྕོགས་མེད་པ་
ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིད་བྱེད་དྲུག་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག རང་གི་དམིགས་པ་ལ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཏིང་

ངེ་འཛིན༌།ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཆོས་ཅན༌།ཞི་གནས་སུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་ཟིན་པར་

ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ལུས་

408

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དམིགས་

པ་ལ། ཞེས་སོགས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞི་གནས་དེ་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱིས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ལ་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ན་རེག་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པར།
རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་དགའ་བས་ཟིན་པ་ན་ལུས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པར་
རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ན་གཟུགས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་སྒོ་
ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་རིག་
པ། ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཞི་གནས་དང་

མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་བོ་སེམས་ཞི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞི་
གནས་ཡིན་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་
དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས། ཞི་གནས་ནི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའོ།།ལྷག་
མཐོང་ནི་སོ་སོར་རྟོག་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལམ་རིམ་

ལས། ཡང་དག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་འཇོག་པར་
བྱེད་པས་ན་ཞི་གནས་དང་། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ནི་ལྷག་
མཐོང་དུ་གསུངས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཞི་

གནས་ཀྱི་ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་དཔྱོད་པར་བྱེད་

409

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

པའི་ཤེས་རབ། ལྷག་མཐོང་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་

ཡིད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ལྷག་མཐོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཤིན་

སྦྱངས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་སོ་སོར་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་

ཤེས་རབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དཔྱད་

སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱིས་ཟིན་པ།

ཞེས་སོགས་དང་། དེ་འདྲའི་རང་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་དཔྱོད་པར་བྱེད་
པའི་བློ་ཟེར་བ་གཉིས་ལ་སྐྱོན་ཡང་སྔར་བཞིན་རིགས་འགྲེའོ།།ཁ་
ཅིག བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིད་བྱེད་དྲུག་པོ་དེ་ལམ་བཞིར་འདུ་སྟེ། དེའི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་
མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གཉིས་སྦྱོར་ལམ་དང་། དེའི་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་

བྱེད་དང་། སྦྱོར་བ་མཐའི་ཡིད་བྱེད་གཉིས་པར་ཆད་མེད་ལམ་དང་།
དེའི་དཔྱོད་པ་ཡིད་བྱེད་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་། དགའ་བ་སྡུད་པའི་

ཡིད་བྱེད་ལམ་བཞི་ཆར་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
དེ་རབ་ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཕྱི་རོལ་
པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
གཞན་ལ་རིགས་འགྲེའོ།། ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་

410

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྡོགས་དང་ཚོར་བ་བདེ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་དེ། གསེར་ཕྲེང་
ལས། དེ་དག་ལ་ནི་ཉེར་བསྡོགས་བརྒྱད།།དག་པ་བདེ་མིན་སྡུག་
བསྔལ་མིན།།ཞེས་པ་འདི་དྲངས་ནས་འདིས་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་ཚོར་
བ་བཏང་སྙོམས་སུ་བཤད་པ་འདིར་མི་བཟུང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ནམ་ཁྱབ་སྟེ། ལམ་རིམ་ལས། ཚོར་བ་སིམ་པའི་རྣམ་པ་

ཅན་གྱི་དགའ་བདེ་ནི་སྐབས་འདིར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
གྱི་འབྲས་བུ་ལས་འབྱུང་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འབྱུང་། ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགབསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྙོམས་འཇུགབསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། དེས་
གཟུགས་མེད་ལ་རིགས་འདྲའོ།།ཟེར་ན། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་
འཇུག་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་གང་ཞིག སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
བསམ་གཏན་གྱི་སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས།
དེ་བཞིན་འདུ་ཤེས་མེད་སྙོམས་འཇུག བསམ་གཏན་ཐ་མར་འབྱུང་འདོད་པས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་
ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དང་

411

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

པོ་གང་ཞིག སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
གཟུགས་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྲིད་རྩེའི་སས་

བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། འདི་གནས་དོན་དུ་སྲིད་
རྩེར་སྐྱེ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་
རང་གི་འོག་ས་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པའི་དགེ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་

མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་ན། རང་གི་འོག་ས་ལས་འདས་པས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར།

རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེས་བའི་བསམ་གཏན་ལ་དཔྱད་པ།

ཁ་ཅིག རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་

གཏན་འཕེན་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་དག་
པ་བར་དམིགས་པ་དེ། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་མཚན་
ཉིད། ཚེ་རབས་གཞན་དུ་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་སྒོམ་པ་

412

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་

གཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཚེ་རབས་གཞན་དུ་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་
གི་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ། རྣམ་སྨིན་གྱི་
འབྲས་བུ། བདག་པོའི་འབྲས་བུ་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི། སྡུག་བདེན་
དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཁམས་པའི་གང་ཟག་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི།
གཟུགས་ཁམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུར་
གྱུར་པའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་ཁམས་པའི་གང་
ཟག་གི་གཞལ་མེད་ཁང་ལྟ་བུ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་དུ་
གྱུར་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་
པས་ཁྱབ། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་ཡིན་ན། རང་གི་འོག་
སའི་རྟེན་ཅན་ཡིན་དགོས་ཀྱང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ལ་
རང་སའི་རྟེན་ཅན་གྱིས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསྐལ་པ་འཇིག་པའི་ཚེ་ཆོས་

ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འདོད་ཁམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དེ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་
བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་

གཏན་ལ་སྦྱོར་བྱུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསྐལ་པ་འཇིག་པའི་དུས་

ཀྱི་ཚེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འདོད་ཁམས་པའི་གང་
ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དེ།

413

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་སུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བ་ཆོས་
ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་
འཇུག་དག་པ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་
ཡང་། སྡུག་བདེན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཁམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་

ན། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གཟུགས་སུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་
མི་འོང་སྐྱེ་འདའ་བ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་མ་ཐག་པའི་

ཕྱིར་མི་འོང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ལས་ཉོན་གྱིས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་གང་ཞིག སྡུག་བདེན་
དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དང་གཟུགས་ཁམས་པའི་གང་ཟག་གི་གཞི་

མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་

414

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལེན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བསྐལ་པ་འཇིག་པའི་ཚེ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་
སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་འདོད་ཁམས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་སུ་ཐལ། འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་ན། དེའི་ཚེའི་འདོད་ཁམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པས་ཁྱབ་
པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ནས་བསམ་

གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ལེན་ཁ་མའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་
གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། རང་གི་འོག་སའི་རྟེན་ཅན་དུ་ཐལ།
རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།
འདོད་ན། དེ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་དུ་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག བསམ་

གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་ཁ་མའི་དེ་དང་།
བསམ་གཏན་བཞི་པ་ནས་བསམ་གཏན་བཞི་པར་སྐྱེ་བ་ལེན་ཁ་མའི་
རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དང་། དེ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་ལེན་ཁ་མ་

415

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

སོགས་ལ་རིགས་འདྲ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཁོ་ན་རེ། རྒྱུ་སྙོམས་
འཇུག་གི་བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ལ་རང་གི་འོག་སའི་རྟེན་
ཅན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཉེར་བསྡོགས་ལ་དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་གི་བསམ་གཏན་དང་

འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གཉིས་འགལ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སེ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་
དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་པ་བ་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་གང་ཞིག ཅིག་ཤོས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་གང་ཞིག རང་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་སྐྱེད་
བྱེད་ཀྱི་འཁོར་བྱེད་ཀྱི་འཁོར་བས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བསམ་གཏན་ལ་རང་སའི་རྟེན་ཅན་གྱིས་
ཁྱབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སོ་
སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དག་
པ་བ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བསམ་་གཏན་བཞི་པར་སྐྱེས་
ཐོབ་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་

རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་

416

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྟག་དཔྱོད་གཉེན་
པོའི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དགེ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་
དང་བཅས་པ་གང་ཞིག དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་
ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་
ལག་ཏུ་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་དེ་གང་ཞིག ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པའི་

དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་
ཉིད། དྲན་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་
ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་དགའ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་དེ་གང་
ཞིག དགའ་བས་དབེན་པའི་བདེ་བ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡིན་ལག་ཏུ་ལྡན་པ་

དེ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། དྲན་པ་དང་བཏང་སྙོམས་ཡོངས་དག་
གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བདེ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་དེ་གང་ཞིག ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་
ལག་ཏུ་ལྡན་པ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་
གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེ་མི་འཐད་

དེ། རྟོག་དཔྱོད་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པའི་བསམ་གཏན་

417

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

དང་པོའི་དངོས་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་ན། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་གཏང་ཟིན་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐོབ་ན་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཟིན་
པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་

བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། རྟོག་དཔྱོད་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་

ཡན་ལག་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་བླ་མར།
དག་གསལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རང་ལུགས་ཀྱི་སྐྱོན་ནི། མཚན་ཉིད་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། རྟོག་དཔྱོད་
གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་ལྡན་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་
གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྟོག་མེད་བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་ཅན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དབེན་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བདེ་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡོན་
ལག་ཏུ་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ཀྱིས་ས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྣམ་གསུམ་བདེ་མི་སྡུག་
བསྔལ་མིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚན་ཉིད་ཕྱི་མ་དེ་རྣམས་
མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་

418

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དེ་རྟོག་དཔྱོད་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དེ་ཚོར་བ་བཏང་
སྙོམས་ཕན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགསྦྱོར་པའི་དུས་སུ་གཟུགས་དང་ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་རགས་པ་མཐོང་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་དུ་བསྒོམས་པས་དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་དེ་མངོན་གྱུར་པའི་སེམས་
རྩེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། སྦྱོར་བའི་དུ་སུ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་པ་དེ་ཉིད་ལ་དགག་

བྱར་བྱས་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཤེས་ལྟར་མཐའ་ཡས་སོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ། ཞེས་སོགས་རྣམ་
ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དེའི་མཚན་ཉིད། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་གཟུང་བྱ་ཅི་

ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པ་ལ། ཞེས་སོགས་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་དེའི་མཚན་ཉིད། སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་འདུ་ཤེས་རགས་པ་ནི་ནད་དང་

འབྲས་དང་ཟུག་རྡུའོ།།འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའོ།།འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ནི་ཞི་བ་གྱ་ནམ་པའོ་སྙམ་དུ་སྒོམ་པ།
ཞེས་སོགས་སྲིད་རྩེའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་

419

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཟེར་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལྟར་མཐའ་ཡས་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་
ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་རིགས་འདྲའོ། ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཡིན་ན། རྟོག་དཔྱོད་
གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་ལྡན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་
དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་ཁྱད་པར་ཅན་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དཔྱོད་པ་དེ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་གང་ཞིག དེ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་
དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་
ཅིག བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཙམ་པོ་བ་
ཆོས་ཅན། རྟོགས་དཔྱོད་གཉིས་ཁྱོད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་

ཐལ། ཁྱོད་རྟོག་དཔྱོད་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པའི་བསམ་

420

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ལ་འགོག་པ་སྤེལ་ནས་སྙོམས་པར་
འཇུག་པའི་ཡར་སོང་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། འགོག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤེལ་ཆོས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
འགྲིག ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་
ཙམ་བོ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་དཔྱོད་
གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་ལྡན་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཙམ་པོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།
མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཡན་ལག་བཞི་པའི་དམག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
ཡན་ལག་ལྔ་བའི་བསམ་གཏན་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཐུག་མེད་དུ་
ཐལ། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དེའི་ཡང་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་
པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། སྔོར་སྣང་དབང་ཤེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་
རིག་དེ་ཡང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
འགྲིག ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྙོམས་འཇུག་ཙམ་པོ་བ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་

421

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

བའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་རྩིང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་

དུ་ཐལ༌།འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་སེམས་རྩིང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག མཛོད་རྩ་བ་ལས། རྟོག་དང་དཔྱོད་པ་རྩིང་

ཞིབ་ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཁྱོད་རང་གི་ཡན་ལག་
ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དཔྱོད་པ་དེ་དང་མཚུངས་
ལྡན་དུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་
སེམས་ཞིབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སྔར་བཞིན།

འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སེམས་རྩིངས་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། སེམས་རྩིང་བའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་
སླའོ།།གཞན་ཡང་། མིག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་མེད་པར་ཐལ།
དེར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་
མིག་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན།
རང་གི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། གཟུགས་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཟིག དེ་གཟུགས་ཡིད་འོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་
ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་དང་སྦྱར་ནས་

422

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚུངས་པ་བྱའོ།།ཁ་ཅིག བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་གང་ཞིགརང་གི་འོག་ས་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།

བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་གང་ཞིག རང་གི་འོག་ས་བསམ་
གཏན་དང་པོ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། ཞེས་སོགས་རིགས་འདྲ་

ཟེར་ན། མཚན་ཉིད་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་ཉན་
ཐོས་གྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། མི་འཐད་དེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་
གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་
པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བསམ་
གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་
ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སངས་རྒྱས་འཕགས་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཆོས་
ཅན། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གོང་ས་ཡིན་པར་ཐལ། བསམ་
གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། དེའི་འོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་

423

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ན། ནང་རབ་ཏུ་དང་བ་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ་
པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་
རྙོག་པ་དང་བཅས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་ལ་རིགས་འདྲ།

ཁོ་ན་རེ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་བརྒྱད་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་

དུ་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་
ཀྱི་སྲིད་རྩེའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལམ་ཟག་མེད་
ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་གང་ཞིག དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་
གྱི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལམ་ཟག་མེད་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་ལས། གང་ཡང་། འདོད་པ་ཁམས་དང་སྲིད་རྩེ་ན།།བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་སྤངས།།ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་ལ་མི་མཁས་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
ཡིན་གྱི་དེ་དང་འདི་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་ཅིག་
གིའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་གྲུབ་
མཐའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྲིད་རྩེའི་སེམས་དང་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱི་གཞི་

424

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐུན་མེད་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་འདྲའི་
གཞི་མཐུན་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན།

དེ་འདྲའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་སེམས་དང་ལམ་ཟག་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཐེག་དམན་གྱི་མི་སློབ་ལམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
འདོད་པའི་སས་བསྡུས་གང་ཞིག ཐེག་དམན་གྱི་མི་སློབ་ལམ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་གྲུབ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས།
ཚོགས་ཀྱི་ལམ་གང་ཞེ་ན། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྤང་བྱ་ཅིག་ཅར་བའི་ཉན་ཐོས་
དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་
འཇུག་དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཙམ་
ཁྱད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་ཀ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རྟོག་བཅས་དཔྱོད་བཅས་ཀྱི་བསམ་གཏན་གྱི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིགདེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ལ་ཙམ་ཁྱད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་དེ། བསམ་

425

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཟག་མེད་ལ་དེ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཟག་མེད་ས་དགུ་མེད་པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཙམ་པོ་བར་གྱུར་པའི་
ལམ་ཟག་མེད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁོ་ན་རེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གོང་
ས་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྲིད་རྩེའི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག ཟག་མེད་ཀྱི་བསམ་གཟུགས་བརྒྱད་
ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ཟེར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་
སྙོམས་འཇུག་ཐོབ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དེ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་
མི་འོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་མཁྱེན་པ་ཆོས་ཅན། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞིའི་

སྙོམས་འཇུག་ཟག་མེད་དུ་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དེ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། སྲིད་རྩེའི་སྙོམས་འཇུག་
ཟག་མེད་དུ་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས།

426

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་པ་ཚད་མེད་བཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཚད་མེད་བཞི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། རྒྱུ།
མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་ངོ་བོ། ཁྱད་ཆོས། སྒྲ་བཤད་པ། གཞུང་དོན་ནོ།།དང་པོ་ནི། ཚད་མེད་པ་དེ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་

རྐྱེན་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དམིགས་རྐྱེན་བདེ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་

སེམས་ཅན་སོགས་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་ཟག་

མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་དང་། བདག་རྐྱེན་ཚད་མེད་སོགས་སྟོན་
པའི་བཤེས་གཉེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་རང་གི་སྔ་རོལ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་
བའི་རིག་པ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བདེ་
དང་སྡུག་བསྔལ་དེ་རྒྱུ་ལས།།བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྙིང་རྗེ་
སྟེ།།རྒྱུ་དང་བཤེས་གཉེན་རང་བཞིན་ལས།།བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྙིང་རྗེའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རང་གི་

བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་

427

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

བརྟེན་ནས་བརྩེ་བ་སོགས་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཡང་དག་པར་འཇོག་
པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིག་པ། ཚད་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས།
ཡོན་ཏན་འདི་རྣམས་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་འགྲུབ་ཅེན། ཕྱི་རོལ་པའམ་
ཉན་ཐོས་སམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་རུང་སྟེ། དག་པའི་བསམ་

གཏན་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མེད་པ་རྣམས་འགྲུབ་བོ།།ཞེས་དང་། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྩེ་བ་ཅན།།ཕྲད་དང་
བྲལ་བའི་དགོངས་པ་ཅན།།མི་འབྲལ་བ་ཡི་དགོངས་པ་ཅན།།ཕན་
དགོངས་ཁྱོད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན། བྱམས་པ་ཚད་མེད། སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད། དགའ་
བ་ཚད་མེད། བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་དང་བཞི་ཡོད། བཞི་པ་ནི།

ཚད་མེད་གང་ཞིག སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་

ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། བྱམས་པ་གང་ཞེ་ན། བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་དང་ཕྲད་པར་ཤོག་ཅིག་བསམ་པའི་

གནས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་
གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་དང་
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

428

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དབྱེ་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ། ཆོས་ལ་དམིགས་
པའི་བྱམས་པ། དམིགས་མེད་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་གསུམ་
ཡོད། ཚད་མེད་གང་ཞིག སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ། གཉིས་པའི་

མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། སྙིང་རྗེ་གང་ཞེ་ན་བསམ་
གཏན་ལ་བརྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་ཤོག་ཅིག་པའི་བསམ་པའི་ཞེས་པ་ཡང་སྔ་མ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་
སོགས་གསུམ་ཡོད། ཚད་མེད་གང་ཞིག སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་
དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ།
གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དགའ་བ་གང་ཞེ་ན།
བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་

བར་ཤོག་ཅིག་པའི་བསམ་པའི་ཞེས་པ་ཡང་སྔ་མ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་སོགས་གསུམ་དུ་ཡོད། ཚད་མེད་གང་ཞིག སེམས་ཅན་རྣམས་ཉོན་མོངས་
པ་དང་མི་ལྡན་པར་འདོད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ།
བཞི་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བཏང་སྙོམས་གང་ཞེ་ན།
བསམ་གཏན་ལ་བརྟེན་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་

429

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

ཡང་དག་པར་གནས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་མ་
བཞིན་ན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་བཏང་སྙོམས་སོགས་གསུམ་དུ་ཡོད། ལྔ་པ་ལ། ཚད་
མེད་པ་དེ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་ཏེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་

ཁྱད་པར། གཉེན་པོའི་ཁྱད་པར། དམིགས་པའི་ཁྱད་པར། བྱེད་ལས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བཞིས་
རིམ་པ་ལྟར་གནོད་སེམས་དང་། རྣམ་འཚེ་དང་། མི་དགའ་བ་དང་།

གནོད་སེམས་དང་འདོད་ཆགས་རྣམས་སྤོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བཞིས་རིམ་པ་ལྟར་གྲོགས་རྣམས་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་གནོད་སེམས་སོགས་བཞི་པོ་
དེའི་གཉེན་པོ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བཞི་པོ་རེ་རེས་ཀྱང་སེམས་ཅན་དང་ཆོས་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་གསུམ་གསུམ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བཞིས་སེམས་ཅན་སྨིན་

པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། བརྟེན་པའི་ཚངས་པ་མི་

མཐུན་སྤངས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྡན།།དམིགས་པ་རྣམ་པ་

གསུམ་ལ་འཇུག །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྨིན་བྱེད།།ཅེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། བྱམས་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་བཞི་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་ལྡན་དུ་བསྟན་ཏེ། གནས།

430

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དམིགས་པ། རྣམ་པ། ངོ་བོ། གྲོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བཞི་པོ་དེ་རང་གི་བདག་རྐྱེན་དུ་
གྱུར་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་དག་པ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བཞིས་རིམ་པ་ལྟར། སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་
མི་ལྡན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་ལྡན་པ་དང་། བདེ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཉེ་རིང་དུ་གཅོད་པའི་རྒྱུ་ཆགས་སྡང་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བཞིས་སེམས་
ཅན་དེ་དག་རིམ་པ་ལྟར། བདེ་བ་དང་ཕྲད་པར་འདོད་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་དང་མི་འབྲལ་བར་

འདོད་པ་དང་། ཆགས་སྡང་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤེས་རབ་
གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི།

དེ་བཞི་ལ་ཚངས་པའི་གནས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
འདི་དག་སྒོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ཚངས་པར་སྐྱེ་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བྱམས་པ་ཚད་མེད་ལ་ཚད་མེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེས་སེམས་ཅན་ཚད་མེད་པ་ལ་དམིགས་པས་

ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སྙིང་རྗེ་ཚད་མེད་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

431

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། བསམ་གཟུགས།

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཚོགས་ཚད་མེད་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དགའ་བ་ཚད་མེད་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་

མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཆོས་ཚད་མེད་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བཏང་སྙོམས་ཚད་མེད་ལ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཡེ་ཤེས་ཚད་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་
ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་གཞུང་དོན་ནི། འཇུག་སྒྲུབ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགུར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་ལ་འཇུག་པའི་འཇུག་སྒྲུབ་ནས་རྣམ་མཁྱེན་ལ་འཇུག་པའི་

འཇུག་སྒྲུབ་ཀྱི་བར་དགུར་ཡོད་པའི་ཕྱིར།།

སྨྲས་པ། རབ་འབྱོར་ལེའུའི་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ཡི།།ཐོབ་
བྱ་རྣམ་མཁྱེན་མཚོན་བྱེད་ཆོས་བཅུ་ཡིས།།མཚོན་ནས་ཇི་བཞིན་

གསལ་མཛད་རྩ་འགྲེལ་གྱི།།དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་འཆད་བྱེད་
པའི།།རྣམ་བཤད་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནས།།རྗེ་བཙུན་
ངུར་སྨྲིག་འཛིན་པས་ལེགས་གསུངས་པ།།ཡོངས་འཛིན་ཉིན་བྱེད་
དབང་པོའི་གསུང་ཟེར་ལས།།བྱུང་རྣམས་ཤོག་བུའི་ཆུ་སྐྱེས་འདབ་
མར་བཀོད།།འདིར་འབད་རྣམ་དཀར་གངས་རིའི་མདོག་འདྲ་
བ།།འདིས་མཚོན་དགེ་བ་གཞན་ཡང་ཅི་མཆིས་པ།།འདི་ནས་

432

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཟུང་སྟེ་ཆོས་སྐུ་མ་ཐོབ་བར།།འདི་འདྲའི་བསྟན་ལ་ཐོས་བསམ་
བྱེད་པར་ཤོག །ཤེར་ཕྱིན་སྦས་དོན་རིན་ཆེན་གསལ་བའི་གཏེར།།མདོ་རྒྱན་འགྲེལ་གསུམ་སྦྱར་བའི་ལེགས་བཤད་ཚེ།།ཀླུ་
དབང་རོལ་མཚོ་རྒྱས་བྱེད་སྦྱོར་བརྩོན་དགེས།།རྨད་བྱུང་བཤད་སྒྲུབ་དགའ་སྟོན་རྒྱས་གྱུར་ཅིག །

433

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེ

༄༅།།རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་
གསུང་རྒྱུན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་ཀླུ་དབང་གི་
རོལ་མཚོ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

རྟེན་འབྲེལ།

མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ།

༄༅།།བླ་མ་དང་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་
ལོ།།དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རྗེས་སུ་བཟུང་དུ་གསོལ། དེ་ལ་འདིར་

མཐོང་སྤང་རྟོག་པའི་ས་བོན་གྱི་དངོས་གཉེན་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་དེ་ཉིད་ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལམ་སྤངས་བ་
ལ་དབང་བྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མདོར། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་རེ་རེ་ལ་གནས་ནས་གཞན་ལྡ་ལྔ་འཛིན་པར་གསུངས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ནས་བསམ་གཏན་

434

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཛིན་པའི་སྐབས་སུ། དེ་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་ཐར་གྱིས་
གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་པོ་དེ་དག་ཆོས་རྣམ་པར་ཕྱེ་
སྟེ་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་
འཇུག་གོ །ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་གནས་ནས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་ལ་སོ་
སོར་རྟོགས་སོ།།དེ་ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་གང་དག་ཅེ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་ལ་བྱང་ཆེན་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་སོ་སོར་
རྟོགས་སོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། ཉི་སྣང་དང་ལེའུ་བརྒྱད་མ་དང་།
ཉི་ཁྲི་རྣམ་འབྲེལ་ལྟར་ན་དྲུག་ཚན་དྲུག་གི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་
ཉིད་འདིའི་སེངྒེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་ལས་དྲུག་ཚན་དྲུག་གི་མདོ་མ་གཏོགས། འདི་ལ་མདོ་སྦྱོར་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དག་ལྡན་ལས་དྲུག་ཚན་དྲུག་གི་ཐ་མ་ལ་གནས་ནས་

བསམ་གཏན་གྱི་བར་ལྔ་འཛིན་པར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་དེ་ཚིགས་བཅད་འདིས་བསྡུས་པ་དང་། སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ནི་དྲུག་

ཚན་དྲུག་གི་མདོ་རྫོགས་པའི་འོག་ཏུ་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་བཤད་
པའི་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་དེ་ཡིན་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། དྲུག་ཚན་དྲུག་གི་སྐབས་སུ་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་སྔར་དྲངས་པ་དེ་
ཉིད་ཚིགས་བཅད་དང་ཚིགས་ལྷུགས་པའི་ཁྱད་པར་མ་གཏོགས་ཇི་

435

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེལྟ་བ་བཞིན་འབྱུང་ཞིང་། དྲུག་ཚན་དྲུག་རྫོགས་རྗེས་སུ་གསུངས་
པའི་སེངྒེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྟོགས་ཚུལ་མདོ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ལ་གཉིས་

གསུངས་པའི་དང་པོ་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་དབང་བའི་ཕྱིར་དང་།
གཉིས་པ་ཐོད་རྒལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་འཕགས་པ་དང་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཞེད་པ་ཉིད་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཉིད་ལ་

སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ལ་སྙོམས་པར་
འཇུག་པའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་

བསྒོམ་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་སྟོང་པར་ཤེར་ཕྱིན་ལ་གནས་ནས་དང་པོ་ལྔའི་སྒོམ་པ་རྫོགས་པར་གསུངས་
པ་དེས་གཞན་ལྔ་ལ་གནས་པ་ཡང་མཚོན་པར་བྱས་ནས་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གྱི་མདོར་སྦྱར་ཞིང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཐབས་མཁས་པས་
ཐམས་ཅད་སྒོམ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱང་ཆེན་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སྤྱོད་པ་དེ་ལ་བདུད་ཀྱི་ལས་གང་ཅི་དག་འབྱུང་བར་འགྱུར་

བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་ཚེ་རབ་ཏུ་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་མདོ་ལ་རྒྱན་སྣང་དུ་མཛད་དོ།།

436

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་འགྲེལ་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོང་ལམ་རྩེ་མོའི་ངོ་
བོ་དེ་ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དེ་ལ་རྟོགས་པ་རང་དབང་དུ་བྱ་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཚམས་སྦྱོར་བ་ལ། དེ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་
ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། མདོ་དེའི་
དོན་བཤད་པ་ལ། དེ་ནས་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་པའི། ཞེས་སོགས་
གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དེ་ཉིད་ཚིགས་དོན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པའི་ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་ལ་ཡང་མཉམ་
བཞག་གིས་བསྡུས་པའི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་
པའི་མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནས་

437

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེསེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་པའི།།ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་ཞུགས་ནས།
ཞེས་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ཉོན་མོངས་པ་
དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་འཇིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏིང་ངེ་འཛིན་
སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་ལ་ཞུགས་ནས། ཞེས་གསུངས།
གཉིས་པ་དེ་སྟོན་པ་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལུགས་མཐུན་དང་།།
ལུགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད། ཅེས་དང་། དུས་ཕྱིས་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་
སོ།། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། སྐྱེ་བ་འགག་པས་རྒ་ཤི་འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་ཡང་དག་པར་རྟོག་གོ །ཞེས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་

གཞུང་དོན་དང་། མཐའ་དཔྱད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། སྤངས་བ་ལ་
དབང་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། མཉམ་བཞག་ཏུ་སེང་
གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས།
དེའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་ལ་

རྟོགས་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་

དཔའ་ཆོས་ཅན། སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་

438

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་ས་བོན་
དངོས་སུ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་མཐོང་སྤངས་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་འཇིག་པ་

མེད་པའི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། བདེན་བཞིའི་གནས་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཆུད་བའི་བདེན་པ་མངོན་
རྟོགས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་མཐོང་
ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་དེས་མཉམ་བཞག་
ཏུ་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཐོང་སྤང་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་

འཇིག་པ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་སེམས་མཐོང་
ལམ་པས་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་

མཐུན་ལ་རྟོགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདེན་བཞིའི་

གནས་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་

དཔའ་དེས་མཐོང་སྤངས་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་པས་བདེན་བཞིའི་གནས་ཚུལ་ཁོང་དུ་ཆུད་
ཟིན་པའི་ཕྱིར། རོང་ཊིཀ་པ་ན་རེ། སྐབས་འདིའི་སེང་གེ་རྣམ་

439

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེབསྒྱིངས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་ཡིན་ཏེ། དེ་ནས་
སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་པའི། ཞེས་པ་དེ་ནས་དེ། མཐོང་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་བསྟན་ཟིན་པ་དེ་ནས་སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྦྱོར་འཆད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་ཏེ། དེ་ལ་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་
ཉིད་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒོམ་པར་བྱེད་དོ། ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་གསུངས་པ་ཞེས་དང་། ཐོད་རྒྱལ་གྱི་འཚམས་སྦྱོར་དུ། དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་བརྗོད་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྟེན་འབྲེལ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་སྤྱིའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་དང་།
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ཟབ་པའི་རྒྱུ་མཚན།
སྒྲ་དོན་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་
པ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཞི་གྲུབ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་

ཁྱབ་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་

440

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ཤེ་ལས། གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི།།ཆོས་
འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ།།དེའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི།།ཆོས་
འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།

སྤྱིར་རྟེན་འབྲེལ་ལ་དབྱེ་ན། ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ཐ་
སྙད་རྣམ་འཇོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མེ་ལ་རྟེན་
ནས་དུ་བ་འབྱུང་བ་དང་། ས་བོན་ལ་བརྟེན་ནས་མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་ལྟ་
བུ། གཉིས་པ་ནི། ཕ་རི་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཚུ་རི་འཇོག་པ་དང་། རིང་པོ་ལ་
ལྟོས་ཏེ་ཐུང་དུ་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ།།ཡང་དེ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་ལས། རང་གི་རྒྱུར་
གྱུར་པའི་རྐྱེན་གསུམ་ཀ་ལས་བྱུང་བ་གང་ཞིག །རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་
ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ། དང་པོ་མཚན་ཉིད། ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཕྱིའི་རྟེན་
འབྲེལ་དང་། ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས། རྒྱུད་ཀྱི་མ་བསྡུས་པ་གང་
ཞིག །རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད།

དཔེར་ན་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་བུ། རྒྱུད་ཀྱི་བསྡུས་པ་གང་ཞིག །རང་
གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན།
བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལྟ་བུ། ཡང་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
གཉིས་སུ་ཡོད། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞིག །རང་གི་ཆ་

441

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན།
འགོག་ལམ་གཉིས་པོ་ལྟ་བུའོ།།ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རབ་དབྱེ་བརྒྱད་དུ་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཇི་

ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། འཆི་

འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། ཕྱིའི་ལོ་རྟོག་འབྱུང་བའི་

རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། འཇིགས་པ་དང་འཆགས་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་
དང་། ཟས་ཀྱི་བསྟན་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། འདོད་པ་དང་མི་འདོད་
པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་པར་འབྱེད་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། རྣམ་པར་
དག་པའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། མཐུ་སྟོབས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཀྱང་
རབ་ཏུ་དབྱེ་བར་བལྟའོ།།ཞེས་འབྲས་བུ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་རྒྱུ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རབ་དབྱེ་བརྒྱད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་ལྔའི་སྒོ་ནས་ཟབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུས་ཟབ། མཚན་ཉིད་ཟབ། སྐྱེ་བས་ཟབ།
གནས་པས་ཟབ། འབྱུང་བས་ཟབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
རྣམས་རྒྱུ་མེད་དང་བློ་སྔོན་དུ་གཏོང་པའི་བྱེད་པ་པོ་མེད་ཀྱང་བློ་
བུར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་གིས་

442

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྟོང་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རྐྱེན་གཞན་ལ་རགས་ལས་ཏེ། མ་འདྲེས་པར་འབྱུང་ཡང་རྐྱེན་དེ་དག་གི་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་སྟེ་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཇིག་ཀྱང་
གནས་པ་ལྟར་སྣང་བའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་
ཡང་བདག་གཞན་ལ་སོགས་བ་འབྱུང་ཚུལ་གྱི་མཐའ་བཞིའི་སྒོ་ནས་
བརྟགས་ན་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཀུན་བཏུས་
ལས། ཟབ་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྒྱུས་ཟབ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་
ཟབ་པ་དང་། སྐྱེ་བས་ཟབ་པ་དང་། གནས་པས་ཟབ་པ་དང་། འབྱུང་བས་ཟབ་པ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སྣོད་
བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་
བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བརྟེན་པའམ། འཕྲད་པའམ། ལྟོས་
ནས་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་སྐད་དོད། ཀྲ་ཏྲི་ཀྲ་ཡ་ས་མུད་པ་ཏ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཀྲ་ཏྲ་

ཀྲ་ཡ་བརྟེན་པ་དང་འཕྲད་པ་དང་ལྟོས་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་། ས་མུད་པ་
ཏ་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲ་
དོན་བཅུ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་དང་།

443

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེརྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལ་འབྱུང་བའི་དོན་དང་། སེམས་ཅན་མེད་པའི་དོན་
དང་། གཞན་གྱི་དབང་གིས་དོན་དང་། གཡོ་བ་མེད་པའི་དོན་དང་།
མི་རྟག་པའི་དོན་དང་། སྐད་ཅིག་མའི་དོན་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་
རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་དོན་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མཐུན་པའི་དོན་
དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་པའི་དོན་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་སོ་སོར་ངེས་པའི་དོན་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་
ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒྲ་དོན་བཅུ་གཅིག་གསུངས་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། སྟོང་བ་དང་། བདག་མེད་པའི་དོན་བཞི་སྟོན་པར་འདོད་ནས་དེ་ལྟར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོས་སྟོང་བའི་དོན་དང་། གསུམ་པས་
བདག་མེད་པའི་དོན་དང་། ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བའི་དོན་
དང་། ལྷག་མ་དྲུག་གིས་མི་རྟག་པའི་དོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
གཉིས་པ་ལ། སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་འདོད་པའི་ལུགས། གནས་

སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འདོད་པའི་ལུགས། འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་
འབྲེལ་འདོད་པའི་ལུགས། རང་ལུགས་དང་བཞི་ལས།

444

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་འདོད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག །རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

པོ་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་
ཀུན་ནས་བསླང་སྟེ་སེམས་ཅན་གྱི་སྲོག་བཅད་པའི་ཚེ། དེའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་རྨོངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ། དེའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སོ་སོར་རིག་པ་གང་ཡིན་པ་

དེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་
མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་ཡོད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་པོ་དེ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་རྟེན་འབྲེལ། དེ་
རྣམས་འདུས་པ་རེག་པའི་རྟེན་འབྲེལ། རེག་པ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་
ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ། ཚོར་བ་བདེ་པ་ལ་ཆགས་པའི་སྲེད་པ་དེ་སྲེད་
པའི་རྟེན་འབྲེལ། སྲེད་པ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་

445

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེདེ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་བྱ་བ་དེ་
སྲེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ། དེ་རྣམས་སྐྱེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ། དེ་རྣམ་
པ་སྨིན་པ་དགའ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་རྣམས་ཞིག་པ་ཤི་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་སྐད་ཅིག་མའི་རྟེན་འབྲེལ་
ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་བཅུ་གཉིས་པོ་དུས་སྐད་ཅིག་
མ་གཅིག་ལ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

གནས་སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འདོད་པའི་ལུགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། ཁོ་བོ་ཅག་གནས་
སྐབས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚེ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་ཚེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཚེ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བར་
བྱེད་པའི་ལས་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་
པོ་ལྔ་པོ་དེ་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ། དེ་འདྲའི་ལས་གསོག་པར་བྱེད་
པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། ཚེ་

446

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདིར་མངལ་དུ་ཉིད་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལྔ་པོ་དེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་

བཟུང་སྟེ་དབང་པོ་དྲུག་ཚང་བར་མ་དོད་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལྔ་པོ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། དབང་པོ་དྲུག་ཚང་བར་དོད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་མིག་དབང་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་ཤེས་སོགས་
ཀྱིས་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་མི་ནུས་པའི་བར་གྱི་དེ་ལྔ་པོ་དེ་སྐྱེ་མཆེད་
དྲུག་གི་རྟེན་འབྲེལ། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་སྤྱོད་ནུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ཟས་ལ་སོགས་བ་ཤེས་མི་ནུས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་དེ་ལྔ་པོ་དེ་རེག་པའི་རྟེན་འབྲེལ། དེ་ཤེས་ནུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་
འཁྲིག་པ་སྤྱོད་མི་ནུས་པ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་དེ་ལྔ་པོ་དེ་ཚོར་པའི་རྟེན་
འབྲེལ། དེ་ནུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་འཁྲིག་པའི་ཡུལ་བུད་མེད་འཚོལ་
བ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལྔ་པོ་སྲེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ།
དེ་ལ་ཞུགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་ལས་ཀུན་ནས་

སློང་པར་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལྔ་པོ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ།
དེར་འགྲོ་བའི་ལས་གསོག་པར་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལྔ་པོ་
སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་མངལ་དུ་ཉིད་འཚམས་སྦྱར་མ་
ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལྔ་པོ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ། དེའི་སྐད་

447

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགཅིག་གཉིས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འཁྲིག་པ་སྤྱོད་མི་ནུས་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་དེ་ལྔ་པོ་དེ་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཚེ་
སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་ལས་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། དེའི་གནས་སྐབས་སུ་མ་རིག་པ་གཙོ་ཆེ་བས་དེ་
ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་བྱོན་པ་ལ་
རྒྱལ་པོ་བྱོན་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ།།དེ་ལྟར་ཡང་། མཛོད་ལས།
མ་རིག་ཉོན་མོངས་སྔོན་གནས་སྐབས། འདུ་བྱེད་དག་ནི་སྔོན་ལས་
ཀྱི།།རྣམ་ཤེས་འཚམས་སྦྱོར་ཕུང་པོ་ཡིས།།མིང་དང་གཟུགས་ནི་

དེ་ཕན་ཆད།།སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དད་ཚུན་ཆད་དོ།།དེ་ནི་གསུམ་འདུས་

ཚུན་ཆད་དོ།།རེག་པ་བདེ་སྡུག་ལ་སོགས་པའི།།རྒྱུ་ཤེས་ནུས་པ་
ཚུན་ཆད་དོ།།ཚོར་འཁྲིག་ཚུན་ཆད་སྲེད་པ་ནི།།ལོངས་སྤྱོད་འཁྲིག་

པ་ཆགས་ཅན་གྱི། ཉེ་བར་ལེན་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས།།ཐོབ་པར་བྱ་ཕྱིར་ཡོངས་རྒྱུག་པ།།དེ་སྲིད་འབྲས་བུ་འབྱུང་འགྱུར་ཕྱིར།།ལས་བྱེད་དེ་ནི་སྲིད་པ་ཡིན།།ཉིང་འཚམས་སྦྱོར་བ་སྐྱེ་བ་ཡིན།།ཚོར་
བའི་བར་ནི་རྒ་ཤི་ཡིན།།འདི་ནི་གནས་སྐབས་བར་འདོད་ལོ།།གཙོ་
བོའི་ཕྱིར་ན་ཡན་ལག་བསྒྲགས།།ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་རྒྱུ་འབྲས་ཚར་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། མ་

448

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིག་བ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ཚེ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱུ་དང་།
རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་དེའི་འབྲས་བུ་སྟེ། ཚེ་སྔ་མ་ནས་འདིར་

འོང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཚར་གཅིག་དང་། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་འདི་

ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་དང་། སྐྱེ་རྒ་གཉིས་དེའི་འབྲས་བུ་སྟེ། འདི་

ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཚར་གཅིག་སྟེ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་

ཕྱིར། སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཚར་དེ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གི་ཆོག་སྟེ། མ་རིག་པ་དང་

འདུ་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་
བར་འབྱིན་པ་ཡང་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་ལ་རག་མ་ལས། དེ་གསུམ་གྱིས་རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་སྐྱེ་རྒ་གཉིས་འབྱིན་པ་ཡང་གཅིག་

ཤོས་གཉིས་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚེ་སྔ་མ་ནས་འདིར་

འོང་བ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན། ཚེ་སྔ་མའི་
སྔ་མ་ནས་སྔ་མར་འོང་སྔ་མ་ནས་འདིར་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་སྲེད་ལེན་
གང་རུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན། དེ་འདྲའི་སྲིད་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་

པས་ཁྱབ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་

ན། དེ་འདྲའི་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་

449

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགྱུར་པའི་མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་གང་རུང་
ཡིན་ན། དེ་འདྲའི་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་ཁྱབ།།དེའི་ནང་ཚན་
དུ་གྱུར་པའི་སྲེད་ལེན་གང་རུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན། འདི་ནས་ཕྱི་
མར་འགྲོ་ཕྱི་མར་ནས་ཕྱི་མར་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་མ་རིག་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྲིད་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་ན།།དེ་འདྲའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་

ཁྱབ།།དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན། དེ་
འདྲའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་
པའི་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན། དེ་འདྲའི་མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་
བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བར་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ།།དེས་ན་དེ་
འདྲའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན་
བཅུ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཚེ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་དེ་ལ་
རྣམ་ཤེས་ནས་ཚོར་བའི་བར་ལྔ་ཡོད་པ་ལྟར། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་
བའི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་རྒ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་ལ། འདི་ནས་
ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པ་དེ་ལ་སྲེད་ལེན་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་
ལྟར། སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱུ་མ་རིག་པ་དེ་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་

སུ་ཡོད་པས། ཚེ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱུ་དེ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་དེ་ལ་ལྔ། འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་པས། བཅུ་

450

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲུག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།བསྡུ་ན་བརྒྱད་དུ་འདུ་སྟེ། ཚེ་འདི་ནས་
ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེ་རྒ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་བཞིན་དུ། ཚེ་
སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ལྔ་པོ་དེ་ཡང་དེ་གཉིས་སུ་འདུ་
ལ། སྔ་མ་ནས་འདིར་འོང་བའི་རྒྱུ་མ་རིག་པ་དེ་ཉོན་མོངས་པ་གཅིག་
བུར་འདུ་བ་བཞིན་དུ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་སྲེད་ལེན་གཉིས་

པོ་དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་གཅིག་པུར་འདུ་བས། ཚེ་སྔ་མ་ནས་འདིར་

འོང་བའི་རྒྱུ་དེ་ལ་གཉིས་འབྲས་བུ་དེ་ལ་གཉིས་འདི་ནས་ཕྱི་མར་
འགྲོ་བ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་དེ་བརྒྱད་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས།
གཉིས་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་མདོར་བསྡུས་བ། བར་མའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
ལས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་

དེ་རྫོགས་ཚུལ་ཡོད་དེ། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ཚེ་སྔ་མ་ལ་
དང་། རྣམ་ཤེས་སོགས་བརྒྱད་ཚེ་འདི་དང་། སྐྱེ་རྒ་གཉིས་ཚེ་ཕྱི་མ་
ལ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྔོན་དང་ཕྱི་མཐར་གཉིས་

གཉིས་དང་།།བར་དུ་བརྒྱད་ཡོངས་རྫོགས་ལྡན་ལ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་
རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཕུང་པོ་ལྔའི་གནས་
སྐབས་ལ་བཞག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀས་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་

451

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེའདོད་ཅིང་། དེ་དང་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག །དེས་ན་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱུ་
དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་
ཁྱབ་བ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐད་དོད་ཀྲ་ཏི་ཀྲ་ཡས་

མུད་བ་ཏ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཀྲ་ཏི་ཀྲ་ཡ་ཞེས་པ་ཕྲད་པ་ལ་འཇུག་ལ་
འཕྲད་པའི་དོན་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་འཕྲད་པར་འདོད། ས་མུད་པ་ཏ་ཞེས་པ་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་ལ་འབྱུང་བའི་དོན་སྐྱེ་བ་ལ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་ཏེ། དེས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་སྟེ། དེས་རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་གཟུགས་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁྱབ་བ་ཁས་མི་ལེན་
བར་ཐལ། དེས་འདུ་མ་བྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་། རྣམ་བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མ་ཁྱབ་པ་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་རོ།།

452

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་ལུགས་གཞག་པ།

བཞི་པ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་འགོད་པ་དང་། དེའི་དོན་བཤད་
པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ས་ལུ་ལྗང་བའི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་
སུས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང་ངོ་།།
སུས་ཆོས་མཐོང་བ་དེས་སངས་རྒྱས་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་བྱ་བའི་རྟེན་
ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དེ་གང་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་། འདི་སྐྱེས་
པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད།
འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྐྱེན་
གྱིས་མིང་དང་གཟུགས། མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེ་མཆེད་
དྲུག །སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་རྐྱེན་གྱིས་རེག་པ། རེག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་
ཚོལ་བ། ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ། སྲེད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ལེན་པ།
ལེན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲེད་པ། སྲེད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེ་པ། སྐྱེ་བའི་

453

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེརྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི་རྒ་ཤིའི་རྐྱེན་གྱིས་མྱ་ངན་དང་། སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་
དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འཁྲུགས་པ་རྣམས་
འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་
འབའ་ཞིག་པ་འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།དེ་ལ་མ་རིག་པ་འགགས་

པས་འདུ་བྱེད་འགག །འདུ་བྱེད་འགགས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགག །རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་པས་མིང་དང་གཟུགས་འགག །
མིང་དང་གཟུགས་འགགས་པས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་འགག །སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་འགགས་པས་རེག་པ་འགག །རེག་པ་འགགས་པས་ཚོར་བ་འགག །ཚོར་བ་འགགས་པས་སྲེད་པ་འགག །སྲེད་པ་འགགས་པས་ལེན་པ་འགག །ལེན་པ་འགགས་པས་སྲིད་པ་འགག །སྲིད་པ་འགགས་པས་སྐྱེ་བ་འགག །སྐྱེ་བ་འགག་པས། རྒ་ཤི་འགག །རྒ་ཤི་འགགས་པས་མྱ་ངན་དང་། སྨྲེ་སྔགས་འདོན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་པ་
དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། འཁྲུགས་པ་རྣམས་འགག་པར་འགྱུར་ཏེ།
དེ་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོའི་འབའ་ཞིག་པ་འདི་འགག་

པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་མདོའི་ཚིག་དོན་བཤད་པ་དང་། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དགེ་སློང་དག་ཅེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་སྤྱིའི་རྣམ་

454

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞག་དེ་བསྟན་ནས། འདི་ཡོད་པས། ཞེས་པ་ནས། འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ལུགས་ལྡོག་ཤུགས་ལ་བསྟན། དེ་ལ་མ་རིགས་པ་ཞེས་པ་ནས། འགག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ལུགས་ལྡོག་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏོ།།དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཁོར་བར་འཇུག་ལྡོག་ལས་རྨོངས་པ་རྣམས་རྨོངས་པ་དེ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་གི་འཁོར་བར་འཇུག་པ་དང་ལྡོག་པ་ལ་
རྨོངས་པ་རྣམས་རྨོངས་བ་དེ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལུགས་སུ་
འབྱུང་བ་དང་ལུགས་སུ་མི་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་པ་དང་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལས་བརྩམས་ཏེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་

བར་འབྱུང་བ་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། སོ་སོའི་དབྱེ་བསྡུ། གོ་རིམས་ངེས་ཚུལ། གྲང་ངེས་པའི་
ཚུལ། རྐྱེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ། རང་རང་གི་བྱེད་ལས། ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་
པ། ས་མཚུངས་པའི་རྣམ་བཞག །ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ། ཇི་ལྟར་

སྒོམ་པའི་འབྲས་བུ་དང་བཅུ་ལས།

455

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

དང་པོ་ནི། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྐྱེན་གསུམ་ལས་བྱུང་བ་
གང་ཞིག །སྡུག་ཀུན་གང་རུང་དུ་གྱུར་པའི་འཁོར་བ། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་འཁོར་བ་སྨོས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མ་དག་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་

རྟེན་དེ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པ་བཅད་
པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་བའི་
རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་དེ་དེ་ཡིན་པ་བཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་
རྒྱུད་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་

456

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། དགྲ་

བཅོམ་པས་ཡན་ལག་དུ་ཞིག་སྤངས་ཤེ་ན། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་
པ་ཐམས་ཅད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྐྱེན་གསུམ་ཡང་ཡོད་དེ། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན། ནུས་པའི་རྐྱེན། མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་རྣམས་
སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་

སྟོན་པའི་ཚེ་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་སྨོས་པའི་

དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་དབང་ཕྱུག་
སོགས་གཞན་གྱི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བྱས་པ་མ་ཡིན་

པར་དེ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་
བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་
ལས། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་། ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས།
མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང་།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་སྟོན་པ་ན། མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་ལས་
བྱུང་བ་དང་ཞེས་སྨྲོས་པ་ལ་དགོས་པ། ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་དབང་ཕྱུག་རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་རྟག་པ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་

པར་དེ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས།
འདི་སྐྱེས་བའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས་མི་རྟག་

457

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཔའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་སྟོན་པ་ན། ནུས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་
ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རྐྱེན་དང་པོ་གཉིས་ལས་

འབྱུང་བར་མ་ཟད་རྒྱུ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་བུ་ཡིན་མིན་
ཐམས་ཅད་འབྱུང་ངམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་བཀག་ནས་འདུས་བྱས་
ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་རང་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་རང་དང་རིགས་
མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་
བྱེད། ཅེས་དང་། ཀུན་བཏུས་ལས། ནུས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་
དང་། ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་རང་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་རང་དང་
རིགས་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་དཔེ་ནི། མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འབྱུང་ཡང་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་

ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ།

དབྱེ་བ། སོ་སོའི་ངོ་བོ། བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ལ་རྩ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་
གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་གྱུར་བའི་སྡུག་ཀུན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཡན་ལག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མ་རིག་
པའི་རྟེན་འབྲེལ་ནས་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་བར་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོད་

458

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཡན་ལག་རྣམ་པར་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་

བུ་ཞེ་ན། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རྣམས་སྟེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ནི། མ་རིག་པ་དང་། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཉིད་ལག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་མཐའ་ཡས་པ་
ཞིག་ཡོད་དེ། མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ལ་འཕེན་བྱེད་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ནས། འཕན་བྱེད་མི་དགེ་
བའི་དེ་དང་། འཕེན་བྱེད་མི་གཡོ་བའི་དེ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཡང་། འདོད་པའི་བདེ་འགྲོའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་
ཕུང་པོ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། ངན་འགྲོའི་དེ་
འཕེན་བར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། ཁམས་གོང་
མའི་དེ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་མི་གཡོ་བའི་ལས་སོགས་དུ་མ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

459

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགཉིས་པ་སོ་སོའི་དབྱེ་བསྡུ་བཤད་པ་ལ་དང་པོ་མ་རིག་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ། མ་རིག་པ་ནས་རྒ་ཤིའི་བར་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་
ལ། དང་པོ་མ་རིག་པ་ལ། ཁ་ཅིག །རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ། མ་རིག་པའི་མཚན་དུ་འདོད་པ་
མི་འཐད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།འདོད་ན། དེ་སེམས་བྱུང་དུ་ཐལ་
ལོ། ཁ་ཅིག རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་
པའི་སེམས་བྱུང་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་
མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མིག་
གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

460

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀུན་བཏུས་ལས། འདོད་ཆགས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་སུ་རྣམ་པར་

ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པར་རིགས་པར་

བྱའོ།།འདོད་ཆགས་ཇི་ལྟ་བར་མ་རིག་པ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཤེས་སུ་ཐལ།
འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་

པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རིག་པ་ཡིན་
ན་ཡང་ཡིད་ཤེས་ཡིན་དགོས།།ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་
ཡང་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་གང་ཟག་
གི་བདག་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་

ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རིག་པ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་
རྨོངས་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་དེ་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རྨོངས་པ་ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ཡིན་པར་
ཐལ། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་

སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རིག་པའི་མི་

མཐུན་ཕྱོགས་ཕྱིར་དང་། སེམས་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར།

461

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེལོག་པར་དམིགས་ཉིད་མ་རིག་པ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་
དུ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་
པའི་སེམས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་
རིགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། རྩ་ཉོན་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་འགྲོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། ཚོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན།
འཇིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། རྩ་ཉོན་མ་ཡིན་བར་ཐལ། ཡུལ་ངེས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་བ་ཁས། དེར་ཐལ། ཤེས་རབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྟེ། ཤེས་
རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྩ་ཉོན་
ཡིན་པར་ཐལ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
གྲུབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཉེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག །འཇིག་

ཚོགས་ལྟ་ལས་སྐྱེས་པ་སྟེ།།དེ་མ་རིག་སྟེ་དེ་ལས་ཆགས། དེ་ལས་
ཞེས་སྡང་ལ་སོགས་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགའཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་བའི་མ་རིག་པ་དེ་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་མ་རིག་བའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། ཚུར་མཐོང་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།

462

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་
ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། ཁ་ཅིག རང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་བའི་ཞེས་
སོགས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་
པས་ཀུན་ནས་བསླངས་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་
བསླངས་སྟེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་སྟེ་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕེན་བྱེད་དགེ་བའི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འཁོར་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་

མ་རིག་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དེ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲང་ངེས་
རྣམ་འབྱེད་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་

འཛིན་གྱི་གཞི་བྱེད་པ་ནི་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་
མེད་པར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བཞེད་ལ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྡོག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མི་ལྡོག་པ་
མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་པ་དེ་མ་ལོག་ཀྱང་འཁོར་
བ་ལས་གྲོལ་བ་མི་འགལ་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།

463

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་འཁོར་བ་མ་སྤངས་བར་ཐལ། དེས་འཁོར་
བའི་རྩ་བ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྡུག་བསྔལ་སྤངས་པ་
དང་སྡུག་བསྔལ་ཀྱི་རྩ་བ་སྤངས་པ་དུས་མཉམ་པར་ཐལ། འཁོར་བ་སྤངས་པ་དང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤངས་པ་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤངས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྩ་བ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ་ལོ།།དེ་ཡིན་ན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་
གནས་པའི་ཉོན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པས་རིམ་བཞིན་གཤོག །ཁོ་ན་རེ།
བྱང་སེམས་འཕགས་པས་འཁོར་བ་སྤངས་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པར་
ཐལ། དེས་འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤངས་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩི་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། ཁོ་ན་རེ། འཁོར་བའི་རྩ་བར་འཛིན་སྟངས་མི་མཐུན་པ་
གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་རྩ་བ་
ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཇུག་པའི་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། དེ་མེད་པར་བཤད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་འཁོར་བའི་རྩ་
བ་མི་མཐུན་པར་གཉིས་མེད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།

464

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་དེ། འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་

ཀུན་བརྟགས་མེད། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལྷག་མཐོང་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བར་འཆིང་བྱེད་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ནི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པས། འཁོར་བའི་རྩ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ། ཞེས་
སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཐོང་སྤངས་
སུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་དེ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་
པས་ཡན་ལག་དུ་ཞིག་སྤངས་ཤེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་

སྟེ་གང་ཡང་རིལ་སྤངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་

རང་སྟོངས་ཀྱིས་རྨོངས་པའི་སེམས་བྱུང་གང་ཞིག །རང་དང་རྟེན་
འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་བྱེད་
པ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པའི་

མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཀུན་ནས་སློང་
བར་བྱེད་པའི་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། བསོད་
ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་

465

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེབདག་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། གཉིས་སུ་ཡོད་ཟེར་བ་
ནང་འགལ་ཏེ། ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པའི་གཞི་མཐུན་པ་

ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུ་དགེ་བ་བྱེད་པ་ལ་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བར་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་རྨོངས་པ་
ཡང་ཡིན་དེ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཟུར་དང་པོ་
དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དེར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
རྒྱུ་དགེ་བ་བྱེད་པ་ལ་འབྲས་བུ་བདེ་བ་འབྱུང་བར་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་དེས་བདག་མེད་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་དེ་
འདྲའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་
དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དེ་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་
པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དོན་གསལ་རྣམ་བཤད་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དེ་མཐོང་
སྤང་ཡིན་གསུངས། དེ་ལ་ཁ་ཅིག །དེ་ཆོས་ཅན། སྤངས་བྱ་ཀུན་བརྟགས་ཡིན་པར་ཐལ། མཐོང་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱ་རི་

དྭགས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན་མི་འཐད་

466

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ། རང་རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་

ངན་སོང་པའི་གཟུགས་ཕུང་ཆོས་ཅན། སྤང་བྱ་ཀུན་བརྟགས་སུ་ཐལ། མཐོང་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ངན་སོང་
བའི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་ཀ་མཐོང་སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཀུན་བཏུས་ལས། ངན་སོང་པའི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བར་བལྟ་བར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ངན་སོང་བའི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཐམས་ཅད་མཐོང་
སྤང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་
སྤངས་པར་ཐལ། མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བདེན་འཛིན་ཀུན་བརྟགས་སུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་

པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་སྤངས་པར་ཐལ། མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་ཡིན་ན་སྒོམ་སྤང་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དེ་
ཡིན་ན་ཉོན་ཡིད་འཁོར་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་མཐོང་སྤང་གྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན་སྒོམ་སྤང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དེ་ལ་དབྱེ་ན།
དགེ་བར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་མ་རིག་པ་

467

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེདང་། མི་དགེ་བར་གྱུར་པའི་དེ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། ལུང་མ་བསྟན་
དུ་གྱུར་པའི་དེ་མེད། དང་པོ་ཡོད་དེ། འཕེན་བྱེད་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་
ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། འཕེན་
བྱེད་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན། དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དེ་ཡོད་པར་
ཐལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དེ་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་ལས། གོང་མ་ཐམས་
ཅད་ལུང་མ་བསྟན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་
ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་མེད་པར་ཐལ། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་
པའི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱང་མེད། དེ་
འདྲའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་
འདྲའི་དགེ་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་ཀྱི་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ།

ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཀུན་སློང་གི་ལུང་མ་

བསྟན་ཏུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུང་མ་བསྟན་ཏུ་ཐལ་

468

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེས་
རིགས་འགྲེ་ཟེར་ན། མཛོད་ལས། རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དགེ་སོགས་ལས།།རྗེས་འཇུག་བྱེད་ཀྱང་རྣམ་གསུམ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དགེ་བའི་ཀུན་ནས་བསླངས་ཤིག་

དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་ཀུན་ནས་སླང་པའི་ལས་མེད་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཁོ་ཁོ་རང་དུ་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་ལུང་མ་བསྟན་གྱིས་
ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལས་སུ་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
སྔར་བཞིན་མཚུངས་བར་བྱའོ།།གཞན་ཡང་། དགེ་བར་གྱུར་བའི་
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་
དགྲ་བཅོམ་པས་སྤངས་པར་ཐལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཤེས་
སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག མ་རིག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འཕགས་
རྒྱུད་ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་

ཡོད་ཟེར་ན། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་པའི་རྟེན་ལ་

469

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེའཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པར་ཐལ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་པའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་གནས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་སྔོན་སོ་སྐྱེའི་

གནས་སྐབས་སུ་བསགས་པའི་ལས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དེའི་དབང་
གིས་འཁོར་བར་གནས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདོད་ཆགས་བྲལ་བའི་གནས་པ་ནི།།བརྩེ་བ་འམ་
ཡང་ན་ལས་ཀྱིས་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
འཕགས་པའི་རྟེན་ལ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་རྟེན་ལ་གནས་
གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པ་ཡོད་
པ་གང་ཞིག སོ་སྐྱེའི་རྟེན་ལ་དེ་གསར་དུ་གསོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་གསོག་པ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་ཟག་
མེད་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་ཐོབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། འདི་ལ་ཁ་ཅིགགནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་ཀྱང་དེའི་ལས་

470

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསར་དུ་གསོག་པ་མེད་དེ། དཔེར་ན། གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་འགའ་ཞིག་གིས་སྔོན་སོ་སྐྱེའི་གནས་སྐབས་སུ་

འབྲས་བུ་ཆེ་བ་ལྟ་བུར་སྐྱེ་འགྱུར་ལས་བསགས་པ་དེ་ཉིད་བསམ་

གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་

རྒྱུར་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེར་སྐྱེ་བའི་

འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་ཁྱབ་ན་འོག་ཏུ་འགོག རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་སྐྱེ་བའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན།
དེར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་གང་ཞིག དེར་
སྐྱེ་བའི་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡང་མེད། དེར་སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
རྟེན་འབྲེལ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་
བྱེད་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་བའི་མ་རིག་པ་མེད་བའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་གྲུབ་སྟེ། དེར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་མ་
ཐག་པའི་གཙོ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
བསམ་གཏན་གྱི་སྤེལ་སྒོམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་བསྒྱུར་དུ་རུང་བའི་འབྲས་བུ་ཆེ་བར་སྐྱེ་
བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་སྐྱེ་བའི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་

471

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསགས་པས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་
ཀྱི་ལས་བསགས་པར་འགྲོ་བར་ཐལ། ཁྱོད་དེར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་
ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་
བསགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། རྟ་རྣམས་ཀྱིས་ནང་དུ་གང་ཡིན་པ་བོང་བུ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་ཉིད་བོང་བུར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སྲེད་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་སོས་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བོང་བུར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཞིག་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བོང་བུར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་བོང་བུར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་

འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ་ཟེར་ན། རྟར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་བོང་བུར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་

འགལ་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་འཚམས་ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
ལྟར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་མཛོད་འགྲེལ་ལས། དོམ་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཡིན་པ་དྲེད་མོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོམ་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་

472

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་ཉིད་དྲེད་མོར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སྲེད་ལེན་གཉིས་

ཀྱི་སོས་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲེད་མོར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཞིག་མེད་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་དྲེད་མོའི་མིང་

གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་
གྱུར་པའི་དྲེད་མོའི་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་ཚེ་དྲེད་མོའི་མིང་གཟུགས་ཀྱི་
རྟེན་འབྲེལ་དེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེའི་ཚེ་དྲེད་མོའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པར་ལོ།།འདོད་ན། དོམ་གྱི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་དྲེད་མོའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན་དངོས། ཁ་ཅིག འཇིག་
ལྟ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན།
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་དེ་དང་འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་
པའི་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག ས་གཞན་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་སྲིད་རྩེར་སྐྱེ་
བའི་མ་རིག་པ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་སར་གཏོགས་ཟེར་བ་ནང་འགལ་ཏེ།
བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད།།ཅེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་

473

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེརིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་

ལྟ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འཕགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་རྒྱུད་ལ་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པར་ཐལ། ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་

ཕྱིར་མི་འོང་ཡོད། གཅིག་ཤོས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་མེད། དང་
པོར་དེར་ཐལ། ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤངས་པའི་དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་ཡིན་ན་ཅི་ཡང་

མེད་མན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྲིད་ཉོན་བརྒྱད་པ་སྤངས་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ། སྲིད་རྩེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་
གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་གཞན་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་
སྲིད་རྩེར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ཀྱི་སས་
བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སོ།།

474

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་ལུགས་ལ་མ་རིག་པ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

རང་ལུགས་ལ། མ་རིག་པ་སྤྱིའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་དང་།
སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་མ་རིག་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། སྤྱིར་མ་རིག་པ་དེ་ལ་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་དུ་མ་འོངས་ཏེ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནི་མཛའ་བ་བཀག་ཙམ་ལ་
མི་མཛའ་བ་དང་། བདེན་པ་བཀག་ཙམ་ལ་རྫུན་ཚིག་ཏུ་འཇོག་པ་
བཞིན་དུ་རིག་པ་བཀག་ཙམ་ལ་མ་རིག་པ་མི་འཇོག་པས་རིག་པ་

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་
རྨོངས་པ་གཅིག་ལ་མ་རིག་པར་འཇོག་ལ།།རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་
དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་ནང་ཚན་གྱི་གཏི་མུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་
ལ་བརྗོད་བས་དེའི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་

བྱུང་ལ་མ་རིག་པ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། འཇིག་ལྟ་དང་མ་རིག་པ་རྣམ་པ་

ཐམས་ཅད་དུ་འགལ་ཏེ། མ་རིག་པ་དེ་རང་ཡུལ་ལ་རྨོངས་པས་རང་

475

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་རྣམ་པས་མི་འཇུག འཇིག་ལྟ་ཤེས་རབ་ཡིན་

པས་རང་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་

འགལ་བར་ལུང་གིས་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་
དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མ་རིག་པ་ཞེས་འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་དང་
མཚུངས་ལྡན་དུ་གསུང་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། མཛོད་ལས། མ་
རིག་མི་མཛའ་རྫུན་སོགས་བཞིན།།ཀུན་སྦྱོར་སོགས་ཚིག་ཕྱིར་
འགལ་ཏེ།།ཤེས་རབ་ངན་པའོ་མིན་ལྟ་ཕྱིར།།ལྟ་བ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཕྱིར།།ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་བསྟན་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས། མདོ་སྡེ་པས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་མ་རིག་པར་

འདོད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཕྱིར་དང་།
ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པར་ཡང་

འདོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། ཉེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག ཅེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་
ལྡན་དུ་གསུངས་པ་དང་། མི་འགལ་ཏེ། འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པའི་

ཕྱོགས་གཅིག་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། པ་ལ་
ཤ་དང་ལྡན་པའི་ནག་ཚལ་བཞིན་ནོ།།བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀས་མ་རིག་
པ་ལ་སྤངས་བྱ་ཀུན་ལྷན་གཉིས་སུ་འདོད་ཅིང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་

476

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
འཇིག་ལྟ་ལ་སྤངས་བྱ་ཀུན་བརྟགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཏེ། དེས་ལྟ་བའི་ཀུན་སྦྱོར་ལྔ་ཀ་སྤངས་བྱ་ཀུན་བརྟགས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་འཇིག་ལྟ་སྤངས་པར་ཡང་འདོད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་རང་ཡུལ་ལ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་སེམས་

བྱུང་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ངོ་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་
པ་གཉིས། བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་
པ་དང་། ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་ལོག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དང་། དེ་མ་ཡིན་པར་
གྱུར་པའི་དེ་གཉིས། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་རིག་པ་
གསུམ། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་

དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས། གཉེན་པོའི་སྒོ་
ནས་མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དང་། སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་

མ་རིག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ།།

477

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེསྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ།

གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ངོ་བོ་གང་ཡིན་དཔྱད་

པའོ།།དང་པོ་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་
པའི་སེམས་བྱུང་། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་
རིག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག དེ་
ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ལ།

འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་པ། དེ་ཡིན་ལ་སྔ་མ་
མ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་སྤངས་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་མ་རིག་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་
འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཚུར་མཐོང་ཐ་
མལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་མ་

478

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིག་པ་ལྟ་བུ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་
རིག་པ་དང་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་
དེ། དེ་ཡིན་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་བ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། རྨོངས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་འབྲས་བུ་
རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རྨོངས་པ་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའོ།།དེ་
ལ་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རྨོངས་པས་ནི་བསོད་ནམས་མ་
ཡིན་པའི་ལས་ལ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ།།དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་
པས་ནི་བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་

ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དེས་
བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་བྱེད་པར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེའི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་བྱེད་པར་བསྟན་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པས། ཞེས་སོགས་ལ་
མི་མཚུངས་ཏེ། ལས་དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡིན་ན་ལས་དེ་དང་
མཚུངས་ལྡན་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་
བའི་ལས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་

པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་གང་རུང་
ཡིན་ན་དགེ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཁམས་

479

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགསུམ་གྱི་དེ་གསུམ་དུ་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དེ། དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་ནང་
ནས་ལུང་མ་བསྟན། སྤང་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ངོ་བོ་སྒོམ་སྤང་།
ཕུང་པོ་ལྔའི་ནང་ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན། གང་ཟག་སུའི་རྒྱུད་
ལ་ཡོད་ན་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་། འཕགས་རྒྱུད་ལ་མེད་དེ།
འཕགས་རྒྱུད་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར།

འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ་གཞན་ལུགས་དགག་པ།

གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཡང་། ཁ་ཅིག ཡང་སྲིད་
ཕྱི་མ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་

ཟེར་ན། ཚུར་མཐོང་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་
པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཤིང་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་
པའི་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན།

480

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ངན་སོང་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཆོས་ཅན།
ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡང་

སྲིད་ཕྱི་མ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་སུ་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེའི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་དེ་ཆོས་ཅན།།ཁྱོད་ངན་སོང་པའི་གང་ཟག་གི་

རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་འཕངས་འབྲས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་དང་བདེ་འགྲོའི་སྲིད་པའི་གཞི་མཐུན་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་

ནས་བསླང་ཤིང་རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག ཚེ་དེ་ལ་དགྲ་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་ངེས་པའི་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དམྱལ་བའི་
རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཕངས་བྱར་གྱུར་པའི་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དགྲ་
བཅོམ་པ་ལས་ཉོན་གྱིས་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འཕང་བྱར་གྱུར་
པའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དམྱལ་བའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་དེ་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་དེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདུ་

481

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེབྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཕུང་ཡོད་དེ། དེར་གྱུར་
པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་ཡོད་པ་གང་ཞིག ལུས་ངག་གི་

ལས་གཟུགས་ཕུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། སེམས་པ་ཡིད་

ཀྱི་ལས་ཡིན་ཏེ།།དེས་བསྐྱེད་ལུས་དང་ངག་གི་ལས།།ཞེས་དང་།
ལུས་རྣམས་རིག་བྱེད་དབྱིབས་སུ་འདོད།།ངག་རྣམས་རིག་བྱེད་ནི་

ངག་སྒྲ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལས་ཡིན་ན་

སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། སེམས་པའི་ལས་ནི་རང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་

ཡུལ་རྣམས་ལ་གཡོ་ཞིང་སྐུལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཡིད་ཀྱི་
ལས་སོ།།བསམ་པའི་ལས་ནི་སེམས་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་
ཤིང་ལུས་ངག་གི་ལས་ཏེ། དེ་རིག་བྱེད་དང་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་
གཉིས་སུ་བྱས་ནས་གཟུགས་ཅན་ཁོ་ནར་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་འདོད་པ་ལ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་དེ་བཀག་ནས། ལུས་ངག་གི་
རིག་བྱེད་དང་མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་སེམས་པ་ལ་བྱེད་པས་གཉིས་

ཀའང་སེམས་པར་བཤད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལས་དང་གཟུགས་ཕུང་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དགེ་བའི་
ལས་དང་གཟུགས་ཕུང་གི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གང་ཞིག མི་དགེ་
བའི་ལས་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།

482

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་དེ་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དགེ་བ་
ཡིན་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྫུན་ཚིག་དེ་མི་
དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་
མ་ཁྱབ་བོ།།རང་ལུགས་ལ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སྤྱིར་བསྟན་པའོ།།

རང་ལུགས་ལ་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་ངོ་བོ་གང་ཡིན་དཔྱད་པ།

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ངོ་བོ་གང་ཡིན་དཔྱད་

པའོ།།དང་པོ་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་
མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཤིང་རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་བའི་

ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

དེ་དང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དོན་གཅིག གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གྱུར་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། དེར་གྱུར་
བའི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། དེར་གྱུར་པའི་མི་གཡོ་བའི་

483

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེལས་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ལ་ཡང་། དེར་གྱུར་པའི་གླིང་བཞིའི་

མི་དང་འདོད་ལྷ་རིག་དྲུག་ཏུ་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་སུ་
ཡོད། གཉིས་པ་ལ་ཡང་། ངན་སོང་གསུམ་དུ་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་རྣམས་སུ་ཡོད། གསུམ་པ་ལ་ཡང་། གཟུགས་ཁམས་གནས་
རིགས་བཅུ་བདུན་དང་། གཟུགས་མེད་རིགས་བཞིར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ།།གསུམ་པ་ནི། ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ཡིན་ན།
ཕུང་པོ་ལྔའི་ནང་ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་ཡིན་ན་མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགེ་སོགས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ངོ་བོ་ལུང་མ་བསྟན་དང་། སྤང་བྱ་གཉིས་

ཀྱི་ནང་ནས་ངོ་བོ་སྒོམ་སྤང་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། ལས་ལ་སྤྱིར་ངོ་
བོའི་སྒོ་ནས་སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་པའི་ལས་གཉིས་སུ་ཡོད་
དེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ལས་གང་ཞེ་ན། སེམས་པའི་ལས་དང་བསམ་
པའི་ལས་ཏེ། འདི་ནི་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མདོར་བསྡུས་པའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།།དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཡོད་དེ། ཡིད་ཀྱི་ལས་དེ་སེམས་པའི་ལས་དང་། ལུས་ངག་གི་ལས་གཉིས་པོ་དེ་
བསམ་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། སེམས་པ་ཡིད་ཀྱི་

484

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས་ཡིན་ཏེ། དེས་བསྐྱེད་ལུས་དང་ངག་གི་ལས།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཡང་ལས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལུས་ངག་ཡིད་

གསུམ་གྱི་ལས་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དགེ་མི་དགེ་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་

དང་པོར་འདི་དང་འདི་བྱའོ་ཞེས་ཐོག་མར་ཡིད་ཁོ་ན་ལ་སེམས་ཤིང་

ལུས་ངག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མ་ཐོན་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་
དེ། ཡིད་ཀྱི་ལས་དང་། སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་ལུས་ངག་གི་གནས་སྐབས་སུ་ཐོན་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ། ལུས་ངག་གི་ལས་སུ་སོ་སོར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་རིག་བྱེད་དང་མཉམ་དུ་འཇུག་པའི་སེམས་བྱུང་
སེམས་པ་དེ། ལུས་ཀྱི་ལས་དང་། ངག་གི་རིག་བྱེད་དང་མཉམ་དུ་
འཇུག་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ། ངག་གི་ལས་སུ་འཇོག་གོ །
ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་མ་བྱིན་ལེན་
པའི་ལས་མི་ཚངས་བར་སྤྱོད་པའི་ལས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་
ལས་གསུམ། དེ་ལས་བཟློག་པའི་ལུས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་གསུམ་སྟེ་
དྲུག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ངག་གི་ལས་ལ་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དེ། རྫུན་གྱི་
ལས་ཕྲ་མའི་ལས་ཚིག་རྩུབ་ཀྱི་ལས་ངག་འཁྱལ་གྱི་ལས་ཏེ་ངག་གི་
མི་དགེ་བའི་ལས་བཞི། དེ་ལས་བཟློག་པའི་ངག་གི་དགེ་བའི་ལས་

བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་ལས་ལ་བརྣབ་སེམས་

485

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེདང་། གནོད་སེམས། ལོག་ལྟ་རྣམས་མེད་དེ། དེ་རྣམས་ལས་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་
ལས། གསུམ་མམ་བདུན་ནི་ལས་ཀྱང་ཡིན། ཞེས་དང་། བརྣབ་
སེམས་ལ་སོགས་ལས་མིན་ཡང་།།ཞེས་གསུངས། ཡང་ལས་ལ་
རྒྱུའི་སྒོ་ནས། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་གཉིས། དེ་
གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་

རྒྱུ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སེམས་བྱུང་
སེམས་པ་ལྟ་བུ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ལ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས། རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་སྨིན་གྱི་ངོ་བོ་འབྱིན་རུང་ཙམ་དུ་བྱེད་
པའི་ལས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་སྨིན་གྱི་ངོ་བོ་འགྲུབ་ངེས་སུ་བྱེད་
པའི་ལས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་འཕངས་ཤིག་

འགྲུབ་བྱེད་ལས་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བྱས་པའི་རྟེན་དེ་ལ་བདེ་སྡུག་སོ་
སོར་འབྱིན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ལྟ་བུ། དེས་ན་འཕེན་བྱེད་དགེ་བས་
འཕངས་ཤིང་རྫོགས་བྱེད་དགེ་བས་རྫོགས་པ། འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་
བས་འཕངས་ཤིང་རྫོགས་བྱེད་མི་དགེ་བས་རྫོགས་པ། འཕེན་བྱེད་
དགེ་བས་འཕངས་ཤིང་རྫོགས་བྱེད་མི་དགེ་བས་རྫོགས་པ། འཕེན་
བྱེད་མི་དགེ་བས་འཕངས་ཤིང་རྫོགས་བྱེད་དགེ་བས་རྫོགས་པ་

486

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་ལྷ་དང་མི་ཕལ་ཆེར་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། ངན་སོང་བ་ཕལ་ཆེར་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། མིའི་རྟེན་
ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་ཞིང་ཚེ་ཐུང་ལ་ནད་མང་བ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི།
ཀླུའི་རྟེན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དཔག་མེད་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།ཡང་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ལ་རྣམ་སྨིན་འབྱུང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། མཐོང་ཆོས་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། སྐྱེ་གནས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་མ་ངེས་
པའི་ལས་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ལས་བསགས་པའི་ཚེ་དེ་ལ་
རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་ངེས་པའི་ལས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ལས་
བསགས་པའི་ཚེ་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་བར་ངེས་པའི་
ལས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ལས་བསགས་པའི་ཚེ་ཕྱི་མའི་ཕྱི་མ་ནས་
རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་ངེས་པའི་ལས་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྐད་ཅིག་
གཉིས་པར་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིའི་བཤགས་པས་འདག་ངེས་གྱི་
སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ། ཡང་དེ་ལ་རྣམ་སྨིན་མྱོང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་
ནས། བདེ་བ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། སྡུག་བསྔལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས། བཏང་སྙོམས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལུས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བའི་ལས་

ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མི་དགེ་བའི་ལས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། བསམ་

487

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགཏན་བཞི་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ། ཡང་དེ་ལ།
ཁམས་དང་བསམ་པའི་སྒོ་ནས། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། བསོད་
ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས། མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་གསུམ་ལས། དང་

པོ་ནི། འདོད་པའི་བདེ་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་འགྲུབ་ཀྱི་ལས་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། ངན་འགྲོའི་དེ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཁམས་གོང་མའི་དེ་
ལྟ་བུ། ཁམས་གོང་མའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་འགྲུབ་ཀྱི་ལས་ལ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁམས་གོང་མའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་རྣམ་གཡེང་གིས་མི་གཡོ་བ་འམ་དེའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་དང་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེས་རྣམ་སྨིན་ཁམས་
གཞན་དང་ས་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བ་སྟེ་མི་འབྱིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་
དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་འགྲུབ་ཀྱི་ལས་
རྣམས་གཡོ་བ་ཡིན་ཏེ། མཆོད་སྦྱིན་བརླབས་པོ་ཆེ་བཏང་བའི་རྣམ་
སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་གཏོང་བ་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་ན་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་
ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་དབང་གི་ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཟག་མེད་ཀྱི་ལས་ནི། རང་རྒྱུ་ཉོན་མོངས་ཙམ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་མ་ཡིན་པར་རང་རྒྱུ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་
ཀུན་སློང་གི་རྩོལ་བ་ཕྲ་མོ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ལྟ་

488

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བུ། འདི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་དག་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་
རྒྱུ་དང་དག་ས་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་རྣམས་གཞན་དོན་དུ་
འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱུར་དགོས་པར་བཤད་དོ།།གསུམ་པ་དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ནི། མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་

རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལས་ལྟ་བུའོ།།ཡང་ལས་ལ་རྣམ་སྨིན་དཀར་བའི་ལས། རྣམ་སྨིན་གནག་པའི་ལས། དཀར་ནག་
འདྲེས་མའི་ལས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བསམ་སྦྱོར་གཉིས་

ཀ་དགེ་བས་བྱས་པའི་ལས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བསམ་སྦྱོར་གཉིས་

ཀ་མི་དགེ་བའི་བྱས་པའི་ལས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། བསམ་པ་དགེ་
བས་བྱས་ལ་སྦྱོར་བ་མི་དགེ་བའི་བྱས་པའི་ལས་ལྟ་བུ། ཡང་ལས་
ལ་བྱས་ལ་མ་བསགས་པ། བསགས་ལ་མ་བྱས་པ། བྱས་བསགས་གཉིས་ཀ་ཚང་བ། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཚང་བའི་ལས་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་བྱེད་འདོད་མེད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་དབང་མེད་དུ་
བྱེད་དུ་བཅུག་པའི་ལས་དང་། རྨི་ལམ་དུ་བྱས་པའི་ལས་ལྟ་བུའོ།།
གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱིས་མ་བྱས་ཀྱང་གཞན་ལ་བཅོལ་བས་
འགྲུབ་པའི་ལས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། བསམ་བཞིན་དུ་སྲོག་གཅོད་
ཀྱི་ལས་བྱས་ཏེ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པའི་ལས་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྲོག་
གཅོད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིད་ལ་བསམ་སྟེ་དེ་རྗེས་སུ་འདུན་པ་ལོག་པའི་

489

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེལས་ལྟ་བུའོ།།ཡང་ལས། སྡོམ་པའི་ལས། སྡོམ་མིན་གྱི་ལས། བར་
མའི་ལས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དགེ་ཚུལ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལྟ་
བུ།།གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་ན་སྡོམ་པ་མཐའ་དག་རྒྱུད་
ལ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་ཅིང་སྲིད་པ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འབྱུང་བའི་

ལས་ལྟ་བུ། འདི་བཤན་པ་དང་བཙོན་སྲུང་གི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
དོ།།གསུམ་པ་ནི། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྟ་བུའོ།།

གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ། ཁ་ཅིག རང་

དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་མ་གྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་རིག་གང་ཞིག རྣམ་སྨིན་བྱུང་མ་ཟིན་པའི་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་
བག་ཆགས་འཛིན་པ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་
ན། མིར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན། མིར་སྐྱེ་བའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་གྱུར་བའི་

490

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུད་འགྲོ་ལ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། མིར་སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། དུད་
འགྲོར་སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་
ཐལ། དེ་གཉིས་འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མིར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་
ཆགས་དང་། དུད་འགྲོར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་དེ་གཉིས་ཀ་སྲིད་བའི་ཕྱིར།
རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་ཀྱི་བག་
ཆགས་གཉིས་ཀ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མིར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་
ཀྱི་ལས་དང་། དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་

ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དང་པོ་དེ་ཡིན་ན་དགེ་བ་ཡིན་

དགོས། གཉིས་པ་དེ་ཡིན་ན་མི་དགེ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་བུད་དོ།།ཁོ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། མིར་

སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། དུད་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པར་ཐལ། མིའི་རྟེན་ལ་
ལྷར་སྐྱེ་བའི་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་བསགས་
དེའི་རྗེས་སུ་ལས་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས། དེའི་

491

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེརྗེས་སུ་སྔར་གྱི་ལས་དེའི་དབང་གིས་ལྷར་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ངན་སོང་བའི་
གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་མིའི་རྟེན་ལ་བསགས་པའི་ལྷར་སྐྱེས་པའི་རྣམ་

ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷར་སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
འབྲེལ་དེ་ལྷའི་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་བའི་བར་དུ་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་གང་གི་བར་དུ་འབྱུང་ཞེ་ན། སྲིད་པ་ལ་
ཐུག་གི་བར་དུའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་སྔར་གྱི་དམ་བཅའ་དེ་དང་མ་རིག་པ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལས་གང་
བསགས་པའི་ས་དེར་གཏོགས་ཟེར་བ་ནང་འགལ་ཏེ། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་བཞི་པར་སྐྱེ་བའི་ལན་གྲངས་གཞན་

ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་བསགས། དེའི་རྗེས་སུ་ལས་གཞན་གྱི་
དབང་གིས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བའི་ངན་སོང་པའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་
བསམ་གཏན་བཞི་པར་སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པར་
ཐལ། སྔར་གྱི་དམ་བཅས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་

གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སེམས་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟེན་ལ་བསགས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པར་

སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དོན་གྱིས་སོང་། འདོད་

492

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། ངན་སོང་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་
རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་ཡོད་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། འདུ་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣ་

བ་དང་། སྣ་དང་། ལྕེ་དང་། ལུས་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་དེའི་དུས་སུ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནུས་
པ་མཐུ་ཅན་དུ་མ་གྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
རིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་རང་དུས་སུ་རང་འབྲས་སྐྱེད་པ་ལ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁ་ཅིག རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། འབྲས་དུས་ཀྱི་དེ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ལམ་
རིམ་དང་གསེར་ཕྲེང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།།དེ་
ཡིན་ན་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཡན་ལག་

གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

493

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེརང་ལུགས་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་
པའི་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་མ་ཐག་པའི་གཙོ་བོ་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་དེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་
དང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
དོན་གཅིག །

བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་
པའི་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་ཀྱང་ཡིན། སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིད་

འཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དབང་པོ་དྲུག་ཚང་བར་མ་དོད་གོང་གི་ཕུང་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་

མཐུན་པར་གྱུར་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་
རྫུས་སྐྱེས་ལས་གཞན་པའི་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་

494

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མིང་གི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། དེར་གྱུར་བའི་གཟུགས་

ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན།
ཚུར་མཐོང་ཐ་མལ་བ་མངལ་དུ་ཉིད་འཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དབང་པོ་དྲུག་ཚང་བར་མ་དོད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་
སྨིན་གྱི་ཕུང་པོར་གྱུར་པའི་ཚོར་སོགས་ཕུང་པོ་ཕྱི་མ་བཞི་ལྟ་བུ་དང་

པོ་དང་། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་དེ་གཉིས་པ་ཡིན།
མིའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མིར་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་

གྱི་ཚོར་སོགས་ཕྱི་མ་བཞི་དང་པོ་དང་། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་ཕུང་དེ་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ།།མིར་ཆགས་པ་དང་མིའི་ཁྱད་
པར་ཡོད་དེ། མི་ལ་གནས་སྐབས་བཅུ་ཡོད་པའི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཕྱེད་དང་ལྔ་ཡན་ཆད་མིར་ཆགས་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར།
གནས་སྐབས་བཅུ་ཡང་ཡོད་དེ། མེར་མེར་པོ། ནུར་ནུར་པོ། ལྟར་ལྟར་པོ། འཁྲང་འགྱུར། ཡན་ལག་འགྱུས་པ་སྟེ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྔ་དང་། བྱིས་པ། གཞོན་ནུ། དར་མ། དར་ཡོལ། རྒན་པོ་སྟེ་བཙས་པའི་གནས་སྐབས་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

495

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེལྔ་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་ཀྱང་ཡིན། དབང་པོ་དྲུག་ཚང་བར་དོད་པ་
ནས་བཟུང་སྟེ། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་སྤྱོད་མི་ནུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོའི་
རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་བའི་ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ། ལྔ་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཅི་
རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་བའི་མིག་
གི་སྐྱེ་མཆེད་ནས། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་དུ་དྲུག་ཡོད།

496

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲུག་པ་རེག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་ཀྱང་ཡིན། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་
གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་སྤྱོད་ནུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་ཟས་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པ་ནུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོའི་རིགས་སུ་
གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་
རེག་པ་དེ། དྲུག་པ་རེག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།
དེར་གྱུར་པའི་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་སོགས་དྲུག་ཡོད།

497

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེབདུན་པ་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

དེ་ཡང་ཡིན། དེ་ཤེས་ནུས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། སིམ་གདུང་
བར་མ་ཅི་རིགས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་
པའི་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་དེ། བདུན་པ་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་པའི་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཚོར་བ་སོགས་དྲུག་ཡོད་དོ།། ཁོ་ན་རེ། རྫུས་སྐྱེས་ལ་མིང་

གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པར་ཐལ། རྫུས་སྐྱེས་ལས་གཞན་པའི་

ཞེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། རྫུས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ལ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་ཅེས་བྱའི།།རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མིང་དང་

གཟུགས་ཞེས་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། རྫུས་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་

498

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྲེལ་ཆོས་ཅན། མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ།
མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྫུས་སྐྱེས་ལས། དབང་པོ་དྲུག་
གཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མངལ་དུ་ཉིང་འཚམས་སྦྱར་
མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། མིང་

གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་
མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་གཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་འཕངས་འབྲས་དང་གྲུབ་འབྲས་འགལ་བར་ཐལ། མིང་

གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་འགལ་བའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། སྐྱེ་རྒ་གཉིས་ཆོས་ཅན། གྲུབ་འབྲས་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། འཕངས་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་རང་དང་རྟེན་
འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་མ་རིག་པ་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་
གསུམ་གྱི་འཕངས་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དེ་གསུམ་གྱི་
འབྲས་བུ་གང་ཞིག དེ་གསུམ་ཁྱོད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་གྱིས་རྟེན་འབྲེལ་
ཆོས་ཅན། འཕངས་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲུབ་འབྲས་ཡིན་པའི་

499

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་

གཏོགས་པའི་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག དེ་གསུམ་ཁྱོད་གྲུབ་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱུ་མི་འགལ་པར་ཐལ། འཕངས་འབྲས་དང་གྲུབ་འབྲས་མི་འགལ་
བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་མི་འགལ་བར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། མ་རིག་པ་འདུ་བྱེད་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གསུམ་ཆོས་ཅན། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་

པར་ཐལ། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་སྐྱེ་རྒ་
གཉིས་ཀྱི་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་གང་
ཞིག དེ་གཉིས་གྲུབ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག་ཟེར་ན་མི་
མཚུངས། དེ་བཞིན་དུ། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན། འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་

གཏོགས་པའི་མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གང་ཞིག དེ་རྣམས་འཕངས་
འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། རྫུས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱེ་
མཆེད་དྲུག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཆོས་ཅན། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་
གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་བྱུང་བར་

500

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐལ། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དང་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མིང་

གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པ་མེད་པར་ཐལ། མིང་གཟུགས་ཅི་

རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་པ་ལ། དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
ཡིན་ན་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་

པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་
མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ན་མིང་གཟུགས་ཅི་

རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པ་གང་ཞིག འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཅི་རིགས་པ་ལ་རིགས་འགྲེ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། མངལ་
དུ་ཉིང་འཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་
ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། མངལ་དུ་ཉིང་

འཚམས་སྦྱར་ནས་དབང་པོ་དྲུག་ཚང་བར་དོད་མ་ཐག་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་དྲུག་པོ་དེ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དང་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། མིང་གི་རྟེན་
འབྲེལ་དུ་ཐལ། མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་
མ་ཁྱབ་སྟེ། མིང་གཟུགས་ཆོས་ཅན། མིང་གི་ལྡོག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
མིང་གཟུགས་ཀྱི་ལྡོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་

501

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།དེས་གཉིས་པ་ལ་རིགས་

འགྲེའོ།། ཁ་ཅིག མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་གནས་པའི་ཉན་

ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡོད་ཟེར་ན། མངལ་དུ་ཉིད་འཚམས་སྦྱར་མ་
ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་གནས་པའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་སྲིད་ལ་གནས་
པའི་དེ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། སྲིད་པ་ལ་གནས་པའི་དེ་ཡོད་
པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། དམ་བཅའ་དེ་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ལྷག་

བཅས་མྱང་འདས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་པའི་རྒྱུད་ལ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་
འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་
ལས་ཉོན་གྱིས་འཕངས་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་གྱི་གཟུགས་ཕུང་དེ་རང་རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྡུག་
བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་
སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་ན་ཚོད་གཞན་དུ་འགྱུར་བའང་ཡོད། སྲོག་གི་དབང་

པོ་རང་དབང་མེད་པར་འགག་པའི་ཆ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། དེས་ན།

502

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྒྱད་པ་སྲེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་མི་གཅིག་པའི་ཚོར་བ་གསུམ་པོ་
གང་རུང་ལ་སྲེད་པའི་སྒོ་ནས་རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་

གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་པོར་གསོས་འདེབས་པར་བྱེད་པའི་འདོད་ཆགས་དེ། བརྒྱད་པ་སྲེད་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། སྤྱིར་འདོད་ཆགས་དང་སྲེད་པ་དོན་གཅིགསྲེད་པ་ལ་འདོད་སྲེད་འཇིག་སྲེད། སྲིད་སྲེད་དང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ནི། བདེ་བ་དང་འཕྲད་པར་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ། གཉིས་

པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ།
གསུམ་པ་ནི། རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་ལྟ་
བུ།

503

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེདགུ་པ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

སྔར་གྱི་སྲེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་འཕེན་
བྱེད་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་གསོས་འདེབས་པ་ལ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཆགས་དེ། དགུ་པ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་
ཉིད། དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་པའི་འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་བ། ལྟ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ། ཚུལ་ཤུགས་མཆོག་འཛིན་ཉེ་བར་ལེན་པ། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འདོད་ཡོན་ལྔ་ལ་ཆགས་
པའི་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ལྟ་ངན་དྲུག་ཅུ་རྩ་གཉིས་ལ་

ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཟས་གཅོད་པ་དང་། མེ་ལྔ་བསྟེན་པ་དང་། བ་གླང་དང་ཁྱི་ཕག་སོགས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་
ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་

འཛིན་དང་།།ངའོ་སྙམས་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་
ལྟ་བུ།

504

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

སྔར་གྱི་སྲེད་ལེན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་བག་
ཆགས་གསོས་བཏབ་སྟེ་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་འགྲུབ་བྱེད་
ཀྱི་ལས་དེ། བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། སྤྱིར་སྲིད་
པ་དང་འཁོར་པ་དོན་གཅིག དབྱེ་ན། བར་སྲིད། སྐྱེ་སྲིད། སྔོན་དུས་
ཀྱི་སྲིད་པ། འཆི་སྲིད་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཚེ་སྔ་མའི་འཆི་

སྲིད་དང་ཚེ་འདིའི་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བྱུང་བའི་སྲིད་པ་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ནི། མངལ་དུ་ཉིང་འཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྐྱེ་སྲིད་གྲུབ་
པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་འཆི་སྲིད་མ་གྲུབ་པའི་བར་གྱི་སྲིད་པ་
ལྟ་བུ། སྤྱིར་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་སྐྱེ་སྲིད་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ།
གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་ཕྱིར་མི་འོང་སྐྱེས་འདའ་བ་ལ་གསུམ་
གསུངས་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་ཏེ་འདའ་བ་དེས་

505

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགཟུགས་ཀྱི་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། སྲིད་པ་ལ་བཞིར་ཕྱེ་བའི་དེ་གཉིས་འགལ་ཏེ། ཉོན་མོངས་
དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བཞིན་ནོ།།སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། སྨན་ལ། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་ལ། འཁྲིག་པའི་བསམ་པ་ཙམ་

ལ། ཁུ་ཁྲག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱལ་

པོ་སྡོང་དུམ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི།

རྒྱལ་པོ་སྲེད་སྒྲུབ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཤར་ཕྱོགས་མངོན་དགའི་
འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་མི་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ད་ལྟར་གྱི་མི་ཐ་མལ་ལྟ་
བུའོ།།འཆི་སྲིད་ནི། ཚེ་འདི་ནས་ཕྱི་མར་འགྲོ་ཁ་མའི་སྲེད་པ་ལྟ་བུ།

བཅུ་གཅིག་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

སྔར་གྱི་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་མཐུས་སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་

འཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོའི་
རིགས་སུ་གནས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ།
བཅུ་གཅིག་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དེར་གྱུར་

506

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་རྫུས་སྐྱེས། དྲོད་གཤེར་སྐྱེས། མངལ་སྐྱེས། སྒོང་སྐྱེས་དང་བཞི་

ཡོད། འགྲོ་བ་གང་ལ་སྐྱེ་གནས་དུ་ཡོད་ཅེ་ན། མི་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེ་
གནས་བཞི་ཀ་ཡོད། དམྱལ་བ་ལྷ་བར་སྲིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྫུས་སྐྱེས་ཀྱིས་ཁྱབ། ཡི་དྭགས་ཕལ་ཆེར་རྫུས་སྐྱེས་ཀྱི་དང་
མངལ་སྐྱེས་ཀྱང་ཡོད་དོ།།དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་ལས། དེར་ནི་སྒོ་ང་
ལས་སྐྱེས་སོགས།།སེམས་ཅན་སྐྱེ་གནས་བཞི་དག་ཏུ།།མི་དང་

དུད་འགྲོ་རྣམ་པ་བཞི།།དམྱལ་བ་པ་དང་ལྷ་རྣམས་དང་།།སྲིད་པ་
བར་མ་རྫུས་ཏེ་སྐྱེས།།ཡི་དྭགས་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའང་ཡིན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། མི་ལ་རྫུས་སྐྱེས་ཡོད་དེ། བསྐལ་བ་དང་པོའི་མི་

རྣམས་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ལ་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་ཡོད་དེ།
རྒྱལ་པོ་སྤྱི་བོ་སྐྱེས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ལ་སྒོང་སྐྱེས་ཡོད་དེ།
གྲུ་ཆགས་པའི་ཚོང་པ་ཁྲུང་ཁྲུང་མོ་དང་འགྲོགས་པས་སྒོ་ང་གཉིས་

བྱུང་བ་ལས་གནས་རྟེན་གྲགས་པ་དང་ཉེ་བས་གྲགས་སུ་གྱུར་པར་འདུལ་བ་ལུང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དུད་འགྲོ་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཀ་

ཡོད་དེ། སྐྱེ་གནས་བཞི་དང་ལྡན་བའི་མཁའ་ལྡིང་གིས་སྐྱེ་གནས་
བཞི་དང་ལྡན་པའི་ཀླུ་ཟ་བར་ལུང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡི་དྭགས་
ལ་མངལ་སྐྱེས་ཡོད་དེ། ཡི་དྭགས་མོ་ཞིག་གིས་འཕགས་པ་འཇིག་

རྟེན་དབང་ཕྱུག་ལ། འཕགས་པ་བདག་ཉིན་མོ་བུ་ལྔ་དང་། དེ་བཞིན་

507

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེམཚན་མོ་བུ་ལྔ་སྐྱེས་ནས་ཟ་བར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བདག་ལ་ཚིམ་པ་མེད། ཅེས་བཤད་པ་གང་ཞིག རྫུས་སྐྱེས་ལ་རོ་ཟ་རྒྱུ་མེད་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལྷ་ལ་རྫུས་སྐྱེས་ཀྱི་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྫུས་སྐྱེས་ལ་སྐྱེ་འཆི་བྱེད་པའི་ཚེ། དབང་པོ་ལྔ་དང་ཡན་ལག་དང་ཉིད་
ལག་གཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་དང་ཅིག་ཅར་འགག་པར་བྱེད་པ་གང་
ཞིག གཟུགས་མེད་པའི་ལྷ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་འདོད་གཟུགས་ཀྱི་རྫུས་སྐྱེས་གཙོ་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། བར་སྲིད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དེ་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་

པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྐྱེ་གནས་བཞིའི་འགྲོ་

བ་ལྔ་བསྡུས་ཀྱང་འགྲོ་བ་ལྔས་སྐྱེ་གནས་བཞི་མ་བསྡུས་ཏེ། གང་
ཞིག་མ་བསྡུས་ན། སྲིད་པ་བར་མའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ནའང་། གཟུགས་ཀྱི་བར་སྲིད་པ་དེ་གཟུགས་ཁམས་པ་ནི་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་ཀྱི་བར་དོ་བ་དེ་གཟུགས་ཁམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
གཟུགས་ཀྱི་བར་དོའི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་ན། གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མྱང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

508

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཅུ་གཉིས་པ་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ།

བཅུ་གཉིས་པ་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི། སྐྱེ་སྲིད་གྲུབ་པའི་སྐད་
ཅིག་གཉིས་པ་ནས་འཆི་སྲིད་མ་གྲུབ་པའི་བར་གྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་
པོ་ན་ཚོད་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་ལ། རྒ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། རྣམ་
སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་རིགས་མཐུན་དོར་བའི་ཆ་ལ། ཤི་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་
འཇོག་གོ །རྒ་ཤི་གཉིས་ཡན་ལག་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ལ་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཚོད་ལྟར་གོ་རིམས་ངེས་
མེད་དུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན། མ་རྒས་པར་འཆི་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་
ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་ཚོད་ལྟར་སྐྲ་དཀར་བ་དང་གཉེར་མ་མང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒས་པ་མེད་པར་འཆི་བ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པ་
ཡིན་གྱི། མ་རྒས་པར་འཆི་བ་མེད་དེ། རྒ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་སྐྱེ་སྲིད་
གྲུབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མྱ་ངན་དང་། སྨྲེ་

509

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེསྔགས་འདོན་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་སོགས་
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འདྲེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། ལས་ཉོན་གྱི་སྐྱེ་འཆི་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་རྣམས་འབྱུང་བའི་
ངེས་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་མ་བགྲངས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ངེས་པ་ཡང་མེད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་འགའ་
ཞིག་ཡིད་བདེ་བཞིན་དུ་འཆི་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་དེའི་ཡན་
ལག་ཏུ་མི་འདྲེན་ཀྱང་། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ།
གདུལ་བྱ་རྣམས་འཁོར་བ་ལས་སྐྱོ་བ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འབའ་ཞིག་པ་
འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིར་འགྲོ་འོང་བྱེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
ལ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟགས་པའི་ངའམ་བདག་ནི་ལས་འབྲས་

ཀྱི་བརྟེན་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགའདོད་གཟུགས་ན་རྒས་ནས་འཆི་བ་ཡོད་ཀྱང་། གཟུགས་མེད་ན་དེ་མེད་དེ། དེ་ན་རྒ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ན་འདུ་བྱེད་
རྙིང་པ་དང་དེ་དང་བཅས་པའི་རྒ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་ན་དེ་མེད་ཀྱང་དེ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པས་དེ་ན་རྒས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བཞག་

510

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། འདོད་གཟུགས་ན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཚང་བར་ཡོད་དེ། འདུ་བྱེད་རྙིང་པར་འདི་དང་
བཅས་པའི་རྒ་བ་ཡོད་ཅིང་གཞན་ཡང་ཡོད་པས་སོ།།གཟུགས་མེད་ན་ཡན་ལག་བཞི་པའི་ཕྱེད་དང་ལྔ་པའི་དབང་པོ་དང་པོ་ལྔ་མེད་
ཅིང་གཞན་རྣམས་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།།

གསུམ་པ་བསྡུ་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་བསྡུ་བ་ལ། ཡན་ལག་བཞིར་བསྡུ་བ། ཉོན་མོངས་
གསུམ་དུ་བསྡུ་བ། སྡུག་ཀུན་གཉིས་སུ་བསྡུ་བ། རྒྱུ་འབྲས་ཚར་
གཉིས་སུ་བསྡུ་བ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་
བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཡན་ལག་བཞིར་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ། འདུ་

བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གསུམ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མིང་

གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་རྣམས། འཕངས་པའི་ཡན་ལག སྲེད་
ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག སྐྱེ་རྒ་གཉིས་གྲུབ་པའི་

511

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཡན་ལག་ཏུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཡན་ལག་མདོར་
བསྡུས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཕེན་པའི་ཡན་ལག་དང་། འཕངས་པའི་

ཡན་ལག་དང་། མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་།

མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གོ །འཕེན་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། མ་རིག་པ་དང་། འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་བར་ཤེས་པའོ།།འཕངས་
པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། མིང་དང་གཟུགས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་
དང་། རེག་པ་དང་། ཚོར་བའོ།།མངོན་པར་འགྲུབ་བར་བྱེད་པའི་

ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། སྲེད་པ་དང་། ལེན་པ་དང་། སྲིད་པའོ།།མངོན་པར་གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གང་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་དང་། རྒ་ཤིའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཉོན་
མོངས་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ། སྲེད་པ། ལེན་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་གསུམ། ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འདུ། འདུ་བྱེད། སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས། ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པར་འདུ། ལྷག་མ་བདུན་སྐྱེ་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འམ།
ཚེའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་རྟེན་འབྲེལ་སྙིང་པོ་ལས། དང་
པོ་བརྒྱད་པ་དགུ་ཉོན་མོངས། གཉིས་པ་བཅུ་པ་ལས་ཡིན་ཏེ།།ལྷག་
མ་བདུན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན།།ཞེས་དང་། མཛོད་ལས། ཉོན་མོངས་

512

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་པོ་ལས་གཉིས་སོ།།བཞི་བདུན་དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་
ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། མ་རིག་པ་གང་
ཡིན་པ་དང་། སྲེད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་

ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བསྡུའོ།།འདུ་བྱེད་གང་

ཡིན་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པར་གང་ཡིན་པ་དང་། སྲིད་པ་གང་
ཡིན་པ་འདི་ནི་ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བསྡུའོ།།ལྷག་མ་
རྣམས་ནི་ཚེ་ཡིན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བསྡུའོ།།ཞེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཀྱི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་བཤད་པའོ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་ལ་ལས་ཀྱི་སྒྲས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི།
དེ་ལས་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཙོ་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་སྡུག་ཀུན་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། མ་
རིག་པ། འདུ་བྱེད། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་རྣམས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་དང་། གཞན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི།
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་རྒྱུ་འབྲས་ཚར་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ།
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་དང་། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་སུ་
འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་རིག་པ་ནས་ཚོར་བའི་བར་དང་པོ་དང་། སྲེད་པ་ནས་རྒ་ཤིའི་བར་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ལ། རྟེན་

513

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེའབྲེལ་ཚར་གཅིག་གིས་བསྡུས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོར་གོ་
རིམ་ངེས་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
འབྱུང་། དེའི་རྗེས་འདུ་བྱེད། དེའི་རྗེས་རྣམ་ཤེས། དེའི་རྗེས་སྲེད་པ།
དེའི་རྗེས་ལེན་པ། དེའི་རྗེས་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འབྱུང་། དེའི་རྗེས་
མིང་གཟུགས། དེའི་རྗེས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག དེའི་རྗེས་རེག་པ། དེའི་
རྗེས་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་འབྱུང་ལ། སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་མིང་

གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་། རྒ་ཤིའི་

རྟེན་འབྲེལ་དེ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་སྐད་ཅིག་
གཉིས་པ་ནས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པས་ཀུན་

ནས་བསླངས་ཏེ། ལས་བསགས་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་ལས་བག་ཆགས་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་འབྱུང་། འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་དེ་ཉིད་སྲེད་པས་དང་
པོར་གསོས་འདེབས་པར་བྱེད་པས་དེ་རྗེས་སྲེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
འབྱུང་། སྲེད་པ་དེ་ལྷག་པར་འཕེལ་བ་ལས། ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
འབྱུང་བས་དེ་རྗེས་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འབྱུང་། སྲེད་ལེན་གཉིས་

ཀྱིས་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་གསོས་བཏབ་སྟེ་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱི་སྲིད་པ་འབྱུང་། དེའི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་འབྲས་བུ་དྲུག་པོ་དེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མདོ་ལས།

514

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲིད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ།

རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་གི་ཚོར་བ་ལས་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་པ་

དེའི་སྲེད་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་
ཚར་གཞན་གྱི་ཚོར་བ་ལས་དེ་དང་ཚར་མི་གཅིག་པའི་སྲེད་པ་
འབྱུང་བ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ལས། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། དེ་སྐྱེད་པའི་ཚོར་བ་གཉིས་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་མི་
གཅིག་པས། སྲེད་པ་སྐྱེད་པའི་ཚོར་བ་ནི་ཚར་གཞན་གཅིག་གི་

འབྲས་བུའི་སྐབས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

བཞི་པ་ལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་
ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སེམས་
ཅན་རྣམས་ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ལ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་འཕངས་པའི་འབྲས་བུ། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ། གྲུབ་པའི་འབྲས་

བུ་དང་བཞིར་གྲངས་ཤིང་། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་རིག་པ།

515

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེའདུ་བྱེད། རྣམ་ཤེས་གསུམ་བཞག གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
མིང་གཟུགས་སོགས་བཞི་བཞག གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་བཞག བཞི་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་རྒ་
གཉིས་བཞག་པའི་ཕྱིར། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུམ་པོ་དེར་
འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ལས་དེའི་ཀུན་སློང་གི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་མ་རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་། ལས་དེའི་བག་ཆགས་སྒོས་
པའི་གཞིའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཞག་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་གཞིར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། འཕེན་པ་ལ་ལུས་འཕེན་པ་དང་། ལོངས་སྤྱོད་འཕེན་
པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། ལུས་དང་པོར་འཕེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་མིང་གཟུགས་དང་། ལུས་རྫོགས་པར་འཕེན་པའི་དབང་དུ་

བྱས་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། ལོངས་སྤྱོད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ལོངས་སྤྱོད་དངོས་གཉིས་ལས་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

རེག་པ་དང་། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
གཞག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུམ་པོ་དེར་
འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དངོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྲིད་པ་དང་། ལས་དེ་ལ་གསོས་འདེབས་པའི་དབང་དུ་

516

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱས་ནས་སྲེད་ལེན་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བཞག་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་དངོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། དེའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞག་པའི་

ཕྱིར། འོ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་སོགས་བཞི་པོ་དེར་ངེས་ན། འཕེན་ཚུལ་དང་འགྲུབ་ཚུལ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། གང་གིས་འཕེན་དང་ཇི་ལྟར་གང་། དེ་འགྲུབ་བྱེད་
དང་དེ་ལ་ཡང་།།ཉེས་པ་གང་ཡིན་དེ་དག་རྣམས།།ཡན་ལག་བཅུ་
གཉིས་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན།།ཞེས་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་རྒྱས་
པར་འཆད་པ་ལ། གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་གཅིག་གིས་དང་།།རྣམ་པ་
བཞི་དང་གཉིས་ཀྱིས་དང་།།གཅིག་གིས་གཅིག་གིས་གཅིག་གིས་

དང་།།དོན་བདུན་དག་ཏུ་རབ་ཏུ་བསྟན།།ཞེས་གསུངས། ཡན་ལག་དེ་དག་ངོས་ཟིན་པ་ལ། བདེན་པ་ཇི་བཞིན་མི་ཤེས་ཕྱིར།།ལས་
ཀྱིས་སེམས་ལ་བསྒོས་ཕྱིར་དང་།།ཡན་ལག་བཞི་ནི་རིམ་གྱིས་
འཕེན།།དེ་ཡི་ས་བོན་ཡོངས་རྟས་ཕྱིར།།འཕངས་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་
པ་ཡིས།།ཚོར་བས་བསྐྱེད་པས་སྲེད་པ་ལས།།ལེན་པ་འབྱུང་བས་དེ་ཡིས་ལས།།བསྒོས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན།།གྲུབ་པ་སྐྱེ་ཡིན་དེ་

517

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེལ་ཡང་།།རྒྱས་སོགས་ཉེས་དམིགས་གང་གི་ཕྱིར། བདེན་པ་མཐོང་
ལ་འཕེན་པ་མེད།།སྲེད་དང་བྲལ་ལ་ཡང་སྲིད་མེད།།ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། འཕེན་ཚུལ་དང་འགྲུབ་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འཕེན་
པའི་ཡན་ལག་དང་། འཕངས་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
གང་གིས་འཕེན་དང་།།ཞེས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་གཅིག་གིས་

དང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ་པོ་ངོས་
ཟིན་པ་ལ། བདེན་པ་ཇི་བཞིན་མི་ཤེས་ཕྱིར། ལས་ཀྱིས་སེམས་ལ་བགོས་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་
བའི་བར་བཞི་པོ་དེ་གང་གིས་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་བཞག་

ཏུ་ཡོད་དེ། བདེན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་ཤིང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་
རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ལས་འདུ་བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་
འོག་མ་གཅིག་སྟེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་
སེམས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེའི་བག་ཆགས་

བསྒོས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མིང་གཟུགས་སོགས་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། ཇི་ལྟར་གང་། ཞེས་པས་གང་འཕངས་པའི་ཡན་ལག་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། རྣམ་པ་བཞི་དང་། ཞེས་

518

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས་ཤིང་། འཕངས་པའི་ཡན་ལག་བཞི་ངོས་ཟིན་པ་ལ། ཡན་
ལག་བཞི་ནི་རིམ་གྱིས་འཕེན།།དེ་ཡིས་ས་བོན་ཡོངས་རྟས་
ཕྱིར།།འཕངས་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིས།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།

འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ་པོ་དེས་གང་འཕངས་པའི་ཡན་ལག་

བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་མིང་གཟུགས་སོགས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཕངས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བཞག་པ་དེ་ཉིད་སྲེད་ལེན་གྱི་རྐྱེན་དང་འཕྲད་
ན་མིང་གཟུགས་སོགས་ཡན་ལག་བཞི་པོ་དེ་སྔར་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེས་ཇི་ལྟར་འཕངས་པ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་དེ་
འཕངས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་
ལག་དང་། གྲུབ་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་འགྲུབ་
བྱེད་དང་། ཞེས་པས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་
ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གཉིས་ཀྱིས་དང་། གཅིག་གིས། ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། ཡན་ལག་གསུམ་པོ་དེ་ངོས་འཛིན་པ་ལ། ཚོར་བས་བསྐྱེད་པས་སྲེད་པ་ལས། ལེན་པ་འབྱུང་བས་དེ་ཡིས་ལས།།བསྒོམ་
པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སྐྱེ་རྒ་སོགས་
འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་

ཚོར་བས་བསྐྱེད་པའི་སྲེད་པ་ལས་ལེན་པ་འབྱུང་བས་སྲེད་ལེན་དེ་

519

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགཉིས་ཀྱིས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཕེན་བྱེད་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་པ་དེ་གསོས་བཏབ་སྟེ་ཡང་སྲིད་འགྲུབ་པའི་ལས་ནུས་པ་
མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྲེད་པ་གཅིག་གིས་ཏེ་དེ་དང་གསུམ་པོ་དེ་
འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཡང་།
ཉེས་པ་གང་ཡིན་དེ་དག་རྣམས།།ཞེས་པས་ཡན་ལག་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་མདོར་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གཅིག་གིས་གཅིག་
གིས་ནི། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡན་ལག་གཉིས་པོ་དེ་ངོས་འཛིན་པ་
ལ། གྲུབ་པ་སྐྱེ་ཡིན་དེ་ལ་ཡང་། རྒས་སོགས་ཉེས་དམིགས་གང་
གིས་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་པོ་
དེས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ། བག་ཆགས་དེ་ཉིད་སྲེད་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་
གསོས་བཏབ་པས་ལས་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་སྲིད་པའི་

རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་གྲུབ་པར་བྱས་པའི་གཅིག་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་།
སྐྱེ་བ་དེའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཅིག་རྒ་ཤིའི་རྟེན་
འབྲེལ་གཉིས་པོ་དེ་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་འཕགས་རྒྱུད་ལ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
མེད་དེ། འཕགས་པའི་རྟེན་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་
པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྲེད་པ་དང་བྲལ་བ་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡན་

520

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་མེད་དེ། དགྲ་བཅོམ་པས་ཡང་སྲིད་
དུ་སྐྱེ་བའི་ལས་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སེམས་
ཅན་རྣམས་ལས་ཉོན་གྱིས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཚར་གཉིས་སུ་དགོས་ན། གཉིས་པོ་དེ་སྐྱེ་བ་ལེན་ཐེབས་
གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་སམ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱེད་ཟེར་ན། ཁ་
ཅིག་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན། མིང་

གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་ལ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་
རྒ་གཉིས་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་
གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་ལས་བྱུང་། སྐྱེ་རྒ་
གཉིས་རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་མ་རིག་པ་

འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གསུམ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རང་
ལུགས་ནི། སྐྱེ་བ་ལེན་ཐེབས་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ།
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུས་འཕངས་པ་དེ་ཉིད་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུས་དེ་ཉིད་དུ་

གྲུབ་པར་བྱས་ཤིང་། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུས་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་འཕེན་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱུས་ཀྱང་འཕངས་པའི་ཕྱིར།

521

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ།

ལྔ་པ་ལ། ཡན་ལག་སྔ་མ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྐྱེན་བཞི་ཅི་

རིགས་པར་བྱེད་པ་ཡོད་དེ། རིག་པར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་སྔ་མས་
རིག་པར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཕྱི་མའི་རྐྱེན་བཞི་ཀ་བྱེད་པ་ཡོད།
དེས་གཟུགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཅིག་པུ་

བྱེད་པ་ཡོད། གཟུགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་སྔ་མས་གཟུགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་བདག་རྐྱེན་གཉིས་

ཀ་བྱེད་པ་ཡོད། དེས་རིག་པར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ཕྱི་མའི་དེ་མ་
ཐག་རྐྱེན་མ་གཏོགས་བདག་རྐྱེན་དང་དམིགས་རྐྱེན་དང་རྒྱུ་རྐྱེན་
གསུམ་ཀ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཀུན་བཏུས་ལས། ཡན་ལག་རྐྱེན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བག་ཆགས་
དང་། ཤུགས་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བས་

ཀྱང་ཡན་ལག་རྐྱེན་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་པར་རིགས་པར་

522

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱའོ།།དེ་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་སྦྱར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མ་རིག་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ལས་

འདུ་བྱེད་སྐྱེ་བས་མ་རིག་པ་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་། དེའི་འཕེན་པའི་
ཤུགས་ཀྱིས་དེ་རྒྱུན་ཆགས་པར་འཇུག་པས་དེ་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། རྨོངས་པའི་དུས་ན་མཆོག་མ་ཡིན་པ་ལ་དེར་ཡིད་ལ་བྱེད་
པར་དམིགས་པ་ལ་འཇུག་པས་དེ་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་། དེའི་
དབང་གིས་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་དམིགས་པ་ལ་

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པས་དེ་དེའི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
པའི་དོན་ནོ།།དྲུག་པ་ལ། ཀུན་བཏུས་ལས། མ་རིག་པ་ཅིའི་ལས་

ཅན་ཞེ་ན། སྲིད་པ་ལས་སེམས་ཅན་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་དང་། འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།འདུ་བྱེད་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན།
འགྲོ་བ་རྣམས་སུ་སེམས་ཅན་དག་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ན།།རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅིའི་ལས་ཅན་

ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཆིང་བ་འཛིན་པ་དང་། མིང་དང་

གཟུགས་ཀྱི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།མིང་དང་གཟུགས་ཅིའི་ལས་ཅན་

ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ལུས་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་
དྲུག་གི་རྐྱེན་ཡང་ཡིན་ནོ།།སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན།
སེམས་ཅན་རྣམས་ལུས་རྫོགས་པར་ལེན་དུ་འཇུག་པ་དང་། རིག་

523

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཔའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།རིག་པ་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། ཡུལ་གྱི་ལོངས་
སྤྱོད་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་འཇུག་པ་དང་། ཚོར་བའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་

ནོ།།ཚོར་བ་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། སྐྱེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སེམས་
ཅན་རྣམས་འཛུད་པ་དང་། སྲེད་པའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།སྲེད་པ་ཅིའི་

ལས་ཅན་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདྲེན་པ་དང་། ལེན་
པའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།ལེན་པ་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན། ཡང་སྲིད་ལེན་
པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་རྣམས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་བཅས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྲེད་པའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།སྲེད་པ་ཅིའི་

ལས་ཅན་ཞེ་ན། ཡང་སྲིད་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་མངོན་པར་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།སྐྱེ་བ་ཅིའི་ལས་ཅན་

ཞེ་ན། མིང་དང་། གཟུགས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། རེག་པ་དང་།
ཚོར་བའི་རིམས་གྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒ་ཤིའི་རྐྱེན་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།རྒ་ཤི་ཅིའི་ལས་ཅན་ཞེ་ན།
ཡང་དང་ཡང་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དང་སྲོག་འགྱུར་བ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱར་རོ།།ཞེས་གསུངས། འདིའི་དོན་ལ། འདྲ་བའི་བྱེད་
ལས་དང་། མི་འདྲ་བའི་བྱེད་ལས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མ་
རིག་པས་འདུ་བྱེད་བསྐྱེད་པ་ནས། ཚོར་བས་རང་གི་འབྲས་བུར་
གྱུར་པའི་སྲེད་པ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཡན་ལག་སྔ་མ་སྔ་མས་ཕྱི་མ་ཕྱི་

524

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མ་
རིག་པས་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་མཐོང་བ་ལ་རྨོངས་པའི་བསྒྲིབ་པའི་

སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མའི་ས་བོན་འདེབས་པའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་
པར་བྱེད། རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་དུ་འཁྲིད་པའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་
རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད། མིང་གཟུགས་ཀྱི་ལུས་ཀུན་འཛིན་པའི་
སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གིས་

ལུས་རྫོགས་པའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད། རེག་
པས་ཡུལ་གྱི་འགྱུར་བ་ལ་སྤྱོད་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་
བྱེད། ཚོར་བས་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྒོ་ནས་
འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད། སྲེད་པས་ཡང་སྲིད་ལ་ཆགས་
པའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད། ལེན་པས་ཡང་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་
བྱེད། སྲིད་པས་ཡང་སྲིད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་སྒོ་ནས་
འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད། སྐྱེ་རྒ་གཉིས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་
བའི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་
ཡང་། དབུས་མཐའ་ལས། སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་དང་འདེབས་པའི་
ཕྱིར།།འཁྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་ཀུན་འཛིན་ཕྱིར།།རྫོགས་བྱེད་ཕྱིར་དང་

525

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགསུམ་སྤྱོད་ཕྱིར།།ཉེ་བར་སྤྱོད་ཕྱིར་སྡུད་པའི་ཕྱིར།།སྦྱོར་པའི་

ཕྱིར་དང་མངོན་འདུའི་ཕྱིར།།དུ་ཁ་ཕྱིར་ནི་འགྲོ་ཉོན་མོངས།།ཞེས་
གསུངས།

ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས་ཚུལ།

བདུན་པ་ལ། ཁ་ཅིག་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་
ཚེ་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་རྫོགས་ཏེ། མ་རིག་པ་སོགས་རྒྱུ་དྲུག་པོ་དེ་ཡང་ངེས་པར་ཚེ་དང་པོ་ལ་རྫོགས། འབྲས་བུ་དྲུག་པོ་དེ་ཚེ་གཉིས་པ་ལ་

རྫོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། མིའི་རྟེན་ལ་ཚེ་སྟོད་
ལ་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ལྷར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་
བསགས། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་དེ་
ཉིད། ཚེ་དེ་ལ་སྲེད་ལེན་གཉིས་ཀྱི་གསོས་འདེབས་མ་ནུས་པར་ལས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེས་རྟེན་དེ་ལ་སྔར་གྱི་ལས་དེ་སྲེད་ལེན་གཉིས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་སྟེ་ལྷར་སྐྱེ་བ་གཅིག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷར་སྐྱེ་བའི་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཚར་མི་གཅིག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྟེན་
འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཚེ་གཅིག་ལ་རྫོགས་པ་ཡོད་དེ།

526

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ནས་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སུ་སྐྱེ། རྣམ་ཤེས་
མཐའ་ཡས་ནས་ཅི་ཡང་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་དེའི་ཚེ་ནམ་མཁའ་མཐའ་
ཡས་ནས་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སུ་སྐྱེ་བའི་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་
དྲུག་པོ་དེ་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ནས་ཅི་ཡང་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་

རྒྱུའི་རྟེན་འབྲེལ་དྲུག་པོ་དེ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་རྟེན་དེ་ལ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནས་དེར་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དོ་རྒྱུད་མི་དགོས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་གཟུགས་གཉིས་ན་ཇི་ལྟར་མྱུར་ཡང་ཚེ་གསུམ་ལ་
ངེས་པར་རྫོགས་དགོས་ཏེ། མི་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་མིར་སྐྱེ་བའི་ཚེ་

སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ཆ་གཅིག་ཚེ་སྔ་མའི་འཆི་སྲིད་ཀྱི་
གནས་སྐབས་ན་ཡོད་ཅིང་། ཆ་གཅིག་ཚེ་ཕྱི་མའི་བར་སྲིད་ཀྱི་
གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བུལ་ན་ཚེ་བཞི་ཕན་ཆད་ལ་རྫོགས་
པ་ཡོད་དེ། འདོད་ལྷའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས། དེ་ནས་ལས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚེ་དེའི་རྟེན་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བའི་རྣམ་ཤེས་
ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ན། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་
ནས་ཅི་ཡང་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ན། རྣམ་ཤེས་
མཐའ་ཡས་ཀྱི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དང་པོ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདོད་ལྷའི་རྟེན་ལ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་

527

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཡས་ནས་ཅི་ཡང་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེའི་རྟེན་ལ་དེ་འདྲའི་ལས་གསོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་
རྟེན་ལ་ཅི་ཡང་མེད་དུ་སྐྱེ་བའི་ལས་གསོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། མིར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ན་ལན་གྲངས་

གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རང་
དང་རང་གི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཚེ་རབས་གཞན་གྱི་ཆོད་པས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་གཟུགས་གཉིས་ན་ཇི་ལྟར་མྱུར་ཡང་ཚེ་གསུམ་
ལ་རྫོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་སྔོན་དུ་སོང་བའི་མ་
རིག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་
སྔོན་དུ་སོང་བའི་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་ནས་ཤི་
འཕོས་ནས་མིར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ཆ་
གཅིག་ཚེ་སྔ་མའི་འཆི་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་ཅིང་ཆ་གཅིག་
ཚེ་ཕྱི་མའི་བར་སྲིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་
པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཚེ་གཉིས་ལ་

རྫོགས་པ་ཡོད་དེ། མའི་རྟེན་ལ་ཚེ་སྟོད་ལ་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་

བསླང་ཏེ། ལྷར་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས། ལས་ཀྱི་བག་
ཆགས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་དེ་ཉིད་ཚེ་སྨད་ལ་སྲེད་ལེན་

528

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་ཀྱིས་གསོས་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱི་སྲིད་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ལ་ལྷར་སྐྱེས་ཏེ་འབྲས་བུ་དྲུག་པོ་དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སྔར་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཀུན་བཏུས་
ཀྱི་དར་ཊིཀ་ལས། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྐྱེ་གནས་མྱོང་
འགྱུར་གྱི་ལས་བསགས་པ་ཡིན་ན། ཚེ་གཉིས་ལ་རྫོགས་ཤིང་། དེ་
མིན་ན་ཚེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་དགོས་པའི་འཕེན་བྱེད་དང་འཕངས་
པའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཚེ་རབ་གྲངས་ལས་འདས་པས་ཆོད་ཀྱང་།
རྟེན་འབྲེལ་གཞན་གྱི་ཚར་ཡིན་གྱི་དེའི་ཚར་མིན་ནོ།།འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཚེ་རབ་གཞན་གྱི་ཆོད་པ་མི་
སྲིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཚེ་གཉིས་ལ་

རྫོགས་པ་ཡོད་དེ། འཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་

དམྱལ་བར་སྐྱེ་བ་དེ་ལས་བསགས་པའི་ཚེ་ཕྱི་མ་དེ་ལ་ངེས་པར་མྱོང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་འཚམས་མེད་གྱི་ལས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་། ཚེ་གཅིག་ལ་

འཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་དུ་མ་བསགས་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཚེ་
གཅིག་ལ་འཚམས་མེད་ཀྱིས་ལས་དུ་མ་བྱས་པའི་གང་ཟག་དེ་ཚེ་
ཕྱི་མར་དམྱལ་བའི་རྟེན་ལ་ཚེ་རིང་ལ་ལུས་ཆེ་བའི་སྡུག་བསྔལ་

529

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཆེས་ལྷག་པར་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། ལས་དུ་མས་
ལུས་གཅིག་འཕེན་པ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་དང་པོ་དེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་ཕྱི་མ་རྣམས་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་སུ་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཇི་ལྟར་བུལ་

ཡང་ཚེ་གསུམ་ལ་ངེས་པར་རྫོགས་དགོས་ཏེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་ཚེ་གཅིག་ལ་རྫོགས། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་པོ་
དེ་ཡང་ཚེ་གཅིག་ལ་རྫོགས། འབྲས་བུ་དྲུག་པོ་དེ་ཡང་ཚེ་གཅིག་ལ་

རྫོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གི་

འཕངས་འབྲས་ཡིན་ན་ཚེ་གཅིག་གིས་བསྡུས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མིའི་

སྐྱེ་སྲིད་དང་བར་སྲིད་གཉིས་པོ་དེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་
འཕངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་ནི་འཕེན་པ་གཅིག་པའི་

ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་སྐྱེ་སྲིད་ཡིན་ན་ཡང་ཚེ་
གཅིག་གིས་བསྡུས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་
གིས་མིའི་སྐྱེ་སྲིད་དུ་མ་འཕེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་
ལས། ལས་གཅིག་གིས་ལུས་དུ་མ་འཕེན་པ་ཡང་ཡོད། ལས་གཅིག་
གི་ལུས་གཅིག་འཕེན་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཁ་
ཅིག ལས་གཅིག་གིས་ལུས་དུ་མ་འཕེན་པ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་
པར་ཐལ། ལས་གཅིག་གིས་མིའི་ལུས་དང་དྲི་ཟའི་ལུས་གཉིས་ཀ་

530

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལས་གཅིག་གིས་མིའི་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་ལུས་
དང་བར་སྲིད་ཀྱི་ལུས་གཉིས་ཀ་འཕེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་ལུས་འཕགས་པའི་ལུས་དང་བ་

གླང་སྤྱོད་པའི་ལུས་གཉིས་ཀ་འཕེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འཕེན་བྱེད་
ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་ལུས་དུ་མ་འཕེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དང་པོར་ལུས་འཕགས་པོའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་ཅིང་དེ་རྗེས་སུ་བ་གླང་སྤྱོད་པའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་གནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་རྣམ་སྨིན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་

འབྱིན་པར་ངེས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལན་
གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་རྣམ་
སྨིན་སྐྱེ་བ་གསུམ་པ་ཕན་ཆད་ལ་འབྱིན་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཟེར་ན། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་མདོ་བསླབ་བཏུས་སུ་དྲངས་པ་ལས། དགེ་སློང་དག །དགེ་སློང་གི་འདི་ལྟ་སྟེ་སྐྲ་དང་སེན་མོའི་མཆོད་རྟེན་
ལ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ་སེམས་དང་བར་བྱས་པ་ལ་ལྟོས། བཙུན་པ་དེ་ལྟར་ལགས་སོ།།དགེ་སློང་དག །དགེ་སློང་འདིས་ཇི་ཙམ་ནོན་པའི་
འོག་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ནས་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ཐུག་གི་བར་

བྱེ་མ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་འཁོར་

ལོས་བསྒྱུར་བའི་རྒྱལ་སྲིད་སྟོང་འགྱུར་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་

531

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེརོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཕེན་བྱེད་དགེ་བའི་ལས་གཅིག་གིས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེ་བ་བརྒྱ་སྟོང་
ལ་སོགས་པ་འཕེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ནང་ཆུ་
ཐིགས་ལྷུང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལས་རང་
ཉིད་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པས་ཟད་པར་མི་

འགྱུར་བའི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་རང་གི་འབྲས་བུ་ཚེ་རབ་དུ་
མའི་བར་དུ་འབྱིན་པའི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་རང་གི་རྣམ་
སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་ལས་རང་ཉིད་བསགས་པའི་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་དེ་ནས་
བཟུང་སྟེ་ཚེ་རབ་དུ་མའི་བར་དུ་འབྱིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཁོ་ཁོ་རང་དུ་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་གནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་རྣམ་སྨིན་སྐྱེ་བ་
ཕྱི་མ་དེ་ཉིད་ལ་འབྱིན་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། དེར་ཐལ། རང་གི་རྣམ་སྨིན་སྐྱེ་བ་ཡང་ཕྱི་མ་ལ་འབྱིན་པའི་
ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁོ་ན་རེ། དེར་ཐལ། རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་
འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་དུ་མའི་བར་དུ་འབྱིན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ།
འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གི་འདོད་ལྷ་རིག་དྲུག་ཏུ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་

532

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་ཚེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་དྲུག་དང་། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞིའི་འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་དྲུག་པོ་དེ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་གཅིག་གི་འཕངས་འབྲས་སུ་ཐལ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་
གིས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སོང་། འདོད་ན། དེའི་ཚེ་དེ་གཉིས་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེའི་ཚེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བའི་

རྟེན་འབྲེལ་ཆོས་ཅན། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་
པའི་རྒ་ཤིའི་རྟེན་འབྲེལ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་ཐལ། སྐྱེ་བའི་རྟེན་
འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་འདྲའི་རྒྱལ་ཆེན་རིས་

བཞིའི་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་
གཉིས་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སོ།།ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚེ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བའི་རྟེན་
འབྲེལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞིའི་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་
དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་རྒྱལ་ཆེན་རིས་

བཞིའི་དེ་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞིར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སྲིད་པའི་རྟེན་
འབྲེལ་དང་། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་

533

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་སུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་འདུ་བྱེད་
ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་། འབྲས་བུ་ཆེ་བར་
སྐྱེ་བའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་ལྷ་
རིག་དྲུག་ལ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། སྔོན་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་དུས་སུ་བསམ་གཏན་བཞི་པར་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་བསགས་པ་དེ་ཉིད་བསམ་གཏན་བཞི་པ་དག་པ་བ་

བསྒོམས་པས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་བསྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། བདེན་པ་མཐོང་ནས་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ།།ཞེས་དང་། གསེར་ཕྲེང་ལས། གལ་ཏེ་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་འཕེན་པ་མེད་ན། ཕྱིར་མི་འོང་སྤེལ་མ་བསྒོམ་པ་དེས་གནས་གཙང་མར་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་ཏེ། དེར་སྐྱེ་བ་
ལ་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱང་སྐྱེ་དགོས་ལ། སོ་སྐྱེའི་དུས་སུ་ཟག་

མེད་མ་ཐོབ་ཅིང་འཕགས་པའི་ཚེ་ལས་མ་བསགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་
སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་འབྲས་བུ་ཆེ་བར་སྐྱེ་བའི་ལས་ཐོག་མེད་ནས་ཡོད་
ལ་དེ་སྤེལ་མས་གནས་གཙང་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུར་བསྒྱུར་བས་ཉེས་པ་
མེད་ཅེས་དོན་གསང་ལས་འཆད་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་སོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཛོད་ལས། གཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་གཅིག་

534

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཕེན་གྱི།།ཡོངས་རྫོགས་བྱེད་པ་དུ་མ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པ་
དང་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་ལུས་གཅིག་

འཕེན་པ་ཡོད་ཅིང་། རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་དུ་མ་དགོས་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁོ་ན་རེ། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྲེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མངོན་དུ་གྱུར་ནས། ལེན་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་དེར་འཆི་འཕོ་བ་མེད་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཇི་ལྟར་བུལ་

ཡང་ཚེ་གསུམ་ལ་རྫོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྲེད་ལེན་གཉིས་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་སྲིད་པ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་གནས་

སྐབས་དེར་འཆི་འཕོ་བ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། སྐྱེ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་རྒ་ཤིའི་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་དེར་འཆི་
འཕོ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྲིད་པ་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་སྐྱེ་བ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་དེར་འཆི་འཕོ་བ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ།

535

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེས་མཚུངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

བརྒྱད་པ་ལ། ཁ་ཅིག མ་རིག་པ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལས་

གང་དུ་བསགས་པའི་བསགས་ས་དེར་གཏོགས་ཏེ། མ་རིག་པ་དེ་
ཉོན་ཡིད་འཁོར་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀུན་བཞིའི་རྣམ་ཤེས་
ལ་བྱེད་རིག་པ་གང་ཞིག དེ་གཉིས་རྟེན་གང་དུ་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་ས་
དེར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སུམ་ཅུ་པ་ལས། གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་
ཡིའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདུ་བྱེད་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སར་གཏོགས་ཏེ། ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འབྲས་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་སོགས་
འབྲས་བུའི་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སར་གཏོགས་ཏེ།
འདུ་བྱེད་དེར་གཏོགས་པ་གང་ཞིག ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་
གསུམ་གང་གིས་སར་གཏོགས་ཤེ་ན། དོན་གསང་རྣམ་བཤད་པས།

536

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐྱེ་བའི་ས་པ་གང་ཡིན་པ་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་
ངེས་པར་དེའི་ས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པས་སྲེད་ལེན་གཉིས་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སར་གཏོགས་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་འོག་ས་ནས་གོང་སར་སྐྱེ་བ་ལ་འགྲིག་ཀྱང་གོང་ས་ནས་འོག་སར་
སྐྱེ་བ་ལ་མི་འགྲིགས་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འདོད་ལྷར་སྐྱེ་བ་
དེའི་ཚེ་སྲེད་ལེན་གཉིས་པོ་དེ་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟེན་ལ་འདོད་ཉོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གོང་སའི་རྟེན་ལ་འདོད་ཉོན་
མེད་པ་ཆོས་མངོན་པའི་སྤྱི་སྐད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། རེ་
ཞིག་ཉོན་ཡིད་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་སྦྱོར་ལམ་ཆོས་མཆོག་འབྲིང་ལ་

གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་
ཞིག ཉོན་ཡིད་དེ་གནས་སྐབས་གསུམ་མ་གཏོགས་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་འབྱུང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བདེན་འཛིན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ནི། རྣམ་

པར་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འཐད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་

537

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་པས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་འགྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་ཚེ་སྲེད་ལེན་གཉིས་པོ་དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ ཡང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་བའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་ཉོན་ཡོད་པར་ཐལ།
བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འདོད་པར་འཆི་འཕོ་ཁ་མའི་གང་ཟག་གི་

རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་དམྱལ་བར་
འཆི་འཕོ་ཁ་མའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་
ལ་འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་མི་

དགེ་བའི་ལས་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་ཡིན་ན་འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་
ལས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དམྱལ་བའི་རྣམ་
སྨིན་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་ཉོན་གྱིས་དམྱལ་
བར་འཆི་འཕོ་ཁ་མའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བསམ་
གཏན་བཞི་པའི་བར་དོ་བའི་རྟེན་ལ་མི་དགེ་བ་མེད་པར་ཐལ།
ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ལ་མི་དགེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

538

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདོད་ན། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་
ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་

དངོས་གཞི་ལ་ཐར་པར་འཁྲུལ་ནས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་བར་དོ་
གྲུབ་པ་ན། ཐར་པ་ལ་ཡིད་བརྟེན་མི་རུང་བའི་ལོག་ལྟ་སྐྱེས་པའི་

དབང་གིས་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འདོད་
པར་འཆི་འཕོ་ཁ་མའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་འདོད་པའི་མི་དགེ་བ་
ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ནས་དེར་སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
མི་དགེ་བའི་སེམས་དེ་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བཅུ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། མི་
དགེ་བ་ནི་བཅུ་དག་ལས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་འདོད་པར་འཆི་འཕོ་ཁ་མའི་གང་ཟག་གི་

རྒྱུད་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་ཉོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་སྙོམས་འཇུག་
ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་འཕགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་

539

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེརྒྱུད་ལ་འདོད་ཉོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་
གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་རང་རྒྱུད་ཀྱི་འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་དོན་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱལ་སྲས་
འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་མ་རིག་པ་མ་གཏོགས་ཡན་ལག་
ལྷག་མ་རྣམས་ས་མཚུངས་ཏེ། དེ་རྣམས་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། སྐྱེ་ས་ཁོ་ནར་
གཏོགས་པ། འཆི་ས་ཁོ་ནར་གཏོགས་པ། དེ་གཉིས་ཀའི་སར་

གཏོགས་པ། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སར་གཏོགས་པ་དང་བཞི་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་སྐྱེ་ས་ཁོ་ནར་
གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ། དེ་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་དེ་འཆི་ས་ཁོ་ནར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་
མ་རིག་པ་དེ་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་དེ་དེ་གཉིས་ཀའི་སར་

གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་པའི་

540

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པ་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་
དེའི་ཚེ་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་
ཚེ་དེ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ས་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདོད་པ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དེ་ཡིན་ན་སྐྱེ་འཆི་གཉིས་ཀའི་སར་གཏོགས་
པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དུད་འགྲོ་ནས་འདོད་ལྷར་སྐྱེ་བའི་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་དེ་དེ་གཉིས་ཀའི་སར་

གཏོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་དེ་དུད་འགྲོའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་དེ་འཆི་སར་གཏོགས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་འདོད་ལྷའི་མ་རིག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་དེའི་སྐྱེ་སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་མ་
རིག་པ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལས་གང་དུ་བསགས་པའི་བསགས་

སར་གཏོགས་ཟེར་ན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་
འཇུག་མ་ཐོབ་པར་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྡོགས་སྒོམ་པ་
ཡོད་པར་ཐལ། དེ་མ་ཐོབ་པར་དེའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་མངོན་གྱུར་པ་དང་མ་བྲལ་བ་དེ་གསར་དུ་གསོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་གསོག་

541

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེབཞིན་པའི་འདོད་ལྷའི་རྟེན་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་ཉོན་
མངོན་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་གཏན་གཉིས་
པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་

པ་དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང་། ཁ་ཅིགས་དགུ་པོ་གང་རུང་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་འདོད་
པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་ཏེ། འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་
ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་འདོད་པའི་
སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་
སས་བསྡུས་གང་རུང་གང་ཞིག གཉིས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་འདོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་གང་ཟག་གི་རྟེན་ལ་གསོག་དགོས་པ་གང་
ཞིག འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་

བསམ་གཏན་དང་པོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ངན་འགྲོའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་དེ་དེའི་རྟེན་ལ་གསོག་དགོས་པ་གང་ཞིག རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དེ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་
ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་གསོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ངན་སོང་
བའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་

542

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་མི་

དགེ་བའི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་མི་དགེ་བའི་སེམས་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མི་དགེ་བའི་སེམས་ཡིན་ན་རང་གི་འཁོར་

དུ་བྱུང་བའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
མི་དགེ་བའི་སེམས་ཡིན་ན་འདོད་པའི་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཡིན་

དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁམས་གོང་མའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མི་དགེ་བའི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར།
གོང་གི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་འདོད་ཉོན་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་
རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སས་

བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པ་གང་ཞིག དེ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་དང་

པོའི་དངོས་གཞིའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉེར་བསྡོགས་ཉོན་མོངས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་

543

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སས་བསྡུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཡིན་ན་སེམས་བྱུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེའི་དངོས་
གཞིའི་སེམས་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡིན་ན། འདོད་པ་ལ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ས་དགུ་པོ་
གང་རུང་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་འདོད་
པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་

དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་
སས་བསྡུས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཀུན་སློང་དུ་
གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་གང་ཞིག བསམ་

གཏན་དང་པོའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ན་དེའི་ཉེར་
བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་
འཁོར་དང་བཅས་པས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ།
དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་

544

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གང་རུང་གང་ཞིག གཉིས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་ཉེར་
བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱང་མ་ཡིན། དེ་དེའི་དངོས་གཞིའི་སས་

བསྡུས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེའི་ཉེར་བསྡོགས་
ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་
དངོས་གཞི་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
འདྲའི་གང་ཟག་གིས་བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་བསྒོམ་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་བསྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་པར་ཐལ། བསམ་

གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་
པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེ་དང་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་གང་རུང་གང་ཞིག གཉིས་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཀུན་སློང་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་

དེའི་ཉེར་བསྡོགས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཙམ་ཡང་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་
ཡིན་དགོས། དེ་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་དང་

པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དེའི་སས་

བསྡུས་ཀྱི་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ན། དམན་ལམ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་འཕགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་

545

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེའདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། ཁྱོད་
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་
གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྣམ་
སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་གནས་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་ཆོས་
ཅན། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ།
བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་
ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་
སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་བསོགས་བཞིན་པའི་ཕྱི་རོལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་
སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ། གོང་གི་རྟགས་གསལ་རྣམས་ལ་དཔྱད་དོ།།ས་དགུ་ནས་ས་དགུར་སྐྱེ་བ་བརྒྱད་ཅུ་
གྱ་གཅིག་ལས། ས་དགུ་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ས་མཚུངས་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་ཐམས་ཅད་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པོ་གང་རུང་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་མ་གཏོགས་ལྷག་མ་རྣམས་ས་མཚུངས་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་

546

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོའི་སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་ས་མི་མཚུངས་
ཏེ། དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་
དགུ་པོ་གང་རུང་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་
རིག་པ་མ་གཏོགས་ཡན་ལག་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་ཐམས་ཅད་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སར་གཏོགས་པའི་
ཕྱིར། དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་ས་མི་མཚུངས་ཏེ། དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་

བསམ་གཏན་དང་པོའི་སར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པོ་གང་རུང་ནས་སྲིད་རྩེར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་མ་གཏོགས་ཡན་ལག་གཞན་ཐམས་ཅད་ས་མཚུངས་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་ཐམས་ཅད་སྲིད་རྩེའི་

སས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་ས་མི་མཚུངས་ཏེ། དེའི་
ཚེ་མ་རིག་པ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། དེས་བར་པ་
རྣམས་ལ་རིགས་འགྲེ། དེ་དག་གི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། ས་དགུ་པོ་གང་རུང་
ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་ཏེ། འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་
པའི་མ་རིག་པ་དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་
དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་གང་རུང་གང་ཞིག གཉིས་
པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་
ཉོན་མ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་གི་རྟེན་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་

547

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེབྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་དགོས་པ་གང་ཞིག དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་

དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེས་ངན་འགྲོའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསོག་པ་གང་
ཞིག མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་
གིས་དེ་གསོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ངན་འགྲོའི་རྣམ་
སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་
ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡིན་ན།
འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་སྤངས་པས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པོ་གང་རུང་ནས་བསམ་གཏན་དང་པོར་སྐྱེ་བ་དེའི་ཚེ་མ་རིག་པ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ཉོན་
མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་ཡིན་ན་དེའི་ཉེར་
བསྡོགས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་ཀུན་སློང་གིས་བསྡུས་པས་ཁྱབ་པའི་

ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་འདོད་པས་སས་བསྡུས་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་དང་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་གང་རུང་གང་ཞིག གཉིས་པ་མ་

548

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་དེ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཉོན་མ་སྤངས་
པའི་གང་ཟག་གི་རྟེན་ལ་གསོག་པ་གང་ཞིག དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་

གཏན་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དེ་མེད་
པ་གང་ཞིག དེའི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉེ་བསྡོགས་ཉོན་མོངས་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་ལ་མ་
ཉམས་པའི་སྐྱོ་སྐྱེ་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་

འདོད་ཉོན་སྤངས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་དང་པོ་དེར་ཐལ།
དེ་དང་བྲལ་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་གསོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་
དེའི་ཉེར་བསྡོགས་སྒོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་བསྒོམ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ས་དགུ་པོ་གང་རུང་ནས་བསམ་གཏན་གཉིས་པར་སྐྱེ་བའི་ཚེ་མ་རིག་པ་བསམ་གཏན་དང་པོའི་སས་

བསྡུས་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
དེ་དང་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་བསྡུས་གང་རུང་གང་ཞིག་
གཉིས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྣམ་སྨིན་

549

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེའཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་བསམ་

གཏན་དང་པོའི་འདོད་ཆགས་མ་སྤངས་པའི་སོ་སྐྱེ་གི་རྟེན་ལ་གསོག་
དགོས་པ་གང་ཞིག དེའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་སས་

བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དེ་དང་བྲལ་
བའི་སོ་སྐྱེ་གིས་དེ་གསོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྤངས་པའི་སོ་སྐྱེ་
ཡིན་ན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞིའི་སྙོམས་འཇུག་ཐོབ་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས། དེ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་གིས་དེ་གསོག་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེའི་ཉེར་བསྡོགས་སྒོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་ཉེར་བསྡོགས་
ཀྱི་དེ་ཡང་མེད། དེའི་དངོས་གཞིའི་དེ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ།
གཉིས་པ་དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་དངོས་གཞིའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་
ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ཐོབ་ལ་མ་

ཉམས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡིན་ན་དེ་སྤངས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་
རྣམས་ལ་རིགས་འགྲོའོ།།ས་དགུ་པོ་གང་རུང་ནས་འདོད་པར་སྐྱེ་བ་
དེའི་ཚེ་འདུ་བྱེད་དེ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་དེ་
འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གང་ཞིག ས་གཞན་གྱི་
ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་

550

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྒོས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་གཙོ་བོ་
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།དེའི་ཚེ་མིང་གཟུགས་སོགས་
བཞི་པོ་དེ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་
ལས་ཀྱི་འཕངས་འབྲས་གང་ཞིག ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་
གྱི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་སྲེད་ལེན་གཉིས་པོ་དེ་འདོད་པའི་སར་གཏོགས་ཏེ། དེ་གཉིས་འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་འཕེན་
བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་གསོས་འདེབས་པར་བྱེད་པའི་ཉོན་
མོངས་གང་ཞིག ས་གཞན་གྱི་ཉོན་མོངས་པས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་
སྨིན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་གསོས་འདེབས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དེ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་འདོད་པའི་
རྣམ་སྨིན་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་གང་ཞིག ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་འགྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚེ་སྐྱེ་རྒ་གཉིས་པོ་

དེ་དེར་གཏོགས་ཏེ། དེ་འདོད་པའི་རྣམ་སྨིན་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་
གྲུབ་འབྲས་གང་ཞིག ས་གཞན་གྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་

འགྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྷག་མ་གཞན་ལ་རིགས་འགྲེའོ།།

551

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེཇི་ལྟར་སྒོམ་ཚུལ།

དགུ་པ་ནི། ཀུན་བཏུས་ལས། ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་
ལུགས་དང་མི་མཐུན་པས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་
ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། རྣམ་པར་
བྱང་བའི་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པས་

ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལུགས་དང་མཐུན་པ་དང་
ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་བལྟའོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཀུན་

ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་
ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་མི་མཐུན་དུ་བསྒོམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། མ་
རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་འབྱུང་བ་ནས། ཚོར་བ་ལས་རང་གི་
འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྲེད་པ་འབྱུང་བ་སོགས་སུ་སྒོམས་པ་ལུགས་
མཐུན་དང་། རྒ་ཤི་བྱུང་རྒ་ཤི་གང་ལས་བྱུང་ན་དེ་སྐྱེ་བ་ལས་བྱུང་། ཞེས་པ་ནས་སྲེད་པ་རང་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཚོར་བའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་

552

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བ་སོགས་སུ་སྒོམ་པ་ནི་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྒོམས་པའི་རིམ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མ་རིག་པ་འགག་པས་འདུ་བྱེད་འགག་པ་
སོགས་སུ་སྒོམ་པ་ནི་ལུགས་འབྱུང་དུ་སྒོམ་པ་དང་། རྒ་ཤི་འགག་གོ་
རྒ་ཤི་གང་འགག་པས་འགག་ན་སྐྱེ་བ་འགག་པས་སོ།།སྙམ་པ་སོགས་སུ་སྒོམ་པ་ནི་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་སྒོམ་པའི་རིམ་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པར། རྒ་ཤི་རྒ་ཤི་ཀུན་འབྱུང་རྒ་ཤི་འགོག་པ། རྒ་ཤི་འགོག་པ་དེར་འགྲོ་བའི་ལམ། ཞེས་སོགས་སུ་སྦྱར་
བ་རྣམས་བདེན་པ་རྣམ་བཞག་གི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། སའི་དངོས་གཞིར་
ཅིའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལུགས་རྒ་ཤི་ནས་བཟུང་སྟེ་
ལུགས་ལས་ལྡོག་པའི་གོམས་སུ་བསྟན་ཅེ་ན། བདེན་པའི་ཚུལ་
བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་རྒ་ཤི་ནི་

སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་དོན་ནི། རྒ་ཤི་བྱུང་དེ་གང་ལས་བྱུང་ན་
སྐྱེ་བ་ལས་སོ།།ཞེས་སོགས་དང་། རྒ་ཤི་འགག་ཅེས་སོགས་སུ་གཏོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྡུག་བདེན་དང་སྡུག་བདེན་འགག་
པའི་འགོག་ལྡན་ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་རྒ་

553

ཕར་ཕྱིན་ཟུར་བཀོད་བཞི། རྟེན་འབྲེགཉིས་པོ་དེ་སྡུག་བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ལས་ཉོན་གྱི་རྣམ་སྨིན་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་
བྱེད་འབྱུང་བ་སོགས་དང་། མ་རིག་པ་འགག་པས་འདུ་བྱེད་འགག་
པ་སོགས་སུ་གཏོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཀུན་འབྱུང་དང་ལམ་
ལ་མཁས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་ནི་

ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་འགོག་བྱེད་ནི་ལམ་བདེན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། བཅུ་པ་ནི། དེ་ལྟར་རྟོགས་ཟིན་གོམ་པར་བྱས་པ་ལ་ཕན་ཡོན་
ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། འཁོར་བར་འཇུག་ལྡོག་ལ་མཁས་ཤིང་དེ་ལ་འདོར་ལན་བྱས་པས་ཕན་བདེ་མ་ལུས་པའི་འབྱུང་གནས་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕན་ཡོན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།།

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

554

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །

གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་

སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་
སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་
བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་
བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་
ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།།